

Vlaams
Parlement

stuk **1084** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 20 april 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende de organisatie
van de lokale en provinciale verkiezingen
en houdende wijziging van
het Gemeentedecreet van 15 juli 2005,
het Provinciedecreet van 9 december 2005
en het decreet van 19 december 2008
betreffende de organisatie van
de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	77
Advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken	177
Advies van de Raad van State	185
Advies van de provincies	215
Ontwerp van decreet	239

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. ALGEMENE TOELICHTING

I. BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST EN VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

De vijfde staatshervorming heeft een ruime bevoegdheidsoverdracht aan de gewesten met zich meegebracht betreffende de lokale besturen.

Sinds 1 januari 2002 zijn de gewesten, behoudens enkele limitatief opgesomde materiële en territoriale uitzonderingen in artikel 6, §1, VIII, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd bij bijzondere wet van 13 juli 2001, bevoegd voor:

- de samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de provinciale en de gemeentelijke instellingen;
- het wijzigen of corrigeren van de grenzen van de provincies en van de gemeenten;
- de samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de instellingen van de agglomeraties en de federaties van gemeenten;
- de verkiezing van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, alsook van de organen van de agglomeraties en de federaties van gemeenten, met inbegrip van de controle op de verkiezingsuitgaven;
- het tuchtstelsel voor de burgemeesters;
- de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporeliën van de erkende erediensten;
- de begraafplaatsen en de lijkbezorging;
- de verenigingen van provincies en gemeenten tot nut van het algemeen;
- de algemene financiering van de gemeenten, de agglomeraties, en de federaties van gemeenten en provincies;
- de financiering van de opdrachten uit te voeren door de gemeenten, de agglomeraties en federaties van gemeenten, de provincies en door andere publiekrechtelijke rechtspersonen in de tot de bevoegdheid van de gewesten behorende aangelegenheden, behalve wanneer die opdrachten betrekking hebben op een aangelegenheid waarvoor de federale overheid of de gemeenschappen bevoegd zijn;
- de voorwaarden waaronder en de wijze waarop binnengemeentelijke territoriale organen, bedoeld in artikel 41 van de Grondwet, kunnen worden opgericht;
- het administratief toezicht op de provincies, de agglomeraties en federaties van gemeenten, de gemeenten en de binnengemeentelijke territoriale organen.

Het voorliggend ontwerp van kiesdecreet geeft uitvoering aan de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest betreffende de regeling en de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen.

Het ontwerp van kiesdecreet geeft daarnaast ook uitvoering aan de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap wanneer het taalgebruik bij de verkiezingen wordt geregeld.

Het Vlaamse Gewest mag niet raken aan de regelingen ingevoerd door de wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de Gemeentewet, de Gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen (hierna de Pacificatiewet genoemd). Hoewel het Vlaamse Gewest tevens bevoegd is inzake lokale besturen in de taal- en randgrensgemeenten, mag ook hier dus geen afbreuk worden gedaan aan de regelingen die door de Pacificatiewet werden ingevoerd.

Daarnaast is het ook zo dat het Vlaamse Gewest enkel bevoegd is voor de gemeenten die gelegen zijn in het Vlaamse Gewest.

II. ALGEMENE SITUERING

1. *Situering ten opzichte van het Vlaams regeerakkoord*

In het Vlaams regeerakkoord werden vier doelstellingen met betrekking tot de verkiezing van de provincieraden opgenomen:

- 1° het aantal te verkiezen provincieraadsleden wordt gereduceerd tot maximaal 63 raadsleden in provincies met minder dan één miljoen inwoners en tot maximaal 72 raadsleden in provincies met meer dan één miljoen inwoners;
- 2° de apparenteringsregels voor de provincieraadsverkiezingen zullen toegepast worden op basis van de senatoriële kieskringen;
- 3° er wordt een kiesdrempel vastgelegd van 5 procent, berekend op provinciaal niveau;
- 4° de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen worden hertekend zodat er per district minstens zes provincieraadsleden te verkiezen zijn.

2. *Situering ten opzichte van de beleidsnota van de inhoudelijk bevoegde minister*

- a) De wijziging van de kieswetgeving is niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk.

De noodzakelijkheid vloeit voort uit een arrest van 5 december 2007 van het Grondwettelijk Hof. Het Hof heeft geoordeeld dat de districten voor de provincieraadsverkiezingen, waar er slechts twee of drie mandaten te verdelen zijn, niet stroken met het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging. De bestaande indeling moet daarom aangepast worden. De huidige indeling in districten is inderdaad bijzonder uiteenlopend op het vlak van grootte, bevolkingsaantallen en samenstelling. Momenteel zijn er in negen van de 32 kiesdistricten minder dan vijf vertegenwoordigers te verkiezen. In uitvoering van dit arrest is de Vlaamse decreetgever verplicht het aantal districten sterk te verminderen tegen de verkiezingen van 2012.

Daarnaast is het ook wenselijk dat de kieswetgeving wordt aangepast. De regels voor de lokale verkiezingen zijn momenteel verspreid in verschillende federale wetten, waaraan de decreetgever ter gelegenheid van de verkiezingen van 2006 partiële wijzigingen heeft aangebracht. De huidige situatie is ondoorzichtig. Sommige bepalingen van de bestaande kieswetgeving zijn met elkaar in tegenspraak en een logische indeling is ver zoek.

Vandaar dat deze kans moet gegrepen worden om de stap te zetten naar een geïntegreerde regelgeving voor de lokale verkiezingen in één omvattend kiesdecreet, waarin de regelgeving op een overzichtelijke en samenhangende wijze wordt gebundeld.

Het kiesdecreet neemt ook de wijzigingen op die in het regeerakkoord (zie hierboven) zijn afgesproken. In overleg met de minister bevoegd voor Gelijke Kansen werd de rits bij de eerste twee plaatsen op de lijsten voor de lokale verkiezingen ingevoerd in het kiesdecreet.

- b) Overleg met de federale overheid over de anomalieën in de kieswetgeving

Met betrekking tot de organisatie van de lokale verkiezingen zijn er nog een aantal juridische anomalieën ten gevolge van een onvolkomen bevoegdheidsoverdracht naar de gewesten. Zo kunnen EU-burgers op basis van de huidige regelgeving momenteel wel deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezing, maar niet aan de verkiezing van de OCMW-raad in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren. EU-burgers kunnen evenmin hun stem uitbrengen voor de verkiezing van de provincieraad.

Voor de lokale verkiezingen van oktober 2006 besliste het Vlaams Parlement tot een verplichte pariteit tussen mannelijke en vrouwelijke kandidaten op de lijsten voor de provincieraads-, gemeenteraads- en districtraadsverkiezingen. Ten gevolge van de federaal gebleven regelgeving geldt die pariteit evenwel niet voor de rechtstreekse verkiezingen van de OCMW-raden in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren. Ook de bepaling dat de schepencolleges, de OCMW-raden en de vaste bureaus van de OCMW's moeten bestaan uit personen van verschillend geslacht geldt niet voor de bovenvermelde zeven gemeenten.

De rechtstreekse verkiezingen in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren worden georganiseerd volgens federale regels die de gewesten niet kunnen wijzigen. Daardoor bestaan er een aantal louter technische anomalieën die een eenvormige verkiezingsorganisatie in alle Vlaamse gemeenten bemoeilijken: de paritaire samenstelling van de lijsten, het devolutief effect van de lijststem, de integratie van de akte van bewilliging in de voordrachtsakte, het verkiezingscontentieux enzovoort zouden uniform moeten gelden in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest.

Het wegwerken van deze anomalieën vraagt echter een beslissing op federaal niveau. Op korte termijn zal de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur de federale Regering hierover aanspreken, met de bedoeling een oplossing mogelijk te maken door middel van een bijkomende bevoegdheidsoverdracht.

c) Digitaal stemmen

Vanaf de verkiezingen van 1994 wordt gedeeltelijk op papier en gedeeltelijk met een stemcomputer gestemd. De wijze van stemmen is gelijk voor alle verkiezingen in België. Sinds de verkiezingen van 1999 stemmen in Vlaanderen 143 van de 308 gemeenten en 49% van de kiezers digitaal. Vlaanderen kent een veel sterkere graad van digitalisering dan Wallonië. Ter vergelijking: in Wallonië stemmen 39 gemeenten van de 262 en 20,2% van de kiezers digitaal. In Brussel wordt volledig digitaal gestemd.

De voorziene levensduur van de huidige stemapparatuur die geleverd is in 1993 en 1999 is ondertussen overschreden en de apparatuur is volledig afgeschreven. De apparatuur is totaal verouderd en quasi niet meer te onderhouden. Veel onderdelen zoals de voor dit systeem noodzakelijke beeldbuischermen en lichtpennen worden niet meer geproduceerd. Ook de diskettes zijn nauwelijks nog in de noodzakelijke hoeveelheid leverbaar. De toegepaste technologie en programmeertalen zijn eveneens verouderd. De primitieve hardware beperkt de beveiligingsmogelijkheden.

Voor toekomstige verkiezingen zijn er drie mogelijkheden:

- een volledig nieuw digitaal stelsysteem ontwikkelen;
- terugkeren naar een stemming met potlood en papier;
- de oude stemapparatuur in de mate van het mogelijke blijven gebruiken.

De laatste mogelijkheid houdt een sterke risicoverhoging in voor technische calamiteiten op de dag van de verkiezingen en wordt niet beschouwd als een ernstige optie voor de verkiezingen van 2012.

Een beslissing over de vernieuwing van het digitaal stelsysteem kan enkel worden genomen samen met de federale overheid. De verschillende verkiezingen in het land moeten immers gebeuren met hetzelfde type stemcomputer. Een verschillende werkwijze zou bijzonder verwarrend zijn voor de kiezers en de leden van de stembureaus en hoofdbureaus.

Al op 28 februari 2003 nam de Vlaamse Regering een principebeslissing om in de toekomst over te gaan tot een veralgemening van het digitaal stemmen in alle Vlaamse gemeenten. Vervolgens besliste de vorige Vlaamse Regering op 7 maart 2008 om voor

de verkiezingen waarvoor zij bevoegd is, het digitaal stemmen in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest te veralgemenen en de volledige kosten voor de aankoop van de apparatuur ten laste te nemen, na aftrek van de tussenkomst van de federale overheid.

Voor de gemeenten blijven dan nog de kosten te dragen voor het zorgvuldig bewaren van de apparatuur en het periodiek onderhoud ter gelegenheid van de verschillende verkiezingen. Ook de eventuele vervanging in geval van onherstelbaar defect is voor rekening van de gemeenten.

Met het oog op de voorbereiding van het beslissingsproces sloot de Vlaamse overheid op 14 juli 2005 een samenwerkingsovereenkomst met de federale overheid en met het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op basis daarvan werd een studieopdracht toegewezen aan een consortium van zeven Belgische universiteiten.

In uitvoering daarvan hebben de federale en de Vlaamse overheid vervolgens samen een overheidsopdracht uitgeschreven voor het ontwikkelen van een prototype van nieuw digitaal stelsysteem. Het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest nemen niet deel aan deze opdracht. Na een eventuele gunning kunnen zij desgewenst wel nog aansluiten bij het door de federale overheid en het Vlaamse Gewest gekozen systeem.

Voor deze opdracht hebben zes bedrijven ingeschreven. Het onderzoek van de ingediende offertes loopt. Op basis van het resultaat van deze opdracht moeten de Vlaamse Regering en de federale Regering samen beslissen over het al dan niet verder zetten van digitale verkiezingen. Daarbij zal rekening worden gehouden met het aanbod zoals dat blijkt uit de ingediende offertes, de evaluatie van de technische haalbaarheid en de kostprijs.

De overheidsopdracht voorziet in een eerste gunning van een prototype. Het is de bedoeling dat dit prototype door alle partijen grondig wordt getest, geëvalueerd en bovendien wordt gecertificeerd door een erkende instantie. In geval van gunstige evaluatie komt een proefproject op middelgrote schaal. Het vervolg van het traject is een tweede gunning met betrekking tot de uitrol van de hardware. Een derde gunning betreft de software.

Deze processen nemen de nodige tijd in beslag. De (digitale) organisatie van verkiezingen gaat gepaard met grote risico's. Deze risico's moeten gekend en beheersbaar zijn. Het is immers de bevoegde minister die – op advies van de certificeringsinstantie – vóór elke verkiezing moet beslissen of de gemeenten het digitaal stelsysteem mogen gebruiken. Het college van deskundigen, aangeduid door het Vlaams Parlement, kijkt eveneens toe op het hele verloop van de totstandkoming van het nieuw digitaal stelsysteem.

Afhankelijk van het resultaat van deze overheidsopdracht en het evaluatieresultaat van een mogelijk proefproject bij eerdere federale verkiezingen, kan het nieuw digitaal stelsysteem geheel of gedeeltelijk ingevoerd worden voor de verkiezingen van 2012.

3. Procedure en tijdsplan

De Vlaamse Regering wenst dat er tijdig volstreekte duidelijkheid is over het juridische aspect van de verkiezingen, zodat alle actoren ruim op tijd op de hoogte zijn van de gewijzigde regelgeving die geldt voor de verkiezingen van 14 oktober 2012.

4. Methodologisch uitgangspunt: een transparante en samenhangende regelgeving tot stand brengen

De bestaande kieswetgeving aanpassen kan op drie manieren:

- ofwel via het aanbrennen van wijzigingen per decreet in de bestaande kieswetgeving;

- ofwel via de formule van meerdere kiesdecreten, één voor de gemeenteraadsverkiezingen, één voor de provincieraadsverkiezingen en één voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen;
- ofwel via de formule van één decreet dat de verkiezingen regelt van alle lokale en provinciale verkiezingen.

Ter gelegenheid van de lokale en provinciale verkiezingen van 2006 werd voor de eerste optie gekozen, omdat de decreetgever slechts enkele partiële wijzigingen wenste in te voeren. Als men echter tegelijkertijd de kans te baat wil nemen om de kieswetgeving grondig te ordenen is deze optie verre van optimaal.

De vaststelling dat de drie verkiezingen samen plaatsvinden, betekent ook dat ze danig met elkaar verstrengeld zijn op het juridische en op het technisch-organisatorische vlak. Dit blijkt ook uit de bestaande wetgeving, waar herhaaldelijk uit de Provinciekieswet wordt verwezen naar bepalingen van de Gemeentekieswet en het Algemeen Kieswetboek en vice versa.

Vandaar dat de Vlaamse Regering heeft gekozen voor de derde optie: één kiesdecreet dat alle lokale en provinciale verkiezingen regelt. Dit kiesdecreet gaat echter een stap verder dan de bundeling van bepalingen van de Gemeentekieswet, de Provinciekieswet en het Algemeen Kieswetboek. De kieswetgeving die zich op dit moment in andere decreetteksten bevindt (bv. het taalgebruik bij de verkiezingen en de controle van de verkiezingsuitgaven), wordt ook in het basisdecreet opgenomen.

De regelgeving met betrekking tot het geautomatiseerd stemmen wordt niet in het basisdecreet opgenomen. De regelgeving wordt immers in grote mate bepaald door de keuze voor een bepaald stelsysteem. Om die reden wordt geopteerd om de geautomatiseerde stemming te regelen in een ‘aanbouwdecreet’ nadat de keuze voor een bepaald stelsysteem vastligt. Op dat ogenblik wordt het geautomatiseerd stemmen ook geregeld in een aparte wet. Dit geeft het basisdecreet een grotere duurzaamheid. De technologische evolutie zal ervoor zorgen dat er op het vlak van het geautomatiseerd stemmen meer mogelijkheden voor handen komen. Het is eenvoudiger om deze evoluties te vertalen in een aanbouwdecreet dan steeds het basisdecreet te moeten aanpassen.

De drie belangrijke aandachtspunten die voorop stonden bij de totstandkoming van de decreettekst zijn (1) een logische opbouw, (2) duidelijk taalgebruik en (3) een zo groot mogelijke vereenvoudiging door afstemming van de regels die gelden voor de verschillende verkiezingen.

(1) logische opbouw

Er zijn verschillende manieren om de kieswetgeving te ordenen. De Vlaamse Regering heeft geopteerd voor een chronologische indeling van het verkiezingsproces. Dit resulteert in drie grote titels: de bepalingen die betrekking hebben op de periode vóór de verkiezingsdag (deel 2), de bepalingen die betrekking hebben op de periode tijdens de verkiezingsdag (deel 3) en de bepalingen die betrekking hebben op de periode na de verkiezingsdag (deel 4).

Die chronologie wordt in de mate van het mogelijke ook binnen iedere titel volgehouden. Dit lukt niet altijd omdat er bepaalde handelingen in het verkiezingsproces tegelijk moeten gesteld worden door één of meerdere actoren.

De drie grote blokken worden voorafgegaan door de inleidende bepalingen (deel 1) die het toepassingsgebied regelen alsook de manier van verwijzen naar de organieke decreten. Ook werd in de inleidende bepalingen een artikel ingeschreven dat toelaat dat de Vlaamse

Regering de provinciegouverneur kan belasten om alle noodzakelijk maatregelen te nemen tijdens het verkiezingsproces, indien dit nodig blijkt.

Na de drie grote blokken komen de algemene bepalingen (straffen, de regeling van taalgebruik, de kostenverdeling en de accreditatie van buitenlandse waarnemers) terug (deel 5), alsook de slotbepalingen, zijnde de wijzigingsbepalingen, de overgangsbepalingen, de opheffingsbepalingen en de bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding (deel 6).

(2) duidelijke taal

De terminologie die in de bestaande kieswetgeving werd gebruikt, leidde nogal eens tot verwarring. Het is een doelstelling van dit decreet om de verwarring weg te werken. Hierbij enkele voorbeelden:

- om een duidelijk onderscheid te maken tussen de districten in de betekenis van de kieskringen van de provincies en de districten in de betekenis van de binnengemeentelijke territoriale organen, werd in de eerste betekenis consequent de term ‘provinciedistrict’ gebruikt en in de tweede betekenis de term ‘stadsdistrict’;
- in de bestaande kieswetgeving werd dikwijls het woord ‘hoofdbureau’ gebruikt. Ook dit leidde vaak tot verwarring. Daarom wordt consequent het hoofdbureau aangeduid dat in casu bedoeld wordt (bv. gemeentelijk hoofdbureau);
- sommige termen werden in de kieswetgeving in een dubbele betekenis gebruikt. Zo werd het woord ‘stembureau’ zowel gebruikt in de betekenis van de plaats waar men gaat stemmen als voor het orgaan, waarin men moest gaan zetelen. Om die verwarring te vermijden wordt het woord ‘stembureau’ enkel nog gebruikt voor het orgaan en wordt het woord ‘stemlokaal’ gebruikt om de plaats aan te duiden. Hetzelfde geldt voor het telbureau.

Bij de redactie van de decreettekst werd getracht het taalgebruik te moderniseren en aan te passen aan de terminologie die gebruikelijk is in de volksmond. Een voorbeeld daarvan is het woord ‘stemopnemingsbureau’ te vervangen door het alom gebruikte woord ‘telbureau’. Om dezelfde reden werd ook ‘letterwoord’ vervangen door de juistere term ‘lijstnaam’.

De decreettekst is genderneutraal. Met de in het ontwerp van decreet beschreven personen en functies worden steeds zowel mannen als vrouwen bedoeld. Daar waar de tekst in de mannelijke vorm geschreven is (‘hij’, ‘hem’ en ‘zijn’) moet hij ook steeds begrepen worden in de vrouwelijke vorm (‘zij’ en ‘haar’).

(3) vereenvoudiging door afstemming

Een belangrijke doelstelling is de regels voor de verschillende verkiezingen zo goed mogelijk samen te laten lopen. De gemeenteraadsverkiezingen vormen steeds de basis van de regelgeving. De regeling van de provincieraadsverkiezingen en de stadsdistrictsraadsverkiezingen wordt hierop geënt.

Gelijke regels zorgen voor een enorme vereenvoudiging en leiden tot een grotere transparantie van het hele verkiezingsproces. De omvang van de regelgeving wordt zodoende drastisch beperkt.

5. De wijzigingen in de kieswetgeving

In wat volgt wordt per deel en per titel een algemene toelichting gegeven met betrekking tot de voornaamste wijzigingen die werden doorgevoerd. Het tweede deel behandelt de commentaar bij de artikelen.

DEEL 1: INLEIDENDE BEPALINGEN

In deze titel wordt het toepassingsgebied afgebakend. Daarnaast worden een aantal definities en een algemene bepaling opgenomen die de Vlaamse Regering toelaat alle noodzakelijke maatregelen te treffen met het oog op het goede verloop van de verkiezingen. Zij kan de provinciegouverneur daartoe eveneens de vereiste opdrachten geven.

DEEL 2: VOOR DE VERKIEZINGS DAG**Titel 1: Vaststelling van de datum van de verkiezingen**

De datum waarop de verkiezingen doorgaan blijft ongewijzigd. De lokale en provinciale verkiezingen blijven om de zes jaar doorgaan op de tweede zondag van oktober. Er is geen reden om deze datum te wijzigen. De maand oktober valt buiten de vakantieperiodes. Er is bovendien geen enkele wettelijke feestdag in deze maand en mogelijke betwistingen over de verkiezingen kunnen in de daarop volgende maanden worden beslecht, vooraleer de nieuwe raden worden geïnstalleerd.

Titel 2: Vaststelling van het aantal te verkiezen vertegenwoordigers

Het aantal te verkiezen raadsleden moet volgens de bepalingen in het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet uiterlijk op 1 juni van het verkiezingsjaar worden bepaald door de Vlaamse Regering op basis van de bevolkingscijfers. Het inwonertal dat volgens de huidige regelgeving daarbij in aanmerking moet worden genomen is het aantal natuurlijke personen dat op 1 januari van het verkiezingsjaar zijn hoofdverblijfplaats in de desbetreffende gemeente heeft.

Wij opteren ervoor om niet het verkiezingsjaar, maar het jaar voorafgaand aan de verkiezingen als referentiejaar te gebruiken. Zo wordt het risico verkleind dat de cijfers niet tijdig voorhanden zijn en bijgevolg er lang onduidelijkheid zou kunnen bestaan hoeveel mandaten er in iedere kieskring te verdelen zijn. Door deze wijziging moet het gemeentecodeboek en het provinciedecreet worden aangepast (zie deel 6, titel 1 – Wijzigingsbepalingen).

De kieskring voor de gemeenteraden en stadsdistrictsraden vallen samen met de gemeentegrenzen en de grenzen van het stadsdistrict. Voor de provincieraadsverkiezingen wordt het provinciedistrict als kieskring gehanteerd. Gevolg gevend aan het arrest van het Arbitragehof werden de grenzen van de provinciedistricten hertekend zodat per kieskring minstens zes provincieraadsleden worden verkozen. De lijst van de provinciedistricten en de aanwijzing van de provinciedistrictshoofdplaats worden vastgelegd in een tabel die als bijlage bij het kiesdecreet wordt gevoegd.

Op grond van artikel 260 van het Provinciedecreet heeft de minister de provincieraden verzocht om een advies uit te brengen over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten.

De provincieraad van Limburg brengt een positief advies uit over het voorstel tot wijziging van de grenzen van de provinciale kiesdistricten, zoals dit vervat ligt in de tabel die gehecht is aan het door de Vlaamse Regering op 16 juli 2010 principieel goedgekeurde Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet.

De provincieraad van Oost-Vlaanderen heeft gunstig advies verleend over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten.

De provincieraad van West-Vlaanderen geeft een voorwaardelijk gunstig advies op de voorgestelde wijzigingen van de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen. De provincieraad van West-Vlaanderen erkent dat het een goede zaak is om tot grotere kiesdistricten te komen. De provincieraad stelt als voorwaarde bij dit advies dat de Vlaamse

overheid aandacht dient te hebben voor de mogelijke ondergraving van het gunstig effect van de schaalvergroting van de kiesdistricten door de reductie van het aantal raadsleden voor de provincieraad. In het bijzonder kan dit betekenen dat het voor de kandidaten uit landelijke gemeenten moeilijker kan worden om verkozen te worden.

De provincieraad van Antwerpen adviseert om het aantal te verkiezen raadsleden vast te stellen op basis van de volgende criteria:

- 63 leden in provincies met minder dan 1.000.000 inwoners;
- 72 leden in provincies met een inwonersaantal tussen 1.000.000 en 1.249.999;
- 78 leden in provincies met een inwonersaantal tussen 1.250.000 en 1.499.999;
- 84 leden in provincies met 1.500.000 inwoners of meer.

Verder adviseert de provincieraad om de districten Mol en Turnhout niet samen te voegen, maar te behouden als aparte kiesdistricten, alsook in de nieuwe kieswetgeving voor de verkozenen de verplichting op te nemen dat zij effectief hun mandaat opnemen.

De Vlaamse Regering heeft geen gevolg gegeven aan het advies van de provincieraad van Antwerpen. De Vlaamse Regering had bij de indeling van de nieuwe provinciale kieskringen het principe aangenomen dat er in ieder provinciaal kiesdistrict minstens zes raadsleden moesten te verkiezen zijn. Door middel van een simulatie op basis van de inwonersaantallen per 1 januari 2010 is gebleken dat bij splitsing van het kiesdistrict Mol-Turnhout in het kiesdistrict Mol zes raadsleden te verkiezen zijn, maar dat er in het district Turnhout maar vijf raadsleden te verkiezen zijn. Een dergelijke indeling beantwoordt dus niet aan het principe dat de Vlaamse Regering heeft gehanteerd.

De provincieraad van Vlaams-Brabant brengt een negatief advies uit inzake het voorstel tot wijziging van de indeling van kiesdistricten in de provincie Vlaams-Brabant. Het negatieve advies is ingegeven vanuit de overweging dat elke logica ontbreekt om de gemeenten Overijse en Hoeilaart van het kleine kiesdistrict Vilvoorde te verhuizen naar het grote kiesdistrict Halle. Volgens de provincieraad ontbreekt elke geografische en sociologische binding van de gemeenten Overijse en Hoeilaart met het kiesdistrict Halle.

De Vlaamse Regering heeft het advies van de provincieraad van Vlaams-Brabant gevolgd. De gemeenten Hoeilaart en Overijse, die aanvankelijk werden ingedeeld in het kanton Halle (kiesdistrict Halle) worden nu ondergebracht in het kanton Zaventem (kiesdistrict Vilvoorde).

Titel 3: Kiesvoorwaarden en kiezerslijst

De kiesvoorwaarden werden inhoudelijk niet gewijzigd. Het decreet maakt wel een duidelijke indeling naar de kiesvoorwaarden waaraan de verschillende groepen kiezers moeten voldoen.

In hoofdstuk 1 worden de kiesvoorwaarden voor de Belgische onderdanen vastgesteld. De gemeenteraadskiezer die voldoet aan de kiesvoorwaarden is ook een provincieraadskiezer en desgevallend ook een stadsdistrictsraadskiezer.

In hoofdstuk 2 worden de kiesvoorwaarden voor onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie vastgesteld. Zij kunnen de hoedanigheid van gemeenteraadskiezer en stadsdistrictsraadskiezer verwerven als zij hierom verzoeken en als zij voldoen aan de kiesvoorwaarden, met uitzondering van de nationaliteitsvereiste uiteraard.

In hoofdstuk 3 worden de kiesvoorwaarden voor de onderdanen van de staten die geen lid zijn van de Europese Unie vastgesteld. Ook zij kunnen de hoedanigheid van gemeenteraadskiezer en stadsdistrictsraadskiezer verwerven als zij hierom verzoeken en als zij voldoen aan de kiesvoorwaarden, met uitzondering van de nationaliteitsvereiste uiteraard. Bovendien moeten deze personen vijf jaar ononderbroken hun hoofdverblijfplaats in België hebben.

In hoofdstuk 4 wordt vastgesteld wie definitief van het kiesrecht wordt uitgesloten en wie tijdelijk van dit recht wordt geschorst.

Eens bepaald is welke kiezers aan de kiesvoorwaarden voldoen, kan de kiezerslijst worden opgemaakt. In hoofdstuk 5 wordt bepaald welke gegevens de kiezerslijst vermeldt, alsook wie na de vaststelling nog kan worden ingeschreven op of geschrapt van de kiezerslijst.

In hoofdstuk 6 wordt de wijze bepaald waarop de kiezerslijst wordt bekendgemaakt en wie er een afschrift van kan ontvangen. De regel is dat de kiezerslijst voortaan in digitale vorm ter beschikking wordt gesteld aan de indieners van de kandidatenlijsten en aan de kandidaten, indien zij hierom verzoeken. Voorts kan ook op uitdrukkelijk verzoek een papieren versie worden afgeleverd.

De kiezerslijst werd vroeger bezorgd aan de provinciegouverneur om de lijst te verdelen in stemafdelingen. Voortaan zal het college van burgemeester en schepenen de indeling in stemafdelingen maken en het resultaat ervan bezorgen aan de provinciegouverneur.

Titel 4: Verdeling van de kiezers over de stemafdelingen

De grootte van de stemafdelingen blijft hetzelfde (minstens 150 en maximum 800). De indeling van de stemafdelingen en de namen ervan worden bezorgd aan de provinciegouverneur, zoals hierboven al werd aangehaald. Het college wijst voor elke stemafdeling het stemlokaal aan waar de kiezers hun stem moeten uitbrengen.

Omdat niet langer de provinciegouverneur, maar het college de stemafdelingen indeelt, is er dus geen doorlopende nummering meer van de stemafdelingen per kanton. Elke gemeente kent elke stemafdeling een naam toe, die bestaat uit de naam van de gemeente en een volgnummer.

Titel 5: Verzending van de kiezerslijsten aan de bureaus

De verspreiding van de kiezerslijsten naar de verschillende bureaus blijft ongewijzigd. Het college bezorgt de voorzitter van het kantonhoofdbureau twee uittreksels van de kiezerslijst, opgemaakt per stemafdeling. De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt een exemplaar aan de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus en aan de voorzitters van de stadsdistrictshoofdbureaus die hij heeft aangesteld. De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt eveneens een exemplaar van de kiezerslijst aan de voorzitters van de stembureaus die hij heeft aangesteld. Deze lijst beperkt zich tot de kiezers van de stemafdeling die zich bij dat stembureau moeten aanmelden om hun stem uit te brengen.

Titel 6: Bezwaar tegen de kiezerslijsten bij het college van burgemeester en schepenen

De bezwaarprocedure tegen de kiezerslijsten blijft ongewijzigd. Voortaan kan elke persoon die de kiesvoorwaarden vervult een bezwaar indienen. Voorheen werd die mogelijkheid beperkt tot de kiezers van de kieskring.

In deze titel wordt ook de procedure opgenomen die voor de niet-Belgische onderdanen geldt als hun aanvraag tot inschrijving op de kiezerslijst geweigerd wordt.

Titel 7: Beroep tegen de kiezerslijsten bij het Hof van Beroep

Ook de beroepsprocedure bij het Hof van Beroep blijft ongewijzigd. Ook hier wordt de beroepsprocedure bepaald die geldt voor de niet-Belgische onderdanen.

Titel 8: Samenstelling van de hoofdbureaus

De samenstelling van de hoofdbureaus wordt gestroomlijnd. Het gemeentelijk hoofdbureau, het stadsdistrictshoofdbureau, het kantonhoofdbureau, het provinciedistrictshoofd-

bureau en het provinciaal hoofdbureau kennen dezelfde samenstelling: een voorzitter, eventueel een plaatsvervangend voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Een kandidaat mag geen deel uitmaken van een hoofdbureau.

De eed wordt aangepast. De voorzitters en de leden leggen allen dezelfde eed af.

Het kantonhoofdbureau wordt veertig dagen voor de verkiezingen samengesteld, de andere hoofdbureaus zevenentwintig dagen voor de verkiezingen.

Het provinciaal hoofdbureau is een nieuw orgaan. Het arrondissementshoofdbureau wordt afgeschaft. Het provinciaal hoofdbureau heeft als taak op de verkiezingsdag de kiesdrempel te bepalen, de apparentering uit te voeren, de zetels te verdelen en de verkozenen en hun opvolgers aan te duiden.

Op die manier wordt een maximale overeenstemming gevonden voor de drie niveaus. Voor iedere verkiezing is er op de dag van de verkiezing slechts één hoofdbureau actief: een gemeentelijk hoofdbureau, een stadsdistrictshoofdbureau en een provinciaal hoofdbureau.

Artikel 95, §4, van het Algemeen Kieswetboek bepaalt de volgorde van de categorieën waaruit de voorzitters en de leden gekozen kunnen worden. Aan die regeling werden twee wijzigingen aangebracht.

Ten eerste is het bij de federale en de deelstatelijke verkiezingen mogelijk dat er uit een categorie 'vrijwilligers' wordt gerekruteerd. Deze categorie wordt in het kiesdecreet niet behouden, omdat de decreetgever oordeelt dat op het lokale niveau het risico erg groot is dat zo de hoofdbureaus (en ook de stembureaus en de telbureaus) gepolitiseerd kunnen raken.

Ten tweede wordt ook de volgorde van de categorieën losgelaten. Voortaan kan er vrij worden gekozen uit de categorieën die zijn opgesomd.

Titel 9: Samenstelling van stembureaus en telbureaus

Zoals voorheen worden de stembureaus ingericht op het gemeentelijke niveau, met uitzondering van de stad Antwerpen waar de stembureaus worden ingericht op het niveau van de stadsdistricten. De telbureaus worden op hetzelfde niveau ingericht. Ieder telbureau telt de stembiljetten van maximum drie stembureaus. Een nieuw gegeven is dat deze telbureaus ook de stemmen die uitgebracht zijn voor de provincieraadsverkiezingen tellen. Het is een enorme logistieke vereenvoudiging dat deze stemmen niet meer op het niveau van het kanton worden geteld. De stembussen voor de provincieraadsverkiezingen moesten voorheen immers overgebracht worden naar de kantonhoofdplaats.

Vroeger telde het gemeentelijk hoofdbureau de stemmen wanneer er één, twee of drie stembureaus werden ingericht. Nu is de regel dat, voor de gemeenten waar er minder dan drie stembureaus zijn, het gemeentelijk hoofdbureau fungeert als telbureau. De grens werd dus verlaagd naar één of twee stembureaus, omdat in deze gemeenten nu ook de stemmen voor de provincieraadsverkiezingen moeten geteld worden door het hoofdbureau.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau voert de loting uit om de telbureaus te koppelen aan de stembureaus. Voorheen gebeurde dat door de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

De lijsten met de personen die kunnen worden aangewezen om te zetelen in een stem- of telbureau worden door het college van burgemeester en schepenen de drieëndertigste dag voor de verkiezingen bezorgd aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau. De dertigste

dag voor de verkiezingen worden de voorzitters, bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van zowel de stem- als de telbureaus door de voorzitter van het kantonhoofdbureau aangewezen. Voorheen gebeurde dat op de twaalfde dag voor de verkiezingen.

Titel 10: Oproeping van de kiezers

De wijze van oproeping van de kiezers blijft ongewijzigd.

Titel 11: Afleveren van een volmacht

De voorwaarden om een volmacht te verlenen werden integraal overgenomen uit artikel 147bis, §1, van het Algemeen Kieswetboek. Het is belangrijk dat de burger weet onder welke condities hij een volmacht kan geven. Het is daarom allerm minst aangewezen dat deze voorwaarden afwijken van de voorwaarden die worden gehanteerd bij andere verkiezingen.

Titel 12: De verkiesbaarheidsvoorwaarden

De verkiesbaarheidsvoorwaarden blijven ongewijzigd.

Titel 13: Bescherming van de lijstnamen en toekennen van volgnummers

Om alle discussies te vermijden, legt de Vlaamse Regering bij besluit vast welke tekens mogen worden gebruikt bij de vorming van de lijstnaam. De mogelijkheid om een logo toe te voegen, zoals dat het geval is bij de federale en de deelstatelijke verkiezingen, werd in dit decreet niet weerhouden. De reden daarvoor is van technisch-organisatorische aard. Voor de lokale verkiezingen wordt immers een honderdvoud van lijsten ingediend. Indien al deze logo's moeten worden gedrukt op de stembiljetten is de kans op vergissingen meer dan reëel.

Het aantal parlementsleden dat kan verzoeken om een lijstnaam te beschermen wordt gereduceerd van vijf naar drie.

De wijze waarop de lotingen worden georganiseerd om iedere lijst van een volgnummer te voorzien blijft ongewijzigd.

Titel 14: Indienen kandidatenlijsten

De procedure die de indiening van de kandidatenlijsten bepaalt, blijft op twee punten na ongewijzigd:

- de vroegere regelgeving voorzag dat de identiteit van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, mocht worden voorafgegaan door de achternaam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot. Om discriminaties op te heffen, mogen voortaan ook mannelijke kandidaten hun achternaam laten volgen door die van hun echtgenote of overleden echtgenote. De nieuwe regelgeving zorgt er verder voor dat wettelijk samenwonenden en holebi's niet worden gediscrimineerd. Deze regeling geldt als een overgangsregeling. Vanaf 1 januari 2018 mogen de kandidaten enkel hun eigen achternaam gebruiken;
- zoals bepaald in het regeerakkoord, werd in deze titel ook het 'ritssysteem' ingeschreven: de eerste twee kandidaten mogen niet van hetzelfde geslacht zijn.

Titel 15: Onderzoek kandidatenlijsten

Het onderzoek van de kandidatenlijsten heeft tot doel om te onderzoeken welke kandidatenlijsten niet juist of onvolledig zijn ingediend, zodat deze fouten kunnen worden hersteld door middel van een aanvullings- of verbeteringsakte.

Voorheen kon in geen geval de volgorde van de kandidaten worden gewijzigd. In dit ontwerp van decreet wordt dit wel toegelaten in één geval, met name wanneer een lijst wordt afgewezen omwille van het niet naleven van de pariteitregels. De gevolgen van het niet naleven van deze regels waren voordien enorm zwaar. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. Stel, er wordt een lijst ingediend met op positie 1 tot en met 7 mannelijke kandidaten, gevolgd door 8 vrouwelijke kandidaten op de posities 8 tot en met 15. De pariteit tussen mannen en vrouwen (7 vs. 8) werd gerespecteerd, maar de rits niet (de kandidaten op positie 1 en 2 zijn van hetzelfde geslacht).

Omdat in de vroegere regeling de volgorde van de kandidaten niet mocht gewijzigd worden, betekende dit dat de mannelijke kandidaten op de posities 2 tot en met 7 moesten geschrapt worden, zodat de eerste vrouw de tweede positie bezet. Daarna werd vastgesteld dat de pariteitregel, wat betreft de verhouding tussen mannen en vrouwen, niet werd nageleefd, zodat ook alle andere vrouwen geschrapt moesten worden. Op die manier bleven er slechts twee kandidaten over.

Dit ontwerp van decreet laat toe dat bij niet-naleving van de pariteitregels de kandidaten van de lijst van plaats mogen worden gewisseld.

Kandidaten mogen maar vervangen worden als blijkt dat zij niet verkiesbaar zijn. In alle andere gevallen mag een verbeterings- of aanvullingsakte nooit de naam van een nieuwe kandidaat bevatten.

Titel 16: Lijstenverbinding

Het systeem van lijstenverbinding blijft ongewijzigd. De lijstenverbinding had voorheen enkel tot doel om te kunnen participeren aan de aanvullende zetelverdeling door het systeem van apparentering. Voortaan is die lijstenverbinding ook nodig om de resultaten van de lijsten, behaald in verschillende provinciedistricten, samen te kunnen tellen met het oog op het bereiken van de kiesdrempel.

Titel 17: Aanwijzing van getuigen in hoofdbureaus, stem- en telbureaus

Niet enkel de lijstaanvoerder, maar de lijst in het algemeen, kan voortaan de getuigen aanduiden in de verschillende hoofdbureaus, alsook in de stem- en telbureaus.

Titel 18: Opmaak van het stembiljet in geval van een stemming op papier

In tegenstelling tot de vroegere regelgeving worden er geen technische voorschriften in de kieswetgeving opgenomen. Deze zullen worden opgenomen in een besluit van de Vlaamse Regering dat ook het model van het stembiljet vaststelt.

Titel 19: Inrichting van de stemlokalen

De inrichting van de stemlokalen en de stemhokjes gebeurt op basis van een model dat door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

DEEL 3: OP DE VERKIEZINGSDAG

Titel 1: De installatie van de stembureaus

De voornaamste wijziging betreft hier het tijdstip van de installatie van het stembureau. De installatie vindt voortaan ten laatste plaats om 7.30 uur (vroeger: 8 uur) om het bureau toe te laten zich te organiseren. Daartegenover staat dat het bureau een uurtje vroeger sluit (13 uur in plaats van 14 uur).

Titel 2: De stemming

De bepalingen die het verloop van de stemming regelen blijven ongewijzigd. De stemming wordt afgesloten om 13 uur. Bij de vorige lokale verkiezingen van 2006 werd het einduur bepaald op 14 uur omdat men de impact niet kon inschatten van de uitbreiding van het stemrecht naar de niet-Belgen voor de gemeente- en stadsdistrictsraadsverkiezingen. De praktijk heeft uitgewezen dat het niet nodig was om de stembureaus langer dan 13 uur open te houden.

Titel 3: Het einde van de stemming

De eindwerkzaamheden van het stembureau verlopen voortaan enigszins anders. Het stembureau zal iedere stembus openen en het aantal stembiljetten per stembus tellen, nadat het eerst de stembiljetten van andere verkiezingen in de juiste stembus heeft gestopt. Er wordt voortaan slechts één proces-verbaal opgemaakt voor de drie verkiezingen samen.

Dit vormt de start van een nieuw uitgetekende documentenstroom. De algemene principes die bij de uittekening van de documentenstroom werden gehanteerd zijn de volgende:

- alle unieke, originele stukken (zoals volmachten, het proces-verbaal van het stembureau, de aanstellingsbrief van de getuigen in het stembureau) die voor alle verkiezingen gelden die in het stembureau plaatsvonden, worden bezorgd aan het telbureau dat de stemmen telt voor de gemeenteraadsverkiezingen, of in voorkomend geval, voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen;
- alle stukken die betrekking hebben op slechts één bepaalde verkiezing gaan naar het telbureau dat is aangewezen voor de telling van de stemmen van deze verkiezingen (de stembiljetten, de ongebruikte stembiljetten, het modelstembiljet enzovoort);
- het formulier betreffende het presentiegeld wordt bezorgd aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau;
- de vrederechter ontvangt de stukken met het oog op vervolging van de kiezers en de kandidaat-leden van de stembureaus.

Titel 4: De telling van de stemmen

De installatie van de telbureaus gebeurt op dezelfde wijze als de installatie van de stembureaus. De telling begint voortaan een uur vroeger (14 uur in plaats van 15 uur).

De stembiljetten worden door de voorzitter van het stembureau bezorgd in de stembussen of in harmonica-enveloppen. Alle stemmen worden geteld op het niveau van de kleinste kieskring. Dit is voor alle gemeenten, Antwerpen uitgezonderd, de gemeente.

Van zodra een telbureau over de stemmen beschikt van één stembureau mag het telbureau beginnen tellen. Het is niet langer nodig alle stemmen af te wachten en deze te mengen.

Na de telling van de stemmen worden er een aantal documenten opgemaakt door de voorzitter van het telbureau die ze bezorgt aan het betreffende hoofdbureau.

Titel 5: De zeteltoewijzing, bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

De wijze waarop de zetels worden toegewezen en de uitslag wordt bekendgemaakt blijft nagenoeg ongewijzigd. De regeling werd uniform gemaakt voor de verschillende soorten verkiezingen.

Wat betreft het systeem van zeteltoewijzing behoudt het decreet het systeem-Imperiali voor de gemeenteraadsverkiezingen en het systeem-D'Hondt voor de verkiezingen van de provincieraden en de stadsdistrictsraden. De decreetgever maakt aldus ter zake geen keuze, maar respecteert de vroeger gemaakte keuzes.

De belangrijkste wijziging betreft de invoering van een kiesdrempel bij de provincieraadsverkiezingen, die wordt bepaald op 5% van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen. Het provinciaal hoofdbureau stelt vast welke lijsten de kiesdrempel hebben gehaald en dus worden toegelaten tot de rechtstreekse zetelverdeling. Om tot de aanvullende zetelverdeling (apparentering) te worden toegelaten moet een lijstengroep minstens 5% van het totaal aantal uitgebrachte stemmen in de provincie hebben behaald. Het provinciaal hoofdbureau voert de aanvullende zetelverdeling uit, verdeelt de zetels en duidt de verkozenen en de opvolgers aan. Het provinciaal hoofdbureau neemt zo de taken die voorheen werden uitgevoerd door het provinciedistrictshoofdbureau en het arrondissementshoofdbureau over.

Nadat de uitslag bekend is gemaakt, komen alle documenten die met de verkiezingen te maken hebben terecht bij de provinciegouverneur, in plaats van bij de vrederechter of de provinciegriffier. Zij worden daar bewaard totdat zij gearchiveerd, dan wel vernietigd kunnen worden en zij kunnen daar in het kader van betwistingen worden opgevraagd door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, de Raad van State of de procureur.

DEEL 4: NA DE VERKIEZINGSDAG

Titel 1: Verkiezingsuitgaven

De bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden worden grotendeels overgenomen in dit decreet, voor wat de lokale verkiezingen betreft. De bepalingen werden geordend. Eerst wordt bepaald welke verkiezingsuitgaven geoorloofd zijn, vervolgens hoe ze moeten worden gedeclareerd en ten slotte welke politieke en strafrechtelijke sancties er bestaan wanneer er een inbreuk wordt gepleegd op deze reglementering.

Titel 2: De verkiezingsbetwistingen

Zoals voorheen zal er in iedere provincie een Raad voor Verkiezingsbetwistingen worden geïnstalleerd. Deze raden zullen zich uitspreken over de bezwaren tegen de verkiezing en de bezwaren op grond van een schending van de regels inzake de verkiezingsuitgaven door de lijsttrekkers en de kandidaten. Bij ontstentenis van bezwaren onderzoekt de raad ambtshalve als administratief rechtscollege de juistheid van de zetelverdeling en de rangorde waarin de raadsleden en hun opvolgers verkozen zijn verklaard.

De samenstelling van de raad wordt aangepast. De raad bestaat voortaan uit een voorzitter, twee raadsleden en drie plaatsvervangende raadsleden. De zittingsperiode bedraagt zes jaar en gaat in op 1 maart van het verkiezingsjaar. Die periode is hernieuwbaar. Tot 1 maart 2012 treedt de raad op in zijn oude samenstelling en handelt zij volgens de bestaande procedure die vervat is in artikel 85bis tot en met 85undecies van de Gemeentekieswet en artikel 37/1 van de Provinciekieswet.

Om de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de leden van de raad te waarborgen, werd bepaald dat zij in een periode van tien jaar voorafgaand aan hun benoeming niet verkozen zijn of gekandideerd hebben voor een politiek mandaat. Ook de provinciegouverneurs, de arrondissementscommissarissen, de staatsraden en de auditeurs van de Raad van State mogen geen lid zijn van de raad. De selectieprocedure werd gewijzigd met het oog op een grotere onafhankelijkheid en deskundigheid van de leden.

De procedure voor de behandeling van de bezwaren blijft behouden. Wel wordt de termijn voor de indiening van de bezwaren met betrekking tot de verkiezingen ingekort van veertig naar dertig dagen. De behandelingstermijn voor de bezwaren wordt omgekeerd uitgebreid van dertig naar veertig dagen. Zo blijft de globale termijn gelijk.

De beroepsprocedure bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen blijft ongewijzigd. De Raad van State behandelt de beroepen met volle rechtsmacht.

Titel 3: Buitengewone verkiezingen

In deze titel worden de drie gevallen geregeld waar er buitengewone verkiezingen plaatsvinden. De bepalingen hieromtrent blijven ongewijzigd.

DEEL 5: ALGEMENE BEPALINGEN

Titel 1: Strafbepalingen

De strafbepalingen werden overgenomen uit titel V (Straffen) en titel VI (Sanctie op de stemplicht) van het Algemeen Kieswetboek.

Titel 2: Het taalgebruik bij de verkiezingen

Dit werd voorheen niet in de kieswetgeving geregeld. Het decreet van 18 mei 1994 wordt overgenomen in het kiesdecreet. De terminologie werd aangepast aan het kiesdecreet.

Titel 3: De kosten van de verkiezingen

De kostenregeling stond vroeger ingeschreven in artikel 8 van de Provinciekieswet. Deze regeling wordt gewijzigd. Voortaan komen de presentiegelden en de reiskosten van de leden van de kiesbureaus, de reiskosten van de kiezers en de verzekeringspremies ten laste van de provincies.

Titel 4: De waarnemers

Waarnemers afkomstig van erkende internationale organisaties of afgevaardigd door andere landen kunnen voortaan door de Vlaamse Regering worden gemachtigd om de kiesverrichtingen te volgen.

DEEL 6: SLOTBEPALINGEN

Eenzijds bevat dit deel een aantal bepalingen die wijzigingen aanbrengen in het Gemeentedecreet, Provinciedecreet en het OCMW-decreet. Deze wijzigingen zijn noodzakelijk in de nasleep van dit ontwerp van decreet.

Anderzijds bevat dit deel ook de opheffingsbepalingen. De Gemeentekieswet en de Provinciekieswet kunnen immers voor alle gemeenten van het Vlaamse Gewest worden opgeheven met uitzondering, in principe, van de bepalingen die voortvloeien uit de Pacificatiewet. Ook het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik van de verkiezingen voor wat betreft de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en het hoofdstuk IIIbis van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtraden worden opgeheven.

Daarnaast bevat deze titel ook nog een overgangsbepaling met betrekking tot de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en een bepaling met betrekking tot de inwerkingtreding van dit decreet.

Ten slotte bevat dit deel een titel met betrekking tot de inwerkingtreding van dit decreet. Gezien de overgangsbepalingen voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en de regeling voor de naamgeving van de kandidaten op de voordrachtsakte, werd de inwerkingtreding van een aantal artikelen van dit decreet uitgesteld.

2. COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

DEEL 1: INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna BWHI genoemd) moet een ontwerp van decreet vermelden of er een gewest- of gemeenschapsaangelegenheid wordt geregeld. Het huidige ontwerp betreft in hoofdzaak een gewestaangelegenheid waarbij het Vlaamse Gewest bevoegd is op grond van artikel 6, §1, VIII, van de BWHI.

Sommige bepalingen van het ontwerp betreffen echter ook een gemeenschapsaangelegenheid zoals bedoeld in artikel 4 van de BWHI.

Artikel 2

In dit artikel wordt een definitie gegeven van een aantal begrippen. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 3

In dit artikel wordt het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet omschreven. Dit ontwerp van decreet regelt de organisatie van de verkiezingen van de provinciale organen, de gemeentelijke organen en de stadsdistricten. De regeling opgenomen in dit decreet geldt onder voorbehoud van de bijzondere regelen die vermeld zijn in:

a) artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, a):

dit punt heeft betrekking op de regelingen die krachtens de wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentewet, de Gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen opgenomen zijn in de gemeentewet, de Gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen;

b) artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, b):

dit artikel heeft betrekking op de exclusieve bevoegdheid van de Raad van State om bij wijze van arresten op de beroepen in hoogste aanleg uitspraak te doen in kiesrechtzaken;

c) artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid:

dit artikel betreft een aantal artikelen die van toepassing moeten blijven, inzonderheid:

- de artikelen 5, tweede en derde lid, 23bis en 30bis van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932;
- de artikelen 2, §2, vierde lid, 3bis, tweede lid, 3novies, tweede lid, en 5, derde lid, van de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen.

Artikel 4

Dit artikel geeft aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid om alle noodzakelijke maatregelen te nemen zodat de verkiezingen in goede orde kunnen verlopen. Zij kan eveneens de provinciegouverneur daartoe machtigen.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt de verkorte benaming van het decreet.

DEEL 2: VOOR DE VERKIEZINGS DAG**Titel 1: Vaststelling van de datum van de verkiezingen**

Artikel 6

Dit artikel regelt het tijdstip en de frequentie van de reguliere verkiezingen. Het artikel herneemt de artikelen 7, eerste lid, en 90 van de Gemeentekieswet en artikel 29 van de Provinciekieswet.

Titel 2: Vaststelling van het aantal te verkiezen vertegenwoordigers

Artikel 7

Dit artikel regelt de vaststelling van het aantal te verkiezen vertegenwoordigers voor de gemeenteraden, stadsdistrictsraden en provincieraden en verwijst hiervoor naar de regeling in artikelen 5 en 273 van het Gemeentedecreet en artikelen 5 en 6 van het Provinciedecreet. De optie werd genomen om niet het verkiezingsjaar, maar het jaar voorafgaand aan de verkiezingen als referentiejaar te gebruiken. Zo wordt het risico verkleind dat de cijfers niet tijdig voorhanden zijn en bijgevolg er lang onduidelijkheid zou kunnen bestaan hoeveel mandaten er in iedere kieskring te verdelen zijn. Door deze wijziging moet het gemeente- en het provinciedecreet worden aangepast (zie deel 6, titel 1 – Wijzigingsbepalingen).

Titel 3: Kiesvoorwaarden en kiezerslijst**Hoofdstuk 1: Kiesvoorwaarden voor Belgische onderdanen**

Artikel 8

Dit artikel herneemt artikel 1, §1, van de Gemeentekieswet en artikel 1, §1, van de Provinciekieswet, voor de gemeenteraadskiezeraars. De enige aanpassing is het laten vallen van de vermelding dat de kiezers de ‘volle’ leeftijd van achttien jaar moeten hebben bereikt. Het huidige artikel bepaalt dat de kiezer de leeftijd van achttien jaar moet hebben bereikt, dit wil zeggen dat de kiezer achttien jaar moet zijn geworden op het moment dat aan deze kiesvoorwaarde moet zijn voldaan.

Artikel 9

Dit artikel herneemt artikel 1, §2, van de Gemeentekieswet en artikel 1, §2, van de Provinciekieswet, voor de gemeenteraadskiezeraars. De twee leden werden van plaats verwisseld omwille van de chronologie.

Artikel 10

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 86 van de Gemeentekieswet en artikel 1, §5, van de Provinciekieswet. Het heeft tot doel om de provincieraadsverkiezingen en stadsdistrictsraadsverkiezingen te stroomlijnen met de gemeenteraadskiezeraars. De kiezer die voldoet aan de kiesvoorwaarden, bepaald in artikelen 1 en 2, is naast gemeenteraadskiezeraar ook stadsdistrictsraadskiezeraar (indien toepasselijk) en provincieraadskiezeraar.

Hoofdstuk 2: Kiesvoorwaarden voor onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie

Artikel 11

Dit artikel herneemt de artikelen 1bis, §1, eerste lid, en gedeeltelijk artikel 86 van de Gemeentekieswet. Artikel 1bis, §1, tweede lid, van de Gemeentekieswet wordt weggelaten,

aangezien dit overbodig is. Voor alle duidelijkheid wordt de datum van het vaststellen van de kiezerslijsten (1 augustus van het jaar waarin de gewone verkiezingen plaatsvinden) ingevoegd.

Artikel 12

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, eerste en tiende lid, van de Gemeentekieswet.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, zesde en zevende lid, van de Gemeentekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, achtste lid, van de Gemeentekieswet.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, negende lid, van de Gemeentekieswet.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, elfde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 1bis, §4, van de Gemeentekieswet. Beide artikelen werden samengevoegd.

De zesde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, twaalfde lid, van de Gemeentekieswet.

Het artikel herneemt, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, gedeeltelijk artikel 86 van de Gemeentekieswet.

Hoofdstuk 3: Kiesvoorwaarden voor de onderdanen van de staten die geen lid zijn van de Europese Unie

Artikel 13

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 1ter en gedeeltelijk artikel 86 van de Gemeentekieswet. Het is gestroomlijnd met artikel 11, de kiesvoorwaarden voor onderdanen van de andere lidstaten van de EU.

Artikel 14

De eerste en tweede paragraaf van dit artikel hernemen artikel 1ter, 1° en 2°, van de Gemeentekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 1ter, laatste lid, van de Gemeentekieswet.

Het artikel herneemt, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, gedeeltelijk artikel 86 van de Gemeentekieswet.

Hoofdstuk 4: Schorsing en uitsluiting

Artikel 15

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 6 van het Algemeen Kieswetboek, en gedeeltelijk artikel 1, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet, gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet en gedeeltelijk artikel 1bis, §1, van de Provinciekieswet.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 7 van het Algemeen Kieswetboek. Het herneemt ook gedeeltelijk artikel 1, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet, gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet, en gedeeltelijk artikel 1bis, §2, van de Provinciekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 7bis van het Algemeen Kieswetboek, maar wordt gemoderniseerd zodanig dat het mogelijk wordt de gegevens van de personen die voorgoed van het kiesrecht zijn uitgesloten of van wie het kiesrecht geschorst is, bij te houden door middel van een geautomatiseerd bestand. Deze bepaling herneemt ook gedeeltelijk artikel 1bis, §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet, gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet en gedeeltelijk artikel 1bis, §3, van de Provinciekieswet.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 8 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1bis, §4, van de Provinciekieswet. In de Gemeentekieswet was geen overeenkomstig artikel opgenomen, ook niet voor de stadsdistrictsraadskiezers. Deze bepaling is nu ook van toepassing op gemeenteraads- en stadsdistrictsraadskiezers.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 13 van het Algemeen Kieswetboek. Deze bepaling herneemt ook gedeeltelijk artikel 1bis, §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet, gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet en gedeeltelijk artikel 1ter, §1, van de Provinciekieswet. De uitvoeringsbevoegdheid gaat over van het federale naar het Vlaamse niveau.

De zesde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, derde en vierde lid, van de Gemeentekieswet, en gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet.

Hoofdstuk 5: Vaststelling van de kiezerslijsten

Artikel 16

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §1, eerste lid, van de Gemeentekieswet. Artikel 3, §1, tweede lid, van de Gemeentekieswet wordt niet volledig hernomen, maar samengevat in artikel 9, §1, tweede lid.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 88 van de Gemeentekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1, §5, van de Provinciekieswet.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §1, derde lid, van de Gemeentekieswet. De bepaling betreffende het rijksregisternummer wordt overgenomen uit artikel 10, §2, van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 17

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1, §3, eerste lid, van de Provinciekieswet en, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, gedeeltelijk artikel 86 van de Gemeentekieswet. De tekst van artikel 3, §1, derde lid, van de Gemeentekieswet loopt niet parallel met de tekst van de Provinciekieswet. Er wordt voor geopteerd om deze laatste tekst te behouden, omdat deze uitgebreider is.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet, gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet en artikel 1, §3, van de Provinciekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §2, vijfde lid, van de Gemeentekieswet en gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet.

Artikel 18

Dit artikel herneemt artikel 1, §4, van de Gemeentekieswet en gedeeltelijk, voor wat betreft de stadsdistrictsraadskiezers, artikel 86 van de Gemeentekieswet.

Hoofdstuk 6: Bekendmaken van de kiezerslijsten

Artikel 19

Dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet, artikel 1ter, §2, van de Provinciekieswet en artikel 16 van het Algemeen Kieswetboek. De datum van de bekendmaking van de kiezerslijst wordt geëxpliciteerd, en er wordt ook verduidelijkt hoe de bekendmaking precies moet gebeuren, met name door middel van een aanplakbrief, opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis, naar analogie met artikel 186 van het Gemeentedecreet, dat de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeentelijke organen regelt.

Artikel 20

De eerste drie paragrafen van dit artikel hernemen artikel 4 van de Gemeentekieswet en artikel 1ter, §3 tot en met §5, van de Provinciekieswet.

De oude regeling legde de taak van het overhandigen van de kiezerslijst op aan het gemeentebestuur. Door dit te veranderen in het college van burgemeester en schepenen, is nu duidelijker welk orgaan verantwoordelijk is voor deze taak.

Door de grotere vertrouwdheid met digitale bestanden, en de algemeen toegenomen gebruiksvriendelijkheid, volstaat het om te voorzien dat de verzoeker één digitaal exemplaar van de kiezerslijst krijgt. Op uitdrukkelijk verzoek kan deze persoon een papieren versie ontvangen.

Ten slotte is de verwijzing naar de politieke partijen niet hernomen in deze tekst. Voortaan volstaat het dat een persoon een verzoek richt tot de burgemeester door middel van een aangetekende brief, en dat deze persoon voldoet aan de verdere voorwaarden in dit artikel.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 89 van de Gemeentekieswet.

Artikel 21

Dit artikel herneemt artikel 5, eerste lid, van de Gemeentekieswet, artikel 1, §4, van de Provinciekieswet en artikel 1ter, §6, van de Provinciekieswet. Er bestond een tegenspraak tussen deze artikelen wat de datum betreft waarop de kiezerslijst moet verzonden worden. Deze onduidelijkheid is opgelost door één specifieke datum te bepalen. Ook in dit artikel is de verwijzing naar vertegenwoordigers van de politieke partijen geschrapt. De voordragers van de kandidatenlijsten en de kandidaten zelf, kunnen immers op grond van artikel 13 een exemplaar van de kiezerslijst verkrijgen.

Artikel 22

Dit artikel herneemt artikel 197bis van het Algemeen Kieswetboek.

Titel 4: Verdeling van de kiezers over de stemafdelingen

Artikel 23

Dit artikel regelt de verdeling van de kiezers over de stemafdelingen. Het artikel herneemt artikel 8, §1 tot §4, en artikel 91 van de Gemeentekieswet en artikel 2, §1 en §2, eerste en tweede lid, van de Provinciekieswet.

In tegenstelling tot vroeger zal vanaf nu het college van burgemeester en schepenen de kiezers indelen in stemafdelingen en de stemafdelingen een naam toekennen. Deze indeling in stemafdelingen, met hun benamingen, wordt dan bezorgd aan de provinciegouverneur.

Titel 5: Verzending van de kiezerslijsten aan de bureaus

Artikel 24

Dit artikel herneemt artikel 9, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 12, derde lid van de Gemeentekieswet.

“Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, of indien in de gemeente geen rechtbank is gevestigd, de vrederechter van het kanton” wordt vervangen door “voorzitter van het kantonhoofdbureau”. “Voorzitter van het hoofdstembureau” wordt vervangen door “voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau”. Dit is duidelijker en het verhoogt de leesbaarheid. Bovendien wordt deze terminologie consequent toegepast in de hele decreettekst zodat verwarring uitgesloten is.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt aan elke voorzitter van een stembureau de kiezerslijsten van zijn stembureau. De vereiste dat dit ten minste veertien dagen voor de verkiezingen moet gebeuren, wordt weggelaten. De praktijk leerde immers dat deze termijn zelden kon gerespecteerd worden.

Artikel 25

Dit artikel herneemt artikel 92 van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 26

Dit artikel herneemt artikel 3 van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Titel 6: Bezwaar tegen de kiezerslijsten bij het college van burgemeester en schepenen

Artikel 27

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §1, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 18 van het Algemeen Kieswetboek.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §2, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 19 van het Algemeen Kieswetboek. De mogelijkheid om bezwaar in te dienen is uitgebreid tot buiten de eigen kieskring.

Artikel 28

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §3, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 20 van het Algemeen Kieswetboek. Er wordt verduidelijkt dat het bezwaar moet worden ingediend bij het college dat de kiezerslijst heeft vastgesteld.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §4, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 21 van het Algemeen Kieswetboek.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §5, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 22 van het Algemeen Kieswetboek. Er werd toegevoegd dat het gemeentebestuur de kopieën gratis aan het dossier toevoegt.

Artikel 29

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §6, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 23 van het Algemeen Kieswetboek. Er werd verduidelijkt dat de aanplakking aan het gemeentehuis moet gebeuren.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1quater, §7, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 24 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 30

Dit artikel herneemt artikel 1quater, §8, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 25 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 31

Dit artikel herneemt artikel 1quater, §9, van de Provinciekieswet en artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet in samenlezing met artikel 26 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 32

Het eerste lid van dit artikel herneemt artikel 1bis, §3, van de Gemeentekieswet. Het tweede lid van dit artikel herneemt artikel 1ter, laatste lid, van de Gemeentekieswet.

Titel 7: Beroep tegen de kiezerslijsten bij het Hof van Beroep

Artikel 33

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 27 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §1, van de Provinciekieswet.

Ter verduidelijking wordt gesproken over de vrijdag voorafgaand aan de verkiezingen in plaats van “voor de dag die de verkiezing voorafgaat”.

De beslissingen en documenten worden voortaan bezorgd tegen ontvangstbewijs of per aangetekend schrijven. Dit is duidelijker dan het vroegere “met alle middelen”.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 28 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §2, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 29 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §3, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 30 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §4, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 31 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §5, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De zesde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 32 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §6, van de Provinciekieswet.

De zevende paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 33 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §7, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De achtste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 34 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1quinquies, §8, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 34

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 35 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1sexies, §1, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 36 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1sexies, §2, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 37 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1sexies, §3, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 38 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1sexies, §4, van de Provinciekieswet.

Er wordt verduidelijkt dat wanneer de partijen elk op bepaalde punten in het ongelijk worden gesteld, de kosten naar verhouding worden verdeeld.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3, §2, van de Gemeentekieswet juncto artikel 39 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 1sexies, §5, van de Provinciekieswet.

Voortaan spreekt men van kopie in plaats van afschrift.

Artikel 35

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §3, tweede, derde en vierde lid, van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 1bis, §3, vijfde lid, van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 36

Dit artikel herneemt artikel 1ter, laatste lid, van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Titel 8: De samenstelling van de hoofdbureaus

Hoofdstuk 1: Het gemeentelijk hoofdbureau

Artikel 37

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 8, eerste zin, en artikel 13 van de Gemeentekieswet.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt voor een deel artikel 10 van de Gemeentekieswet en artikel 95, §4, derde lid, van het Algemeen Kieswetboek, voor wat betreft de lijst van personen die benoemd kunnen worden tot voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau. In deze lijst zijn geen vrijwilligers opgenomen, uit de bekommernis om zoveel mogelijk politieke inmenging in de hoofdbureaus te vermijden.

Voortaan kan de magistraat zelf vrij een plaatsvervanger aanduiden indien dit nodig is.

Het derde lid van de tweede paragraaf herneemt gedeeltelijk artikel 37novies van de Provinciekieswet voor wat betreft de vervanging als voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau. Voor de vervanging als voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau wordt de regeling van artikel 93, tweede lid, van de Gemeentekieswet aangehouden (zie hoofdstuk 2).

Het vierde lid van de tweede paragraaf bepaalt niet langer de volgorde, maar vermeldt enkel de categorieën waaruit de voorzitters van het gemeentelijk hoofdbureau kunnen worden gekozen. Indien nodig kunnen ook andere gemeenteraadskiezers worden aangewezen.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 14, §1, van de Gemeentekieswet. De bijzitters worden vrij gekozen uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest, door de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 16 van de Gemeentekieswet. Ook de secretaris van het gemeentelijk hoofdbureau moet door de voorzitter uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest worden gekozen.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 14, §1, tweede lid, van de Gemeentekieswet.

De zesde paragraaf van dit artikel is geïnspireerd op artikel 104 van het Algemeen Kieswetboek. Zowel de voorzitter, de leden van het hoofdbureau als de getuigen leggen dezelfde eed af. De eed verwijst niet naar het geheim van de stemming of de telling van de

stemmen, omdat het hoofdbureau ook belangrijke taken heeft vóór de dag van de verkiezing.

Hoofdstuk 2: Het stadsdistrictshoofdbureau

Artikel 38

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 93, eerste lid, van de Gemeentekieswet.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 93, tweede lid, van de Gemeentekieswet. De voorzitter wordt benoemd uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De derde paragraaf van dit artikel wordt ingevoerd om de regeling voor de stadsdistrictshoofdbureaus volledig in overeenstemming te brengen met de regeling voor de gemeentelijke hoofdbureaus, bepaald in artikel 37, §3. De bijzitters worden gekozen uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De vierde paragraaf van dit artikel wordt ingevoerd om de regeling voor de stadsdistrictshoofdbureaus volledig in overeenstemming te brengen met de regeling voor de gemeentelijke hoofdbureaus, bepaald in artikel 37, §4. De secretaris wordt gekozen uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De vijfde paragraaf van dit artikel wordt ingevoerd om de regeling voor de stadsdistrictshoofdbureaus volledig in overeenstemming te brengen met de regeling voor de gemeentelijke hoofdbureaus, bepaald in artikel 37, §5.

De zesde paragraaf van dit artikel wordt ingevoerd om de regeling voor de stadsdistrictshoofdbureaus volledig in overeenstemming te brengen met de regeling voor de gemeentelijke hoofdbureaus, bepaald in artikel 37, §6.

Hoofdstuk 3: Het kantonhoofdbureau

Artikel 39

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3sexies, §1, §2, §7 en, §11, van de Provinciekieswet.

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §2, van de Provinciekieswet. In het tweede lid wordt toegevoegd dat de vrederechter, bij diens ontstentenis, vervangen wordt door een plaatsvervanger die hij aanwijst. Op deze manier is er ook in geval van onmogelijkheid voor de vrederechter om het voorzitterschap waar te nemen, geen twijfel over wie deze functie dan wel moet vervullen.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §7, van de Provinciekieswet. De bijzitters en plaatsvervangende bijzitters worden gekozen uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §7, van de Provinciekieswet en artikel 3octies van de Provinciekieswet. De secretaris wordt gekozen uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De vierde paragraaf van dit artikel is nieuw ingevoerd. De uiterste datum voor de samenstelling van het kantonhoofdbureau werd op veertig dagen voor de verkiezingen bepaald in plaats van zeventwintig dagen voor de verkiezingen zoals de overige hoofdbureaus, omdat het kantonbureau al vroeger taken te vervullen heeft.

De vijfde paragraaf van dit artikel wordt ingevoerd om de regeling voor de kantonhoofdbureaus volledig in overeenstemming te brengen met de regeling voor de gemeentelijke hoofdbureaus, bepaald in artikel 37, §6.

Hoofdstuk 4: Het provinciedistrictshoofdbureau

Artikel 40

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3ter, eerste lid, en artikel 3ter, vierde lid, van de Provinciekieswet. Er wordt expliciet bepaald dat kandidaten geen deel mogen uitmaken van het provinciedistrictshoofdbureau, wat uiteraard logisch is gezien de bekommernis om de onpartijdigheid van de hoofdbureaus.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3ter, tweede, derde en zesde lid, van de Provinciekieswet. In het tweede lid wordt toegevoegd dat ook de vrederechter, bij diens ontstentenis, vervangen wordt door een plaatsvervanger die hij aanwijst. Op deze manier is er ook in geval van onmogelijkheid voor de vrederechter om het voorzitterschap waar te nemen, geen twijfel over wie deze functie dan wel moet vervullen.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3ter, vierde lid, van de Provinciekieswet. De bijzitters en plaatsvervangende bijzitters worden gekozen uit de gemeenteraadskiezeraars van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3ter, vierde lid, en artikel 3octies van de Provinciekieswet. De secretaris wordt gekozen uit de gemeenteraadskiezeraars van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3ter, tweede lid, eerste zin, van de Provinciekieswet.

De zesde paragraaf van dit artikel wordt ingevoerd om de regeling voor de provinciedistrictshoofdbureaus volledig in overeenstemming te brengen met de regeling voor de gemeentelijke hoofdbureaus, bepaald in artikel 37, §6.

Hoofdstuk 5: Het provinciaal hoofdbureau

Artikel 41

Dit artikel regelt de oprichting van een provinciaal hoofdbureau. Dit bureau zal instaan voor de toepassing van de kiesdrempel op provinciaal niveau, de zetelverdeling, de apparentering en de aanwijzing van de verkozenen voor de provincieraadsverkiezingen.

Titel 9: Samenstelling van stembureaus en telbureaus

Hoofdstuk 1: Bepaling van het aantal stembureaus en telbureaus

Artikel 42

Dit artikel bepaalt het aantal stem- en telbureaus en de manier waarop de stem- en telverrichtingen worden toegewezen aan deze bureaus.

Het eerste en tweede lid van dit artikel zijn nieuw en stonden niet in de bestaande kieswetgeving.

Het derde lid bevat een wijziging tegenover de bestaande regelgeving van de artikelen 43, tweede lid van de Gemeentekieswet en 44, eerste lid van de Gemeentekieswet. Waar vroeger het gemeentelijk hoofdbureau fungeerde als telbureau in die gemeenten waar maxi-

maal drie stembureaus waren, gebeurt de telling nu al door afzonderlijke telbureaus voor gemeenten vanaf drie (of meer) stembureaus. De reden voor de verlaging van deze grens is de toename van het aantal stembiljetten.

Dezelfde regeling wordt eveneens van toepassing gemaakt voor de stadsdistricten.

Het vijfde lid herneemt artikel 37decies van de Provinciekieswet, tweede tot en met vijfde lid; met dat verschil dat de letters A, B en C vervangen worden door respectievelijk P, G en S. Artikel 37decies, zesde lid, van de Provinciekieswet wordt niet opgenomen.

Artikel 43

Dit artikel herneemt de artikelen 150 en 151 van het Algemeen Kieswetboek. De loting en aanwijzing van de lokalen van de telbureaus gebeurt nu echter door de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau, in tegenstelling tot de vroegere regeling toen de voorzitter van het kantonhoofdbureau hiermee belast was.

Hoofdstuk 2: Opmaak van de lijsten met de personen die kunnen worden aangewezen

Artikel 44

Het eerste lid van de eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 3sexies, §12, van de Provinciekieswet. De tweede zin is toegevoegd met het oog op een gelijkvormige regeling voor de verkiezing van de stadsdistrictsraden.

Het tweede lid van de eerste paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §4, eerste lid, van de Provinciekieswet. Dit behoeft geen verdere toelichting.

Het derde lid van de eerste paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §9, van de Provinciekieswet. Het college van burgemeester en schepenen stelt een lijst op van de kiezers van de stemafdeling. De leeftijdsgrens van 30 jaar wordt niet langer weehouden. Deze lijst dient om de (plaatsvervangende) bijzitters van de stembureaus aan te wijzen. In de nieuwe decreetstekst werd de vereiste dat de betrokkenen moeten kunnen lezen en schrijven, geschrapt.

De tweede paragraaf van dit artikel regelt de verzending van de lijsten van het college van burgemeester en schepenen met de personen die kunnen worden aangewezen als voor- of bijzitter in een bureau. Dit werd vroeger geregeld in artikel 3sexies, §12, van de Provinciekieswet. Afwijkend tegenover de vroegere regeling is dat 1) de lijsten enkel nog aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau worden gezonden, aangezien hij alle aanwijzingen zal doen (daar waar vroeger de aanwijzing van de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus gebeurde door de voorzitter van het stembureau); 2) beide lijsten worden verstuurd uiterlijk de drieëndertigste dag voor de verkiezing (daar waar vroeger de lijst voor de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus werd verstuurd op uiterlijk de vijftiende dag voor de verkiezing).

Hoofdstuk 3: Samenstelling van de telbureaus

Artikel 45

Dit artikel herneemt artikel 44, tweede lid, van de Gemeentekieswet, artikel 16 van de Gemeentekieswet en artikel 3sexies, §11, van de Provinciekieswet.

Dezelfde regeling die geldt voor de samenstelling van de telbureaus voor de verkiezing van de gemeenteraad, wordt nu ook van toepassing voor de verkiezing van de provincieraden en stadsdistrictsraden.

De secretaris wordt benoemd uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente uit het Vlaamse Gewest.

Artikel 46

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §4, tweede lid, van de Provinciekieswet voor zover het de telbureaus betreft. Er werd gekozen om de samenstelling van de stembureaus in een aparte afdeling te behandelen.

Belangrijke wijziging is wel dat de voorzitter, bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de telbureaus uiterlijk de dertigste dag voor de verkiezing worden aangewezen – naar analogie met de aanwijzing van de voorzitters van de stembureaus – in plaats van uiterlijk de twaalfde dag voor de verkiezing, zoals opgenomen in de vroegere regeling.

Artikel 47

Dit artikel herneemt artikel 3sexies, §4, tweede lid, laatste zin, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 4: Samenstelling van de stembureaus

Artikel 48

Dit artikel herneemt de artikelen 3sexies, §9, eerste zin, van de Provinciekieswet en 13, eerste lid, van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 49

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3sexies, §4, eerste lid, van de Provinciekieswet namelijk voor wat betreft de aanwijzing van de voorzitters van de stembureaus.

In overeenstemming met het gewijzigd artikel 95, §9, van het Algemeen Kieswetboek (waarnaar verwezen wordt in artikel 14, §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet) worden de bijzitters voor de stembureaus nu ook aangewezen door de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Bovendien gebeurt de aanwijzing van de bijzitters van de stembureaus uiterlijk de dertigste dag vóór die van de verkiezing (naar analogie met de aanwijzing van de voorzitters, zoals vroeger geregeld in artikel 12, eerste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 3sexies, §4, tweede lid, van de Provinciekieswet) en niet meer uiterlijk de twaalfde dag vóór die van de verkiezing (zoals vroeger geregeld in artikel 14, §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet).

De tweede paragraaf van dit artikel neemt als uitgangspunt hetgeen bepaald werd in artikel 3sexies, §4, derde lid, van de Provinciekieswet, artikel 12, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 11 van de Gemeentekieswet. Deze paragraaf behoeft geen verdere toelichting.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt wat bepaald is in artikel 95, §9, van het Algemeen Kieswetboek en artikel 3sexies, §10, eerste lid, van de Provinciekieswet, met dat verschil dat de kennisgeving aan de bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters van het stembureau gebeurt door de voorzitter van het kantonhoofdbureau (in plaats van door de voorzitter van het stembureau) en dat dit niet langer dient te gebeuren binnen een termijn van 48 uren na de aanwijzing.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 3octies van de Provinciekieswet. De secretaris is een gemeenteraadskieser of in voorkomend geval een stadsdistrictsraadskieser.

De vijfde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 13, tweede lid, van de Gemeentekieswet. Deze paragraaf behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 50

Dit artikel is gebaseerd op artikel 17 van de Gemeentekieswet maar werd herschreven. Een kandidaat kan op zijn verzoek een kopie krijgen met de lijst van de leden van de stembureaus. De vereiste dat dit verzoek tenminste vijftien dagen vóór de verkiezing dient te gebeuren is geschrapt.

Titel 10: Oproeping van de kiezers

Artikel 51

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 5, eerste lid, van de Provinciekieswet. Het bericht van de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad moet voortaan minstens twintig dagen voor de verkiezingen verschijnen. Zo wordt deze termijn gelijkgesteld met de bekendmaking door de gemeente.

Artikel 52

Dit artikel herneemt artikel 21, eerste lid, eerste zin, van de Gemeentekieswet en artikel 5, tweede lid, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting

Artikel 53

Dit artikel herneemt artikel 5, vijfde lid, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 54

Dit artikel herneemt artikel 21, tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 5, zesde en zevende lid van de Provinciekieswet. Het feit dat de uitgaven voor verkiezingspropaganda ter inzage liggen van de kiezers wordt niet langer vermeld op de oproepingsbrief.

Ook is, in tegenstelling tot vroeger, beslist om in punt 6° de naam van de echtgeno(o)t(e) niet meer op de oproepingsbrief te vermelden.

Artikel 55

Dit artikel herneemt artikel 21, vierde lid, van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Titel 11: Afleveren van een volmacht

Artikel 56

De eerste paragraaf van dit artikel regelt wie een volmacht kan krijgen en dat dit er maximaal één kan zijn per verkiezing. Het artikel herneemt artikel 9ter, §2, van de Provinciekieswet, artikel 42bis, §2, van de Gemeentekieswet en artikel 147bis, §2, van het Algemeen Kieswetboek.

De tweede paragraaf van dit artikel regelt wie een volmacht kan verlenen. Het artikel herneemt artikel 9ter, §1, van de Provinciekieswet, artikel 42bis, §1, van de Gemeentekieswet en artikel 147bis, §1, van het Kieswetboek. In punt 7° is toegevoegd dat, in het geval dat de kiezer geen bewijsstuk kan voorleggen, de burgemeester op grond van een verklaring op erewoord kan vaststellen dat hij niet op het stembureau kan aanwezig zijn.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 9ter, §3, eerste lid, van de Provinciekieswet, artikel 42bis, §3, eerste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 147bis, §3, eerste lid, van het Kieswetboek. De bepalingen van artikel 9ter, §3, tweede lid, van de Provinciekieswet en artikel 42bis, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet werden weggelaten omdat deze in het model van de volmacht zullen worden opgenomen.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 9ter, §3, laatste lid, van de Provinciekieswet, artikel 42bis, §3, laatste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 147bis, §3, laatste lid, van het Kieswetboek.

Titel 12: De verkiesbaarheidsvoorwaarden

Artikel 57

Dit artikel is gebaseerd op artikel 65 en artikel 1, §2, van de Gemeentekieswet en herneemt artikel 23, derde lid, van de Provinciekieswet.

Aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden moet voldaan zijn uiterlijk op de dag van de verkiezingen.

Om verkozen te worden moet men de kiesvoorwaarden hebben en behouden. De kiesvoorwaarden moeten uiterlijk op de dag van de verkiezingen vervuld zijn.

Artikel 58

Dit artikel herneemt artikelen 65 en 113 van de Gemeentekieswet. Om tot gemeenteraadslid of stadsdistrictraadslid verkozen te kunnen worden moet men kiezer zijn, de kiesvoorwaarden behouden, en zich niet bevinden in een geval van schorsing of uitsluiting zoals bepaald werd in artikel 15, §1 en §2, van dit decreet. Onderdanen van andere lidstaten van de Europese Unie kunnen eveneens tot gemeenteraadslid of stadsdistrictsraadslid verkozen worden.

Artikel 59

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 23 van de Provinciekieswet. Dit artikel werd opgesteld volgens dezelfde indeling als artikel 58 van dit decreet. Om tot provincieraadslid verkozen te kunnen worden moet men kiezer zijn, de kiesvoorwaarden behouden en zich niet bevinden in een geval van schorsing of uitsluiting zoals bepaald werd in artikel 15, §1 en §2, van dit decreet. Enkel onderdanen met de Belgische nationaliteit kunnen verkozen worden tot provincieraadslid.

Titel 13: Bescherming van de lijstnamen en toekennen van volgnummers

Artikel 60

Dit artikel herneemt artikel 10, §1, eerste lid, en artikel 11, §1, vijfde lid, van de Provinciekieswet en artikel 116, §4, van het Algemeen Kieswetboek. Een vereenvoudiging ten opzichte van de vroegere regeling is dat niet meer gesproken wordt over een letterwoord, maar enkel over een lijstnaam, die kan bestaan uit ten hoogste achttien tekens. Welke tekens toegelaten zijn, wordt vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Regering. Deze lijstnaam moet boven de kandidatenlijst komen op het stembiljet.

Artikel 61

Dit artikel herneemt artikel 10, §1, eerste tot en met vierde lid, van de Provinciekieswet. De bepalingen over de lijstenvereniging worden hier niet hernomen, aangezien de lijstenvereniging behandeld wordt in titel 16 van het tweede deel van dit decreet.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam moet voortaan nog maar ondertekend worden door drie parlementsleden in plaats van vijf.

Artikel 62

Dit artikel herneemt artikel 10, §1, vijfde lid, van de Provinciekieswet, artikel 11, §1, zesde en zevende lid, van de Provinciekieswet, artikel 23, §1, zesde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 97 van de Gemeentekieswet.

Artikel 63

Dit artikel herneemt artikel 10, §2, eerste, tweede (laatste zin), derde en vierde lid, van de Provinciekieswet. De bepalingen over de lijstenvereniging worden hier niet hernomen, maar in titel 16 van het tweede deel van dit decreet.

Artikel 64

Dit artikel herneemt artikel 10, §3, van de Provinciekieswet.

Artikel 65

Dit artikel herneemt artikel 11, §3, van de Provinciekieswet.

Artikel 66

Dit artikel herneemt artikelen 22bis en 96 van de Gemeentekieswet.

Artikel 67

Dit artikel herneemt artikel 13, §2 en, §3, van de Provinciekieswet.

Titel 14: Indiening van de kandidatenlijsten

Hoofdstuk 1: Indiening van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen

Artikel 68

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 22, eerste, tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet.

In het tweede lid van de eerste paragraaf wordt in tegenstelling tot vroeger verduidelijkt op welke manier deze bekendmaking door de voorzitter dient te gebeuren.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 22, vierde lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 69

Dit artikel herneemt artikel 23, §1, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 70

Dit artikel herneemt artikel 23, §1, derde lid, van de Gemeentekieswet. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de kandidatenlijsten moeten worden ingediend.

Artikel 71

Het eerste lid van dit artikel herneemt artikel 23, §1, vierde lid, van de Gemeentekieswet met dien verstande dat de bepaling die stelt dat de identiteit van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, mag voorafgegaan worden door de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot, wordt geschrapt.

Vanaf 1 januari 2018 mogen de kandidaten enkel hun eigen achternaam gebruiken.

Als overgangsregeling wordt in artikel 280 het volgende opgenomen: “De voordrachtsakte vermeldt de voornaam of voornamen en achternaam, eventueel de roepnaam, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten en in voorkomend geval van de kiezers die hen voordragen. Ze vermeldt eveneens de lijstnaam die boven de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan. De naam van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, mag voorafgegaan worden door de naam van haar echtgenoot of echtgenote of van haar overleden echtgenoot of echtgenote. De naam van de mannelijke kandidaat die gehuwd of weduwnaar is, mag worden gevolgd door de naam van zijn echtgenote of echtgenoot of van zijn overleden echtgenote of echtgenoot. Voor de toepassing van deze bepaling worden de personen die een wettelijk samenlevingscontract hebben afgesloten, met echtgenoten gelijkgesteld.”.

In het tweede lid van dit artikel wordt het woord bureau in artikel 23, §1, zevende lid, van de Gemeentekieswet vervangen door het woord voorzitter.

Artikel 72

Dit artikel herneemt artikel 23, §1, achtste lid, van de Gemeentekieswet, met dien verstande dat de term voorzitter uit bovenvermeld artikel van de Gemeentekieswet wordt vervangen door het gemeentelijk hoofdbureau. De voorlopige afsluiting gebeurt namelijk niet door de voorzitter alleen, maar is een taak van het gemeentelijk hoofdbureau.

Artikel 73

Dit artikel herneemt artikel 23, §1, negende en tiende lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 74

Dit artikel herneemt artikel 23, §3, tweede en derde zin, van de Gemeentekieswet. Wel mogen anders dan vroeger, toen was bepaald dat de eerste drie kandidaten op een lijst niet allemaal van hetzelfde geslacht mochten zijn, vanaf nu de eerste twee kandidaten op een lijst niet van hetzelfde geslacht zijn.

Artikel 75

Dit artikel herneemt artikel 23, §3, eerste zin, van de Gemeentekieswet.

Artikel 76

Dit artikel herneemt artikel 23, §1, elfde lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 77

Dit artikel herneemt artikel 23, §1, twaalfde lid, van de Gemeentekieswet.

De vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau waarnaar wordt verwezen, en die de getuigen bijgevolg mogen bijwonen, zijn de vergaderingen:

- waarbij de kandidatenlijsten worden onderzocht, zoals bepaald in artikelen 86 en 92;
- waarbij de kandidaten verkozen worden verklaard in het geval dat er niet meer kandidaten zijn voorgedragen dan er mandaten toe te kennen zijn, zoals bepaald in artikelen 81 en 82, §3 (verkiezingen zonder strijd);
- waarop de stembiljetten worden opgemaakt, zoals bepaald in artikel 121.

Artikel 78

Dit artikel herneemt artikel 23, §4, van de Gemeentekieswet.

Artikel 79

Dit artikel herneemt artikel 24 van de Gemeentekieswet en artikel 202 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 80

Dit artikel herneemt artikel 27 van de Gemeentekieswet en artikel 202 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 81

Dit artikel regelt de verkiezing zonder strijd. Het artikel herneemt artikel 28, eerste en derde lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 82

Dit artikel regelt de verkiezingen in gemeenten met minder dan 5000 inwoners.

De eerste twee paragrafen hernemen artikel 24bis van de Gemeentekieswet. De derde paragraaf herneemt artikel 28, tweede lid, van de Gemeentekieswet. De vierde paragraaf herneemt artikel 29, eerste lid, van de Gemeentekieswet, exclusief de laatste zin.

Hoofdstuk 2: Indiening van de kandidatenlijsten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen

Artikel 83

In dit artikel worden de artikelen in verband met het indienen van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen van toepassing gemaakt op de stadsdistrictsraden.

Het artikel herneemt, wat het eerste lid betreft, artikel 95 van de Gemeentekieswet.

Het artikel herneemt, wat het tweede tot het elfde lid betreft, artikel 97 van de Gemeentekieswet.

Het artikel herneemt, wat het twaalfde lid betreft, artikel 99 van de Gemeentekieswet.

Het artikel herneemt, wat het dertiende lid betreft, artikel 103 van de Gemeentekieswet.

Het artikel herneemt, wat het veertiende lid betreft, gedeeltelijk artikel 104 van de Gemeentekieswet. Het laatstgenoemde artikel wordt hernomen voor wat de verwijzing naar artikelen 28 en 29, eerste lid, van de Gemeentekieswet betreft.

Hoofdstuk 3: Indiening van de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezingen

Artikel 84

In dit artikel worden de artikelen in verband met het indienen van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen van toepassing gemaakt op de provincieraden.

Het artikel herneemt, wat het eerste lid betreft, artikel 10, §4, eerste en tweede lid, en artikel 11, §1, eerste lid, van de Provinciekieswet.

Het artikel herneemt, wat het tweede lid betreft, artikel 11, §1, tweede lid, van de Provinciekieswet.

Het artikel herneemt, wat het derde lid betreft, artikel 11, §1, derde lid, van de Provinciekieswet.

Het artikel herneemt, wat het vierde lid betreft, artikel 11, §1, vierde lid, van de Provinciekieswet.

Het vijfde lid van dit artikel werd ingevoerd naar analogie met de regeling voor het indienen van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het artikel herneemt, wat het zesde lid betreft, artikel 11, §1, achtste lid, van de Provinciekieswet.

Het artikel herneemt, wat het zevende lid betreft, artikel 11, §2, eerste lid, van de Provinciekieswet.

Het achtste lid van dit artikel werd ingevoerd naar analogie met de regeling voor het indienen van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het artikel herneemt, wat het negende lid betreft, artikel 11, §1, laatste lid, van de Provinciekieswet.

Het artikel herneemt, wat het tiende lid betreft, artikel 11, §6, van de Provinciekieswet.

Het elfde lid van dit artikel werd ingevoerd naar analogie met de regeling voor het indienen van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Het artikel herneemt, wat het twaalfde lid betreft, artikel 11, §2, tweede en derde lid, van de Provinciekieswet.

Het artikel herneemt, wat het dertiende lid betreft, artikel 14, §6, van de Provinciekieswet.

Titel 15: Onderzoek van de kandidatenlijsten

Hoofdstuk 1: Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen

Artikel 85

Dit artikel herneemt artikel 26, §1, van de Gemeentekieswet juncto artikel 119 van het Algemeen Kieswetboek en artikel 22, vierde lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 86

In dit artikel wordt een opsomming gegeven van alle elementen die moeten worden onderzocht door het gemeentelijk hoofdbureau vooraleer de kandidatenlijsten voorlopig kunnen worden afgesloten.

Het eerste lid van dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 124 van het Algemeen Kieswetboek.

Het tweede lid van dit artikel:

- 1° herneemt artikel 26, §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet;
- 2° herneemt artikel 26, §2, eerste lid, van de Gemeentekieswet;
- 3° herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 123, 4°, van het Algemeen Kieswetboek;
- 4° herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 123, 2°, van het Algemeen Kieswetboek;
- 5° herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 123, 5°, van het Algemeen Kieswetboek;
- 6° herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 123, 7°, van het Algemeen Kieswetboek.

Het laatste lid van dit artikel herneemt artikel 26, §3, juncto artikel 124 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 87

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 23, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet juncto artikel 123 van het Algemeen Kieswetboek.

De volgorde bij niet-naleving van de pariteitsregels mag in de verbeteringsakte gewijzigd worden. Hiermee wordt de bepaling van artikel 123 van het Algemeen Kieswetboek gevolgd. Voorheen mocht de volgorde niet gewijzigd worden cf. artikel 23, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet. In geen geval mag een nieuwe kandidaat worden voorgedragen.

Artikel 88

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 120 van het Algemeen Kieswetboek.

Voor de duidelijkheid wordt gekozen voor ‘meerdere’ ondertekenaars in plaats van twee of drie.

Artikel 89

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 121 van het Algemeen Kieswetboek.

Voortaan kan men de zesentwintigste dag voor de stemming tussen 13 uur en 16 uur een met reden omkleed bezwaarschrift indienen bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau. Deze tijdsbepaling werd in overeenstemming gebracht met de bepaling die betrekking heeft op het provinciedistrictshoofdbureau, ook daar kan men tussen 13 uur en 16 uur een bezwaarschrift indienen.

Voor de duidelijkheid wordt in het tweede lid van dit artikel gekozen voor ‘meerdere’ ondertekenaars in plaats van twee of drie.

Artikel 90

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 122 van het Algemeen Kieswetboek.

Dit artikel is gemoderniseerd in die zin dat ‘telegrafisch’ vervangen wordt door ‘e-mail of telefonisch’.

Artikel 91

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 123 van het Algemeen Kieswetboek.

De verbeteringsakte of aanvullingsakte is alleen ontvankelijk wanneer één of meer op de voordracht voorkomende kandidaten afgewezen zijn om één van de in dit artikel opgesomde redenen. Eén reden, met name ‘geen of onvoldoende kandidaat-opvolgers’ werd geschrapt uit de opsomming. Het betreft hier immers de verkiezingen zonder strijd. Dergelijke verkiezingen kunnen wel opvolgers hebben, maar dit is niet verplicht. Het is dan ook beter om deze reden te schrappen.

In het derde lid van dit artikel wordt nogmaals herhaald dat een verbeterings- of aanvullingsakte geen naam van een nieuwe kandidaat mag bevatten in de gevallen vermeld in het tweede lid, 1° tot en met 5°, van dit artikel. Enkel in het geval dat een kandidaat werd afgewezen wegens onverkiesbaarheid mag de verbeteringsakte de naam van een nieuwe kandidaat bevatten.

De volgorde van de kandidaten mag niet wijzigen behalve wanneer men de pariteitsregels niet gerespecteerd heeft.

Artikel 92

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 124 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 93

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 125, eerste, tweede en vierde lid, van het Algemeen Kieswetboek. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 94

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 125bis van het Algemeen Kieswetboek. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 95

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 125ter van het Algemeen Kieswetboek.

Dit artikel is ook gemoderniseerd in die zin dat ‘telegrafisch’ vervangen wordt door ‘e-mail of telefonisch’.

Het dossier van het hof van beroep wordt, met een uitgifte van het arrest, binnen acht dagen bezorgd aan de voorzitter van de gemeenteraad. Vroeger was dit aan de griffier van de vergadering die belast is met het onderzoek van de geloofsbrieven van de verkozenen.

De voorzitter van de gemeenteraad is belast met het onderzoek van de geloofsbrieven. Het is dan ook duidelijker dat deze dossiers rechtstreeks aan de voorzitter van de gemeenteraad worden bezorgd.

Artikel 96

Dit artikel herneemt artikel 26, §3, van de Gemeentekieswet juncto artikel 125quater van het Algemeen Kieswetboek. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 97

Dit artikel herneemt artikel 30ter van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 98

Dit artikel herneemt artikel 29, laatste zin van het eerste lid, en het tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet.

De wijze van aanplakking wordt opgenomen in overeenstemming met artikel 186 van het Gemeentedecreet.

Hoofdstuk 2: Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen

Artikel 99

In dit artikel worden de artikelen in verband met het onderzoek kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen van toepassing gemaakt op de stadsdistrictsraadsverkiezingen. Hiervoor worden artikelen 95, 97, 102 en 104 van de Gemeentekieswet hernomen.

Hoofdstuk 3: Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezingen

Artikel 100

In dit artikel wordt de regeling in verband met het onderzoek kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen van toepassing gemaakt op de provincieraadsverkiezingen. De artikelen die dit vroeger regelden voor de provincieraadsverkiezingen zijn de volgende:

- artikel 11, §4, en artikel 10, §4 tweede lid, van de Provinciekieswet;
- artikel 12, §1, eerste lid, van de Provinciekieswet;
- artikel 11, §1, negende lid (behalve zesde, zevende en achtste zin) van de Provinciekieswet, artikel 12, §2 tot en met, §7, van de Provinciekieswet, artikel 13, §1, van de Provinciekieswet en artikel 14, §1, eerste, tweede en derde lid, en, §2, van de Provinciekieswet;
- artikel 14, §3, van de Provinciekieswet;
- artikel 14, §4, van de Provinciekieswet;
- artikel 14, §5, van de Provinciekieswet;
- artikel 13, §4, tweede zin tot het einde van deze paragraaf, van de Provinciekieswet.

Titel 16: Lijstenverbinding

Artikel 101

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 15, §1, van de Provinciekieswet.

De lijstenverbinding heeft voortaan een dubbele finaliteit:

- een lijst kan zich verbinden met een lijst met dezelfde naam die in een ander provinciedistrict van dezelfde provincie is voorgedragen met het oog op het behalen van de apparenteringsdrempel, zoals vastgelegd in artikel 181, §2, derde lid, 1°;

- een lijst kan zich verbinden met een lijst met dezelfde naam die in ander provinciedistrict van hetzelfde provinciaal kiesarrondissement is voorgedragen met het oog op de aanvullende zetelverdeling (apparentering).

Artikel 102

Dit artikel herneemt artikel 15, §2, tweede zin, van de Provinciekieswet en artikel 15, §6, eerste lid, van de Provinciekieswet.

De verklaring tot lijstenverbinding wordt overhandigd aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau.

Artikel 103

Dit artikel herneemt artikel 15, §3, eerste lid, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 104

Dit artikel herneemt artikel 15, §3, tweede lid, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 105

Dit artikel herneemt artikel 15, §4, eerste, tweede en derde lid, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 106

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 15, §5, van de Provinciekieswet. Er wordt over het provinciedistrictshoofdbureau gesproken in plaats van over het hoofdbureau in het district. Bovendien wordt de kandidatenlijst voortaan verzonden aan de voorzitter van het nieuw opgericht provinciaal hoofdbureau.

Artikel 107

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 15, §6, tweede lid, van de Provinciekieswet.

Er wordt over het provinciedistrictshoofdbureau gesproken in plaats van over het districtcollege. Voortaan maakt het provinciaal hoofdbureau de tabel op van de verbonden lijsten.

Artikel 108

Dit artikel herneemt artikel 15, §7, van de Provinciekieswet. Er wordt over het provinciedistrictshoofdbureau gesproken in plaats van over het hoofdbureau van de arrondissementshoofdplaats.

Artikel 109

Dit artikel herneemt artikel 10, §2, derde lid, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Titel 17: Aanwijzing van getuigen in hoofdbureaus, stem- en telbureaus**Hoofdstuk 1: Aanwijzing van getuigen in de hoofdbureaus**

Artikel 110

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 23, §1, laatste lid, van de Gemeentekieswet met dien verstande dat niet enkel de lijstaanvoerder, maar de lijst in het algemeen, een getuige en plaatsvervangende getuige kan aanduiden voor de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau.

Voortaan wordt ook verwezen naar ‘de vergaderingen’ van het gemeentelijk hoofdbureau zonder dat deze verschillende vergaderingen nog worden opgesomd.

Artikel 111

Dit artikel herneemt artikel 97 van de Gemeentekieswet met dien verstande dat niet enkel de lijstaanvoerder, maar de lijst in het algemeen, een getuige en plaatsvervangende getuige kan aanduiden voor de vergaderingen van het stadsdistrictshoofdbureau.

Voortaan wordt ook verwezen naar ‘de vergaderingen’ van het stadsdistrictshoofdbureau zonder dat deze verschillende vergaderingen nog worden opgesomd.

Artikel 112

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 11, §1, laatste lid, van de Provinciekieswet met dien verstande dat niet enkel de lijstaanvoerder, maar de lijst in het algemeen, een getuige en plaatsvervangende getuige kan aanduiden voor de vergaderingen van het kantonhoofdbureau.

Dit artikel wordt ook van toepassing gemaakt op het aanduiden van een getuige of plaatsvervangende getuige voor de vergaderingen van het provinciedistrictshoofdbureau.

Voortaan wordt ook verwezen naar ‘de vergaderingen’ van het provinciedistrictshoofdbureau of kantonhoofdbureaus, zonder dat deze verschillende vergaderingen worden opgesomd.

Artikel 113

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 15, §4, vierde en vijfde lid, van de Provinciekieswet. Voortaan is er een provinciaal hoofdbureau.

Hoofdstuk 2: Aanwijzing van getuigen in stem- en telbureaus

Artikel 114

Dit artikel herneemt artikel 25, eerste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 115

Dit artikel herneemt artikel 25, tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet. Administratief arrondissement wordt vervangen door kiesarrondissement.

Artikel 116

Dit artikel herneemt artikel 25, derde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 117

Dit artikel herneemt artikel 25, vierde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 118

Dit artikel herneemt artikel 25, vijfde en zesde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 119

Dit artikel herneemt artikel 25, zevende lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet voor wat betreft de regeling in verband met meerdere getuigen van een zelfde lijst in eenzelfde stembureau. Dit artikel herneemt artikel 47, tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 109 van de Gemeentekieswet voor wat betreft de regeling in verband met meerdere getuigen van een zelfde lijst in een zelfde telbureau.

Artikel 120

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 25, achtste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 101 van de Gemeentekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Titel 18: Opmaak stembiljet in geval van een stemming op papier**Artikel 121**

Dit artikel herneemt artikelen 30 en 31 van de van de Gemeentekieswet, en artikel 13, §4, eerste zin, en artikel 16, derde lid, van de Provinciekieswet. Voor wat betreft de stadsdistricten, worden de artikelen 104 en 105 van de Gemeentekieswet hernomen. Het model wordt niet langer als bijlage bij het decreet gevoegd.

In tegenstelling tot de vroegere regeling, worden er geen technische onderrichtingen in het decreet opgenomen. Deze zullen gebundeld worden in een model van stembiljet, dat wordt vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering.

Artikel 122

Dit artikel herneemt artikel 32, eerste en derde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 104 van de Gemeentekieswet voor wat betreft de stadsdistricten.

Titel 19: Inrichting van de stemlokalen**Artikel 123**

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 33, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 9bis, §1, van de Provinciekieswet. Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat dit een taak is van het college van burgemeester en schepenen. Het model wordt niet langer als bijlage bij het decreet gevoegd.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt artikel 33, derde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 9bis, §2, van de Provinciekieswet. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De derde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 34, tweede deel van de eerste zin, van de Gemeentekieswet en artikel 9bis, §3, van de Provinciekieswet.

In tegenstelling tot vroeger wordt de term ‘wachtlokaal’ niet meer gebruikt. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen het ‘wachtlokaal’ en het ‘stemlokaal’. Vanaf nu gebruikt men enkel nog de overkoepelende term stemlokaal.

Artikel 124

Dit artikel herneemt artikel 37octies, eerste lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 125

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 34 van de Gemeentekieswet en de artikelen 112 en 113 van het Algemeen Kieswetboek.

Anders dan vroeger word er enkel nog een exemplaar van het kiesdecreet en de onderrichtingen ter beschikking gesteld van de leden van het stembureau.

DEEL 3. OP DE VERKIEZINGSDAG

Titel 1: De installatie van de stembureaus

Artikel 126

Het eerste lid is gebaseerd op de artikelen 18, eerste lid, van de Gemeentekieswet en 3decies, eerste lid, van de Provinciekieswet. Uit overwegingen van praktische aard werd het uur van installatie bepaald op ten laatste half acht om het bureau toe te laten zich te organiseren.

Het tweede lid heeft als basis artikel 25, derde lid, van de Gemeentekieswet. Als bewijs van hun aanstelling moeten de getuigen voortaan aan de voorzitter hun aanstellingsbrief afgeven. Dit gebeurt omwille van een eventuele latere bewijsvoering.

Het derde lid heeft als basis de artikelen 18, tweede lid, van de Gemeentekieswet en 3decies, tweede lid, van de Provinciekieswet. Voortaan beslist de voorzitter over eventuele bezwaren. Dit is een versterking van de bevoegdheid van de voorzitter en meteen ook een wijziging met de vroegere regeling waarover voorheen het bureau besliste.

Het vierde lid volgt uit overwegingen van praktische aard. Het is de bedoeling om elk feit, voorval of gedraging op te nemen in het proces-verbaal zodat dit voor een eventuele latere bewijsvoering nuttig kan zijn. Deze regeling heeft voorheen al ingang gevonden de praktijk en wordt voortaan vermeld in het huidige decreet.

Artikel 127

Dit artikel herneemt inhoudelijk de artikelen 18, derde lid, van de Gemeentekieswet en 3sexies, §6, van de Provinciekieswet.

Artikel 128

De wijze van eedaflegging blijft ongewijzigd en herneemt artikel 104 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 129

Dit artikel heeft als basis artikel 20 van de Gemeentekieswet. Niet het bedrag maar enkel het recht op het presentiegeld wordt nog bepaald. De verdere uitvoering wordt geregeld via een besluit van de Vlaamse Regering. Hierdoor is in de toekomst niet steeds een wijziging van het decreet nodig.

Titel 2: De stemming

Artikel 130

Dit artikel herneemt de artikelen 2 en 87 van de Gemeentekieswet, artikel 9, §1, eerste lid, van de Provinciekieswet en artikel 108 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 131

Dit artikel herneemt inhoudelijk artikel 114 van het Algemeen Kieswetboek, samen gelezen met de artikelen 35 en 106 van de Gemeentekieswet en artikel 9, §7, van de Provinciekieswet.

Artikel 132

Dit artikel regelt de toegang tot het stemlokaal en de handhaving van de orde.

De eerste paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 109, derde en vierde lid, van het Algemeen Kieswetboek samen gelezen met de artikelen 35 en 106 van de Gemeentekieswet. Het betreft hoofdzakelijk taalkundige aanpassingen die de nadruk willen leggen op de duur van de toegelaten aanwezigheid van de kiezer.

De tweede paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 109, eerste, tweede, zevende en achtste lid, van het Algemeen Kieswetboek samen gelezen met de artikelen 35 en 106 van de Gemeentekieswet. Het betreft hoofdzakelijk taalkundige aanpassingen.

De derde paragraaf van dit artikel is gebaseerd op de artikelen 109 en 110 van het Algemeen Kieswetboek samen gelezen met de artikelen 35 en 106 van de Gemeentekieswet.

Er wordt voortaan expliciet vermeld wie in het stemlokaal aanwezig kan zijn. Dit zijn enkel de leden van het stembureau, de kiezers en de getuigen. De kandidaten werden uit de opsomming geschrapt om iedere vorm van beïnvloeding van de kiezer te voorkomen. De categorie van de deskundigen werd geschrapt omdat zij enkel een taak hebben bij het digitaal stemmen.

De vierde paragraaf van dit artikel herneemt inhoudelijk artikel 111 van het Algemeen Kieswetboek, samen gelezen met de artikelen 35 en 106 van de Gemeentekieswet.

De vijfde paragraaf van dit artikel is een overname van artikel 111, tweede lid, eerste zin, van het Algemeen Kieswetboek samen gelezen met de artikelen 35 en 106 van de Gemeentekieswet. De vermelding in het proces-verbaal geldt voortaan voor iedereen die uit het stemlokaal verwijderd wordt. Bijgevolg wordt in het proces-verbaal ook melding gemaakt van het bevel van verwijdering in toepassing van, §3.

Artikel 133

Het artikel is een overname van de artikelen 36, vijfde lid, eerste zin, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, vijfde lid, van de Provinciekieswet. De plaatsvervangende getuigen werden weggelaten. Zij kunnen enkel stemmen in dit stemlokaal wanneer zij de hoedanigheid van effectieve getuige verkregen hebben.

Artikel 134

Het artikel neemt de artikelen 36, eerste en tweede lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, eerste en tweede lid, van de Provinciekieswet over. Het einduur van de stemming wordt vervroegd naar 13 uur zoals dat vóór 2006 het geval was. In 2006 werd dit uur op 14 uur bepaald omdat men de impact niet kon inschatten van de uitbreiding van het stemrecht voor de gemeente- en stadsdistrictraadsverkiezingen voor bepaalde categorieën van vreemdelingen. Dit is echter geen probleem gebleken. Daarom wordt teruggegrepen naar het oude einduur.

Artikel 135

De eerste paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 36, derde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, derde lid, van de Provinciekieswet.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt de artikelen 42bis, §4, en 108 van de Gemeentekieswet en 9ter, §4, van de Provinciekieswet.

Artikel 136

Dit artikel herneemt de artikelen 36, derde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, derde lid, van de Provinciekieswet. Omwille van een eenduidige terminologie wordt voortaan de term aanstiplijst gebruikt. Vroeger werd er een veelheid van termen gebruikt, zoals de afroepingslijst, de lijst van de kiezers van de stemafdeling enzovoort.

Artikel 137

De eerste paragraaf van dit artikel is gebaseerd op de artikelen 36, vierde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, vierde lid, van de Provinciekieswet. De leden van het bureau hoeven de kiesbevoegdheid van een kiezer niet meer na te gaan vermits de kiezer vermeld staat op de aanstiplijst. Hij kan zijn identiteit met alle middelen bewijzen.

De tweede paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 36, zesde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, zevende lid, van de Provinciekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 36, vijfde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, zesde lid, van de Provinciekieswet.

De vierde paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 36, derde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §4, derde lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 138

De eerste paragraaf van dit artikel is een samenvoeging van de artikelen 37, eerste, tweede en derde lid, eerste zin, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §5, eerste, tweede en derde lid, eerste zin, van de Provinciekieswet. Teneinde duidelijk te maken dat een kiezer voor elke verkiezing waartoe hij stemgerechtigd is een stembiljet kan ontvangen werd de passage “waarvoor hij kiesgerechtigd is” toegevoegd.

De in de vroegere bepalingen opgenomen loting van de plaats van de stempel werd afgeschaft: deze plaats is voortaan een beslissing van de voorzitter. De plaats kan ook niet meer gewijzigd worden tijdens de verrichtingen.

De tweede paragraaf van dit artikel herneemt de artikelen 37, vierde en vijfde lid, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §5, vierde en vijfde lid, van de Provinciekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 37, derde lid, eerste zin, 42bis, §4, tweede zin, 106 en 108 van de Gemeentekieswet en de artikelen 9bis, §5, derde lid, eerste zin, en 9ter, §4 en §5, van de Provinciekieswet.

Artikel 139

Het eerste lid van dit artikel herformuleert de artikelen 37, derde lid, tweede zin, en 106 van de Gemeentekieswet en 9bis, §5, derde lid, tweede zin, van de Provinciekieswet.

Het tweede lid van dit artikel herformuleert de artikelen 40, §2, tweede zin, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §6, eerste zin, van de Provinciekieswet.

Het derde lid van dit artikel herformuleert de artikelen 40, §2, derde zin, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §6, tweede zin, van de Provinciekieswet.

Artikel 140

Dit artikel herformuleert de artikelen 40, §1 en, §2, en 108 van de Gemeentekieswet en artikel 16, tweede en vierde lid, van de Provinciekieswet.

Titel 3: Het einde van de stemming

Artikel 141

Deze nieuwe bepaling verduidelijkt de wijze van afsluiten van het stembureau. In tegenstelling tot vroeger, toen de voorzitter van een stembureau een proces-verbaal opstelde voor elk van de verkiezingen die in zijn bureau plaatsvonden, maakt hij nog slechts één proces-verbaal op voor alle verkiezingen die in zijn bureau plaatsvonden.

Artikel 142

De eerste twee paragrafen van dit artikel herformuleren de artikelen 42, tweede lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, eerste en vierde lid, van de Provinciekieswet.

De derde paragraaf van dit artikel heeft als basis de artikelen 42, eerste lid, 45, eerste en derde lid, 108 en 109 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, derde lid, van de Provinciekieswet.

Voortaan worden alle bussen na de stemming geopend en worden de niet-opengevouwen stembiljetten die in een verkeerde stembus gestopt werden, gevoegd bij de stembiljetten van de juiste verkiezing. Vervolgens worden de niet-opengevouwen stembiljetten per verkiezing geteld. Dit aantal wordt vermeld in het proces-verbaal alsook, per verkiezing, in een formulier.

Deze werkwijze maakt het overbodig in het proces-verbaal te noteren hoeveel stembiljetten in de verkeerde bus zaten en vermijdt extra handelingen met verkeerd terechtgekomen stembiljetten in de telbureaus. Hierdoor zijn de bepalingen van artikel 37undecies van de Provinciekieswet overbodig geworden.

Artikel 143

Het eerste lid van dit artikel somt de lijsten op die de voorzitter van het stembureau opstelt.

Het punt 1° herformuleert de artikelen 41, eerste lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §7, eerste lid, van de Provinciekieswet.

Het punt 2° herformuleert de artikelen 41, vierde lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §7, tweede lid, van de Provinciekieswet.

Het punt 3° is een nieuwe bepaling die volgt uit de praktijk waarbij aan de vrederechter de namen werden bezorgd van de (kandidaat-)bijzitters die afwezig waren of te laat kwamen zonder wettige reden van verhindering teneinde de vrederechter te laten beslissen over al dan niet gerechtelijke vervolging.

Het punt 4° is een nieuwe bepaling. Omdat het stembureau voortaan nog maar één proces-verbaal opmaakt, en dit proces-verbaal uiteindelijk aan de provinciegouverneur wordt bezorgd, dient de voorzitter een lijst op te maken die aan de vrederechter wordt bezorgd. Dit laat de vrederechter toe te beslissen over de al dan niet gerechtelijke vervolging van diegenen die de voorzitter van het stembureau heeft laten verwijderen. De vrederechter kan trouwens steeds een kopie van het proces-verbaal opvragen bij de provinciegouverneur.

Het tweede lid van dit artikel herformuleert artikel 41, derde lid, en 108 van de Gemeentekieswet en artikel 9bis, §7, eerste lid, laatste zin, van de Provinciekieswet.

Artikel 144

Dit artikel herformuleert de artikelen 46, eerste lid, en 109 van de Gemeentekieswet.

Artikel 145

Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat al de unieke, originele stukken (volmachten, pv stembureau, aanstelling getuigen enzovoort) bezorgd worden aan de voorzitter van het telbureau dat de stemmen telt op het gemeentelijk niveau. In de stad Antwerpen wordt dit bezorgd aan het telbureau dat de stemmen telt op het niveau van het stadsdistrict.

Het punt 1° herneemt de artikelen 41, derde lid, en 46, tweede lid, eerste zin, 108 en 109 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, zesde lid, van de Provinciekieswet.

Het punt 2° is gebaseerd op de artikelen 41, vierde lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §7, tweede lid, van de Provinciekieswet. Uit deze stukken volgt geen vervolging. Zij hoeven bijgevolg niet meer aan de vrederechter gestuurd te worden, maar aan het telbureau.

Het punt 3° herformuleert artikel 42, derde lid, en 108 van de Gemeentekieswet.

Het punt 4° volgt uit het verloop van de werkzaamheden: de voorzitter beschikt over deze formulieren, zoals bepaald in artikel 126, tweede lid. Door deze bepaling wordt duidelijk dat de voorzitter deze formulieren niet bezorgt aan de vrederechter, maar aan de voorzitter van het telbureau dat de stemmen telt op het niveau van de gemeente, of in voorkomend geval, op het niveau van het stadsdistrict.

Het punt 5° herformuleert artikel 42bis, §4, en 108 van de Gemeentekieswet.

Het punt 6° is gebaseerd op de artikelen 41, vierde lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §7, tweede lid, van de Provinciekieswet.

Het tweede lid van dit artikel is gebaseerd op de artikelen 45, eerste en tweede lid, en 109 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, tweede en derde lid, van de Provinciekieswet. Het verduidelijkt dat zowel stembussen als harmonica-enveloppen mogen gebruikt worden voor de overbrenging van de gebruikte stembiljetten naar het telbureau. Dit, ongeacht of er één of meer stemafdelingen zijn. Dit houdt een opheffing in van artikel 45, eerste en tweede lid, en 9bis, §8, tweede en derde lid, van de Provinciekieswet.

Daarnaast worden door dit artikel alle stukken die betrekking hebben op een bepaalde verkiezing bezorgd aan het voor die verkiezing toegewezen telbureau (de gebruikte, niet-gebruikte en teruggenomen stembiljetten, het formulier het modelstembiljet enzovoort).

Het punt 1° is gebaseerd op de artikelen 45, derde lid, en 109 van de Gemeentekieswet. De bepaling ‘Nota’ wordt ingevolge de uniformiteit van de gebruikte begrippen voortaan ‘formulier’ genoemd.

Het punt 2° deze bepaling wordt toegevoegd.

Het punt 3° herformuleert de artikelen 42, tweede lid, 46, tweede lid, tweede zin, 108 en 109 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, zesde lid, van de Provinciekieswet.

Het punt 4° herformuleert de artikelen 42, tweede lid, 46, tweede lid, 108 en 109 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, zesde lid, van de Provinciekieswet.

Het derde lid van dit artikel herformuleert artikel 9bis, §8, zevende lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 146

Deze bepaling wordt toegevoegd.

Artikel 147

Dit artikel geeft uitdrukking aan het nieuwe algemeen principe dat voortaan enkel hetgeen tot een vervolging kan leiden aan de vrederechter wordt overgemaakt.

Het punt 1° herneemt de artikelen 41, tweede lid, tweede zin, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §7, tweede zin, van de Provinciekieswet.

Het punt 2° herneemt de artikelen 41, derde lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §7, tweede zin, van de Provinciekieswet.

De punten 3° en 4° zijn nieuwe bepalingen die er voor zorgen dat de vrederechter kan beschikken over deze stukken.

Artikel 148

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 25, achtste lid, 50, §2, tweede lid, en 109 van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §5, van de Provinciekieswet. Dit generiek artikel geeft de getuigen het recht alle te verzegelen stukken met hun eigen stempel te verzegelen en hun eventuele opmerkingen in het proces-verbaal en bij de lijsten, bedoeld in artikel 143, eerste lid, te laten noteren.

Artikel 149

Dit artikel heeft als basis de artikelen 42, vierde lid, en 108 van de Gemeentekieswet en 9bis, §8, vijfde lid, van de Provinciekieswet. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten. Deze bepaling laat de Vlaamse Regering toe, zonder decreetwijziging, aan deze stukken wijzigingen aan te brengen.

Titel 4: De telling van de stemmen

Artikel 150

Dit artikel wijzigt omwille van praktische redenen het beginuur van 15 uur naar 14 uur omdat ook het einduur van stemming van 14 uur naar 13 uur gewijzigd wordt. De voorzitter, en niet langer het bureau, vervolledigt het telbureau.

Artikel 151

Dit artikel geeft aan wat er gebeurt wanneer de voorzitter verhinderd of afwezig is. En is een samenvoeging van de artikelen 47, eerste lid, van de Gemeentekieswet, artikel 9quater, §4, van de Provinciekieswet en 152, eerste, tweede en vierde lid, van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 152

Dit artikel steunt op de artikelen 9quater, §4, derde lid, van de Provinciekieswet, 152, derde lid, van het Algemeen Kieswetboek en neemt de eed van artikel 104, eerste lid, van het Algemeen Kieswetboek op in het decreet.

Artikel 153

Dit artikel heeft als basis artikel 38, tweede lid, 1°, van de Gemeentekieswet. Niet het bedrag maar enkel het recht op het presentiegeld wordt nog bepaald. De verdere uitvoering wordt geregeld via een besluit van de Vlaamse Regering. Hierdoor is in de toekomst niet steeds een wijziging van het decreet nodig.

Artikel 154

Dit artikel handelt over de aanwezigheid van de getuigen in het tellokaal. Het vloeit voort uit artikel 47 eerste lid van de Gemeentekieswet en artikel 9quinquies, §1, §2, van de Provinciekieswet en artikel 104, tweede lid, van het Algemeen Kieswetboek, waar melding wordt gemaakt van getuigen.

Getuigen worden voortaan toegelaten van zodra het telbureau is samengesteld, niet langer vanaf het moment dat het telbureau in het bezit is van alle stembussen of omslagen. Dit geeft de voorzitter meer tijd om de bepalingen in het tweede en derde lid, namelijk aanwijzen welke getuige kan en mag aanwezig, uit te voeren. De voorwaarde om een aanstellingsbrief voor te leggen is nieuw opgenomen in het decreet.

Het derde lid herneemt artikel 47, tweede lid, van de Gemeentekieswet.

Het vierde lid regelt de mogelijke vervanging van een getuige in een telbureau.

Het vijfde lid herneemt artikel 104, tweede lid, van het Algemeen Kieswetboek. De wijze van eedaflegging blijft ongewijzigd.

Het zesde lid regelt het toelaten van getuigen na de start van de telverrichtingen.

Artikel 155

Dit artikel bepaalt hoe een telbureau telt, welke gegevens opgenomen worden in het proces-verbaal en hoe de stukken worden verzameld.

Het artikel is herschreven op basis de artikelen 48, 49, 50 en 51 van de Gemeentekieswet en artikel 9quinquies van de Provinciekieswet.

Volgende wijzigingen worden aangebracht:

- er wordt rekening gehouden met het gegeven dat zowel stembussen als omslagen kunnen worden aangeleverd (§1);
- het artikel geeft de wijze waarop geteld wordt chronologisch weer;
- de tegenspraak tussen de bepalingen van artikel 9quinquies, §3, vierde lid, van de Provinciekieswet en §6, zesde lid, van de Provinciekieswet wordt rechtgezet;
- de opdeling in naam- en lijststemmen gebeurt meteen voor iedere lijst. Dit impliceert dat de vroegere verdeling van de stembiljetten per lijst in een eerste fase niet meer nodig is (§3). Dit betekent dat de artikelen 50, §1, tweede lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §3, tweede lid, van de Provinciekieswet overbodig worden;
- blanco stemmen worden niet langer als ongeldig beschouwd, al worden ze bij de categorie ongeldige stemmen geteld. Dit betekent dat de artikelen 51, eerste lid, 4°, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §4, 4°, van de Provinciekieswet overbodig worden.

De eerste paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 48 van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §1, van de Provinciekieswet. Het moment waarop gestart wordt met tellen is gewijzigd: de telling kan begonnen worden van zodra het telbureau één van de voor hem bestemde harmonica-enveloppen of stembussen ontvangen heeft. Deze bepaling concreetiseert welke stukken het telbureau ontvangt en laat ook toe dat stembiljetten in stembussen aangeleverd worden.

Het eerste lid van de tweede paragraaf van dit artikel herformuleert artikel 49 van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §2, derde lid, van de Provinciekieswet. Het artikel houdt er rekening mee dat zowel stembussen als omslagen worden aangeleverd. De voorzitter kan iemand machtigen mee te tellen. Dit volgt de formulering van de Provinciekieswet.

Het tweede lid van de tweede paragraaf van dit artikel neemt artikel 49, tweede lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §2, tweede lid, van de Provinciekieswet over maar houdt rekening met de aanlevering in stembus of omslag.

Het derde lid van de tweede paragraaf van dit artikel is een overname van artikel 9quinquies, §2, derde lid, van de Provinciekieswet. Het nieuwe artikel geeft voortaan weer welke stukken bedoeld worden.

Het eerste lid van de derde paragraaf van dit artikel deelt de gemengde stembiljetten op in categorieën. Het is gebaseerd op de artikelen 50, §1, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §3, van de Provinciekieswet.

De opdeling per lijst in naam- en lijststemmen gebeurt meteen en niet langer in een tweede fase, nadat in een eerste fase alle stemmen over de lijsten werden verdeeld.

Dit maakt de bepalingen van de artikelen 50, §1, tweede lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §3, tweede lid, van de Provinciekieswet overbodig. Op het einde van deze verdeling zijn er vier categorieën.

Het tweede lid van de derde paragraaf van dit artikel herneemt de artikelen 51, eerste lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §4, van de Provinciekieswet. De artikelen 51, eerste lid, 4°, van de Gemeentekieswet en artikel 9quinquies, §4, 4°, van de Provinciekieswet zijn overbodig: blanco stemmen worden niet langer als ongeldig beschouwd, al worden ze bij de categorie ongeldige stemmen geteld.

Het derde lid van de derde paragraaf van dit artikel herneemt de artikelen 40, §2, eerste lid, van de Gemeentekieswet en 16, vierde lid, van de Provinciekieswet en van de artikelen

51, tweede lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §4, tweede lid, van de Provinciekieswet.

De vierde paragraaf van dit artikel volgt uit de artikelen 50, §2, derde lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §6, eerste lid, van de Provinciekieswet. In het decreet wordt een duidelijker onderscheid gemaakt tussen twijfelachtige en betwiste stembiljetten.

Deze paragraaf behandelt de twijfelachtige stembiljetten. Die horen initieel in een aparte categorie 4 thuis, maar worden nu door het bureau en na overleg, over de categorieën 1, 2 of 3 verdeeld. Bestaat er discussie over de categorie waartoe ze behoren, dan zijn deze stembiljetten betwist en is paragraaf 5 van toepassing.

De vijfde paragraaf van dit artikel regelt de controle van de indeling van de stembiljetten door (de andere leden van) het telbureau en de getuigen.

Het eerste lid van de vijfde paragraaf van dit artikel is gebaseerd op de artikelen 50, §2, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §5, van de Provinciekieswet.

De getuigen en de leden van het telbureau kunnen te allen tijde hun opmerkingen formuleren. De uitdrukkelijke bepaling dat dit pas kan na de indeling van de stembiljetten is geschrapt. De opname van de opmerkingen in het proces-verbaal is een overname van de vermelde artikelen uit van de Gemeentekieswet en van de Provinciekieswet.

Het tweede en derde lid van de vijfde paragraaf van dit artikel bepaalt dat het expliciet vermelden van ongeldig/geldig op de betwiste stembiljetten gewenst is om het onderzoek bij eventuele betwistingen te vergemakkelijken indien dit nodig zou blijken.

Het vierde lid van de vijfde paragraaf van dit artikel is gebaseerd op de artikelen 50, §2, vijfde lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §6, vijfde lid, van de Provinciekieswet. Het vermeldt uitdrukkelijk dat betwiste stembiljetten in een afzonderlijke enveloppe moeten verzegeld worden. Dit lost de tegenspraak op die in de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet vervat zaten, namelijk de tegenspraak tussen: artikel 50, §3, eerste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 52, achtste lid, van de Gemeentekieswet, en de tegenspraak tussen artikel 9quinquies, §3, vierde lid, en, §6, zesde lid, van de Provinciekieswet met artikel 9sexies, §2, derde lid, van de Provinciekieswet.

De zesde paragraaf van dit artikel is gebaseerd op de artikelen 50, §3, tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §3, derde en vierde lid, van de Provinciekieswet.

De zevende paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 50, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §6, derde lid, van de Provinciekieswet.

Artikelen 50, §2, vierde lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §6, tweede lid, van de Provinciekieswet zijn gewijzigd in de zin dat het bureau als collectief telt en niet langer twee bijzitters.

De achtste paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 50, §3, eerste lid, van de Gemeentekieswet en 9quinquies, §3, vierde lid, en, §6, zesde lid, van de Provinciekieswet. Deze paragraaf geeft duidelijk aan welke verschillende pakken moeten gemaakt worden. Het herhaalt dat de betwiste stembiljetten in een aparte enveloppe moeten.

De negende paragraaf van dit artikel herformuleert artikel 25, laatste lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 156

Dit artikel herformuleert de artikelen 52, eerste, tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet en 9sexies, §1, eerste tot derde lid, van de Provinciekieswet. De openbare afkondiging van de resultaten in het telbureau, zoals vermeld in de artikelen 52, vierde lid, van de Gemeentekieswet en 9sexies, §2, tweede lid, van de Provinciekieswet, wordt niet behouden.

Artikel 157

De eerste paragraaf van dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

De tweede paragraaf van dit artikel is een herformulering van artikel 9sexies, §1, zesde lid, van de Provinciekieswet. Het houdt rekening met het verzamelen en valideren van de door de telbureaus geleverde resultaten door het gemeentelijk hoofdbureau of, naar gelang het geval, het stadsdistrictshoofdbureau.

Aangezien het kantonhoofdbureau in deze geen rol meer speelt is artikel 9sexies, §2, achtste, negende en elfde lid, van de Provinciekieswet overbodig geworden.

De derde paragraaf van dit artikel herformuleert artikel 9sexies, §1, zesde lid.

De vierde paragraaf van dit artikel herformuleert artikel 9sexies, §1, zesde lid. Het bepaalt uitdrukkelijk wanneer het telbureau kan ontbonden worden.

Artikel 158

Dit artikel bepaalt de documentenstroom vanuit het telbureau naar het gemeentelijk hoofdbureau, of in voorkomend geval het stadsdistrictshoofdbureau.

De eerste paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 52, vijfde lid, van de Gemeentekieswet, en 9sexies, §1, vierde en zevende lid, van de Provinciekieswet. De tabel is nodig om de zetelverdeling te berekenen.

De tweede paragraaf van dit artikel herformuleert de artikelen 52, achtste lid, van de Gemeentekieswet en 9sexies, §2, derde lid, van de Provinciekieswet. Alle stukken worden verzameld in het gemeentelijk hoofdbureau, of in voorkomend geval het stadsdistrictshoofdbureau.

Het eerste lid van de derde paragraaf van dit artikel is nieuw en behoeft geen commentaar.

Het tweede lid van de derde paragraaf van dit artikel vervangt de artikelen 52, zesde en zevende lid, van de Gemeentekieswet en 9sexies, §1, vijfde lid, van de Provinciekieswet. De modaliteiten worden bepaald door de Vlaamse Regering waardoor er niet steeds een decreetwijziging noodzakelijk is.

Artikel 159

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 160

Dit artikel neemt artikel 53, eerste lid, van de Gemeentekieswet over.

Omdat het gemeentelijk hoofdbureau voortaan de resultaten van de telbureaus voor de provincieraadsverkiezingen centraliseert, maakt zij een proces-verbaal van algemene telling op die zij digitaal doorstuurt aan het provinciaal hoofdbureau. Een zelfde procedure

wordt gevolgd door het stadsdistrictshoofdbureau die het proces-verbaal van algemene telling voor de gemeenteraadsverkiezingen digitaal doorstuurt aan het gemeentelijk hoofdbureau en het proces-verbaal van algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen digitaal doorstuurt aan het provinciaal hoofdbureau. De papieren versie van deze ondertekende processen-verbaal bezorgen deze hoofdbureaus daarna binnen drie dagen na de verkiezingen aan de provinciegouverneur.

Het derde lid van dit artikel bepaalt dat de voorzitter van het hoofdbureau de algemene telling van het hoofdbureau kan uitstellen van zodra het bureau om 24 uur niet in het bezit is van de uitslagen van alle telbureaus, daar waar dit vroeger al vanaf 21 uur kon. De voorzitter van het hoofdbureau bewaart de tabellen die hij al voor 24 uur ontving.

Artikel 161

Dit artikel herneemt de artikelen 58bis van de Gemeentekieswet en 9sexies, §1, tiende lid, en 21ter van de Provinciekieswet.

Artikel 162

Dit artikel is gebaseerd op artikel 9sexies, §1, zevende lid, en 17 van de Provinciekieswet.

Het artikel maakt de artikelen 9sexies, §1, achtste, negende en elfde lid, en 12 van de Provinciekieswet overbodig en wijzigt artikel 9septies, eerste lid, van de Provinciekieswet.

De voorzitters van de telbureaus begeven zich naar het hoofdbureau van het ‘laagste’ niveau waar geteld wordt. In alle gemeenten, behalve Antwerpen, is dit het gemeentelijk hoofdbureau, in de stad Antwerpen, het stadsdistrictshoofdbureau.

Voor de verkiezing waarvoor dit bureau bevoegd is, gaat het tot de zetelverdeling over. Voor de verkiezing(en) waarvoor dit bureau niet bevoegd is, ontvangt het de telresultaten, doet het de controle, en stuurt de resultaten door naar het bevoegd hoofdbureau, alwaar kan overgegaan worden tot de zetelverdeling.

Artikel 163

Dit artikel herformuleert de artikelen 53, tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 9septies, tweede en derde lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 164

Dit artikel herformuleert de artikelen 25, achtste lid, en 50, §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 9quinquies, §5, van de Provinciekieswet.

Titel 5: De zeteltoewijzing, bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Hoofdstuk 1: Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij gemeenteraadsverkiezingen door het gemeentelijk hoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Afdeling 1: Verdeling van de zetels over de lijsten

Artikel 165

Dit betreft een letterlijke overname van artikel 55 van de Gemeentekieswet.

Artikel 166

Dit betreft een overname van artikel 56, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 168 van het Algemeen Kieswetboek. Van dit artikel werd de term 'oudste lid' vervangen door 'jongste lid'. Dit ligt in de lijn van naar analogie met het gemeente- en OCMW-decreet waar ook de voorrang gegeven wordt aan het jongste lid.

Daarnaast werd het hoofdstembureau vervangen door gemeentelijk hoofdbureau. Dit volgt uit vorige artikelen.

Afdeling 2: Aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers

Deze afdeling neemt de relevante bepalingen van de artikelen 56, 57 en 58 van de Gemeentekieswet over maar structureert ze anders.

Eerst wordt een onderscheid gemaakt naargelang het aantal kandidaten gelijk, kleiner of groter is dan het aantal toegewezen zetels.

Artikel 167

Dit artikel betreft een letterlijke overname van artikel 57, eerste lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 168

Dit artikel betreft een samenvoeging en taalkundige aanpassing van de artikelen 56, derde en 57, vijfde lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 169

Dit artikel verduidelijkt de principes waarop verkozenen worden aangewezen door het gemeentelijk hoofdbureau. De eerste paragraaf van dit artikel herformuleert artikel 57, tweede lid, tweede zin, van de Gemeentekieswet. De tweede paragraaf van dit artikel bepaalt op chronologische wijze de aanwijzing van de verkozenen, waarbij formules werden gebruikt omwille van de leesbaarheid.

In punt 1° werden de bepalingen van de artikelen 57, vierde lid, en 57bis van de Gemeentekieswet in een formule omgezet.

In punt 2° werden de bepalingen van de artikelen 57, tweede lid, tweede en derde zin, en 57bis van de Gemeentekieswet in een formule omgezet.

Het punt 3° herformuleert artikel 57, derde lid, van de Gemeentekieswet.

Het punt 4° herformuleert artikel 57, tweede lid, eerste en tweede zin, van de Gemeentekieswet.

Het punt 5° herformuleert artikel 58 van de Gemeentekieswet.

Er moet opgemerkt worden dat voortaan een overleden kandidaat kan verkozen worden. Op het moment van de telling is het immers niet altijd duidelijk of en wanneer de kandidaat is overleden. Het is eenvoudiger dat een overleden kandidaat wordt opgevolgd volgens de regels die daarvoor werden bepaald in de organieke decreten.

Afdeling 3: Bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Artikel 170

Dit artikel herformuleert artikel 60, eerste zin, van de Gemeentekieswet.

Artikel 171

Dit artikel herformuleert artikel 59 van de Gemeentekieswet.

Artikel 172

Hier wordt het algemeen principe toegepast dat alle stukken betreffende de verkiezingen worden bezorgd aan de provinciegouverneur, met uitzondering van bepaalde stukken die aan de vrederechter worden bezorgd, met het oog op een eventuele gerechtelijke vervolging.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 60, eerste lid, van de Gemeentekieswet. Daarnaast voorziet dit artikel dat alle documenten, afkomstig uit de stembureaus, die via de telbureaus aan het hoofdbureau werden bezorgd, alsook de documenten, afkomstig uit de telbureaus, via het hoofdbureau worden bezorgd aan de provinciegouverneur. Dit vierde lid is eveneens gebaseerd op de bepalingen van de artikelen 42, 46 en 52 van de Gemeentekieswet.

Daarnaast wordt ook voorzien dat de processen-verbaal van algemene telling van de hoofdbureaus aan de provinciegouverneur worden bezorgd.

Artikel 173

Dit artikel herformuleert artikel 60, derde en vierde lid, van de Gemeentekieswet. De taalkundige aanpassing bestaat erin dat voortaan gesproken wordt van ‘gemeentesecretaris’ in plaats van ‘secretarie van de gemeente’. De functie van gemeentesecretaris werd immers ook als wettelijke term in het Gemeentedecreet opgenomen.

De verkozenen krijgen niet langer automatisch een uittreksel uit het proces-verbaal, zoals voorzien was in artikel 60, laatste lid, van de Gemeentekieswet. De zetelverdeling en de rangorde van de verkozenen worden immers door de Vlaamse Regering digitaal beschikbaar gesteld.

Een uittreksel uit het proces-verbaal kan nu op verzoek van elke kandidaat verkregen worden. Vroeger hadden enkel de verkozenen recht op dergelijk uittreksel.

Artikel 174

Dit artikel heeft als basis de artikelen 60, tweede lid, en 61 van de Gemeentekieswet. Het voorziet dat de Vlaamse Regering de modaliteiten van opslag, organisatie en vernietiging van de stukken verder bepaalt.

Hoofdstuk 2: Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij stadsdistrictsraadsverkiezingen door het stadsdistrictshoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Artikel 175

Het artikel is gebaseerd op de artikelen 109, 110 en 111 van de Gemeentekieswet. De bepalingen van de voorgaande afdeling zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing van de stadsdistrictsraden. Evenwel wordt er op gewezen dat het stemcijfer van

elke lijst achtereenvolgens wordt gedeeld door 1, 2, 3, 4 enzovoort (delerreeks D'Hondt) in plaats van door 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½, 4, 4½ enzovoort (delerreeks Imperiali) zoals gebruikt voor de verkiezingen van de gemeenteraden.

Artikel 176

Dit artikel is nieuw en een gevolg van de dossierstroom waarvan de principes hierboven werden uitgeschreven.

Hoofdstuk 3: Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij provincieraadsverkiezingen door het provinciaal hoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Afdeling 1: Verdeling van de zetels over de lijsten

Artikel 177

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 18bis van de Provinciekieswet.

Artikel 178

Dit artikel herneemt gedeeltelijk artikel 18bis van de Provinciekieswet.

Onderafdeling 1: Verdeling van de zetels in provinciedistricten waar geen gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan

Artikel 179

De eerste paragraaf van dit artikel neemt artikel 19, §1, van de Provinciekieswet over.

De tweede paragraaf van dit artikel neemt artikel 19, §2, van de Provinciekieswet over, behalve voor het laatste lid.

Artikel 180

Dit artikel neemt artikel 19, §3, van de Provinciekieswet over, behalve voor volgende wijziging: bij gelijk stemcijfer en gelijk aantal behaalde stemmen is niet langer de oudste kandidaat, maar de jongste kandidaat verkozen.

Onderafdeling 2: Verdeling van de zetels in provinciedistricten waar gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan

Artikel 181

Dit artikel neemt artikel 20 van de Provinciekieswet over, de berekening van de wijze waarop en aan wie een extra zetel al dan niet wordt toegekend in geval van lijstenverbinding is ongewijzigd.

Voorts zijn er enkele kleine wijzigingen aangebracht. Deze wijzigingen grijpen niet in op de berekeningswijze maar zijn het gevolg van eerder genomen keuzes: 'district' wordt 'provinciedistrict'; 'centraal bureau van het arrondissement' wordt 'provinciaal hoofdbureau'.

Afdeling 2: Aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers

Deze afdeling neemt de relevante bepalingen van de artikelen 19 en 21 van de Provinciekieswet over maar structureert ze anders.

Eerst wordt een onderscheid gemaakt al naargelang het aantal kandidaten gelijk, kleiner of groter is dan het aantal toegewezen zetels.

Zowel ingeval van lijstenverbinding als wanneer er niet toe lijstenverbinding wordt overgegaan, wijst het provinciaal hoofdbureau voortaan alle verkozenen aan. Dit is een wijziging met de vroegere regeling die voorzag in taken voor de (provincie)districtshoofdbureaus en de arrondissementshoofdbureaus.

Artikel 182

Dit artikel betreft een letterlijke overname van artikel 21, §1, eerste lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 183

Dit artikel herformuleert de artikelen 21, §1, vijfde lid en 19, §2, vierde lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 184

Dit artikel verduidelijkt de principes waarop verkozenen worden aangewezen door het gemeentelijk hoofdbureau. De eerste paragraaf van dit artikel herformuleert artikel 21, §1, tweede lid, eerste zin, van de Provinciekieswet.

De tweede paragraaf van dit artikel bepaalt op chronologische wijze de aanwijzing van de verkozenen, waarbij formules werden gebruikt omwille van de leesbaarheid.

In punt 1° werden de bepalingen van de artikelen 21, §1, vierde lid en 21, §2, van de Provinciekieswet in een formule omgezet.

In punt 2° werden de bepalingen van de artikelen 21, §1, tweede lid, derde en vierde zin, en 21, §2, van de Provinciekieswet in een formule omgezet.

Het punt 3° betreft een herformulering artikel 21, §1, derde lid, van de Provinciekieswet.

Het punt 4° betreft een herformulering van artikel 21, §1, tweede lid, eerste en tweede zin, van de Provinciekieswet.

Het punt 5° herneemt inhoudelijk artikel 21, §2bis, van de Provinciekieswet.

Er moet opgemerkt worden dat voortaan een overleden kandidaat kan verkozen worden. Op het moment van de telling is het immers niet altijd duidelijk of en wanneer de kandidaat is overleden. Het is eenvoudiger dat een overleden kandidaat wordt opgevolgd volgens de regels die daarvoor werden bepaald in de organieke decreten.

Afdeling 3: Bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Artikel 185

Dit artikel is gebaseerd op artikel 22, eerste lid, 1°, van de Provinciekieswet met dien verstande dat nu ook duidelijk wordt bepaald dat ook het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau door alle leden en de (eventuele) getuigen moet worden ondertekend.

Artikel 186

Dit artikel herformuleert artikel 59 van de Gemeentekieswet en legt naar analogie met het van de Gemeentekieswet de openbare afkondiging van de resultaten voor de provincieraadsverkiezingen vast.

Artikel 187

Dit artikel is gebaseerd op de artikel 60, derde en vierde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 2, tweede lid, van de Provinciekieswet.

De gekozenen krijgen niet langer automatisch een uittreksel uit het proces-verbaal, zoals voorzien in artikel 2, tweede lid, van de Provinciekieswet.

De zetelverdeling en de rangorde van de verkozenen worden immers door de Vlaamse Regering digitaal beschikbaar gesteld.

Een uittreksel uit het proces-verbaal kan op verzoek van elke kandidaat verkregen worden. Dit is een uitbreiding met vroeger waar het enkel de verkozenen betrof.

Naar analogie met artikel 60, derde lid, van de Gemeentekieswet wordt een dubbel van het proces-verbaal van de verkiezing ter inzage gelegd op de griffie van de provincie.

Artikel 188

Alle nodige stukken aangaande de provincieraadsverkiezingen worden gecentraliseerd bij de provinciegouverneur. De bepaling van artikel 61 van de Gemeentekieswet blijkt overbodig omdat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en de vrederechters vanuit hun eigen bevoegdheden toegang hebben tot al deze stukken.

Dit artikel bepaalt verder welke stukken binnen welke termijn aan de provinciegouverneur moeten worden bezorgd.

De basis van dit artikel is te vinden in artikel 20, §1, derde lid, van de Provinciekieswet, artikel 21, §3, eerste lid, van de Provinciekieswet en artikel 22 van de Provinciekieswet.

Het artikel herformuleert het artikel 21, §3, eerste lid, van de Provinciekieswet dat de stukken aan ‘de griffie van de rechtbank of subsidiair van het vredegerecht’ deed toekomen.

Het legt de termijn voor het bezorgen van de stukken door de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau vast op vijf dagen.

De bepaling van artikel 21, §3, derde lid, van de Provinciekieswet is overbodig geworden: de provinciegouverneur hoeft het aantal ongebruikte stembiljetten niet langer vast te stellen. Dit past het decreet aan de praktijk aan.

Artikel 189

Dit artikel herformuleert artikel 21, §3, derde lid, van de Provinciekieswet. Het voorziet dat de Vlaamse Regering de modaliteiten van opslag en vernietiging van de stukken verder bepaalt.

DEEL 4: NA DE VERKIEZINGS DAG**Titel 1: Verkiezingsuitgaven****Hoofdstuk 1: Beperking en controle van de verkiezingsuitgaven***Afdeling 1: Uitgaven voor propaganda op gewestelijk vlak*

Artikel 190

Dit artikel stemt inhoudelijk overeen met artikel 8bis van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden, hierna genoemd: CVHG.

In de bepaling, die stelt dat de indexatie door de Vlaamse Regering van de vermelde bedragen vanaf 2012 kan gebeuren, werden de woorden ‘vanaf 2012’ geschrapt. Dit kan nu te allen tijde gebeuren door de Vlaamse Regering.

Afdeling 2: Uitgaven voor propaganda op lokaal vlak

Artikel 191

Dit artikel stemt inhoudelijk overeen met artikel 8ter CVHG. In de bepaling die stelt dat de indexatie door de Vlaamse Regering van de vermelde bedragen vanaf 2012 kan gebeuren, werden de woorden ‘vanaf 2012’ geschrapt. Dit kan nu te allen tijde gebeuren door de Vlaamse Regering.

Artikel 192

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8quater CVHG.

Afdeling 3: Uitgaven voor verkiezingspropaganda

Artikel 193

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8quinqües CVHG.

In de derde paragraaf van dit artikel werd punt 3° van artikel 8quinqües CVHG over de ‘politieke zendtijd’ geschrapt, aangezien in het mediadecreet van 27 maart 2009 betreffende de radio-omroep en de televisie geen sprake meer is van ‘politieke zendtijd’. Overeenkomstig artikel 49 van het mediadecreet is het toegestaan tegen betaling aan politieke mandatarissen of kandidaat-mandatarissen en aan politieke partijen commerciële communicatie ter beschikking te stellen tijdens de sperperiode voor de verkiezingen mits naleving van de wetgeving betreffende de verkiezingsuitgaven. Deze uitgave moet worden beschouwd als een verkiezingsuitgave.

De vierde paragraaf van artikel 8quinqües CVHG werd geschrapt, aangezien de Vlaamse Controlecommissie voor de verkiezingsuitgaven ter zake niet langer bevoegd is ingevolge het decreet van 30 april 2009 houdende diverse wijzigingen van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 en het Provinciedecreet van 9 december 2005, wat de regeling van de procedure inzake verkiezingsbezwaren betreft.

Afdeling 4: Verboden of geregementeerde propagandamiddelen

Artikel 194

Dit artikel herneemt de inhoud van artikel 8sexies CVHG.

Afdeling 5: De giften

Artikel 195

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8duodecies CVHG. Voor de duidelijkheid werd in §1, derde lid, eerste zin, het woord ‘prijs’ vervangen door het woord ‘kost’.

Afdeling 6: De aangifte en controle van de uitgaven***Onderafdeling 1: Uitgaven van politieke partijen***

Artikel 196

Dit artikel is gebaseerd op artikel 8septies CVHG. In het oude artikel werd bepaald dat de politieke partijen bij het aanvragen van een gemeenschappelijk volgnummer een schriftelijke verklaring moesten indienen waarbij zij zich ertoe verbonden hun verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen aan te geven. Deze bepaling is overbodig en werd weggelaten, aangezien elke politieke partij gebonden is haar uitgaven overeenkomstig dit artikel 196 aan te geven. De schriftelijke verklaring waarbij de politieke partijen zich verbinden de bepalingen met betrekking tot de aangifte van de verkiezingsuitgaven na te leven verandert hier niets aan.

Artikel 197

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8octies CVHG, met dien verstande dat in het derde lid van paragraaf 2 het inzagerecht wordt opengesteld voor iedereen daar waar het inzagerecht in het oude artikel werd beperkt tot de kiesgerechtigden van de betrokken kieskring. Op deze manier wordt voldaan aan de principes van openbaarheid van bestuur en wordt tevens de inzageprocedure aanzienlijk vereenvoudigd. Voortaan moet men niet langer de nodige bewijsstukken voorleggen die aantonen dat men kiesgerechtigde van de betrokken kieskring is.

Artikel 198

De eerste drie leden van dit artikel zijn gebaseerd op artikel 8novies CVHG. Het vierde lid dat handelt over de controle op de registraties van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan is gebaseerd op de laatste zin van artikel 8terdecies CVHG. De eerste zin van artikel 8terdecies CVHG die stelt dat de Vlaamse Regering de wijze vaststelt waarop deze registratie dient te gebeuren zit vervat in artikel 196, §2, en artikel 199, §2, van dit decreet.

Onderafdeling 2: Uitgaven van de lijsten en de kandidaten

Artikel 199

De aangifteprocedure voor de kandidaten en de lijsten werd in tegenstelling tot de aangifteprocedure voor de politieke partijen niet geregeld in het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden, maar wel in de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet.

De eerste drie paragrafen van dit artikel zijn gebaseerd op de artikelen 23, §2, en 97 van de Gemeentekieswet en artikel 11, §5 en §6, van de Provinciekieswet.

Voor de aangifte van de verkiezingsuitgaven werd in de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet een onderscheid gemaakt tussen de procedure met betrekking tot de uitgaven van kandidaten en de uitgaven van de lijsten.

De uitgaven van de lijst moesten worden aangegeven door de lijsttrekker en ingediend door de hoofdgetuige. De uitgaven van de kandidaten moesten worden verzameld en ingediend bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg door de hoofdgetuige.

Met het oog op vereenvoudiging werd in het huidige decreet geopteerd de uitgaven van de lijst en van de kandidaten door één en dezelfde persoon te laten verzamelen en indienen/aangeven, namelijk door de lijsttrekker of door een persoon gemandateerd door de lijsttrekker.

Artikel 23, §1, vierde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 11, tiende lid, van de Provinciekieswet werden weggelaten, aangezien elke kandidaat gebonden is haar uitgaven overeenkomstig dit artikel 199 aan te geven. De schriftelijke verklaring waarbij de kandidaten zich verbinden de bepalingen met betrekking tot de aangifte van de verkiezingsuitgaven na te leven verandert hier niets aan.

Volgens de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet moest de aangifte worden ingediend bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de gemeente gelegen is. Voor de provincieraadsverkiezingen kan men dit niet aanhouden, aangezien het mogelijk is dat een provinciedistrict zich uitstrekt over twee gerechtelijke arrondissementen.

In de derde paragraaf van dit artikel wordt het inzagerecht opengesteld voor iedereen daar waar het inzagerecht in het oude artikel werd beperkt tot de kiesgerechtigden van de betrokken kieskring. Op deze manier wordt voldaan aan de principes van openbaarheid van bestuur en wordt tevens de inzageprocedure aanzienlijk vereenvoudigd. Voortaan moet men niet langer de nodige bewijsstukken voorleggen die aantonen dat men kiesgerechtigde van de betrokken kieskring is.

De vierde paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 23ter en artikel 98 van de Gemeentekieswet en artikel 11bis van de Provinciekieswet met dien verstande dat er een termijn van drie maanden werd toegevoegd waarbinnen de kandidaten hun aangiften kunnen afhalen indien er geen bezwaar werd ingediend. In de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet werd hiervoor geen termijn bepaald, met als gevolg dat de griffie van de rechtbank van eerste aanleg verplicht werd deze documenten voor onbepaalde duur te bewaren indien de aangiften niet terug werden opgehaald door de indiener.

Aangezien de Vlaamse Controlecommissie voor de verkiezingsuitgaven niet langer bevoegd is voor de controle op de verkiezingsuitgaven van de kandidaten en de lijsten, werd de tweede paragraaf van artikel 23ter van de Gemeentekieswet en 11bis van de Provinciekieswet weggelaten en werd vermeld dat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen de aangiften kan opvragen op zijn verzoek.

Hoofdstuk 2: Sancties

Afdeling 1: Politieke sancties

Artikel 200

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8decies CVHG, enkel de term ‘verbeurt’ wordt vervangen door ‘verliest’.

Afdeling 2: Strafrechtelijke sancties

Artikel 201

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8undecies CVHG, enkel de term ‘wetens en wilens’ wordt vervangen door ‘met opzet’.

Titel 2: Verkiezingsbetwistingen**Hoofdstuk 1: Bezwaar bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen*****Afdeling 1: Oprichting van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen***

Artikel 202

Dit artikel is gebaseerd op artikel 85bis, §1, eerste en laatste lid, van de Gemeentekieswet.

Omwille van praktische redenen zetelt de raad op de plaats bepaald door de voorzitter van de raad. Dit wijkt af van het vroegere artikel 85bis van de Gemeentekieswet dat bepaalde dat de raad steeds zetelde in het provinciehuis.

Afdeling 2: Bevoegdheid van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Artikel 203

Het eerste lid van dit artikel is gebaseerd op artikel 85bis, §1, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 37/1 van de Provinciekieswet.

Het tweede lid herneemt artikel 85quinquies §2, tweede lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 204

Het eerste lid van dit artikel is gebaseerd op artikel 85quinquies, §2, eerste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 85quater, §1, van de Gemeentekieswet. Het decreet maakt het mogelijk dat de verkiezingen zowel in hun geheel als gedeeltelijk kunnen vernietigd worden.

Het tweede lid geeft de gevolgen aan van een gehele of een gedeeltelijke vernietiging. Bij een gedeeltelijke vernietiging kan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen oordelen dat bepaalde stappen in het verkiezingsproces niet moeten worden hernomen. In dat geval is het aan het rechtscollege om te bepalen welke artikelen van het decreet bij de herverkiezing opnieuw moeten worden uitgevoerd en welke niet. Zo is het mogelijk dat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen bepaalt dat dezelfde kiezers moeten worden opgeroepen om op dezelfde kandidaten te stemmen bij een herverkiezing, wanneer bv. door een technisch mankement op de verkiezingsdag de initiële verkiezingen ongeldig zijn verklaard.

Het derde lid is gebaseerd op artikel 85quinquies §1, eerste lid, van de Gemeentekieswet. Voor de duidelijkheid werden de woorden ‘na het onderzoek’ toegevoegd.

Het vierde lid herneemt artikel 85quinquies §2, derde lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 205

De eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 85quater, §2, eerste lid, van de Gemeentekieswet. De tweede en derde paragraaf van dit artikel hernemen artikel 85quater, §2, tweede en derde lid, en §3, van de Gemeentekieswet.

Afdeling 3: Samenstelling van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Artikel 206

De eerste paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 85bis, §2, eerste zin, en, §3, eerste lid, van de Gemeentekieswet. In het tweede lid van deze paragraaf werd bijkomend bepaald dat de benoeming van de voorzitter en de leden telkens ingang vindt op 1 maart van het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden. Ook werd geopteerd om de benoemingsperiode van zes jaar onbeperkt hernieuwbaar te maken.

Het eerste lid van de tweede paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 85bis, §2, laatste zin, met dien verstande dat de leden en de plaatsvervangende leden niet langer een academische graad of een graad van academisch niveau moeten bezitten. Zij dienen hun deskundigheid aan te tonen op het vlak van publiek recht, politieke wetenschappen of bestuurswetenschappen.

Het tweede lid van de tweede paragraaf van dit artikel is gebaseerd op 85bis, §5, van de Gemeentekieswet. De leden en kandidaten voor de verkiezing van het college werden geschrapt, aangezien de leden en de kandidaten van de gemeenteraden reeds zijn uitgesloten. Ook de leden van de rechterlijke macht en de leden van het Arbitragehof werden geschrapt, aangezien er geen enkele reden is om deze uit te sluiten.

De derde en vierde paragraaf van dit artikel die betrekking hebben op de oproeping en beoordeling van de kandidaten werden toegevoegd, aangezien dit in het verleden werd ervaren als een leemte. Op deze manier wordt verduidelijkt op welke wijze de leden en de plaatsvervangers moeten geselecteerd en aangeduid worden.

De vijfde paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 85bis, §3, tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet met dien verstande dat ervoor werd geopteerd om de eed af te leggen in de handen van de provinciegouverneur in plaats van in de handen van de vrederechter.

De zesde paragraaf van dit artikel herneemt artikel 85ter, §7, van de Gemeentekieswet.

In de zevende paragraaf van dit artikel werd de forfaitaire jaarvergoeding van artikel 85bis, §3, vierde lid, van de Gemeentekieswet voor de voorzitter en de leden omgezet in een forfaitaire vergoeding per zitting. Daarnaast werd ook bepaald dat de voorzitter en de leden aanspraak maken op de terugbetaling van reis- en verblijfkosten volgens dezelfde regeling die geldt binnen de Vlaamse administratie.

De achtste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 85bis, §4, van de Gemeentekieswet.

De laatste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 85bis, §3, laatste lid, van de Gemeentekieswet.

Afdeling 4: Procedure van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Artikel 207

Dit artikel herneemt artikel 85ter, §1, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 208

Het eerste lid van de eerste paragraaf van dit artikel is gebaseerd op artikel 85ter, §1, derde lid, van de Gemeentekieswet. De procedure voor de behandeling van de bezwaren blijft behouden. Wel wordt de termijn voor de indiening van de bezwaren met betrekking

tot de verkiezingen ingekort van veertig naar dertig dagen. De behandelingstermijn voor de bezwaren wordt omgekeerd uitgebreid van dertig naar veertig dagen. Op deze manier sluit men uit dat indien een bezwaar wordt ingediend op de eerste dag van de veertigdagertermijn en de raad hierover een uitspraak doet op de eenendertigste dag, er opnieuw eenzelfde bezwaar zou worden ingediend gedurende de laatste tien dagen van de veertigdagertermijn. Door de aanpassing wordt vermeden dat men met opzet de termijn voor het in vraag stellen van de geldigheid van de verkiezingen onnodig zou verlengen.

Het tweede lid van de eerste paragraaf van dit artikel herneemt artikel 85ter, §5, tweede lid, van de Gemeentekieswet.

De tweede en derde paragraaf van dit artikel hernemen artikel 85ter, §2, van de Gemeentekieswet. Het bezwaar moet tegen ontvangstbewijs worden overhandigd aan de voorzitter van de Raad of zijn gemachtigde of hem per post worden aangetekend.

De bepaling rond de antidatering van het ontvangstbewijs zoals bepaald in het laatste lid van artikel 85ter, §2, werd weggelaten, aangezien dit misdrijf reeds strafbaar wordt gesteld in het Strafwetboek.

Artikel 209

De verwijzing naar de onontvankelijkheid bepaald in het eerste lid van dit artikel is gebaseerd op artikel 85ter, §1, laatste lid, en §2, van de Gemeentekieswet.

Het tweede lid van dit artikel is gebaseerd op artikel 85ter, §3, tweede lid, van de Gemeentekieswet. De bepaling rond de uitdrukkelijke intrekking van het vorige verzoekschrift werd weggelaten. De toelating van de vervanging van een onontvankelijk verzoekschrift door een nieuw verzoekschrift in het decreet volstaat zonder dat dit nieuw verzoekschrift de intrekking van het oude verzoekschrift dient te bevestigen.

Artikel 210

Dit artikel is gebaseerd op artikel 85ter, §3, eerste en derde lid, van de Gemeentekieswet, met dien verstande dat de inschrijving van de bezwaren in het register gebeurt door het secretariaat van de raad in plaats van door de provinciegriffier zoals voorheen het geval was.

Artikel 211

Dit artikel herneemt artikel 85ter, §5, eerste lid, van de Gemeentekieswet.

Artikel 212

Dit artikel herneemt artikel 85ter, §6, van de Gemeentekieswet.

Artikel 213

Dit artikel is gebaseerd op artikel 85quinquies, §1, van de Gemeentekieswet. De procedure voor de behandeling van de bezwaren blijft behouden. Wel wordt de termijn voor de indiening van de bezwaren met betrekking tot de verkiezingen ingekort van veertig naar dertig dagen. De behandelingstermijn voor de bezwaren wordt omgekeerd uitgebreid van dertig naar veertig dagen. Op deze manier sluit men uit dat indien een bezwaar wordt ingediend op de eerste dag van de veertigdagertermijn en de raad hierover een uitspraak doet op de eenendertigste dag, opnieuw eenzelfde bezwaar zou worden ingediend gedurende de laatste tien dagen van de veertigdagertermijn. Door de aanpassing wordt vermeden dat

men met opzet de termijn voor het in vraag stellen van de geldigheid van de verkiezingen onnodig zou verlengen.

Artikel 214

De eerste twee leden van dit artikel hernemen artikel 85sexies van de Gemeentekieswet. Het laatste lid van dit artikel herneemt artikel 85undecies van de Gemeentekieswet.

Artikel 215

Dit artikel bundelt de bepalingen die betrekking hebben op de bevoegdheden van de Raad buiten de verkiezingsbetwistingen.

De eerste paragraaf herneemt artikel 85ter, §6, 7°, van de Gemeentekieswet met dien verstande dat het voorbehoud van artikel 18, 21 en 22 van de wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW-wet) werd geschrapt. Artikel 18 van de OCMW-wet werd opgeheven bij artikel 276, 16°, van het OCMW-decreet. Artikelen 21 en 22 van de OCMW-wet hebben betrekking op het indienen van bezwaren bij de deputatie.

Bijkomend werd in deze paragraaf de termijn voor het instellen van andere bezwaren dan deze geregeld in dit decreet vastgesteld op dertig dagen.

De tweede paragraaf herneemt artikel 85novies van de Gemeentekieswet.

De derde paragraaf herneemt artikel 85decies van de Gemeentekieswet met dien verstande dat de raad over veertig dagen beschikt om uitspraak te doen daar waar men voordien over dertig dagen beschikte. Dit werd in overeenstemming gebracht met artikel 213 van dit decreet.

Hoofdstuk 2: Beroepsprocedure bij de Raad van State

Artikel 216

Dit artikel is gebaseerd op artikel 85septies van de Gemeentekieswet.

Het decreet maakt het mogelijk dat de verkiezingen zowel in hun geheel als gedeeltelijk ongeldig kunnen verklaard worden door de Raad van State. Voor een toelichting hierbij kan verwezen worden naar artikel 204.

Het derde en vierde lid herneemt artikel 85quater, §§1 en 3, van de Gemeentekieswet.

Artikel 217

Dit artikel is gebaseerd op artikel 85octies, eerste lid, van de Gemeentekieswet, met dien verstande dat tevens de voorzitter van de raad op de hoogte wordt gebracht van de uitspraak.

Titel 3: Buitengewone verkiezingen

Artikel 218

In de eerste paragraaf van dit artikel worden de gevallen opgesomd waarin buitengewone verkiezingen worden georganiseerd.

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen die de organisatie van buitengewone verkiezingen mogelijk maakten of verplicht stelden in de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet, zijnde ondermeer artikel 7, tweede en derde lid, van de Gemeentekieswet, artikel 85octies, tweede lid, van de Gemeentekieswet, artikel 85decies van de Gemeentekieswet, artikelen 114, 115 en 116 van de Gemeentekieswet en artikel 36 van de Provinciekieswet.

Punt 2° heeft betrekking op de organisatie van buitengewone verkiezingen in geval van fusie of splitsing van gemeenten waarnaar in artikel 7, derde lid, van de Gemeentekieswet wordt verwezen. De bepaling van artikel 7, derde lid van de Gemeentekieswet was echter niet correct, aangezien in dit artikel verwezen wordt naar artikel 7, tweede lid, van de Gemeentekieswet waar er sprake is van het woord ‘kunnen’ wat duidt op een mogelijkheid tot het organiseren van buitengewone verkiezingen terwijl in artikel 297, §3, en artikel 298, §2, tweede lid, van het Gemeentedecreet de Vlaamse Regering verplicht wordt buitengewone verkiezingen te organiseren.

De tweede paragraaf behandelt de organisatie van buitengewone verkiezingen bij gebrek aan opvolgers. Het eerste lid is gebaseerd op artikel 7, tweede lid, van de Gemeentekieswet en artikel 36, tweede lid, van de Provinciekieswet. Het tweede lid van deze paragraaf is gebaseerd op artikel 6 van de Gemeentekieswet.

De derde paragraaf heeft betrekking op de organisatie van buitengewone verkiezingen bij fusie of splitsing van gemeenten en is gebaseerd op artikel 7, derde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 297, §3, en artikel 298, §2, tweede lid, van het Gemeentedecreet.

De vierde paragraaf is gebaseerd op artikel 85octies, tweede lid, van de Gemeentekieswet en heeft betrekking op de organisatie van buitengewone verkiezingen in geval van ongeldigverklaring van de verkiezingen door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen of de Raad van State. Deze buitengewone verkiezingen moet worden gehouden binnen vijftig dagen vanaf het versturen van de kennisgeving van de beslissing tot ongeldigverklaring aan de betrokken raad.

Er werd geopteerd om voor de buitengewone verkiezingen van de stadsdistrictsraden artikel 91, tweede lid, van de Gemeentekieswet niet te weerhouden en tevens het college van burgemeester en schepenen bevoegd te maken tot het opstellen van de kiezerslijst zoals ook het geval is bij gewone verkiezingen van de stadsdistrictsraden.

Artikel 219

Dit artikel stelt de bepalingen van dit kiesdecreet inzake de gewone verkiezingen van toepassing op de buitengewone verkiezingen met een aantal uitzonderingen of bijzonderheden.

Punt 1° herneemt artikel 11 van de Gemeentekieswet.

Punt 2° herneemt grotendeels artikel 54 van de Gemeentekieswet, met dien verstande dat bij een gelijk stemmenaantal de jongste gekozen is in plaats de oudste zoals voorheen.

Punt 3° herneemt artikel 32 van de Provinciekieswet, dat stelt dat de nietigverklaring van de verkiezing in één van de provinciedistricten de geldigheid van de verkiezingen in de overige provinciedistricten van de getroffen provincie niet aantast en de zetelverdeling in deze districten kan doorgaan.

Artikel 220

Dit artikel is gebaseerd op artikel 23, §3, laatste lid, van de Gemeentekieswet, dat stelt dat de pariteitsregels niet van toepassing zijn bij de buitengewone verkiezingen die moeten worden georganiseerd bij gebrek aan één of meerdere opvolgers.

DEEL 5: ALGEMENE BEPALINGEN

Titel 1: Strafbepalingen

Hoofdstuk 1: Algemene strafbepalingen

Artikel 221

Dit artikel herneemt artikel 181 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 222

Dit artikel herneemt artikel 182 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 223

Dit artikel herneemt artikel 183 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 224

Dit artikel herneemt artikel 184 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 225

Dit artikel herneemt artikel 185 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 226

Dit artikel herneemt artikel 186 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 227

Dit artikel herneemt artikel 187 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 228

Dit artikel herneemt artikel 188 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 229

Dit artikel herneemt artikel 189 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 230

Dit artikel herneemt artikel 190 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 231

Dit artikel herneemt artikel 191 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 232

Dit artikel herneemt artikel 192 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 233

Dit artikel herneemt artikel 193 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 234

Dit artikel herneemt artikel 194 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 235

Dit artikel herneemt artikel 195 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 236

Dit artikel herneemt artikel 196 van het Algemeen Kieswetboek.

In het tweede lid wordt gesteld dat dit tweede lid geldt onder voorbehoud van de toepassing van artikel 196, tweede lid, van het Algemeen Kieswetboek, voor wat Voeren betreft. In dit artikel 196 van het Algemeen Kieswetboek wordt immers nog een specifieke bepaling voor Voeren opgenomen. Deze bepaling moet in acht worden bij toepassing van deze strafbepaling.

Artikel 237

Dit artikel herneemt artikel 197 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 238

Dit artikel herneemt artikel 197bis van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 239

Dit artikel herneemt artikel 198 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 240

Dit artikel herneemt artikel 3sexies, §5, en artikel 3sexies, §10, derde lid, van de Provinciekieswet.

Artikel 241

Dit artikel herneemt artikel 199 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 242

Dit artikel herneemt artikel 200 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 243

Dit artikel herneemt artikel 201 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 244

Dit artikel herneemt artikel 202 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 245

Dit artikel herneemt artikel 203 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 246

Dit artikel herneemt artikel 204 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 247

Dit artikel herneemt artikel 205 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 248

Dit artikel herneemt artikel 206 van het Algemeen Kieswetboek.

Hoofdstuk 2: Strafbepalingen met betrekking tot de stemplicht**Artikel 249**

Dit artikel herneemt artikel 62, eerste lid, van de Gemeentekieswet en artikel 38, eerste lid, van de Provinciekieswet

Artikel 250

Dit artikel herneemt artikel 207 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 251

Dit artikel herneemt artikel 208 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 252

Dit artikel herneemt artikel 209 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 253

Dit artikel herneemt artikel 210 van het Algemeen Kieswetboek.

Artikel 254

Dit artikel herneemt artikel 62, derde lid, van de Gemeentekieswet en artikel 38, tweede lid, van de Provinciekieswet.

Titel 2: Het taalgebruik bij verkiezingen**Artikel 255**

Dit artikel herneemt artikel 2 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen. De terminologie werd aangepast.

Artikel 256

Dit artikel herneemt artikel 3 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

Artikel 257

Dit artikel herneemt artikel 4 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

Artikel 258

Dit artikel herneemt artikel 5 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

Artikel 259

Dit artikel herneemt artikel 6 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

Artikel 260

Dit artikel herneemt artikel 7 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

Titel 3: De kosten van de verkiezingen**Artikel 261**

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 8 van de Provinciekieswet. De kosten die worden opgesomd in §2 van dit artikel komen voortaan volledig ten laste van de provincies en niet langer deels ten laste van de gemeenten.

Titel 4: De waarnemers**Artikel 262**

Voortaan kan de Vlaamse Regering toelaten dat waarnemers de kiesverrichtingen kunnen volgen.

DEEL 6: SLOTBEPALINGEN**Titel 1: Wijzigingsbepalingen****Artikel 263**

Er werd voor geopteerd om, als basis voor de lijst van het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden, het aantal personen te nemen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 juli van het jaar voorafgaand aan het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de desbetreffende gemeente hadden. Voorheen werd het inwonertal per 1 januari van het jaar van de gemeenteraadsverkiezing als basis genomen.

Artikel 264

De verkiezingen van de gemeenteraden en stadsdistrictraden worden nu geregeld in dit ontwerp van decreet. Bijgevolg wordt de term ‘Gemeentekieswet’ vervangen door de titel van dit ontwerp van decreet.

Artikel 265

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 266

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 267

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 268

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 269

Voor een toelichting over dit artikel kan verwezen worden naar de overeenkomstige toelichting bij artikel 263.

Artikel 270

De lijst van de districten (provinciedistricten genoemd in dit decreet) en de aanwijzing van de districthoofdplaats (provinciedistrictshoofdplaats genoemd in dit decreet) worden opgenomen in de tabel die als bijlage bij dit decreet gevoegd. Hiervoor kan verwezen worden naar artikel 7, §1, tweede lid.

Artikel 271

De verkiezingen van de provincieraden worden nu geregeld in dit ontwerp van decreet. Bijgevolg wordt de term 'Provinciekieswet' vervangen door de titel van dit ontwerp van decreet.

Artikel 272

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 273

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 274

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 275

Er wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 276

Voor een toelichting bij het punt 1° kan verwezen worden naar de overeenkomstige toelichting bij artikel 263.

Artikel 277

De wijziging in het eerste punt van dit artikel werd opgenomen met het oog op een uniforme bepaling in dit ontwerp van decreet.

In het tweede en derde punt van dit artikel wordt nu telkens verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 278

De wijzigingen in de punten 1°, 2°, 4°, 5° en 6° van dit artikel werden doorgevoerd omdat dit artikel 15 van het OCMW-decreet bepalingen bevat die parallel zijn aan de regeling zoals opgenomen in titel VIbis van de Gemeentekieswet met betrekking tot de organisatie van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. Aangezien het de bedoeling was om parallelisme te scheppen met de Gemeentekieswet, moeten de wijzigingen die werden doorgevoerd in dit ontwerp van decreet aan de bepalingen met betrekking tot de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, ook hier worden aangebracht.

In het derde punt van dit artikel wordt nu verwezen naar het overeenkomstige artikel in dit ontwerp van decreet.

Artikel 279

Aangezien hoofdstuk IIIbis uit het decreet van 7 mei 2004 werd opgeheven, diende de titel van dit decreet aangepast te worden.

Titel 2: Opheffingsbepalingen**Artikel 280**

Algemeen kan gesteld worden dat alle bepalingen van de Gemeentekieswet worden opgeheven met uitzondering van de bepalingen die niet mogen worden opgeheven op grond van artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, a) en b), en artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Vlaanderen is uiteraard enkel bevoegd over het Vlaamse Gewest.

Inzonderheid worden de volgende bepalingen van de Gemeentekieswet niet opgeheven:

- 1° artikel 5, tweede en derde lid;
- 2° artikel 5, eerste lid, voor wat de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Voeren en Komen-Waasten betreft, de bepaling die betrekking heeft op het verzenden door het gemeentebestuur van twee exemplaren van de lijst der gemeenteraadskiezeraars aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde. In het tweede en het derde lid van artikel 5 van de Gemeentekieswet wordt immers verwezen naar de exemplaren van de lijst der gemeenteraadskiezeraars die verzonden moeten worden;
- 3° artikel 8, vijfde lid;
- 4° artikel 8, eerste tot en met vierde lid, voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten, de bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden die zijn toegekend aan de provinciegouverneur of aan zijn gemachtigde. In het vijfde lid van artikel 8 van de Gemeentekieswet wordt immers verwezen naar de bevoegdheid van de provinciegouverneur of zijn gemachtigde;
- 5° artikel 23bis;
- 6° artikel 23ter, voor wat betreft de bepalingen die betrekking hebben op de Brusselse instellingen en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in Komen-Waasten, Voeren en in de gemeenten, ver-

- meld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 7° artikel 30bis;
- 8° artikel 30, voor wat betreft de voorschriften met betrekking tot de opmaak van het stembiljet in Komen-Waasten, Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken;
In artikel 30bis van de Gemeentekieswet wordt immers verwezen naar de voorschriften opgenomen in artikel 30 van de Gemeentekieswet;
- 9° artikel 56, voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen en van de leden van het vast bureau in Komen-Waasten, Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 10° artikel 68bis;
- 11° artikel 74, voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 12° artikel 74bis, voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 13° artikel 75, voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 14° artikel 76, voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 15° artikel 76bis, voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 16° artikel 77, voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 17° artikel 77bis.

Artikel 281

Algemeen kan gesteld worden dat alle bepalingen van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen worden opgeheven met uitzondering van de bepalingen die niet mogen worden opgeheven op grond van artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, a) en b), en artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Opnieuw moet hier gesteld worden dat Vlaanderen uiteraard enkel bevoegd is over het Vlaamse Gewest.

Inzonderheid worden de volgende bepalingen van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen niet opgeheven:

- 1° artikel 2, §2, vierde lid;
- 2° artikel 2, §2, eerste tot en met derde lid, voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten, de bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden die zijn toegekend aan de provinciegouverneur of aan zijn gemachtigde. In het vierde lid van artikel 2, §2, van de wet van 19 oktober 1921 wordt verwezen naar de bevoegdheden van de provinciegouverneur of zijn afgevaardigde, zoals omschreven in het eerste tot en met het derde lid van artikel 2, §2;
- 3° artikel 3bis, tweede lid;
- 4° artikel 3bis, eerste lid, voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten, de bepaling met betrekking tot de verzending van twee voor echt verklaarde uittreksels uit de lijst der kiezers. In het tweede lid van artikel 3bis van de wet van 19 oktober 1921 wordt immers verwezen naar de verzending van de uittreksels uit de lijst der kiezers;
- 5° artikel 3novies, tweede lid;
- 6° artikel 3novies, eerste lid, voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten, de bepaling met betrekking tot het afschrift van de lijst met de samenstelling van de stembureaus. In het tweede lid van artikel 3novies van de wet van 19 oktober 1921 wordt immers expliciet verwezen naar het in het eerste lid van artikel 3novies bedoelde afschrift van de lijst met de samenstelling van de stembureaus;
- 7° artikel 5, derde lid;
- 8° artikel 5, tweede lid, voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten. In het derde lid van artikel 5 van de wet van 19 oktober 1921 wordt verwezen naar het tweede lid van artikel 5 (in het derde lid van artikel 5 wordt echter verkeerdelijk verwezen naar het derde lid).

Artikel 282

Dit artikel heeft geen commentaar.

Artikel 283

Dit artikel heeft geen commentaar.

Titel 3: Overgangsbepalingen

Artikel 284

Er werd in een overgangsbepaling voorzien voor wat betreft de bezwaren die worden ingediend bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

De bepalingen met betrekking tot de Raad voor Verkiezingsbetwistingen opgenomen in dit ontwerp van decreet zullen in werking treden vanaf 1 maart 2012. De overeenkomstige artikelen in de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet zullen vanaf 1 maart 2012 worden opgeheven.

De bezwaren die ingediend zullen zijn voor 1 maart 2012 (dus bezwaren ingediend tot en met 29 februari 2012) zullen behandeld worden overeenkomstig de bepalingen die van toepassing waren vóór 1 maart 2012. De bezwaren die ingediend zijn vanaf 1 maart 2012 zullen behandeld worden overeenkomstig de bepalingen opgenomen in dit ontwerp van decreet.

Artikel 285

Artikel 71, eerste lid, treedt in werking op 1 januari 2018. Tot die datum werd een overgangsbepaling voorzien zodat de bestaande discriminaties werden weggewerkt.

Titel 4: Bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding

Artikel 286

Het eerste lid bepaalt dat dit ontwerp van decreet in werking zal treden op de tiende dag na datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Het tweede lid bepaalt dat de artikelen die betrekking hebben op de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, met uitzondering van de samenstelling, in werking treden op 1 maart 2012. Voor een toelichting bij dit lid kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 279.

Voor een toelichting bij het derde lid kan verwezen worden naar de toelichting bij artikelen 71 en 280.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

Ontwerp van decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Deel 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° Gemeentedecreet: het Gemeentedecreet van 15 juli 2005;
- 2° Provinciedecreet: het Provinciedecreet van 9 december 2005;
- 3° stadsdistricten: de binnengemeentelijke territoriale organen, vermeld in artikel 41 van de Grondwet en titel X van het Gemeentedecreet;
- 4° de Raad: de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, als vermeld in artikel 202.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op de organisatie van de verkiezingen van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen in alle gemeenten en provincies van het Vlaamse Gewest met behoud van de toepassing van de regelingen, vermeld in artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, a) en b), en artikel 6, §1, eerste lid, 4°, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. In het bijzonder is dit decreet van toepassing op:

- 1° de organisatie van de verkiezing van de gemeente raad in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest;

2° de organisatie van de verkiezing van de stadsdistricteraad in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest;

3° de organisatie van de verkiezing van de provincieraad in alle provincies van het Vlaamse Gewest;

4° de organisatie van de rechtstreekse verkiezing van de schepenen in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en in Voeren;

5° de organisatie van de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn en de verkiezing van het vast bureau in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en in Voeren.

Art. 4. De Vlaamse Regering kan alle noodzakelijke maatregelen nemen met het oog op het goede verloop van de verkiezingen. Zij kan de provinciegouverneur daartoe eveneens de vereiste opdrachten geven.

Art. 5. Dit decreet wordt aangehaald als: het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...

Deel 2. Voor de verkiezingsdag

Titel 1. Vaststelling van de datum van de verkiezingen

Art. 6. De verkiezingen voor de vernieuwing van de gemeenteraden, provincieraden en stadsdistrictsraden hebben van rechtswege plaats om de zes jaar, op de tweede zondag van oktober.

Titel 2. Vaststelling van het aantal te verkiezen vertegenwoordigers

Art. 7. §1. Overeenkomstig artikel 5, §3, eerste lid, en artikel 273, §2, van het Gemeentedecreet en artikel 5, §2, eerste lid, van het Provinciedecreet stelt de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de verkiezingen zullen plaatsvinden een lijst op van:

1° het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden per gemeente, als vermeld in artikel 5, §1, van het Gemeentedecreet;

2° het aantal te verkiezen stadsdistrictsraadsleden per stadsdistrict, als vermeld in artikel 273, §2, van het Gemeentedecreet;

3° het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie en per provinciedistrict, als vermeld in artikel 5, §1, en artikel 6, §1, tweede en derde lid, van het Provinciedecreet.

De lijst van de provinciedistricten en de aanwijzing van de provinciedistricthoofdplaats wordt vastgesteld in de tabel die als bijlage bij dit decreet is gevoegd.

§2. De lijst van het aantal te verkiezen raadsleden wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Titel 3. Kiesvoorwaarden en kiezerslijst

Hoofdstuk 1. Kiesvoorwaarden voor Belgische onderdanen

Art. 8. Om gemeenteraadskiezer te zijn, moet men:

1° Belg zijn;

2° de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt;

3° in de bevolkingsregisters van de gemeente ingeschreven zijn;

4° zich niet bevinden in één van de gevallen van uitsluiting of schorsing, vermeld in hoofdstuk 4 van deze titel.

Art. 9. De kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 1° en 3°, moeten vervuld zijn op de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten.

De kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 2° en 4°, moeten vervuld zijn op de dag van de verkiezing.

Art. 10. De gemeenteraadskiezer, die voldoet aan de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, is een provincieraadskiezer en een stadsdistrictsraadskiezer. De stadsdistrictsraadskiezer moet in het desbetreffende stadsdistrict wonen om kiezer te kunnen zijn voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraad.

Hoofdstuk 2. Kiesvoorwaarden voor onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie

Art. 11. Onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie kunnen eveneens de hoedanigheid van gemeenteraadskiezer en stadsdistrictsraadskiezer verwerven als zij voldoen aan de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 2° tot en met 4°, en als zij, overeenkomstig artikel 12 voor 1 augustus hun wil te kennen hebben gegeven om dat stemrecht in België uit te oefenen.

Art. 12. §1. Om te kunnen worden ingeschreven op kiezerslijst, vermeld in hoofdstuk 5, moeten de personen, vermeld in artikel 11, bij de gemeente waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben, een schriftelijke aanvraag indienen overeenkomstig het model dat de minister van Binnenlandse Zaken heeft vastgesteld, met vermelding van:

1° hun nationaliteit;

2° het adres van hun hoofdverblijfplaats.

De aanvragen die worden ingediend tijdens de periode die begint op de datum van het opmaken van de kiezerslijst en afloopt op de datum van de verkiezing waarvoor ze werden opgemaakt, worden onontvankelijk verklaard.

§2. Het college van burgemeester en schepenen controleert of de betrokkene de kiesvoorwaarden vervult. Als dat het geval is, geeft het college met een aangetekende brief de betrokkene kennis van zijn beslissing om hem in te schrijven op de kiezerslijst.

De inschrijving wordt in de bevolkingsregisters vermeld volgens de door de Koning vastgestelde nadere regelen.

§3. Als de aanvrager één of andere kiesvoorwaarde niet vervult, geeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente van zijn verblijfplaats hem met

een aangetekende brief kennis van zijn gemotiveerde beslissing om de inschrijving van de betrokkene op de kiezerslijst te weigeren.

§4. De beslissingen van inschrijving of van weigering van inschrijving op de kiezerslijst, worden opgesteld volgens de modellen die de minister van Binnenlandse Zaken heeft vastgesteld.

§5. Buiten de periode, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, kan iedereen die in de hoedanigheid van kiezer erkend is, schriftelijk verklaren dat hij van die hoedanigheid afziet bij de gemeente waar hij zijn hoofdverblijfplaats gevestigd heeft.

In dat geval mag hij pas na de gemeente- of stadsdistrictsraadsverkiezingen waarvoor hij als kiezer ingeschreven was, een nieuwe aanvraag tot erkenning als kiezer indienen.

§6. De erkenning in de hoedanigheid van kiezer blijft geldig zolang de betrokkene blijft voldoen aan de kiesvoorwaarden of zolang hij niet afgezien heeft van zijn hoedanigheid van kiezer, ongeacht de gemeente waar hij zijn verblijfplaats in België heeft.

Hoofdstuk 3. Kiesvoorwaarden voor de onderdanen van de staten die geen lid zijn van de Europese Unie

Art. 13. Onderdanen van de staten die geen lid zijn van de Europese Unie, kunnen eveneens de hoedanigheid van gemeenteraadskiezer en stadsdistrictsraadskiezer verwerven als zij voldoen aan de andere kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 2° tot en met 4°.

Art. 14. §1. Om te kunnen worden ingeschreven op de kiezerslijst, vermeld in hoofdstuk 5, moeten de personen, vermeld in artikel 13, bij de gemeente waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben, een schriftelijke aanvraag indienen overeenkomstig het model bepaald bij een koninklijk besluit, dat is vastgesteld na overleg in de ministerraad, met vermelding van:

1° hun nationaliteit;

2° het adres van hun hoofdverblijfplaats;

3° een verklaring waarin de indiener van de aanvraag zich ertoe verbindt de Grondwet, de wetten van het Belgische volk en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden na te leven.

Aan de betrokkene wordt een attest van die verklaring overhandigd. Als hij later een aanvraag indient om in een andere gemeente op de kiezerslijst te worden ingeschreven, legt hij dat attest voor.

§2. De personen, vermeld in artikel 13, moeten kunnen bewijzen dat ze op het ogenblik van de indiening van de aanvraag vijf jaar ononderbroken hun hoofdverblijfplaats in België hebben, gedekt door een wettelijk verblijf.

§3. Artikel 12, §1, tweede lid, en §2 tot en met §6, zijn van toepassing op de personen, vermeld in artikel 13.

Hoofdstuk 4. Schorsing en uitsluiting

Art. 15. §1. Personen die levenslang ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling zijn definitief uitgesloten van het kiesrecht en mogen niet worden toegelaten tot de stemming.

§2. De volgende personen worden in de uitoefening van het kiesrecht geschorst en mogen niet tot de stemming worden toegelaten zolang die onbekwaamheid duurt:

1° de gerechtelijk onbekwaamverklaarden, de personen met het statuut van verlengde minderjarigheid met toepassing van artikel 487bis van het Burgerlijk Wetboek, en de personen die geïnterneerd zijn met toepassing van de bepalingen hoofdstukken I tot en met VI van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers, vervangen door artikel 1 van de wet van 1 juli 1964. De kiesonbekwaamheid houdt op tezelfdertijd als de gerechtelijke onbekwaamheid, de verlengde minderjarigheid of de definitieve invrijheidsstelling van de geïnterneerde;

2° de personen die voor een bepaalde duur ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling;

3° de personen die ter beschikking van de regering zijn gesteld met toepassing van artikel 380bis, 3°, van het Strafwetboek of met toepassing van artikel 22 en 23 van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door artikel 1 van de wet van 1 juli 1964.

De kiesonbekwaamheid van de personen, vermeld in het eerste lid, 3°, houdt op zodra de terbeschikkingstelling van de regering een einde neemt.

§3. De personen die voorgoed van het kiesrecht zijn uitgesloten of van wie het kiesrecht geschorst is, worden alfabetisch in een bestand ingeschreven. Dat bestand wordt doorlopend bijgehouden door het college van burgemeester en schepenen. Het bevat voor elk van die personen uitsluitend de vermeldingen, vermeld in paragraaf 5, tweede lid. De gegevens van de personen van wie het kiesrecht geschorst is, worden vernietigd zodra de onbekwaamheid een einde neemt. De inhoud van het bestand mag niet aan derden worden meegedeeld.

§4. Artikel 87 van het Strafwetboek is niet toepasselijk op de gevallen van onbekwaamheid, vermeld in paragraaf 1 en 2.

§5. De parketten van de hoven en rechtbanken zijn ertoe gehouden de burgemeesters van de gemeenten, waar de belanghebbenden op het ogenblik van de veroordeling of internering in de bevolkingsregisters ingeschreven waren, alsook de belanghebbenden zelf kennis te geven van alle veroordelingen of interneringen, waartegen niet meer met een gewoon rechtsmiddel kan worden opgekomen en die uitsluiting van het kiesrecht of opschorting van dat recht tot gevolg hebben.

De kennisgeving vermeldt:

1° de voornaam of voornamen en achternaam, geboorte plaats en geboortedatum, en de verblijfplaats van de veroordeelde of de geïnterneerde;

2° het gerecht dat de beslissing heeft gewezen en de datum van de beslissing;

3° de uitsluiting van het kiesrecht of de datum waarop de opschorting van dat recht ophoudt.

De parketten van de hoven en rechtbanken geven eveneens kennis van de datum waarop de internering een einde heeft genomen.

De griffiers van de hoven en rechtbanken geven aan de burgemeesters van de gemeenten waar de betrokkenen in de bevolkingsregisters ingeschreven zijn, kennis van de onbekwaamverklaring en van de opheffing van onbekwaamverklaring.

De minister van Justitie bepaalt de wijze waarop die berichten worden opgesteld en de Vlaamse Regering bepaalt de manier waarop ze door de gemeentebesturen behandeld, bewaard en, ingeval van verandering van verblijfplaats, doorgezonden moeten worden.

§6. De kennisgevingen, vermeld in paragraaf 5, worden door de betrokken parketten en griffies van de hoven en rechtbanken gedaan op uitdrukkelijk verzoek van de gemeentelijke overheden, als die gemeentelijke overheden hebben vastgesteld dat een persoon, als vermeld in artikel 11 of artikel 13, die om zijn inschrijving op de kiezerslijst heeft gevraagd, onder de toepassing kan vallen van de maatregelen van uitsluiting en schorsing, vermeld in paragraaf 1 en 2.

De kennisgevingen, vermeld in het eerste lid, worden binnen tien dagen na ontvangst van de aanvraag van de gemeentelijke overheid doorgestuurd. Als er geen grond tot kennisgeving bestaat, wordt de gemeentelijke overheid daarvan binnen dezelfde termijn in kennis gesteld.

Hoofdstuk 5. Vaststelling van de kiezerslijsten

Art. 16. §1. Op 1 augustus van het jaar waarin de gewone vernieuwing van de gemeenteraden plaats heeft, maakt het college van burgemeester en schepenen een lijst van de gemeenteraadskiezers op.

De lijst van de gemeenteraadskiezers vermeldt de personen die voldoen aan de kiesvoorwaarden.

De lijst van de gemeenteraadskiezers wordt gebruikt voor de gewone vernieuwing van de gemeenteraden.

§2. Voor de gewone vernieuwing van de stadsdistrictsraden wordt de lijst van de gemeenteraadskiezers opgedeeld volgens de stadsdistricten. Een exemplaar van die lijst wordt onmiddellijk aan het stadsdistrictscollege bezorgd.

§3. De lijst van de Belgische gemeenteraadskiezers die voorkomen op de lijst van de gemeenteraadskiezers, wordt gebruikt voor de gewone vernieuwing van de provincieraden.

§4. Voor elke persoon die aan de kiesvoorwaarden voldoet, vermeldt de kiezerslijst de voornaam of voornamen en achternaam, de geboortedatum, het geslacht, de hoofdverblijfplaats en het identificatienummer, vermeld in artikel 2, tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van natuurlijke personen.

Voor de kiezers die in die hoedanigheid erkend zijn, met toepassing van artikel 11 tot en met 14, wordt hun nationaliteit op de kiezerslijst vermeld. Bovendien staat naast de naam van de kiezers die in die hoedanigheid erkend zijn, met toepassing van artikel 11 en 12, de letter “G” en naast de naam van de kiezers die in die hoedanigheid erkend zijn met toepassing van artikelen 13 en 14, de letter “V”.

De lijst wordt doorlopend genummerd en eventueel per wijk van de gemeente opgemaakt, ofwel in alfabetische volgorde van de kiezers, ofwel geografisch volgens de straten.

Art. 17. §1. De kiezers die tussen de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten en de dag van de verkiezing de Belgische nationaliteit verloren hebben of niet meer in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente ingeschreven zijn, worden van de kiezerslijst geschrapt.

§2. De kiezers die na de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten, het voorwerp zijn van een veroordeling of een beslissing die voor hen ofwel de uitsluiting van het kiesrecht, ofwel de schorsing van dat recht op de datum van de verkiezing meebrengt, worden eveneens van de kiezerslijst geschrapt.

§3. Als de kennisgeving, vermeld in artikel 15, §6, de gemeentelijke overheid bereikt nadat de kiezerslijst is opgemaakt, wordt de betrokkene van die lijst geschrapt.

Art. 18. Aan de kiezerslijst worden tot de dag van de verkiezing de personen toegevoegd die ten gevolge van een arrest van het hof van beroep of een beslissing van het college van burgemeester en schepenen weer als gemeenteraadskiezer opgenomen moeten worden.

Hoofdstuk 6. Bekendmaking van de kiezerslijsten

Art. 19. Op 1 augustus, de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, maakt het college van burgemeester en schepenen door middel van een aanplakbrief algemeen bekend dat iedereen zich tot de twaalfde dag voor de dag van de verkiezing tijdens de diensturen tot het gemeentesecretariaat kan wenden om na te gaan of hijzelf of iemand anders op de lijst staat, en of de vermelding op de lijst correct is. Dat bericht maakt melding van de procedure van bezwaar en beroep, vermeld in titel 6 en 7 van deel 2. De aanplakbrief wordt opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis.

Art. 20. §1. Het college van burgemeester en schepenen geeft, zodra de kiezerslijst opgemaakt is, één gratis digitaal exemplaar van de kiezerslijst af aan de personen die daarom verzoeken door middel van een aangetekende brief aan de burgemeester en die zich er schriftelijk toe verbinden een kandidatenlijst voor te dragen voor de verkiezingen in de gemeente of voor de verkiezingen in het kiesdistrict waarin de gemeente ligt.

Op uitdrukkelijk verzoek kan één papieren versie worden ontvangen.

Wie geen kandidatenlijst voordraagt, kan geen gebruikmaken van de kiezerslijst, ook niet voor verkiezingsdoeleinden.

§2. Ieder persoon die als kandidaat voorkomt op een voordracht, ingediend met het oog op de verkiezing, kan tegen betaling van de kostprijs één digitaal exemplaar van de kiezerslijst krijgen, voor zover hij ernaar gevraagd heeft volgens de regels, bepaald in paragraaf 1, eerste lid.

Het college van burgemeester en schepenen onderzoekt op het ogenblik van de afgifte van het verzoek om een digitaal exemplaar van de kiezerslijst, of de belanghebbende als kandidaat bij de verkiezing is voorgedragen.

Als de aanvrager later van de kandidatenlijst wordt geschrapt, mag hij van de kiezerslijst geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden.

§3. Het college van burgemeester en schepenen mag geen exemplaren van de kiezerslijst afgeven aan andere personen dan de personen die de lijst overeenkomstig paragraaf 1, eerste lid, of paragraaf 2, eerste lid, aangevraagd hebben. De personen die een exemplaar van de kiezerslijst hebben ontvangen, mogen die lijst op hun beurt niet medelen aan derden.

De exemplaren van de kiezerslijsten die worden afgegeven met toepassing van paragraaf 1 en 2, mogen alleen voor verkiezingsdoeleinden gebruikt worden. De periode die tussen de datum van afgifte van de lijst en de datum van de verkiezing valt, is daarin begrepen.

§4. Paragraaf 1 tot en met 3 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen van de stadsdistrictsraden, met dien verstande dat

- a) “college van burgemeester en schepenen” gelezen wordt als “stadsdistrictscollege”;
- b) “burgemeester” gelezen wordt als “voorzitter van het stadsdistrictscollege”;
- c) “gemeente” gelezen wordt als “stadsdistrict”.

Art. 21. Uiterlijk op 31 augustus van het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden, zendt het college van burgemeester en schepenen één digitaal exemplaar van de lijst van gemeenteraadskiezers, de lijst van provincieraadskiezers en de lijst van stadsdistrictsraadskiezers aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde. Die lijsten zijn ingedeeld in stemafdelingen overeenkomstig artikel 23.

Art. 22. Wie als dader, mededader of medeplichtige met schending van artikel 20 één van de volgende handelingen heeft gesteld, wordt gestraft overeenkomstig artikel 238:

- 1° exemplaren of afschriften van de kiezerslijst afgeven aan personen die niet gemachtigd zijn om ze te ontvangen;
- 2° exemplaren medelen aan derden na ze op een regelmatige wijze te hebben ontvangen;
- 3° van gegevens uit de kiezerslijst gebruik maken voor andere doeleinden dan verkiezingsdoeleinden.

Titel 4. Verdeling van de kiezers over de stemafdelingen

Art. 23. §1. Als de stemming manueel gebeurt en er niet meer dan 800 kiezers zijn, vormen die kiezers één stemafdeling. Als er meer kiezers zijn, dan worden ze door het college van burgemeester en schepenen ingedeeld in stemafdelingen van ten minste 150 en ten hoogste 800 kiezers.

§2. Voor de provincieraadsverkiezingen en de stadsdistrictsraadsverkiezingen is de indeling in stemafdelingen gelijk aan de indeling voor de gemeenteraadsverkiezingen.

§3. Het college van burgemeester en schepenen kent aan iedere stemafdeling een naam toe. De naam bestaat uit de naam van de gemeente, gevolgd door een volgnummer, te beginnen met het cijfer 1. Die indeling in stemafdelingen, met hun benamingen, wordt aan de provinciegouverneur bezorgd.

Het college van burgemeester en schepenen wijst voor elke stemafdeling een afzonderlijk stemlokaal aan. In één gebouw kunnen verschillende stemlokalen worden ingericht.

Titel 5. Verzending van de kiezerslijsten aan de bureaus

Art. 24. Ten minste vijftig dagen voor de verkiezing bezorgt het college van burgemeester en schepenen tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending twee voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst, opgemaakt per stemafdeling, aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Ten minste zevenentwintig dagen voor de verkiezing bezorgt de voorzitter van het kantonhoofdbureau een kopie van die uittreksels tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau die hij voor elke gemeente van het kanton heeft aangewezen overeenkomstig artikel 37, §2.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt aan elke voorzitter van een stembureau de kiezerslijsten van zijn stembureau.

Art. 25. In gemeenten waar verkiezingen voor de stadsdistrictsraden plaatsvinden, bezorgt het college van burgemeester en schepenen ten minste vijftig dagen voor de verkiezingen tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending naast de uittreksels, vermeld in artikel 24, twee extra voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst, opgemaakt per stadsdistrict en per stemafdeling, aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Ten minste zevenentwintig dagen voor de verkiezing bezorgt de voorzitter van het kantonhoofdbureau een kopie van die uittreksels tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending, aan de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau die hij voor elk stadsdistrict heeft aangewezen overeenkomstig artikel 38, §2.

Art. 26. Tot de dag van de verkiezing zenden de gemeentebesturen de volgende documenten rechtstreeks aan de voorzitters van de stembureaus, zodra die zijn aangewezen:

1° de lijst van de personen die, nadat de kiezerslijst is opgemaakt, ervan geschrapt moeten worden, om een van de volgende redenen:

- a) omdat ze de Belgische nationaliteit hebben verloren;
- b) omdat ze van de bevolkingsregisters in België geschrapt zijn ten gevolge van een maatregel van ambtshalve schrapping of wegens vertrek naar het buitenland;
- c) omdat ze overleden zijn;

2° de kennisgevingen die hun overeenkomstig artikel 15, §5, na het opmaken van de kiezerslijst worden meegedeeld;

3° de wijzigingen die in de kiezerslijst zijn aangebracht als gevolg van de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen, vermeld in artikel 30, of van de arresten van het hof van beroep, vermeld in artikel 33, §7.

Titel 6. Bezwaar tegen de kiezerslijsten bij het college van burgemeester en schepenen

Art. 27. §1. Vanaf de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, kan elke persoon die ten onrechte ingeschreven, weggelaten of van de kiezerslijst geschrapt is, of voor wie op die lijst de voorgeschreven vermeldingen onjuist zijn, tot de twaalfde dag voor de dag van de verkiezing bezwaar indienen bij het college van burgemeester en schepenen.

§2. Vanaf de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, kan elke persoon die de kiesvoorwaarden vervult, tot de twaalfde dag voor de dag van de verkiezing bezwaar indienen tegen de inschrijving, schrapping of weglating van namen van die lijst, of tegen een onjuistheid in de voorgeschreven vermeldingen.

Art. 28. §1. Het bezwaar wordt ingediend bij het college van burgemeester en schepenen dat de kiezerslijst heeft vastgesteld. De verzoeker stelt daarvoor een verzoekschrift op dat hij samen met de bewijsstukken waarvan hij gebruik wil maken, tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief bezorgt aan de gemeentesecretaris.

De ambtenaar die het bezwaar ontvangt, schrijft het in op de datum van ontvangst in een afzonderlijk register en geeft een ontvangstbewijs af van het bezwaar en van de overgelegde bewijsstukken. Voor ieder bezwaar wordt een dossier aangelegd en de overgelegde stukken worden genummerd en geparafeerd en met hun volgnummer ingeschreven in de inventaris die bij elk dossier wordt gevoegd.

§2. Als de verzoeker verklaart niet in staat te zijn te schrijven, kan het bezwaar mondeling worden ingediend. Het wordt door de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde ontvangen. De ambtenaar die het bezwaar ontvangt, maakt daarvan dadelijk een proces-verbaal op, waarin hij vaststelt dat de betrokkene verklaart niet in staat te zijn te schrijven. Het proces-verbaal neemt de door de betrokkene ingeroepen middelen over. De ambtenaar dagtekent en ondertekent het proces-verbaal en overhandigt een kopie aan de verschijnende persoon, na het hem te hebben voorgelezen. De ambtenaar handelt vervolgens zoals in paragraaf 1, tweede lid, is voorgeschreven.

§3. Het gemeentebestuur voegt gratis aan het dossier een kopie toe van alle officiële stukken die het in zijn bezit heeft en die de verzoeker aanvoert om een wijziging van de kiezerslijst te verantwoorden.

Het gemeentebestuur voegt ambtshalve en gratis bij het dossier een kopie van alle officiële stukken die het in zijn bezit heeft en die de door de betrokkene ingeroepen middelen, opgenomen in het proces-verbaal dat is opgesteld overeenkomstig paragraaf 2, kracht kunnen bijzetten.

Art. 29. §1. De rol van de bezwaren vermeldt de plaats, de dag en het uur van de vergadering tijdens welke de zaak of zaken zullen worden behandeld.

Die rol van de bezwaren wordt ten minste vierentwintig uur voor de vergadering aangeplakt aan het gemeentehuis, waar iedereen er inzage en afschrift van kan nemen.

Het gemeentebestuur brengt onverwijld en met alle middelen de verzoeker alsook, in voorkomend geval, de betrokken partijen, op de hoogte van de datum waarop het bezwaar onderzocht zal worden. Die kennisgeving vermeldt uitdrukkelijk en woordelijk dat het beroep tegen de te nemen beslissing alleen ter zitting kan worden ingediend, zoals bepaald in artikel 31, tweede lid.

§2. Gedurende de termijn, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, worden het dossier van de bezwaren en het verslag, vermeld in artikel 30, tweede lid, op het secretariaat ter beschikking gehouden van de partijen, hun advocaten of hun gemachtigden.

Art. 30. Het college van burgemeester en schepenen doet over elk bezwaar uitspraak binnen een termijn van vier dagen, te rekenen vanaf het indienen van het verzoekschrift of vanaf het proces-verbaal, vermeld in artikel 28, §2, en in elk geval voor de zevende dag voor de dag van de verkiezingen.

Het doet uitspraak in openbare vergadering op verslag van een lid van het college en na de partijen, hun advocaten of gemachtigden te hebben gehoord, als zij verschijnen.

Art. 31. Voor iedere zaak wordt, onder vermelding van de naam van de verslaggever en van de aanwezige leden, een afzonderlijke en met redenen omklede beslissing genomen, die in een bijzonder register wordt ingeschreven.

De voorzitter van het college verzoekt de partijen, hun advocaten of gemachtigden, als zij dat wensen, in het bijzondere register, vermeld in het eerste lid, een verklaring van beroep te ondertekenen.

De partijen die niet verschijnen, worden geacht de beslissing van het college te aanvaarden.

Als de aanwezige of vertegenwoordigde partijen geen verklaring van beroep ondertekenen, is de beslissing van het college definitief. Van het definitieve karakter van de beslissing wordt melding gemaakt in het bijzonder register, vermeld

in het eerste lid, en de beslissing tot wijziging van de kiezerslijst wordt onverwijld ten uitvoer gebracht.

De beslissing van het college wordt neergelegd op het gemeentesecretariaat, waar iedereen er inzage van kan nemen en er gratis een afschrift van kan krijgen.

Het beroep tegen de beslissing van het college heeft schorsende kracht ten aanzien van elke verandering in de kiezerslijst.

Art. 32. Als zijn aanvraag tot inschrijving als kiezer geweigerd wordt, kan de onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie, binnen de tien dagen na de kennisgeving, vermeld in artikel 12, §3, zijn eventuele bezwaren per aangetekende brief meedelen aan het college van burgemeester en schepenen. Het college doet binnen acht dagen na de ontvangst van het bezwaarschrift uitspraak, en zijn beslissing wordt onmiddellijk per aangetekende brief aan de betrokkene betekend.

Het eerste lid is eveneens van toepassing op onderdanen van staten die geen lid zijn van de Europese Unie.

Titel 7. Beroep tegen de kiezerslijsten bij het hof van beroep

Art. 33. §1. De burgemeester bezorgt aan het hof van beroep, uiterlijk op de eerste werkdag die volgt op de beslissing van het college, als vermeld in artikel 30, tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief, een eensluidend verklaarde kopie van de beslissingen van het college waartegen beroep is ingesteld, alsook alle documenten die de gedingen betreffen.

Aan de partijen wordt verzocht voor het hof van beroep te verschijnen binnen vijf dagen na ontvangst van het dossier en uiterlijk de vrijdag die aan de verkiezingen voorafgaat. Het staat hun vrij hun conclusies schriftelijk naar de kamer te sturen die is aangewezen om de zaak te onderzoeken.

§2. Als het hof een getuigenverhoor beveelt, kan het aan de vrederechter opdragen dat getuigenverhoor af te nemen.

§3. Als het getuigenverhoor plaats heeft voor het hof, geeft de griffier aan de partijen ten minste vierentwintig uur van tevoren kennis van de vastgestelde dag en de te bewijzen feiten.

§4. De getuigen mogen vrijwillig verschijnen, zonder dat zij hun recht op getuigengeld verliezen. Zij zijn verplicht te verschijnen op enkele dagvaarding. Zij leggen de eed af zoals in correctionele zaken. Als ze niet verschijnen of als ze een valse getuigenis afleggen, worden zij vervolgd en gestraft zoals in correctionele zaken.

§5. In getuigenverhoren over kiesrechtzaken geldt de regeling van artikel 937 van het Gerechtelijk Wetboek niet.

§6. De debatten voor het hof zijn openbaar.

§7. Bij de openbare terechtzitting geeft de voorzitter van de kamer het woord aan de partijen, die zich mogen laten vertegenwoordigen en bijstaan door een advocaat.

Na het advies van de procureur-generaal gehoord te hebben, doet het hof staande de vergadering uitspraak door middel van een arrest dat in openbare zitting wordt voorgelezen. Dat arrest wordt ter griffie van het hof neergelegd, waar de partijen er gratis inzage van kunnen nemen.

Het openbaar ministerie brengt het college van burgemeester en schepenen, dat de beslissing waartegen beroep is ingesteld heeft genomen, en alle andere partijen, onverwijld en met alle beschikbare middelen op de hoogte van het beschikkend gedeelte van het arrest.

Het arrest wordt onverwijld ten uitvoer gelegd als het een wijziging van de kiezerslijst inhoudt.

§8. Over het beroep wordt zowel in afwezigheid als in aanwezigheid van de partijen uitspraak gedaan. Alle arresten van het hof worden geacht op tegenspraak te zijn gewezen. Ze zijn niet vatbaar voor beroep.

Art. 34. §1. Als het verzoekschrift door meer dan één verzoeker wordt ingediend, wordt één enkele woonplaats gekozen. Bij gebreke daarvan worden de verzoekers geacht bij de eerste verzoeker woonplaats te hebben gekozen.

§2. Het getuigengeld wordt geregeld zoals in strafzaken.

§3. De partijen schieten de kosten voor.

Niet alleen de eigenlijke procedurekosten worden begroot, maar ook de kosten van de stukken die de partijen tot staving van hun eisen hebben moeten overleggen in het geding.

§4. De kosten zijn ten laste van de verliezende partij. Worden de partijen elk op enige punten in het ongelijk gesteld, dan kunnen de kosten naar verhouding worden verdeeld.

Als de eisen van de partijen niet klaarblijkelijk ongegrond zijn, kan het hof bevelen dat de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zullen komen.

§5. De griffiers van de hoven van beroep sturen het gemeentebestuur een kopie van de arresten.

Art. 35. §1. Als het college bij zijn beslissing blijft om de inschrijving op de kiezerslijst van een niet-Belgische onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie te weigeren, als vermeld in artikel 32, kan die persoon binnen acht dagen nadat hij van die weigering in kennis is gesteld, tegen die beslissing een beroep aantekenen bij het hof van beroep.

Het beroep wordt aangetekend door middel van een verzoek aan de procureur-generaal bij het hof van beroep. De procureur-generaal brengt het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente daarvan onmiddellijk op de hoogte

De partijen beschikken vanaf de indiening van het verzoek over een termijn van tien dagen om nieuwe conclusies in te dienen. Na het verstrijken van die termijn stuurt de procureur-generaal het dossier, samen met de nieuwe stukken of conclusies, binnen twee dagen naar de hoofdgriffier van het hof van beroep, die de ontvangst ervan bevestigt.

§2. Artikel 33, §2 tot en met §8, en artikel 34 zijn van toepassing op het beroep van een onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie.

Art. 36. Artikel 35 is eveneens van toepassing op onderdanen van staten die geen lid zijn van de Europese Unie.

Titel 8. De samenstelling van de hoofdbureaus

Hoofdstuk 1. Het gemeentelijk hoofdbureau

Art. 37. §1. In elke gemeente wordt een gemeentelijk hoofdbureau samengesteld. In gemeenten waarin de kiezerslijst bestaat uit één stemafdeling, fungeert het enige stembureau ook als gemeentelijk hoofdbureau.

Het gemeentelijk hoofdbureau bestaat uit een voorzitter, eventueel een plaatsvervangende voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. In de gemeenten die hoofdplaats zijn van een gerechtelijk arrondissement, wordt het gemeentelijk hoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hij aanwijst.

In gemeenten die hoofdplaats zijn van een gerechtelijk kanton, wordt het gemeentelijk hoofdbureau voorgezeten door de vrederechter of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

Als dezelfde magistraat voorzitter is van een gemeentelijk hoofdbureau en van een hoofdbureau voor de provincieraadsverkiezingen, wordt hij als voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau vervangen door de magistraat die hij aanwijst.

In de gemeenten die geen hoofdplaats zijn van een gerechtelijk kanton of gerechtelijk arrondissement, wordt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau door de vrederechter uit de volgende categorieën van de gemeenteraadskiezers benoemd:

1° de magistraten van de rechterlijke orde;

2° de gerechtelijke stagiairs;

3° de advocaten en de advocatenstagiairs volgens hun inschrijving op het tableau of de lijst van stagiairs;

4° de notarissen;

5° de gerechtsdeurwaarders;
6° de personeelsleden van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, provincies, gemeenten en openbaar centra voor maatschappelijk welzijn;
7° het onderwijzend personeel;
Als dat nodig is, kunnen ook andere gemeenteraadskiezers worden aangewezen.

De overheden die de personen, vermeld in het vierde lid, 6° en 7°, tewerkstellen, delen de voornaam of voornamen en achternaam, het adres en het beroep van die personen mee aan de gemeentebesturen waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben.

In de gevallen, vermeld in het eerste en tweede lid, wijst de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een plaatsvervanger aan om hem op de dag van de stemming te vervangen, als hij zich naar een andere gemeente moet begeven om er te stemmen.

§3. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het gemeentelijk hoofdbureau moet ten minste 27 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. De voorzitter, de leden en de getuigen van het gemeentelijk hoofdbureau, leggen de volgende eed af: "Ik zweer de verplichtingen van de kieswetgeving na te leven."

De bijzitters, de secretaris en de getuigen leggen de eed af in handen van de voorzitter voor het begin van de verrichtingen. De voorzitter legt vervolgens de eed af ten overstaan van het samengesteld bureau.

De voorzitter of de leden die gedurende de verrichtingen benoemd worden ter vervanging van een verhinderd lid, leggen de eed af voor ze hun ambt aanvaarden.

Van die eedaflegging wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Hoofdstuk 2. Het stadsdistrictshoofdbureau

Art. 38. §1. In elk stadsdistrict wordt een stadsdistrictshoofdbureau samengesteld.

Het stadsdistrictshoofdbureau bestaat uit een voorzitter, eventueel een plaatsvervangende voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau wordt door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg uit de gemeenteraadskiezers benoemd uit de categorieën, vermeld in artikel 37, §2, vierde lid.

De overheden die de personen, vermeld in artikel 37, §2, vierde lid, 6° en 7°, tewerkstellen, delen de voornaam of voornamen en achternaam, het adres en het beroep van die personen mee aan de gemeentebesturen waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben. De gemeentebesturen bezorgen die gegevens aan de stadsdistrictsbesturen.

§3. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het stadsdistrictshoofdbureau moet ten minste 27 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. Artikel 37, §6, is van overeenkomstige toepassing op het stadsdistrictshoofdbureau.

Hoofdstuk 3. Het kantonhoofdbureau

Art. 39. §1. In de hoofdplaats van elk kieskanton wordt een kantonhoofdbureau samengesteld.

Het kantonhoofdbureau bestaat uit een voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. Als de hoofdplaats van het kieskanton tevens hoofdplaats is van een gerechtelijk arrondissement, wordt het kantonhoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hij aanwijst.

Als de hoofdplaats van het kieskanton tevens hoofdplaats is van een gerechtelijk kanton, wordt het kantonhoofdbureau voorgezeten door de vrederechter of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

In alle andere gevallen wordt het kantonhoofdbureau voorgezeten door de vrederechter van het gerechtelijk kanton waarin de hoofdplaats van het kieskanton gelegen is of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

§3. De voorzitter van het kantonhoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het kantonhoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het kantonhoofdbureau moet ten minste 40 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. Artikel, 37, §6, is van overeenkomstige toepassing op het kantonhoofdbureau.

Hoofdstuk 4. Het provinciedistrictshoofdbureau

Art. 40. §1. In de hoofdplaats van elk provinciedistrict wordt een provinciedistrictshoofdbureau samengesteld.

Het provinciedistrictshoofdbureau bestaat uit een voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. Als de hoofdplaats van het provinciedistrict tevens hoofdplaats is van een gerechtelijk arrondissement, wordt het provinciedistrictshoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hij aanwijst.

In alle andere gevallen wordt het provinciedistrictshoofdbureau voorgezeten door de vrederechter of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

De voorzitter houdt toezicht over het geheel van de verrichtingen in het provinciedistrict en schrijft zo nodig de spoedmaatregelen voor die de omstandigheden mochten vereisen.

Als het provinciedistrict maar één kieskanton omvat, houdt het provinciedistrictshoofdbureau tezelfdertijd zitting als het kantonhoofdbureau.

§3. De voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het provinciedistrictshoofdbureau moet ten minste 27 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. Artikel 37, §6, is van overeenkomstige toepassing op het provinciedistrictshoofdbureau.

Hoofdstuk 5. Het provinciaal hoofdbureau

Art. 41. Het provinciedistrictshoofdbureau dat gevestigd is in de hoofdplaats van de provincie, houdt ook zitting als provinciaal hoofdbureau.

Titel 9. Samenstelling van de stembureaus en telbureaus

Hoofdstuk 1. Bepaling van het aantal stembureaus en telbureaus

Art. 42. De stembureaus zijn gevestigd in de lokalen die de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau heeft aangewezen. Per stemafdeling wordt één stembureau ingericht. De stembureaus hebben zitting in de gemeente of, in voorkomend geval, in het stadsdistrict. De stembureaus zijn belast met de kiesverrichtingen voor de gemeenteraadsverkiezingen, stadsdistrictsraadsverkiezingen en provincieraadsverkiezingen.

De telbureaus hebben zitting in de gemeente of, in voorkomend geval, in het stadsdistrict.

In gemeenten of stadsdistricten waar drie of meer stembureaus zijn, worden de tellingen door afzonderlijke telbureaus uitgevoerd. In de gemeenten waar minder dan drie stembureaus zijn, fungeert het gemeentelijk hoofdbureau tevens als telbureau.

Ieder telbureau telt de stembiljetten van maximaal drie stembureaus.

In elke gemeente worden de telverrichtingen toegewezen aan een of meer bureaus, namelijk de bureaus G, P en in voorkomend geval S. De bureaus G tellen de stembiljetten voor de verkiezing van de gemeenteraad. De bureaus P tellen de stembiljetten voor de verkiezing van de provincieraad. De bureaus S tellen de stembiljetten voor de verkiezing van de stadsdistrictsraad.

Art. 43. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau gaat vijf dagen vóór de stemming, nadat de formaliteiten voor de aanwijzing van de getuigen zijn vervuld, bij loting over tot de aanwijzing van de stembureaus waarvan de stembiljetten door elk telbureau onderzocht worden. De getuigen die aangewezen zijn om de vergadering van het kantonhoofdbureau bij te wonen, mogen aanwezig zijn.

De telbureaus zijn gevestigd in de lokalen die de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau heeft aangewezen. De voorzitter geeft met een aangetekende brief aan de voorzitters en de bijzitters van de telbureaus onmiddellijk kennis van de plaats van de vergadering van het telbureau waar zij hun taak moeten vervullen en wijst het lokaal aan waar hij zitting zal houden om de resultatentabel te ontvangen, overeenkomstig artikel 158, §1. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau verzamelt de resultatentabellen en geeft een ontvangstbewijs aan de voorzitters van de telbureaus.

Hij geeft onmiddellijk met een aangetekende brief aan de voorzitters van de stembureaus kennis van de plaats waar het telbureau dat de stembiljetten van hun bureau moet ontvangen, vergadert.

Hoofdstuk 2. Opmaak van de lijsten met de personen die kunnen worden aangewezen

Art. 44. §1. Tijdens de tweede maand die aan de verkiezing voorafgaat, maakt het college van burgemeester en schepenen twee lijsten op. In de gemeenten waar stadsdistrictsraadsverkiezingen plaatsvinden, maakt het college die lijsten op per stadsdistrict.

Een eerste lijst wordt opgesteld zoals vermeld in artikel 37, §2, vierde lid. Die lijst dient om achtereenvolgens de volgende personen aan te wijzen:

- 1° de voorzitters van de telbureaus;
- 2° de voorzitters van de stembureaus;
- 3° de bijzitters of plaatsvervangende bijzitters van de telbureaus.

Een tweede lijst bevat de kiezers van de stemafdeling naar rata van twaalf personen per stembureau. Die lijst dient om de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus aan te wijzen. Hij mag geen personen bevatten die al zijn opgenomen in de lijst, vermeld in het tweede lid.

§2. De lijsten, vermeld in paragraaf 1, worden uiterlijk de drieëndertigste dag voor de verkiezing naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau gezonden.

Hoofdstuk 3. Samenstelling van de telbureaus

Art. 45. De telbureaus bestaan uit een voorzitter, een secretaris, en twee tot vier bijzitters en plaatsvervangende bijzitters afhankelijk van het aantal te verkiezen raadsleden:

- 1° twee bijzitters en twee plaatsvervangende bijzitters als er minder dan negentien te verkiezen raadsleden zijn;
- 2° drie bijzitters en drie plaatsvervangende bijzitters als er negentien tot zeventwintig te verkiezen raadsleden zijn;
- 3° vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters als er meer dan zeventwintig te verkiezen raadsleden zijn.

De secretaris wordt benoemd door de voorzitter van het telbureau uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. Hij is niet stemgerechtigd.

De kandidaten mogen geen deel uitmaken van het telbureau.

Art. 46. Uiterlijk de dertigste dag vóór de dag van de verkiezing wijst de voorzitter van het kantonhoofdbureau de volgende personen aan:

- 1° de voorzitters van de telbureaus;
- 2° de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de telbureaus.

Die personen, vermeld in het eerste lid, worden aangewezen overeenkomstig de lijst, vermeld in artikel 44, §1, tweede lid.

Art. 47. De voorzitter van het kantonhoofdbureau brengt de betrokkenen en de gemeentelijke overheden op de hoogte van hun aanwijzing.

Hoofdstuk 4. Samenstelling van de stembureaus

Art. 48. De stembureaus bestaan uit de voorzitter, eventueel een plaatsvervangende voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris.

Art. 49. §1. Uiterlijk de dertigste dag vóór de dag van de verkiezing wijst de voorzitter van het kantonhoofdbureau de volgende personen aan:

1° de voorzitters van de stembureaus;

2° de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus.

§2. De voorzitters worden aangewezen overeenkomstig de lijst, bepaald in artikel 44, §1, tweede lid.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau brengt de voorzitters en de gemeentelijke overheden op de hoogte van hun aanwijzing.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau voorziet onmiddellijk in de vervanging van degenen die hem binnen drie dagen na ontvangst van het bericht, een reden van verhindering laten weten.

§3. De bijzitters en plaatsvervangende bijzitters worden aangewezen overeenkomstig de lijst, bepaald in artikel 44, §1, derde lid.

Na de aanwijzing van de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters, geeft de voorzitter van het kantonhoofdbureau hun daarvan kennis met een aangetekende brief en verzoekt hij hen tevens hun ambt op de gestelde dagen te komen waarnemen. In geval van verhindering moeten zij de voorzitter daarvan bericht geven binnen drie dagen na de kennisgeving.

De voorzitter voorziet in hun vervanging overeenkomstig de lijst, bepaald in artikel 44, §1, derde lid.

§4. De secretaris wordt door de voorzitter van het stembureau benoemd uit de gemeenteraadskiezers. Voor de stadsdistrictraadsverkiezingen wordt de secretaris door de voorzitter van het stembureau benoemd uit de stadsdistrictraadskiezers. Hij is niet stemgerechtigd.

§5. De kandidaten mogen geen deel uitmaken van het stembureau.

Art. 50. De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt aan het gemeentesecretariaat een lijst die de samenstelling van de stembureaus aangeeft. Die lijst moet voor iedereen ter inzage worden gelegd op het gemeentesecretariaat.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt dezelfde lijst aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau en, in voorkomend geval, aan de voorzitters van de stadsdistrictshoofdbureaus. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, van het stadsdistrictshoofdbureau, verstrekt

kopieën van de lijst met de leden van de stembureaus van de gemeente aan ieder die daarom verzoekt. Die kopieën zijn gratis.

Titel 10. Oproeping van de kiezers

Art. 51. Ten minste twintig dagen vóór de verkiezingen laat de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad een bericht verschijnen waarin de dag van de stemming, en uren van opening en sluiting van het stemlokaal meegedeeld worden. Dat bericht vermeldt eveneens dat elke kiezer bezwaar kan aantekenen bij het gemeentebestuur tot twaalf dagen vóór de verkiezing.

Art. 52. De provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar zorgt ervoor dat het college van burgemeester en schepenen ten minste vijftien dagen voor de verkiezing aan alle kiezers een oproepingsbrief zendt op de verblijfplaats die ze op dat tijdstip hebben.

Art. 53. Kiezers die hun oproepingsbrief niet hebben ontvangen, kunnen hem op het gemeentesecretariaat afhalen tot op de dag van de stemming 's middags. Van dat recht wordt melding gemaakt in het bericht, vermeld in artikel 51.

Art. 54. De oproepingsbrief vermeldt de volgende gegevens:
1° de dag waarop en het stemlokaal waarin de kiezer moet stemmen;
2° de te verrichten benoemingen;
3° de uren van opening en sluiting van het stemlokaal;
4° de voorwaarden voor terugbetaling van de reiskosten van kiezers die niet meer in de gemeente wonen waar ze op de kiezerslijst staan;
5° de achternaam, de voornaam of voornamen, het geslacht, de geboortedatum en de hoofdverblijfplaats van de kiezer en, alsook het nummer waaronder hij op de kiezerslijst staat;
6° de integrale tekst van artikel 56, artikel 135, §2, en artikel 138, §3, derde lid.

De Vlaamse Regering stelt bij besluit het model van de oproepingsbrief vast.

Art. 55. Een bericht van oproeping wordt ten minste twintig dagen voor de stemming in de gemeente openbaar bekendgemaakt door middel van aanplakking aan het gemeentehuis.

Het aanplakbiljet vermeldt de bepalingen, vermeld in artikel 54, eerste lid, 1° tot en met 5°. Het aanplakbiljet herinnert er ook aan dat de kiezer die zijn oproepingsbrief niet heeft ontvangen, hem op het gemeentesecretariaat kan afhalen tot op de dag van de stemming, 's middags.

Titel 11. Afleveren van een volmacht

Art. 56. §1. Een kiezer kan een andere kiezer als gevolmachtigde in zijn plaats laten stemmen. De persoon die hij als gevolmachtigde aanwijst moet voor dezelfde verkiezing zelf de hoedanigheid van kiezer bezitten.

Een gevolmachtigde kan per verkiezing maar één stem bij volmacht uitbrengen.

§2. De volgende kiezers kunnen een volmacht verlenen:

1° de kiezer die om medische redenen niet in staat is om zich naar het stembureau te begeven of er naartoe gevoerd te worden. Dat moet blijken uit een medisch attest. Geneesheren, die als kandidaat voor de verkiezing zijn voorgedragen, mogen een dergelijk attest niet afgeven;

2° de kiezer die om beroeps- of dienstredenen:

a) in het buitenland is opgehouden, alsook de leden van zijn gezin of van zijn gevolg die daar met hem verblijven. Die onmogelijkheid moet blijken uit een attest van de militaire of burgerlijke overheid of van de werkgever onder wie de werknemer ressorteert;

b) zich op de dag van de stemming in het Rijk bevindt, maar in de onmogelijkheid verkeert om zich in het stembureau te melden. Die onmogelijkheid moet blijken uit een attest van de militaire of burgerlijke overheid of van de werkgever onder wie de werknemer ressorteert;

3° de kiezer die het beroep van schipper, marktkramer of kermisreiziger uitoefent en de leden van zijn gezin die met hem samenwonen. De uitoefening van het beroep moet blijken uit een attest van de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene in het bevolkingsregister is ingeschreven;

4° de kiezer die de dag van de stemming ten gevolge van een rechterlijke maatregel in een toestand van vrijheidsbeneming verkeert. Die toestand wordt bevestigd door de directie van de inrichting waar de betrokkene zich bevindt;

5° de kiezer die om redenen in verband met zijn geloofsovertuiging in de onmogelijkheid verkeert zich op het stembureau te melden. Die onmogelijkheid moet blijken uit een attest dat is afgegeven door de religieuze overheid;

6° de student die zich, om studieredenen, in de onmogelijkheid bevindt zich in het stembureau te melden, op voorwaarde dat hij een attest voorlegt van de directie van de instelling waar hij studeert;

7° de kiezer die om andere redenen dan die vermeld in punt 1° tot en met 6°, de dag van de stemming niet in zijn woonplaats is wegens een tijdelijk verblijf in het buitenland, en zich bijgevolg in de onmogelijkheid bevindt zich in het stemlokaal te melden, voor zover de onmogelijkheid door de burgemeester van zijn woonplaats of zijn gemachtigde vastgesteld is, na voorlegging van de nodige bewijsstukken, of, ingeval de kiezer zich in de onmogelijkheid bevindt een dergelijk bewijsstuk voor te leggen, op grond van een verklaring oer oer. De Vlaamse Regering bepaalt het model van de verklaring op erewoord dat de kiezer moet indienen en het model van attest dat door de burgemeester moet worden afgegeven. De aanvraag moet worden ingediend bij de burgemeester van de woonplaats uiterlijk op de dag voor de dag van de verkiezing.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt het model van de volmacht. Het formulier voor de volmacht kan gratis worden verkregen bij het gemeentesecretariaat.

§4. De volmachtgever en de gevolmachtigde ondertekenen beiden het volmachtformulier.

Titel 12. De verkiesbaarheidsvoorwaarden

Art. 57. Uiterlijk op de dag van de verkiezing moet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldaan zijn.

Art. 58. Om tot gemeenteraadslid of stadsdistrictsraadslid verkozen te kunnen worden en blijven, moet men kiezer zijn en moet men de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8 of 11, behouden en mag men zich niet in een geval van schorsing of uitsluiting, als vermeld in artikel 15, §1 en 2, bevinden.

De volgende personen zijn niet verkiesbaar:

1° de onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie die, ten gevolge van een individuele burgerrechtelijke of een strafrechtelijke beslissing in hun lidstaat van herkomst ontheven zijn van het recht om gekozen te worden krachtens het recht van die lidstaat;

2° personen die, onverminderd de toepassing van punt 1° veroordeeld zijn, zelfs met uitstel, wegens één van de misdrijven, vermeld in artikel 240, 241, 243, en 245 tot en met 248 van het Strafwetboek, gepleegd tijdens de uitoefening van een gemeenteambt. Die onverkiesbaarheid eindigt twaalf jaar na de veroordeling.

Art. 59. Om tot provincieraadslid verkozen te kunnen worden en om het te kunnen blijven, moet men kiezer zijn en moet men de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, behouden en mag men zich niet in een geval van schorsing of uitsluiting als vermeld in artikel 15, §1 en 2, bevinden.

Niet verkiesbaar zijn zij die veroordeeld zijn, zelfs met uitstel, wegens één van de misdrijven, vermeld in artikel 240, 241, 243, en 245 tot en met 248 van het Strafwetboek, gepleegd tijdens de uitoefening van een gemeenteambt. Die onverkiesbaarheid eindigt twaalf jaar na de veroordeling.

Titel 13. Bescherming van de lijstnamen en toekennen van volgnummers

Art. 60. Elke lijstnaam bestaat uit ten hoogste achttien tekens. De Vlaamse Regering legt in een besluit de toegelaten tekens vast. De lijstnaam moet op het stembiljet boven de kandidatenlijst komen.

Art. 61. Elke politieke formatie in het Vlaams Parlement die ten minste door drie leden vertegenwoordigd is, kan een voorstel indienen tot de bescherming van de lijstnaam die ze wil vermelden in de voordrachten van kandidaten en tot het verkrijgen van een gemeenschappelijk volgnummer.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam moet worden ondertekend door ten minste drie Vlaamse parlementsleden die tot de politieke formatie behoren die de lijstnaam zal gebruiken. Een parlements lid mag maar één enkel voorstel ondertekenen.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam wordt de veertigste dag voor de verkiezing, tussen tien en twaalf uur, aan de Vlaamse Regering of de gemachtigde van de Vlaamse Regering overhandigd door een parlements lid die het voorstel heeft medeondertekend.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam vermeldt de voornaam of voornamen, de achternaam en het adres van de persoon en van zijn plaatsvervanger die door de politieke formatie werd aangewezen om in ieder administratief arrondissement te bevestigen dat een kandidatenlijst door haar erkend wordt.

Art. 62. De vermelding van een lijstnaam waarvan gebruikgemaakt is door een politieke partij die door minstens drie leden vertegenwoordigd is in het Vlaams Parlement en waaraan bij een vorige verkiezing met het oog op de vernieuwing van parlementen op Europees, federaal en regionaal niveau bescherming werd verleend, kan op gemotiveerd verzoek van die politieke partij door de Vlaamse Regering worden verboden. De lijst van de lijstnamen waarvan het gebruik verboden is, wordt de drieënveertigste dag voor de verkiezing in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

De Vlaamse Regering kan het gebruik van de lijstnamen die op de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezing voorkomen en waarvan het gebruik ontzegd is, verbieden voor de gemeenteraadsverkiezing en stadsdistrictsraadsverkiezing.

Art. 63. De Vlaamse Regering kent bij loting aan de beschermde lijstnaam onmiddellijk na het indienen van de voorstellen tot bescherming een gemeenschappelijk volgnummer toe. Kartels gebruiken het gemeenschappelijke volgnummer van de partij die het eerste voorkomt op de stembrief.

De lijstnamen en de gemeenschappelijke volgnummers worden binnen vier dagen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

De Vlaamse Regering stuurt een lijst met de toegekende gemeenschappelijk volgnummers, de aan de nummers voorbehouden lijstnamen, en de voornaam of voornamen en achternaam, het adres van de personen die de politieke formaties op het niveau van het administratief arrondissement hebben aangewezen en van hun plaatsvervangers die gemachtigd zijn de kandidatenlijsten voor echt te erkennen, naar de voorzitters van de provinciedistrictshoofdbureaus die gevestigd zijn in de provinciehoofdplaats.

Art. 64. Bij de voordrachten van kandidaten die een beschermde lijstnaam en een gemeenschappelijk volgnummer gebruiken, moet een getuigschrift worden toegevoegd van de persoon die de politieke formatie op het niveau van het administratief arrondissement heeft aangewezen of van zijn plaatsvervanger.

Als er geen getuigschrift wordt toegevoegd, weigert de voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau het gebruik van de lijstnaam en van het gemeenschappelijke volgnummer door een niet-erkende lijst.

Art. 65. De kandidaten, of twee van de eerste drie kandidaten, van de lijsten, ingediend bij de provinciale districtshoofdbureaus die buiten de provinciehoofdplaats gevestigd zijn, mogen samen met de voordrachtsakte aan de voorzitter van het hoofdbureau van hun provinciedistrict een verzoek in tweevoud overhandigen om hetzelfde volgnummer te verkrijgen als zal worden toegekend aan een van de lijsten, ingediend in de provinciehoofdplaats.

De voorzitter die een verzoek, vermeld in het eerste lid, ontvangt, zendt onmiddellijk een exemplaar aan de voorzitter van het districtshoofdbureau in de provinciehoofdplaats. De kandidaten, of twee van de eerste drie kandidaten, van de in de hoofdplaats voorgedragen lijsten mogen ter plaatse tot de vijftiendste dag voor de stemming, tot uiterlijk zestien uur, inzage nemen van de verzoekschriften. Ze verklaren zich al dan niet schriftelijk akkoord met het gebruik van hetzelfde volgnummer.

Art. 66. Na de loting, vermeld in artikel 63, stelt de Vlaamse Regering de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus in kennis van de toegekende gemeenschappelijke volgnummers, van de aan de verschillende nummers voorbehouden lijstnamen en van de voornaam of voornamen en achternaam en de adressen van de personen en van hun plaatsvervangers, die door de politieke formaties zijn aangewezen op het vlak van het administratief arrondissement, en die alleen bevoegd zijn voor de echtverklaring van de kandidatenlijsten.

Bij de voordrachten van kandidaten die zich met toepassing van artikel 62, op een beschermde lijstnaam en een gemeenschappelijk volgnummer beroepen, moet het attest gevoegd worden van de op het vlak van het administratief arrondissement door de politieke formatie aangewezen persoon of zijn plaatsvervanger. Als dat attest niet kan worden voorgelegd, moet de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau voor de gemeenteraadsverkiezing ambtshalve het gebruik van de lijstnaam en het gemeenschappelijk volgnummer voor de provincieraadsverkiezing weigeren.

Dit artikel is eveneens van toepassing op de verkiezing van de districtsraden.

Art. 67. §1. Nadat de kandidatenlijsten overeenkomstig artikel 92, volledig zijn afgesloten, houdt de voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau van de provinciehoofdplaats een speciale loting om de volgnummers toe te kennen aan de lijsten die geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid, vermeld in artikel 65, en die geen gemeenschappelijk volgnummer overeenkomstig artikel 63 hebben verkregen.

De nummers die bij deze loting worden toegekend, beginnen bij het nummer dat onmiddellijk volgt op het laatste nummer dat werd toegekend bij de loting, verricht door de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 63.

Eerst wordt een volgnummer toegekend aan de volledige lijsten, vervolgens aan de onvolledige lijsten.

De voorzitter deelt onmiddellijk het resultaat van de loting langs de snelste weg mee aan de voorzitters van de andere provinciedistrictshoofdbureaus.

§2. Ieder provinciedistrictshoofdbureau gaat onmiddellijk over tot de loting met het oog op het toekennen van een volgnummer aan de lijsten die nog niet van een gemeenschappelijk volgnummer overeenkomstig paragraaf 1 of artikel 63, zijn voorzien.

De nummers die bij deze loting worden toegekend, beginnen bij het nummer dat werd toegekend tijdens de loting, vermeld in paragraaf 1.

Titel 14. Indiening van de kandidatenlijsten

Hoofdstuk 1. Indiening van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen

Art. 68. §1. Ten minste drieëndertig dagen voor de verkiezing van de gemeenteraden maakt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bekend:

1° dat hij op zaterdag, de negenentwintigste dag voor de stemming, of op zondag, de achtentwintigste dag voor de stemming, tussen 13 en 16 uur, de voordrachtsakten van kandidaten in ontvangst neemt;

2° dat hij op dinsdag, de vijfde dag voor de stemming, tussen 14 en 16 uur, de aanwijzingen van getuigen voor de stem- en telbureaus in ontvangst neemt.

De bekendmaking gebeurt door middel van een aanplakbrief die wordt opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis.

§2. Als de zevenentwintigste dag voor de verkiezing een wettelijke feestdag is, worden alle kiesverrichtingen op de dagen, vermeld in paragraaf 1, achtenveertig uur vervroegd.

Art. 69. De voordrachtsakten van de kandidaten voor de verkiezing van de gemeenteraden moeten ondertekend worden, hetzij door ten minste twee aftredende gemeenteraadsleden, hetzij door de volgende personen, afhankelijk van de grootte van de gemeente:

1° in de gemeenten van 20.000 inwoners en meer, door ten minste 100 gemeenteraadskiezers;

2° in die van 10.000 tot 20.000 inwoners, door ten minste 50 gemeenteraadskiezers;

3° in die van 5000 tot 10.000 inwoners, door ten minste 30 gemeenteraadskiezers;

4° in die van 2000 tot 5000 inwoners, door ten minste 20 gemeenteraadskiezers;

5° in die van 500 tot 2000 inwoners, door ten minste 10 gemeenteraadskiezers;

6° in die van minder dan 500 inwoners, door ten minste 5 gemeenteraadskiezers.

Het bevolkingscijfer is het cijfer dat vastgesteld wordt overeenkomstig artikel 7, §1.

Art. 70. De voordrachtsakte van kandidaten wordt aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau overhandigd tegen ontvangstbewijs door één van de drie ondertekenaars die daartoe door de kandidaten aangewezen worden of door één van de twee kandidaten die door de aftredende gemeenteraadsleden aangewezen worden.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de kandidatenlijsten moeten worden ingediend.

Art. 71. De voordrachtsakte vermeldt de voornaam of voornamen en achternaam, eventueel de roepnaam, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten en in voorkomend geval van de kiezers die hen voordragen. Ze vermeldt eveneens de lijstnaam die boven de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan.

Als de ondertekenaars op de lijst van de kiezers van de gemeente als kiezer voorkomen, mag de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau hun hoedanigheid van kiezer niet betwisten.

Art. 72. Tot op het ogenblik dat het gemeentelijk hoofdbureau de kandidatenlijsten voorlopig afsluit, mogen voorgedragen kandidaten de voordrachtsakte vervolledigen met hun handtekening.

Art. 73. De niet-Belgische kandidaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, voegen bij hun kandidaatstelling een individuele geschreven en ondertekende verklaring waarin ze hun nationaliteit en het adres van hun hoofdverblijfplaats vermelden en waarin ze verklaren:

1° dat ze in een lokale basisoverheid van een andere lidstaat van de Europese Unie geen ambt of mandaat uitoefenen dat gelijkwaardig is aan dat van gemeenteraadslid, schepen of burgemeester;

2° dat ze in een andere lidstaat van de Europese Unie geen functies uitoefenen die gelijkwaardig zijn met die, vermeld in artikel 11 van het Gemeentedecreet;

3° dat ze op de datum van de verkiezing niet ontheven of geschorst zijn van het verkiesbaarheidsrecht in hun land van herkomst.

In geval van twijfel over de verkiesbaarheid van de kandidaat, meer bepaald na kennisname van zijn verklaring, kan de voorzitter van het hoofdbureau eisen dat die kandidaat een attest van de bevoegde overheden van zijn land van herkomst indient waarin verklaard wordt dat hij, op de datum van de verkiezing, niet ontheven of geschorst is van het verkiesbaarheidsrecht in dat land of dat die overheden daar in elk geval niet van op de hoogte zijn.

Art. 74. De volgende pariteitsregels moeten in acht genomen worden:

1° op eenzelfde lijst mag het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht niet groter zijn dan één;

2° de eerste twee kandidaten van eenzelfde lijst mogen niet van hetzelfde geslacht zijn.

Art. 75. Op eenzelfde lijst mogen niet meer kandidaten voorkomen dan er leden kunnen worden verkozen.

Art. 76. De kandidaten van wie de namen voorkomen op eenzelfde voordracht, worden geacht één enkele lijst te vormen.

Art. 77. De lijsttrekker kan op de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen om de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau, voorgeschreven bij artikel 81, 82, §3, artikel 86, artikel 92 en artikel 121, bij te wonen. Die getuige en die plaatsvervangende getuige hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te laten opnemen.

Art. 78. De modellen van voordrachtsakte, van verbeteringsakte en van de individuele geschreven en ondertekende verklaring, vermeld in artikel 73 worden door de Vlaamse Regering vastgelegd.

Art. 79. De voordracht wijst de volgorde aan waarin de kandidaten worden voorgedragen.

Een kiezer mag niet meer dan één voordracht voor dezelfde verkiezing ondertekenen. De kiezer die dat verbod overtreedt wordt gestraft overeenkomstig artikel 244.

Art. 80. Een kandidaat mag niet voorkomen op meer dan één lijst voor dezelfde verkiezing.

De kandidaat die deze verbodsbepaling overtreedt, wordt gestraft overeenkomstig artikel 244. Zijn naam wordt geschrapt van alle lijsten waarop hij voorkomt.

Art. 81. Als er niet meer kandidaat-raadsleden regelmatig voorgedragen zijn dan er mandaten toe te kennen zijn, dan verklaart het gemeentelijk hoofdbureau hen zonder meer verkozen.

Het proces-verbaal van de verkiezing, dat tijdens de vergadering is opgemaakt en door de leden van het bureau werd ondertekend, wordt onmiddellijk aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen gezonden, tegelijk met de voordrachten. Uittreksels uit het proces-verbaal worden aan de gekozenen gezonden en in de gemeente door aanplakking bekendgemaakt.

Art. 82. §1. In gemeenten met minder dan 5000 inwoners mag de voordracht van kandidaten, met uitzondering van de lijst, vermeld in artikel 68 tot en met 81, ook een lijst van drie kandidaat-opvolgers omvatten, voor het geval de verkiezing zonder stemming zou eindigen.

§2. De voordracht van die kandidaat-opvolgers wijst de volgorde aan waarin zij worden voorgedragen. Ze moet, op straffe van nietigheid, voorkomen in dezelfde akte als de voordracht van de kandidaat-raadsleden. De kandidaten van beide categorieën moeten in die akte afzonderlijk worden gerangschikt, met nauwkeurige aanduiding van elke categorie.

Een kandidaat mag niet tegelijk als kandidaat-raadslid en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen. Bij overtreding van die bepaling wordt de naam van de kandidaat geschrapt van de lijst van kandidaat-opvolgers.

§3. Als de raadsleden overeenkomstig artikel 81 verkozen verklaard zijn, dan verklaart het gemeentelijk hoofdbureau in voorkomend geval de kandidaat-opvolgers die overeenkomstig paragraaf 1 en 2 zijn voorgedragen, eerste, tweede en derde opvolger.

§4. Als er meer kandidaat-raadsleden regelmatig voorgedragen zijn dan er mandaten toe te kennen zijn, dan verklaart het gemeentelijk hoofdbureau de kandidaatstellingen voor de opvolging die overeenkomstig paragraaf 1 en 2 zijn gebeurd, zonder gevolg.

Hoofdstuk 2. Indiening van de kandidatenlijsten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen

Art. 83. Voor de verkiezingen van de districtsraden zijn de volgende artikelen van dit hoofdstuk van toepassing:

1° artikel 68, met dien verstande dat:

- a) "gemeenteraden" wordt gelezen als "stadsdistrictsraden";
- b) "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau";
- c) "gemeentehuis" wordt gelezen als "de zetel van het "stadsdistrictshoofdbureau";

2° artikel 69, met dien verstande dat:

- a) "gemeenteraden" wordt gelezen als "stadsdistrictsraden";
- b) "gemeenteraadsleden" wordt gelezen als "stadsdistrictsraadsleden";
- c) "gemeenten" wordt gelezen als "stadsdistricten";
- d) "gemeenteraadskiezers" wordt gelezen als "stadsdistrictsraadskiezers";

3° artikel 70, met dien verstande dat:

- a) "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau";
- b) "gemeenteraadsleden" wordt gelezen als "stadsdistrictsraadsleden";

4° artikel 71, met dien verstande dat:

- a) "gemeente" wordt gelezen als "stadsdistrict";
- b) "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau";

5° artikel 72, met dien verstande dat "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau";

6° artikel 73, met dien verstande dat:

- a) "gemeenteraadslid" wordt gelezen als "stadsdistrictsraadslid";
- b) "schepenen" wordt gelezen als "schepenen van het stadsdistrictscollege";
- c) "burgemeester" wordt gelezen als "voorzitter van het stadsdistrictscollege";

7° artikel 74;

8° artikel 75;

9° artikel 76;

10° artikel 77 met dien verstande dat: "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau";

11° artikel 78;

12° artikel 79;

13° artikel 80;

14° artikel 81, met dien verstande dat "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau".

Hoofdstuk 3. Indiening van de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezingen

Art. 84. Voor de verkiezingen van de provincieraden zijn de volgende artikelen van dit hoofdstuk van toepassing:

1° artikel 68, met dien verstande dat:

- a) "gemeenteraden" wordt gelezen als "provincieraden";
- b) "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "provinciedistrictshoofdbureau";

c) “het gemeentehuis” wordt gelezen als “de zetel van het provinciedistrictshoofdbureau”;

d) paragraaf 1, eerste lid, 2°, wordt geschrapt;

2° artikel 69, dat vervangen wordt door wat volgt:

“De voordrachtsakten voor de provincieraadsverkiezingen moeten ondertekend zijn door ten minste vijftig kiezers van de provincie of door ten minste drie aftredende provincieraadsleden.”;

3° artikel 70, met dien verstande dat:

a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;

b) “gemeenteraadsleden gelezen als door “provincieraadsleden”;

4° artikel 71, met dien verstande dat:

a) “de gemeente” wordt gelezen als “een gemeente van de provincie”;

b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;

5° artikel 72, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;

6° artikel 74;

7° artikel 75;

8° artikel 76;

9° artikel 77, met dien verstande dat de zin “De lijsttrekker kan op de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen om de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau, voorgeschreven bij artikel 81, 82, §3, en 121, bij te wonen” wordt gelezen als “De lijsttrekker kan op de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen die de vergaderingen van het kantonhoofdbureau bijwoont voor de verrichtingen van dat bureau die na de stemming moeten worden vervuld.”;

10° artikel 78, wordt vervangen door wat volgt:

“De modellen van voordrachtsakte en van verbeteringsakte worden door de Vlaamse Regering vastgelegd.”;

11° artikel 79;

12° artikel 80, met dien verstande dat een derde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt: “De voorzitter van het provinciaal districtshoofdbureau stuurt onmiddellijk na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de lijsten een kopie van alle ingediende lijsten aan de provinciegouverneur die hem uiterlijk de vierentwintigste dag voor de stemming om zestien uur kennis geeft van de gevallen van meervoudige kandidaatstelling.”;

13° artikel 81, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”.

Titel 15. Onderzoek van de kandidatenlijsten

Hoofdstuk 1. Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen

Art. 85. De kandidaten en de kiezers die de voordrachten van kandidaten hebben ingeleverd, mogen ter plaatse inzage nemen van alle ingediende voordrachten en schriftelijk hun opmerkingen aan het gemeentelijk hoofdbureau meedelen.

Ze kunnen dat recht uitoefenen gedurende de termijn, bepaald voor de inlevering van de voordrachten, en tot twee uur na het verstrijken van die termijn.

Ze kunnen dat recht, vermeld in het eerste lid, ook nog uitoefenen op de zevenentwintigste dag voor de stemming, van 13 tot 16 uur.

Als de zevenentwintigste dag voor de verkiezing een wettelijke feestdag is, worden alle kiesverrichtingen die op die dag moeten plaatshebben, achtenveertig uur vervroegd.

Art. 86. Bij de verkiezingen voor de vernieuwing van de gemeenteraden vergadert het gemeentelijk hoofdbureau de zevenentwintigste dag voor de stemming om 16 uur.

Het gemeentelijk hoofdbureau onderzoekt:

1° of de kandidaten de hoedanigheid van kiezer, als vermeld in artikel 8 tot en met 14, bezitten. Het wijst ook de niet-Belgische kandidaten van de Europese Unie af die bij hun individuele geschreven en ondertekende verklaring niet het bewijs hebben gevoegd, vermeld in artikel 73;

2° of aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden vermeld in artikel 58, voldaan is vanaf de dag waarop de kiezerslijst wordt opgemaakt, met uitzondering van de leeftijdsvereiste, die moet vervuld zijn op de datum van de verkiezing;

3° of de voordrachtsakte alle gegevens bevat als vermeld in artikel 71, eerste lid;

4° of er niet te veel kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers zijn;

5° of de regels voor de rangschikking van de kandidaten of de schikking van hun namen nagekomen zijn;

6° of de pariteitsregels als vermeld in artikel 74, nagekomen zijn;

7° of de regels voor de lijstnaam als vermeld in artikel 60 en 62, nagekomen zijn.

Na het onderzoek, vermeld in het tweede lid, sluit het gemeentelijk hoofdbureau de kandidatenlijst voorlopig af.

Art. 87. Niet-verkiesbare kandidaten mogen worden vervangen. De aldus nieuw voorgedragen kandidaat neemt de plaats in van de geschrapte kandidaat of van diegene die zich terugtrekt. In dat geval mag de volgorde van de kandidaten niet meer worden gewijzigd.

Als een lijst de pariteitsregels als vermeld in artikel 74, niet respecteert, kan na de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een verbeteringsakte worden ingediend tot de vierentwintigste dag vóór de dag van de verkiezingen. Op de verbeteringsakte mag de volgorde van de kandidaten worden gewijzigd.

De verbeteringsakte wordt ondertekend door de lijsttrekker, de kandidaten die zich vrijwillig terugtrekken en de nieuw toegevoegde kandidaten.

Als in de verbeteringsakte de pariteitsregels niet gerespecteerd worden, wijst het gemeentelijk hoofdbureau de lijst in kwestie af. Als er geen verbeteringsakte wordt ingediend, wijst het gemeentelijk hoofdbureau de lijst in kwestie eveneens af, tenzij de pariteit behouden blijft. In dat laatste geval hernummert het de kandidaten op de lijst door de opengevallen plaatsen op te vullen, maar zonder de onderlinge volgorde van de kandidaten te wijzigen. Als het gemeentelijk hoofdbureau overgaat tot het schrappen van kandidaten van een lijst en de pariteit daarbij niet wordt

behouden of hersteld, dan wijst het de lijst in kwestie af. Als een lijst na schrapping van kandidaten niet wordt afgewezen, komt de lijst onderaan in de nummering en verliest de lijst in kwestie in voorkomend geval haar gemeenschappelijke volgnummer.

Art. 88. Als het gemeentelijk hoofdbureau de voordracht van bepaalde kandidaten onregelmatig verklaart, worden de redenen van die beslissing in het proces-verbaal opgenomen. Onmiddellijk wordt een uittreksel uit het proces-verbaal, met de woordelijke opgave van de aangevoerde redenen, met een aangetekende brief gestuurd aan de kiezer of de kandidaat die de akte waarop de afgewezen kandidaten voorkomen, heeft ingeleverd.

Als meerdere ondertekenaars de voordrachtsakte hebben ingediend, dan wordt de brief, vermeld in het eerste lid, gericht aan de indiener die als eerste in de voordrachtsakte werd aangewezen.

Als de onverkiesbaarheid van een kandidaat als reden is aangevoerd, wordt het uittreksel uit het proces-verbaal, vermeld in het eerste lid, op dezelfde wijze ook aan die kandidaat gestuurd.

Art. 89. Personen die de aanvaarde of afgewezen kandidatenlijsten hebben ingeleverd of, bij hun ontstentenis, één van de kandidaten die op die kandidatenlijsten voorkomen, kunnen de zesentwintigste dag voor de stemming, tussen 13 en 16 uur, op de plaats die werd aangewezen voor het inleveren van de voordrachten, bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau, tegen ontvangstbewijs een met redenen omkleed bezwaarschrift tegen de aanvaarding van bepaalde kandidaturen indienen.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau geeft aan de kiezer of de kandidaat die de betwiste voordracht heeft ingeleverd, onmiddellijk met een aangetekende brief kennis van het bezwaar, onder vermelding van de aangevoerde redenen. Als meerdere ondertekenaars de voordrachtsakte hebben ingediend, dan wordt de brief gericht aan de indiener die de kandidaten in de voordracht als eerste hebben aangewezen.

Als de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, wordt ook die kandidaat op de wijze, vermeld in het tweede lid, daarover rechtstreeks ingelicht.

Art. 90. Als het gemeentelijk hoofdbureau bij het voorlopig afsluiten van de kandidatenlijst bepaalde kandidaten wegens onverkiesbaarheid afgewezen heeft of als een bezwaarschrift, gegrond op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, overeenkomstig artikel 89 is ingediend, verzoekt de voorzitter van dat bureau het gemeentebestuur van de woonplaats van de kandidaat, telefonisch, via e-mail of bij een door de secretaris van het bureau gedragen schriftelijke vordering, hem onmiddellijk met een aangetekende brief een eensluidend verklaard afschrift van een uittreksel uit die stukken die dat bestuur in zijn bezit heeft en die over de verkiesbaarheid van de kandidaat nadere aanwijzingen kunnen verschaffen, toe te sturen.

Als die kandidaat, als vermeld in het eerste lid, zijn woonplaats niet sedert ten minste vijftien dagen in de gemeente heeft en als de stukken waaruit onverkiesbaarheid kan blijken, nog niet bij het gemeentebestuur zijn aangekomen, dan stuurt dat gemeentebestuur de stukken door naar het gemeentebestuur van de vorige woonplaats van de kandidaat.

De voorzitter kan, als hij dat nodig acht, andere onderzoeken instellen, zowel over de verkiesbaarheid van de betrokken kandidaten als over de andere aangevoerde onregelmatigheden.

Alle stukken die ter uitvoering van dit artikel worden aangevraagd, worden kosteloos afgegeven.

Art. 91. Personen die aanvaarde of afgewezen lijsten hebben ingeleverd, of, bij hun ontstentenis, één van de kandidaten die op die lijsten voorkomt, kunnen de vierentwintigste dag voor de stemming tussen 14 en 16 uur op de plaats, aangewezen voor het inleveren van de voordrachten, bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau tegen ontvangstbewijs, een memorie indienen tot betwisting van de onregelmatigheden waarmee bij het voorlopige afsluiten van de kandidatenlijst rekening is gehouden of die de dag na die afsluiting ingeroepen zijn. Als de onregelmatigheid te maken heeft met de onverkiesbaarheid van een kandidaat, kan een memorie worden ingediend met inachtneming van dezelfde regels.

De personen, vermeld in het eerste lid, kunnen in voorkomend geval een verbeterings- of aanvullingsakte indienen. Die verbeterings- of aanvullingsakte is alleen ontvankelijk als één of meer kandidaten die op de voordracht voorkomen, afgewezen zijn om één van de volgende redenen:

- 1° de gegevens zijn onvolledig op de voordrachtsakte als vermeld in artikel 71, eerste lid;
- 2° er staan te veel kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers op de voordrachtsakte;
- 3° de regels voor de rangschikking van de kandidaten of voor de schikking van hun namen werden niet nageleefd;
- 4° de regels voor de evenwichtige samenstelling van de kandidatenlijsten, vermeld in artikel 74, werden niet nageleefd;
- 5° de regels omtrent de lijstnaam, vermeld in artikel 60 en 62, werden niet nageleefd;
- 6° een kandidaat is niet verkiesbaar;

De verbeterings- of aanvullingsakte mag geen naam van een nieuwe kandidaat bevatten in de gevallen, vermeld in het tweede lid, 1° tot en met 5°. Ze mag in geen geval de volgorde van voordracht die in de afgewezen akte werd aangenomen, wijzigen, behalve bij toepassing van artikel 87.

Vermindering van een te groot aantal kandidaat-titularissen of -opvolgers is alleen mogelijk als uit de verbeterings- of aanvullingsakte blijkt dat een kandidaat zijn kandidatuur intrekt.

De geldige handtekeningen van de voordragende kiezers en van de kandidaten, alsmede de regelmatige vermeldingen in de afgewezen voordracht, blijven van kracht als de verbeterings- of aanvullingsakte aanvaard wordt.

Art. 92. Het gemeentelijk hoofdbureau vergadert de vierentwintigste dag voor de stemming om 16 uur.

Tot de vergadering worden alleen de personen toegelaten die de lijsten hebben ingeleverd of, bij hun ontstentenis, de kandidaten die een stuk als vermeld in artikel 89 en 91 hebben overhandigd, toegelaten, alsmede de getuigen van die lijsten die met toepassing van artikel 77, zijn aangewezen.

Als de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, mogen ook die kandidaat en de indiener van het bezwaar, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde, de vergadering bijwonen. Hun aanwezigheid, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde, is een vereiste voor de ontvankelijkheid van het beroep waarvan sprake is in artikel 93.

In voorkomend geval, onderzoekt het hoofdbureau de stukken die de voorzitter overeenkomstig artikel 89 tot en met 91, ontvangen heeft, en beslist het erover na de betrokkenen te hebben gehoord, als zij dat verlangen. Het gemeentelijk hoofdbureau verbetert de kandidatenlijst, als daartoe grond bestaat, en sluit ze daarna definitief af.

Art. 93. Als het gemeentelijk hoofdbureau een kandidatuur verwerpt wegens de onverkiesbaarheid van de kandidaat, wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt en, als de afgewezen kandidaat aanwezig of vertegenwoordigd is, verzoekt de voorzitter de kandidaat of zijn gemachtigde als hij dit wenst, op het proces-verbaal een verklaring van beroep te ondertekenen.

Als een bezwaar, gegrond op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, afgewezen wordt, moet de procedure, vermeld in het eerste lid, worden toegepast en de indiener van het bezwaar of zijn gemachtigde wordt verzocht een verklaring van beroep te ondertekenen, als hij dat wenst.

Beslissingen van het gemeentelijk hoofdbureau die geen betrekking hebben op de verkiesbaarheid van kandidaten, zijn niet vatbaar voor beroep, met uitzondering van de beslissingen, genomen op grond van titel 1 van deel 4.

Art. 94. De drieëntwintigste dag voor de verkiezing houdt de voorzitter van het hof van beroep zich tussen 11 en 13 uur in zijn kabinet ter beschikking van de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus van zijn rechtsgebied, om er uit hun handen een uitgifte van de processen-verbaal houdende de verklaringen van beroep, alsmede alle stukken betreffende de geschillen waarvan de hoofdbureaus kennis hebben gehad, te ontvangen.

Bijgestaan door zijn griffier, maakt hij van die overhandiging, vermeld in het eerste lid, akte op.

Art. 95. De voorzitter van het hof van beroep brengt de zaak op de rol van een terechtzitting van de eerste kamer van dat hof, die moet plaatshebben op de twintigste dag voor de verkiezing om 10 uur 's morgens, zelfs als die dag een feestdag is.

De eerste kamer van het hof van beroep onderzoekt de zaken van verkiesbaarheid met voorrang boven alle andere.

Ter openbare terechtzitting doet de voorzitter voorlezing van de stukken van het dossier. Hij verleent vervolgens het woord aan de eiser in beroep en eventueel aan de verweerder. Beiden mogen zich laten vertegenwoordigen en bijstaan door een raadsman.

Het hof beslist, nadat het het advies van de procureur-generaal gehoord heeft, tijdens de vergadering, bij een arrest dat in openbare zitting wordt uitgesproken. Dat arrest wordt niet betekend aan de betrokkene, maar neergelegd ter griffie van het hof, waar de betrokkene er kosteloos inzage van kan nemen.

Het openbaar ministerie geeft het beschikkende gedeelte van het arrest per e-mail of per fax ter kennis van de voorzitter van het betrokken gemeentelijk hoofdbureau gebracht op de door hem aangewezen plaats.

Het dossier van het hof wordt, met een uitgifte van het arrest, binnen acht dagen toegezonden aan de voorzitter van de gemeenteraad.

Art. 96. Tegen de arresten, vermeld in artikel 95, staat geen rechtsmiddel open.

Art. 97. In geval van beroep verdaagt het gemeentelijk hoofdbureau de verrichtingen, vermeld in artikel 92, en vergadert de twintigste dag voor de verkiezing om 18 uur, om tot die verrichtingen te kunnen overgaan zodra op de hoogte is gebracht van de beslissingen van het hof van beroep.

Art. 98. De lijst van de kandidaat-raadsleden wordt onverwijld opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis. Het aanplakbiljet vermeldt met vette letters in zwarte inkt de achternaam van de kandidaten, in dezelfde vorm als voor het stembiljet wordt bepaald, en ook hun voornaam of voornamen, hun beroep en hun woonplaats. Het aanplakbiljet vermeldt tevens de onderrichtingen, zoals bepaald door de Vlaamse Regering. Vanaf de negentiende dag voor de stemming deelt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau de officiële kandidatenlijst mee aan de kandidaten en aan de kiezers die hen hebben voorgedragen, als zij daarom vragen.

Hoofdstuk 2. Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen

Art. 99. Voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraden zijn de volgende bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing:

1° artikel 85, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;

2° artikel 86, met dien verstande dat:

a) “gemeenteraden” wordt gelezen als “stadsdistrictsraden”;

- b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
3° artikel 87, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
4° artikel 88, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
5° artikel 89, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
6° artikel 90, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
7° artikel 91, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
8° artikel 92, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
9° artikel 93, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
10° artikel 94, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
11° artikel 95, met dien verstande dat:
a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
b) “voorzitter van de gemeenteraad” wordt gelezen als “voorzitter van de stadsdistrictsraad”;
12° artikel 96.;
13° artikel 97, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
14° artikel 98, met dien verstande dat “voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau”.

Hoofdstuk 3. Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezingen

Art. 100. Voor de verkiezingen van de provincieraden zijn de volgende bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing:

- 1° artikel 85, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
2° artikel 86, met dien verstande dat:
a) “Bij de verkiezingen voor de vernieuwing van de gemeenteraden” wordt gelezen als “Bij de verkiezingen voor de vernieuwing van de provincieraden”;
b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
c) in het tweede lid, 1°, tweede zin wordt geschrapt;
d) in het tweede lid, 2°, “artikel 58”, wordt gelezen als “artikel 59”
3° artikel 87, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
4° artikel 88, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
5° artikel 89, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
6° artikel 90, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
7° artikel 91, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”

8° artikel 92, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”

9° artikel 93, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”

10° artikel 94, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”

11° artikel 95, met dien verstande dat:

a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;

b) “voorzitter van de gemeenteraad” wordt gelezen als “voorzitter van de provincieraad”;

12° artikel 96;

13° artikel 97, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;

14° artikel 98, met dien verstande dat “voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau”.

Titel 16. Lijstenverbinding

Art. 101. Bij de verkiezing van de vernieuwing van de provincieraden kunnen de kandidaten van een lijst, met instemming van de kiezers of aftredende provincieraadsleden die hen hebben voorgedragen, verklaren dat zij zich verbinden met :

1° de bij name aan te wijzen kandidaten van lijsten met dezelfde benaming die in andere provinciedistricten van dezelfde provincie zijn voorgedragen met het oog op het behalen van de drempel om toegelaten te worden tot de aanvullende zetelverdeling, bedoeld in artikel 181, §2, derde lid, 1°.

2° de bij name aan te wijzen kandidaten van lijsten met dezelfde benaming die in andere provinciedistricten van hetzelfde provinciale kiesarrondissement zijn voorgedragen met het oog op de aanvullende zetelverdeling, bedoeld in artikel 181, §2 tot en met §4.

Art. 102. De verklaring van lijstenverbinding wordt aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau overhandigd op donderdag, de tiende dag voor de stemming, tussen 14 en 16 uur. Er wordt een ontvangstbewijs afgegeven.

Art. 103. De verklaring van lijstenverbinding is pas ontvankelijk als de kandidaten zich het gebruik van het verleende recht, vermeld in artikel 101, hebben voorbehouden en als de akte van voordracht hen daartoe machtigt. De verklaring moet op straffe van nietigheid door alle kandidaat-titularissen of door drie kandidaat-titularissen van de lijst ondertekend zijn en de kandidaat-titularissen of de drie kandidaat-titularissen van de aangewezen lijst of lijsten moeten bij een soortgelijke verklaring en onder dezelfde voorwaarden hun instemming betuigen.

Art. 104. Een lijst kan zich niet verbinden met twee of meer lijsten die niet onderling verbonden zijn.

Art. 105. De wederzijdse verklaringen van lijstenverbinding mogen bij dezelfde akte worden gedaan. Als een van de daarin opgenomen lijsten wordt afgewezen, blijft de

verklaring gelden voor de andere lijsten van de groep. Als wordt vastgesteld dat een van de kandidaten van de lijst onverkiesbaar is, blijft de verbindingsverklaring gelden voor de andere kandidaten van de lijst.

Art. 106. De voorzitters van de provinciedistrictshoofdbureaus waar een of meer kandidaten zich het recht hebben voorbehouden om een verklaring van lijstenverbinding af te leggen, sturen aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau de kandidatenlijst, zodra die definitief is afgesloten, of brengen hem op de hoogte dat de verkiezing zonder strijd is verlopen. In dat geval vervalt het voorbehoud van verklaring van lijstenverbinding.

Art. 107. Het provinciaal hoofdbureau maakt na de ontvangst van de verklaring van lijstenverbinding, vermeld in artikel 102, onmiddellijk in het bijzijn van de getuigen als er getuigen zijn aangewezen, de tabel op van de verbonden lijsten en stuurt aan de voorzitter van de provinciedistrictshoofdbureaus een afschrift van de lijsten waarop de kandidaten uit hun gebied voorkomen. De voorzitters van de provinciedistrictshoofdbureaus laten de lijsten onmiddellijk in alle gemeenten van het provinciedistrict aanplakken.

Art. 108. Op de tabel, vermeld in artikel 107, wordt elke groep van verbonden lijsten aangewezen met de letters A, B, C enzovoort, in de volgorde van indeling van de lijsten op het stembiljet zoals het overeenkomstig artikel 121, door het provinciedistrictshoofdbureau is vastgesteld.

Art. 109. De tabel van lijstenverbinding wordt binnen vier dagen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Titel 17. Aanwijzing van getuigen in hoofdbureaus, stem- en telbureaus

Hoofdstuk 1. Aanwijzing van getuigen in de hoofdbureaus

Art. 110. Op de voordrachtsakte van kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen kan een lijst een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen voor de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau. Die getuigen hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te doen opnemen.

Art. 111. Op de voordrachtsakte van kandidaten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen kan een lijst een getuige en een plaatsvervangend getuige aanwijzen voor de vergaderingen van het stadsdistrictshoofdbureau. Die getuigen hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te doen opnemen.

Art. 112. Op de voordrachtsakte van kandidaten voor de provincieraadsverkiezingen kan een lijst een getuige en plaatsvervangend getuige aanwijzen voor de vergaderingen van het provinciedistrictshoofdbureau en de kantonhoofdbureaus. Die getuigen hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te doen opnemen.

Art. 113. In de verklaring tot lijstenverbinding, vermeld in artikel 102, mogen voor de hele groep een getuige en een plaatsvervangend getuige aangewezen worden om de verrichtingen van het provinciaal hoofdbureau bij te wonen. Die getuigen moeten, tenzij zij zelf kandidaat zijn, kiezer zijn in een van de provinciedistricten.

De getuigen die door de kandidaten die geen verklaring tot lijstenverbinding hebben afgelegd in provinciedistricten waar andere kandidaten dat wel hebben gedaan, aangewezen zijn om de vergaderingen van het provinciedistrictshoofdbureau bij te wonen tijdens de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten, tijdens de definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten en tijdens het tellen van de stemmen, zijn van rechtswege ook aangewezen om de verrichtingen van het arrondissementshoofdbureau bij te wonen.

Hoofdstuk 2. Aanwijzing van getuigen in stem- en telbureaus

Art. 114. Vijf dagen voor de verkiezing kunnen de kandidaten zoveel getuigen en zoveel plaatsvervangende getuigen aanwijzen als er stembureaus en telbureaus zijn. De voorzitter neemt de aanwijzingen van getuigen voor de stem- en telbureaus in ontvangst overeenkomstig artikel 68, §1, eerste lid, 2°.

Art. 115. Om getuige te kunnen zijn moet de persoon in kwestie gemeenteraadskiezer zijn in het kiesarrondissement.

Art. 116. De kandidaten beslissen voor iedere getuige in welk stembureau of telbureau hij tijdens de duur van de verrichtingen zijn opdracht zal vervullen. De getuigen worden daarvan op de hoogte gebracht door de kandidaten zelf. Die kennisgeving wordt mee ondertekend door de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau.

Art. 117. De getuigen die in een andere gemeente kiezer zijn, moeten hun hoedanigheid van gemeenteraadskiezer kunnen aantonen, hetzij via de oproepingsbrief voor de verkiezingen in hun gemeente, hetzij via een uittreksel uit de kiezerslijst.

Art. 118. De kandidaten kunnen als getuige of als plaatsvervangende getuige worden aangewezen.

Kandidaten die samen zijn voorgedragen, mogen maar één getuige en één plaatsvervangende getuige per stembureau aanwijzen.

Art. 119. Als er meer dan één getuige voor hetzelfde stembureau en voor dezelfde lijst is voorgedragen, weert het gemeentelijk hoofdbureau de extra getuigen door middel van loting. De niet-aangewezen getuigen kunnen eventueel voor andere stembureaus worden aangewezen. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau geeft hen daarvan dadelijk bericht. De lotingen geschieden onmiddellijk na het verstrijken van de termijn die voor het in ontvangst nemen van de getuigenaanwijzingen is vastgesteld, ongeacht het aantal aanwezige leden.

Als er meer dan één getuige voor hetzelfde telbureau en voor dezelfde lijst is voorgedragen, wijst de voorzitter van het telbureau, bij loting voor elke

kandidatenlijst, behoudens onderlinge overeenstemming van de getuigen, uit de aanwezige getuigen van de stembureaus waarvan hem de stembussen zijn overhandigd, degene aan die bij de telling aanwezig moet zijn. De niet-aangewezen getuigen gaan onmiddellijk weg en van het verloop van de procedure wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Art. 120. De getuigen hebben het recht hun opmerkingen in het proces-verbaal te doen opnemen.

Titel 18. Opmaak van het stembiljet in geval van een stemming op papier

Art. 121. Als er meer kandidaten dan toe te kennen mandaten zijn, maakt het gemeentelijk hoofdbureau het stembiljet op voor de verkiezingen van de gemeenteraden, het stadsdistrictshoofdbureau maakt het stembiljet op voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraden en het provinciedistrictshoofdbureau maakt het stembiljet op voor de verkiezingen van de provincieraden, onmiddellijk na het afsluiten van de kandidatenlijsten overeenkomstig het model, dat door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

Art. 122. Twee dagen voor of daags voor de dag van de verkiezing zendt de voorzitter van het hoofdbureau dat de stembiljetten heeft vastgesteld, de voor de verkiezing nodige stembiljetten in verzegelde enveloppes aan de voorzitter van elk stembureau. Op de enveloppes worden het adres en het aantal ingesloten stembiljetten vermeld.

De voorzitter van het hoofdbureau zendt tezelfdertijd aan de voorzitter van elk telbureau de modeltabel die hij heeft opgemaakt en die de voorzitters van de telbureaus na de telling moeten invullen, als vermeld in artikel 156, tweede tot en met vierde lid.

Titel 19. Inrichting van de stemlokalen

Art. 123. §1. Het stemlokaal en de stemhokjes worden ingericht door het college van burgemeester en schepenen volgens het model dat door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

Afmetingen en schikking mogen worden gewijzigd volgens de vereisten van de lokalen.

§2. Er is ten minste één stemhokje per honderdvijftig kiezers.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de onderrichtingen voor de kiezers. Die worden in het stemlokaal aangebracht.

Art. 124. In het stemlokaal is voor elke te verkiezen raad een aparte stembus aanwezig.

Art. 125. Een exemplaar van dit kiesdecreet en van de onderrichtingen wordt in het stemlokaal ter inzage gelegd voor de leden van het stembureau.

Deel 3. Op de verkiezingsdag

Titel 1. De installatie van de stembureaus

Art. 126. De voorzitter installeert het stembureau uiterlijk om 7.30 uur. Als er onvoldoende bijzitters en plaatsvervangende bijzitters aanwezig zijn, vervolledigt hij het stembureau ambtshalve met aanwezige kiezers.

Als bewijs van hun aanstelling moeten de getuigen die zich aanbieden, in het bezit zijn van hun aanstellingsbrief overeenkomstig artikel 116. De voorzitter houdt die aanstellingsbrieven bij.

Getuigen kunnen vóór de aanvang van de stemming bezwaar formuleren tegen de samenstelling van het stembureau. De voorzitter beslist over de bezwaren. Er is geen beroep mogelijk.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt hier melding van.

Art. 127. Als de voorzitter voor of na de installatie van het stembureau verhinderd of afwezig is, wijst het stembureau onder zijn leden een plaatsvervangende voorzitter aan. Bij staking van stemmen beslist het oudste lid.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt hier melding van.

Art. 128. De bijzitters, de secretaris en de getuigen leggen voor het begin van de verrichtingen de eed af ten overstaan van de voorzitter. Daarna legt de voorzitter de eed af ten overstaan van het stembureau.

De eedformule luidt: "Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren".

De voorzitter of de bijzitter, die gedurende de werkzaamheden aangesteld wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voordat hij zijn ambt aanvaardt.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt melding van elke eedaflegging.

Art. 129. De leden van het stembureau hebben recht op presentiegeld, waarvan het bedrag en de modaliteiten door de Vlaamse Regering bepaald worden.

Titel 2. De stemming

Art. 130. De kiezer kan alleen zijn stem uitbrengen voor een verkiezing waarvoor hij is opgeroepen. Hij stemt in de gemeente en, in voorkomend geval, in het stadsdistrict waar hij op de kiezerslijst is ingeschreven.

Art. 131. Niemand kan worden verplicht het geheim van zijn stem bekend te maken, zelfs bij een gerechtelijk onderzoek of geschil, of bij een parlementair onderzoek.

Art. 132. §1. Alleen de kiezers worden in het stemlokaal toegelaten. Ze mogen niet langer in het stemlokaal blijven dan nodig is om te stemmen.

§2. De voorzitter neemt de nodige maatregelen voor de handhaving van de orde en rust in het stemlokaal en in de omgeving ervan. Hij kan die bevoegdheid geheel of gedeeltelijk delegeren aan een lid van het stembureau.

In het stemlokaal en het wachtlokaal mag geen gewapende macht worden opgesteld zonder opvordering van de voorzitter. De burgerlijke overheid en de militaire bevelhebbers zijn gehouden zijn opvorderingen op te volgen.

§3. Alleen de leden van het stembureau, de kiezers en de getuigen hebben toegang tot het stemlokaal. Andere personen worden op bevel van de voorzitter of zijn gemachtigde uit het stemlokaal verwijderd. Wie weerstand biedt of opnieuw binnenkomt, kan worden gestraft overeenkomstig artikel 245.

§4. De voorzitter of zijn gemachtigde kan ieder persoon tot de orde roepen die in het stemlokaal openlijk tekens van goedkeuring of afkeuring geeft, of de rust verstoort. Als die persoon daar toch mee doorgaat, kan de voorzitter of zijn gemachtigde hem laten verwijderen, met dien verstande dat hij hem opnieuw moet binnenlaten om te stemmen. Wie verwijderd werd, kan worden gestraft overeenkomstig artikel 245.

§5. Van het bevel tot verwijdering, vermeld in paragraaf 3 en 4, wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Art. 133. De leden van het stembureau en de getuigen stemmen in het stemlokaal waar zij hun opdracht vervullen.

Art. 134. De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 tot 13 uur.

Als de verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden als die welke georganiseerd worden voor de vernieuwing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Europees Parlement of het Vlaams Parlement, kan de Vlaamse Regering het sluitingsuur van de stembureaus wijzigen.

Kiezers die in het lokaal aanwezig zijn vóór 13 uur of vóór het uur dat de Vlaamse Regering, overeenkomstig het tweede lid heeft bepaald, worden nog tot de stemming toegelaten.

Art. 135. §1. De kiezers melden zich in het stemlokaal met hun identiteitskaart en oproepingsbrief.

§2. De gevolmachtigde meldt zich aan in het stemlokaal waar de volmachtgever had moeten stemmen. Hij overhandigt aan de voorzitter van het stembureau:

1° de volmacht;

2° één van de attesten, vermeld in artikel 56, §2;

3° zijn identiteitskaart;

4° zijn oproepingsbrief;

5° de oproepingsbrief van de volmachtgever.

Art. 136. De secretaris stipt de naam van de kiezers aan op de aanstiplijst. De voorzitter of een door hem aangewezen lid doet hetzelfde op het tweede exemplaar van de aanstiplijst, na te hebben gecontroleerd of de gegevens op de aanstiplijst overeenstemmen met de vermeldingen op de oproepingsbrief en op de identiteitskaart.

Art. 137. §1. Wie als kiezer vermeld staat op de aanstiplijst, maar zijn oproepingsbrief niet kan voorleggen, kan tot de stemming toegelaten worden als zijn identiteit door het bureau wordt erkend.

§2. Het stembureau mag de volgende personen die vermeld staan op de aanstiplijst, niet tot de stemming toelaten:

1° personen van wie het college van burgemeester en schepenen of het hof van beroep de schrapping heeft uitgesproken bij een beslissing of een arrest waarvan een uittreksel is overgelegd;

2° personen die onder de toepassing vallen van een van de bepalingen van artikel 15, §1 en 2, en van wie de onbekwaamheid blijkt uit een stuk waarvan de wet de afgifte voorschrijft;

3° personen van wie bewezen is, hetzij door stukken, hetzij door eigen bekentenis, dat zij op de dag van de verkiezing de stemgerechtigde leeftijd niet hebben bereikt;

4° personen die dezelfde dag al in een ander stembureau of een andere gemeente hebben gestemd.

§3. Wie niet als kiezer vermeld staat op de aanstiplijst, wordt alleen tot de stemming toegelaten na het voorleggen van ofwel:

1° een beslissing van het college van burgemeester en schepenen waarbij zijn inschrijving in de kiezerslijst wordt bevolen;

2° een uittreksel uit een arrest van het hof van beroep waarin zijn inschrijving in de kiezerslijst wordt bevolen;

3° een getuigschrift van het college van burgemeester en schepenen dat bevestigt dat de betrokkene de hoedanigheid van kiezer bezit.

§4. De namen van de kiezers die niet vermeld staan op de aanstiplijst maar die door het stembureau tot de stemming zijn toegelaten, worden op beide aanstiplijsten ingeschreven.

Art. 138. §1. Voor elke verkiezing waarvoor hij kiesgerechtigd is, ontvangt de kiezer een in vieren dichtgevouwen stembiljet dat aan de keerzijde gemerkt is door een stempel. De plaats van de stempel wordt door de voorzitter bepaald op de dag van de verkiezingen en wordt aangebracht op een modelstembiljet. Dat modelstembiljet wordt geparafeerd en op het einde van de stemming in een aparte verzegelde enveloppe gestopt.

De kiezer begeeft zich onmiddellijk naar een stemhokje. Hij brengt er zijn stem uit.

§2. Een kiezer die wegens lichamelijke beperkingen niet in staat is om zich alleen naar het stemhokje te begeven, mag zich laten bijstaan. Een kiezer die wegens lichamelijke beperkingen niet in staat is om zelf zijn stem uit te brengen, kan zich alleen laten bijstaan door een lid van het stembureau.

Als een lid van het stembureau of een getuige de echtheid of de ernst van de aangevoerde lichamelijke beperking betwist, dan beslist het stembureau. De met redenen omklede beslissing van het stembureau wordt in het proces-verbaal opgenomen.

§3. De kiezer toont aan de voorzitter het behoorlijk opnieuw in vieren dichtgevouwen stembiljet met de stempel aan de buitenzijde en steekt het in de stembus.

De voorzitter of een door hem aangesteld lid stempelt de oproepingsbrief af en geeft de oproepingsbrief terug aan de kiezer.

Als de kiezer bij volmacht heeft gestemd, vermeldt de voorzitter na de stemming op de oproepingsbrief van de gevolmachtigde: "heeft bij volmacht gestemd". De oproepingsbrief van de volmachtgever wordt afgestempeld. De voorzitter houdt de volmacht en het daarbij horende attest bij en voegt beide documenten bij het proces-verbaal.

Art. 139. Het is voor een kiezer verboden om het stembiljet na het verlaten van het stemhokje op zodanige wijze open te vouwen dat de door hem uitgebrachte stem bekend wordt. Als de kiezer het stembiljet na het verlaten van het stemhokje geopend heeft, dan neemt de voorzitter het opengevouwen biljet terug, maakt het onmiddellijk onbruikbaar en verplicht de kiezer opnieuw te stemmen.

De voorzitter kan op vraag van een kiezer een ander stembiljet geven, tegen teruggave van het eerste. Het eerste stembiljet wordt in dat geval onmiddellijk onbruikbaar gemaakt.

De voorzitter schrijft op de stembiljetten die zijn teruggenomen, de vermelding: "Teruggenomen stembiljet" en parafeert ze.

Art. 140. De kiezer kan geldig stemmen door het uitbrengen van:
1° een lijststem, als hij akkoord gaat met de volgorde waarin de kandidaten op de lijst voorkomen;
2° een naamstem, meerdere naamstemmen op eenzelfde lijst of een lijststem in combinatie met een of meer naamstemmen binnen dezelfde lijst, als hij de volgorde waarin de kandidaten op die lijst voorkomen, wil wijzigen.

Het stemmerk, zelfs op onvolmaakte wijze aangebracht, is geldig, tenzij het voornemen om het stembiljet herkenbaar te maken, duidelijk blijkt.

Titel 3. Het einde van de stemming

Art. 141. Nadat de laatste toegelaten kiezer heeft gestemd, sluit de voorzitter van het stembureau het stemlokaal. Hij maakt één proces-verbaal op voor alle verkiezingen samen.

Art. 142. §1. De voorzitter verzamelt per verkiezing de stembiljetten die hij onbruikbaar gemaakt heeft omdat ze beschadigd of openbaar gemaakt zijn, en vermeldt het aantal ervan in het proces-verbaal. Hij stopt ze in een daartoe bestemde enveloppe en verzegelt die enveloppe.

§2. De voorzitter verzamelt per verkiezing de niet-gebruikte stembiljetten en vermeldt het aantal ervan in het proces-verbaal. Hij stopt ze in een daartoe bestemde enveloppe en verzegelt die enveloppe.

§3. De voorzitter opent de stembussen.

Het stembureau telt per verkiezing het aantal stembiljetten. De voorzitter vermeldt het aantal ervan in het proces-verbaal en, per verkiezing, in het daartoe bestemde formulier. Hij stopt die formulieren in de daartoe bestemde enveloppen en verzegelt die enveloppen.

De stembiljetten worden per verkiezing opnieuw in de stembus of in een harmonica-enveloppe gestopt. De stembus of de harmonica-enveloppe worden verzegeld. Ook de getuigen mogen er hun zegel op zetten. Bij de stembussen bedekt de verzegeling in het bijzonder de sleuf van de stembus.

Art. 143. De voorzitter stelt de volgende lijsten op:

- 1° op basis van de aanstiplijsten: een lijst van de kiezers die op de aanstiplijsten stonden, maar die niet hebben gestemd. Die lijst wordt ondertekend door de leden van het stembureau;
- 2° een lijst van de kiezers die niet op de aanstiplijsten stonden, maar die toch hebben gestemd;
- 3° een lijst van de kandidaat-bijzitters die afwezig waren of te laat kwamen zonder wettige reden van verhindering;
- 4° een lijst van de personen die uit het stembureau zijn verwijderd overeenkomstig artikel 132, §3 en 4.

Bij de verschillende lijsten worden de opmerkingen gevoegd die werden gemaakt door de leden van het stembureau en de getuigen.

Art. 144. De voorzitter sluit het proces-verbaal af. In de stembureaus waar niet geteld wordt overeenkomstig artikel 42, derde lid, vermeldt het proces-verbaal dat de voorzitter de stembus zal bewaren en die in voorkomend geval zal bezorgen aan het telbureau.

Art. 145. De voorzitter van het stembureau bezorgt, tegen ontvangstbewijs, de volgende stukken aan de voorzitter van het aangewezen telbureau voor de gemeenteraadsverkiezing of, in voorkomend geval, het aangewezen telbureau voor de stadsdistrictsraadsverkiezing:

- 1° de verzegelde enveloppe met het exemplaar van het proces-verbaal van het stembureau, vermeld in artikel 144;
- 2° de lijst van de kiezers die niet op de aanstiplijsten stonden maar die toch gestemd hebben vermeld in artikel 143, eerste lid, 2° en tweede lid;
- 3° de verzegelde enveloppe met de twee exemplaren van de aanstiplijsten;
- 4° de aanstellingsbrieven van de getuigen, vermeld in artikel 116;
- 5° de volmachten en de daarbij horende attesten, vermeld in artikel 56, §2;
- 6° de documenten die de voorzitter ontving van de kiezers die niet op de aanstiplijsten stonden, maar die toch hebben gestemd, overeenkomstig artikel 137, §3.

De voorzitter van het stembureau bezorgt tegen ontvangstbewijs, eventueel vergezeld van getuigen, per verkiezing de verzegelde harmonica-enveloppe of de verzegelde stembus met de sleutels aan de voorzitters van de aangewezen telbureaus, samen met:

- 1° de verzegelde enveloppe met het formulier, vermeld in artikel 142, §3;
- 2° het geparafeerde modelstembiljet, vermeld in artikel 138, §1;
- 3° de verzegelde enveloppe met de stembiljetten die hij onbruikbaar gemaakt heeft omdat ze beschadigd of openbaar gemaakt zijn, vermeld in artikel 142, §1;
- 4° de verzegelde enveloppe met de niet-gebruikte stembiljetten, vermeld in artikel 142, §2.

Indien nodig, stelt het gemeentebestuur een voertuig ter beschikking van de voorzitter om de voormelde enveloppen en/of stembussen te vervoeren.

Art. 146. De voorzitter van het stembureau stuurt onmiddellijk na de stemming het formulier voor de betaling van het presentiegeld naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Art. 147. De voorzitter van het stembureau bezorgt de volgende stukken in een verzegelde enveloppe binnen drie dagen aan de vrederechter van het gerechtelijk kanton:

- 1° de lijst van de kiezers die op de aanstiplijst stonden, maar die niet hebben gestemd, vermeld in artikel 143, eerste lid, 1°;
- 2° eventueel de bewijsstukken van de afwezige kiezers en bijzitters;
- 3° een lijst van de kandidaat-bijzitters die afwezig waren of te laat kwamen zonder wettige reden van verhindering, vermeld in artikel 143, eerste lid, 3°;
- 4° een lijst van de personen als vermeld in artikel 132, §3 en 4.

Art. 148. De getuigen hebben het recht de enveloppen te verzegelen en hun opmerkingen in het proces-verbaal en in de lijsten, vermeld in artikel 143, te doen opnemen.

Art. 149. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten waaraan de processen-verbaal, vermeld in dit hoofdstuk, alsook de lijsten, harmonica-enveloppen, enveloppen, formulieren, verzegelingen en stembussen moeten voldoen.

Titel 4. De telling van de stemmen

Art. 150. De voorzitter installeert het telbureau uiterlijk om 14 uur.

Als er onvoldoende bijzitters en plaatsvervangende bijzitters aanwezig zijn, vervolledigt de voorzitter het telbureau. Het proces-verbaal van het telbureau maakt daar melding van.

Art. 151. Als de voorzitter van het telbureau verhinderd of afwezig is, wijst het telbureau onder zijn leden een plaatsvervangend voorzitter aan. Bij staking van stemmen beslist het oudste lid. Het proces-verbaal van het telbureau maakt hier melding van.

Art. 152. Voor ze hun ambt opnemen, leggen de leden de voorgeschreven eed af.

De bijzitters en de secretaris leggen voor het begin van de verrichtingen de eed af ten overstaan van de voorzitter. Daarna legt de voorzitter de eed af ten overstaan van het telbureau.

De eedformule luidt voor de voorzitter, de secretaris en de bijzitters: "Ik zweer dat ik de stemmen getrouw zal tellen en het geheim van de stemming zal bewaren."

De voorzitter of de bijzitter die gedurende de werkzaamheden aangesteld wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voor hij zijn ambt aanvaardt.

Elke eedaflegging wordt vermeld in het proces-verbaal van het telbureau.

Art. 153. De leden van het telbureau hebben recht op presentiegeld, waarvan het bedrag en de modaliteiten bepaald worden door de Vlaamse Regering.

Art. 154. Zodra het telbureau is geïnstalleerd, worden de getuigen toegelaten tot het tellokaal.

Als bewijs van hun aanstelling moeten de getuigen die zich aanbieden, in het bezit zijn van hun aanstellingsbrief. De voorzitter houdt de aanstellingsbrieven bij.

Behalve bij onderlinge overeenstemming van de getuigen wijst de voorzitter van het telbureau bij loting voor elke kandidatenlijst uit de aanwezige getuigen degenen aan die bij de telling aanwezig moeten zijn. De niet-aangewezen getuigen gaan onmiddellijk weg en er wordt melding van gemaakt in het proces-verbaal.

Voor het begin van de telverrichtingen mag de titelvoerende getuige vervangen worden door zijn plaatsvervanger en omgekeerd, maar de titelvoerder en de plaatsvervanger kunnen elkaar niet meer aflossen zodra de verrichtingen begonnen zijn.

De getuigen in het telbureau leggen ten overstaan van de voorzitter de volgende eed af: "Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren."

Als van een bepaalde lijst geen enkele getuige aanwezig is, laat het bureau, ook al zijn de telverrichtingen al begonnen, de eerste getuige van die lijst toe die zich aanmeldt en zijn hoedanigheid bewijst.

Art. 155. §1. Het telbureau vat de telverrichtingen aan zodra het een harmonica-enveloppe of stembus met de sleutels en de enveloppen met de bijbehorende documenten die bestemd zijn voor het telbureau, ontvangen heeft.

§2. De voorzitter opent de harmonica-enveloppen of stembussen in aanwezigheid van de leden van het telbureau en van de getuigen. Hij of zijn gemachtigde tellen de stembiljetten die ze bevatten, zonder ze open te vouwen.

Het aantal stembiljetten dat gevonden wordt in elke harmonica-enveloppe of stembus, wordt vermeld in het proces-verbaal.

De enveloppen met de stembiljetten die de voorzitter van het stembureau onbruikbaar heeft gemaakt omdat ze beschadigd of openbaar werden gemaakt, en de enveloppen met de ongebruikte stembiljetten worden niet geopend.

§3. Het telbureau vouwt de stembiljetten open en deelt ze in de volgende categorieën in:

- 1° categorie 1: voor elke lijst, de stembiljetten met alleen een geldige lijststem;
- 2° categorie 2: voor elke lijst, de stembiljetten met een of meer naamstemmen. Tot deze categorie behoren ook alle stembiljetten waarop zowel een lijststem als een stem voor een of meer kandidaten van dezelfde lijst werd uitgebracht;
- 3° categorie 3: blanco stemmen en ongeldige stemmen ;
- 4° categorie 4: twijfelachtige stembiljetten.

De volgende stembiljetten zijn ongeldig:

- 1° stembiljetten waarop meer dan een lijststem voorkomt of waarop naamstemmen voor kandidaten op verschillende lijsten zijn uitgebracht;
- 2° stembiljetten waarop een kiezer een stem heeft uitgebracht bovenaan op een lijst en tegelijk naast de naam van een of meer kandidaten van een of meer andere lijsten;
- 3° stembiljetten waarvan de vorm en de afmetingen veranderd zijn; die binnenin een papier of een voorwerp bevatten; of die de kiezer herkenbaar heeft gemaakt door er een teken, een tekst of een doorhaling op aan te brengen;
- 4° alle andere stembiljetten dan die welke volgens de regelgeving mogen worden gebruikt.

De volgende stembiljetten zijn geldig:

- 1° stembiljetten met een lijststem en een of meer naamstemmen op dezelfde lijst;
- 2° stembiljetten met een onvolmaakt stemmerk, tenzij het voornemen om het stembiljet herkenbaar te maken duidelijk blijkt.

§4. Het telbureau beslist tot welke categorie de twijfelachtige stembiljetten behoren, en wijst ze toe aan categorie 1, 2 of 3, zoals vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 1° tot en met 3°.

§5. Leden van het telbureau en getuigen kunnen opmerkingen voorleggen aan het telbureau, dat over de betwiste stembiljetten beslist. Het bezwaar, het advies van de getuigen en de beslissing van het bureau worden in het proces-verbaal opgenomen.

Als het bureau beslist dat een stembiljet geldig is, schrijft de voorzitter op het stembiljet "geldig". Dat biljet wordt ondergebracht in de categorie waartoe het behoort.

Als het bureau beslist dat een stembiljet ongeldig is, schrijft de voorzitter op het stembiljet "ongeldig". Dat biljet wordt ondergebracht in de categorie van de ongeldige stemmen.

De op de wijze, vermeld in het tweede en het derde lid, geldig en ongeldig verklaarde stembiljetten worden door twee leden van het bureau en door een getuige, als die aanwezig is, geparafeerd en in een aparte verzegelde enveloppe gestoken.

§6. Het telbureau telt voor elke lijst:

1° het aantal stembiljetten met een geldige lijststem, zijnde categorie 1, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 1°;

2° het aantal stembiljetten met een of meer geldige naamstemmen, zijnde categorie 2, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 2°;

3° het aantal naamstemmen, behaald door elke kandidaat.

De aantallen, vermeld in het eerste lid, worden in het proces-verbaal vermeld.

§7. Het telbureau stelt per lijst het aantal geldige stembiljetten vast, alsook het aantal blanco en ongeldige stembiljetten.

De aantallen, vermeld in het eerste lid, worden in het proces-verbaal vermeld.

§8. De stembiljetten, ingedeeld per lijst in categorie 1 en 2, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 1° en 2°, en de ongeldige en blanco stembiljetten, zijnde categorie 3, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 3°, worden na telling in afzonderlijke verzegelde enveloppen gestoken, net als de stembiljetten waarover een lid van het stembureau of een getuige een opmerking heeft gemaakt als vermeld in paragraaf 5.

§9. De getuigen hebben het recht de enveloppen te verzegelen en hun opmerkingen in het proces-verbaal te laten opnemen.

Art. 156. Het proces-verbaal van het telbureau wordt tijdens de telverrichtingen opgemaakt.

De resultaten van de telling worden in het proces-verbaal vermeld in de volgorde en volgens de aanwijzingen van een modeltabel, op te maken door de voorzitter van het hoofdbureau overeenkomstig artikel 122.

Die tabel vermeldt:

1° het aantal stembiljetten dat in elke stembus gevonden is;

2° het aantal blanco of ongeldige stembiljetten;

3° het aantal geldige stembiljetten;

4° voor elke lijst, gerangschikt volgens volgnummer, het aantal lijststemmen en het aantal naamstemmen voor elke kandidaat.

Van die tabel wordt onmiddellijk een tweede exemplaar gemaakt.

Art. 157. §1. Als het telbureau ook als hoofdbureau fungeert, vult de voorzitter de resultaten van de telling onmiddellijk in op het proces-verbaal, vermeld in artikel 156, eerste lid. Het proces-verbaal wordt definitief na de ondertekening door alle leden

van het bureau. Het proces-verbaal geeft de officiële uitslag weer van de verkiezingen.

§2. Als het telbureau niet als hoofdbureau fungeert, legt de voorzitter van het telbureau een ontwerp van het proces-verbaal en de bijbehorende tabel voor aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, aan de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau.

§3. Als de voorzitter van het hoofdbureau zich niet akkoord verklaart met het ontwerp van het proces-verbaal en de bijbehorende tabel, vraagt hij de voorzitter van het telbureau de tabel aan te vullen of te verbeteren en, in voorkomend geval, het ontwerp van proces-verbaal aan te vullen of te verbeteren.

§4. Alleen als de voorzitter van het hoofdbureau zich akkoord verklaart met het ontwerp van het proces-verbaal en de bijbehorende tabel, ondertekent hij die stukken en kunnen de leden van het telbureau en de getuigen het proces-verbaal met de tabel en het tweede exemplaar daarvan ondertekenen, waardoor die documenten definitief worden. Daarna ontbindt de voorzitter zijn telbureau.

Art. 158. §1. De voorzitter van het telbureau bezorgt onmiddellijk, tegen ontvangstbewijs, aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, het stadsdistrictshoofdbureau een verzegelde enveloppe met daarin de ondertekende tabel, vermeld in artikel 157, §4.

§2. De voorzitter van het telbureau bezorgt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, het stadsdistrictshoofdbureau, binnen vierentwintig uur:

1° in een verzegeld pak: het proces-verbaal van het telbureau en het tweede exemplaar van de door de leden van het telbureau ondertekende tabel, vermeld in artikel 157, §4;

2° in een verzegeld pak: de betwiste stembiljetten, vermeld in artikel 155, §8;

3° in een verzegeld pak: de niet-betwiste stembiljetten, vermeld in artikel 155, §8;

4° in een pak: de aanstellingsbrieven van de getuigen;

5° in een pak: de enveloppen die hij ontvangen heeft van de voorzitters van de stembureaus, vermeld in artikel 145;

6° in een pak: het modelstembiljet, vermeld in artikel 138, §1, en het formulier, vermeld in artikel 142, §3.

§3. Die stukken worden beveiligd bewaard in het hoofdbureau.

De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten waaraan de processen-verbaal, de tabel en de enveloppen vermeld in dit hoofdstuk moeten voldoen.

Art. 159. De voorzitter van het telbureau stuurt onmiddellijk na de stemming het formulier voor de betaling van het presentiegeld naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Art. 160. Nadat het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, het stadsdistrictshoofdbureau de resultaten van de telling in de verschillende telbureaus

ontvangen heeft, gaat het onmiddellijk over tot de algemene telling van de stemmen in aanwezigheid van de leden van het hoofdbureau en van de getuigen.

Het gemeentelijk hoofdbureau maakt onmiddellijk het proces-verbaal op van de algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen. In voorkomend geval maakt het stadsdistrictshoofdbureau onmiddellijk het proces-verbaal op van de algemene telling voor de gemeenteraadsverkiezingen en het proces-verbaal van de algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen. Die processen-verbaal worden ondertekend door de leden en door de getuigen.

Als het hoofdbureau om 24 uur niet in het bezit is van de uitslagen van alle telbureaus, kan de voorzitter van het hoofdbureau beslissen dat de telling of de voortzetting ervan uitgesteld wordt tot de volgende ochtend om 9 uur. De voorzitter van het hoofdbureau zorgt voor de bewaring van de tabellen, vermeld in artikel 158, §1.

Art. 161. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau bezorgt via digitale weg, op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt, aan de Vlaamse Regering het totaal van de neergelegde stembiljetten, het totaal van de geldige stembiljetten, het totaal van de blanco en ongeldige stembiljetten en het door elke kandidaat behaalde aantal naamstemmen.

De uitslagen of de gedeeltelijke uitslagen kunnen pas worden verspreid als alle stembureaus gesloten zijn.

De Vlaamse Regering kan de voorzitters van de hoofdbureaus machtigen om gedeeltelijke uitslagen via digitale weg mee te delen en bepaalt onder welke voorwaarden dat gebeurt.

Art. 162. Wat betreft de resultaten van de algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen bezorgt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau het proces-verbaal met de resultaten aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau.

Wat betreft de resultaten van de algemene telling voor de gemeenteraadsverkiezingen bezorgt de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau het proces-verbaal met de resultaten aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau.

Art. 163. Op verzoek van de voorzitter van het hoofdbureau stelt het college van burgemeester en schepenen personeelsleden ter beschikking van het hoofdbureau, die werken onder toezicht van het bureau. De aan die personeelsleden toe te kennen vergoeding wordt bepaald door het college van burgemeester en schepenen.

Art. 164. De getuigen hebben het recht hun opmerkingen in het proces-verbaal te laten opnemen.

Titel 5. Zeteltoewijzing, bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Hoofdstuk 1. Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij gemeenteraadsverkiezingen door het gemeentelijk hoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Afdeling 1. Verdeling van de zetels over de lijsten

Art. 165. Het stemcijfer van iedere lijst wordt bepaald door alle stembiljetten op te tellen waarop een geldige stem is uitgebracht bovenaan op de lijst of op een of meer kandidaten van die lijst.

Alleenstaande kandidaten worden geacht ieder een afzonderlijke lijst te vormen.

Art. 166. Het gemeentelijk hoofdbureau deelt het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1; 1 ½; 2; 2 ½; 3; 3 ½; 4; 4 ½; enzovoort en rangschikt de quotiënten in de volgorde van belangrijkheid, tot er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn.

De verdeling over de lijsten gebeurt door aan iedere lijst zoveel zetels toe te kennen als haar stemcijfer quotiënten heeft opgeleverd, gelijk aan of hoger dan het laatst gerangschikte quotiënt. Als een zetel met evenveel recht aan verscheidene lijsten toekomt, wordt hij toegekend aan de lijst met het hoogste stemcijfer en, bij gelijkheid van de stemcijfers, aan de lijst waarop de kandidaat voorkomt die onder de kandidaten van wie de verkiezing in het geding is, de meeste stemmen heeft verkregen of die, subsidiair, de jongste in jaren is.

Afdeling 2. Aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers

Art. 167. Als het aantal kandidaten van een lijst gelijk is aan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn al die kandidaten verkozen.

Art. 168. Als het aantal kandidaten van een lijst kleiner is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn die kandidaten allemaal verkozen en voegt het gemeentelijk hoofdbureau de niet-toegekende zetels bij die welke aan de overige lijsten toekomen.

De verdeling over deze lijsten, vermeld in het eerste lid, gebeurt door voortzetting van de bewerking, vermeld in artikel 166, eerste lid.

Art. 169. §1. Als het aantal kandidaten van een lijst groter is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, worden de verkozenen door het gemeentelijk hoofdbureau aangewezen op basis van de naamstemmen en een overdracht van de lijststemmen.

§2. De aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers gebeurt op de volgende manier:

1° per lijst wordt het verkiesbaarheidscijfer op de volgende manier berekend:

$$\frac{(\text{stemcijfer van de lijst}) \times (\text{aantal zetels aan die lijst toegekend})}{\text{aantal zetels aan die lijst toegekend} + 1}$$

De eventuele decimalen van het quotiënt dat verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;

2° het aantal over te dragen stemmen wordt op de volgende manier berekend:

$$\frac{\text{(aantal stembiljetten met een lijststem, vermeld in artikel 155, §3, eerste lid, 1°) X}}{\text{(aantal zetels aan die lijst toegekend)}}$$

3

De eventuele decimalen van het quotiënt dat verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;

3° het aantal stemmen, vermeld in 2° wordt als volgt overgedragen: de toe te kennen stembiljetten worden toegevoegd aan de naamstemmen die de eerste kandidaat van de lijst heeft behaald, om het verkiesbaarheidscijfer van die lijst vermeld in 1°, te bereiken. Als er een overschot is, wordt dat op vergelijkbare wijze toegekend aan de tweede kandidaat, vervolgens aan de derde, enzovoort, tot het aantal over te dragen stemmen, vermeld in 2°, uitgeput is;

4° de zetels worden toegekend aan de kandidaten in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald, na de overdracht van de stemmen, vermeld in 3°. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend;

5° de niet-verkozen kandidaten worden eerste, tweede, derde, enzovoort opvolger verklaard in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben bekomen, na een nieuwe overdracht van de stemmen vermeld in 3°, te beginnen bij de eerste niet-effectief verkozen kandidaat. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend.

Afdeling 3. Bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Art. 170. Het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau wordt onmiddellijk opgemaakt en ondertekend door de leden en door de getuigen.

Art. 171. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau kondigt de uitslag van de algemene telling van de stemmen en de namen van de kandidaten die tot gemeenteraadslid of opvolger gekozen zijn, in het openbaar af.

Onmiddellijk na die afkondiging zendt de voorzitter van het hoofdbureau aan de Vlaamse Regering een staat waarin voor elke voorgedragen lijst het stemcijfer en het aantal verkregen zetels worden vermeld.

Art. 172. §1. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bezorgt binnen drie dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur de volgende stukken betreffende de gemeenteraadsverkiezingen:

1° het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau, in voorkomend geval aangevuld met de processen-verbaal van de algemene telling van de gemeenteraadsverkiezingen ontvangen van de voorzitter van de stadsdistrictshoofdbureaus overeenkomstig artikel 162, tweede lid;

2° de stukken die aan hem bezorgd zijn overeenkomstig artikel 158, §1 en 2.

§2. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bezorgt binnen drie dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur:

1° het ondertekende proces-verbaal van de algemene telling van de provincieraadsverkiezingen, vermeld in artikel 160, tweede lid;

2° de stukken betreffende de provincieraadsverkiezingen die aan hem bezorgd zijn overeenkomstig artikel 158, §1 en 2.

Art. 173. De gemeentesecretaris legt een tweede exemplaar van het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau, dat door de leden eensluidend verklaard is, voor iedereen ter inzage.

Het gemeentebestuur bezorgt aan iedere kandidaat die erom vraagt, een uittreksel uit dat proces-verbaal.

Art. 174. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de opslag, de organisatie en de vernietiging van de stukken.

Hoofdstuk 2. Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij stadsdistrictsraadsverkiezingen door het stadsdistrictshoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Art. 175. De bepalingen, vermeld in artikel 165 tot en met 174, zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de stadsdistrictsraden met dien verstande dat:

1° "gemeentelijk hoofdbureau" wordt gelezen als "stadsdistrictshoofdbureau";

2° "gemeentesecretariaat" wordt gelezen als "secretariaat van het stadsdistrict";

3° "gemeenteraadsverkiezingen" wordt gelezen als "stadsdistrictsraadsverkiezingen";

4° "gemeente" wordt gelezen als "stadsdistrict";

5° artikel 166, eerste lid, wordt gelezen als "Het stadsdistrictshoofdbureau deelt het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, enzovoort en rangschikt de quotiënten in de volgorde van hun belangrijkheid, tot er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn."

Art. 176. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau bezorgt binnen drie dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur:

1° de ondertekende processen-verbaal van de algemene telling van de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen, vermeld in artikel 160, tweede lid;

2° de stukken betreffende de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen die aan hem bezorgd zijn overeenkomstig artikel 158, §1 en 2.

Hoofdstuk 3. Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij provincieraadsverkiezingen door het provinciaal hoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Afdeling 1. Verdeling van de zetels over de lijsten

Art. 177. Het stemcijfer van iedere lijst wordt bepaald door de optelling van alle stembiljetten waarop een geldige stem is uitgebracht bovenaan de lijst of voor één of meer kandidaten van die lijst.

Alleenstaande kandidaten worden geacht ieder een afzonderlijke lijst te vormen.

Art. 178. De lijsten die minstens 5 % van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen hebben behaald in het provinciedistrict, komen in aanmerking voor de rechtstreekse zetelverdeling, bedoeld in artikel 179, 180 en 181, §1.

Onderafdeling 1. Verdeling van de zetels in provinciedistricten waar geen gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan

Art. 179. §1. In de provinciedistricten waar geen gebruik is gemaakt van het in artikel 101 aan de kandidaten toegestane recht om een lijstenverbinding aan te gaan, wordt de verdeling van de zetels gedaan overeenkomstig dit artikel.

§2. Het provinciaal hoofdbureau deelt per provinciedistrict het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, 5, enzovoort, en rangschikt de quotiënten in de volgorde van hun grootte, totdat er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn.

Het laatste quotiënt dient als kiesdeler.

De verdeling over de lijsten gebeurt zo dat aan iedere lijst een aantal zetels wordt toegekend, gelijk aan het aantal keren dat haar stemcijfer de kiesdeler bevat, behoudens toepassing van artikel 180.

Art. 180. Wanneer een zetel met evenveel recht aan verscheidene lijsten toekomt, wordt hij toegekend aan de lijst met het hoogste stemcijfer en bij gelijkheid van de stemcijfers, dan de lijst waarop een kandidaat voorkomt die onder de kandidaten van wie de verkiezing in het geding is, de meeste stemmen heeft verkregen of subsidiair, de jongste in jaren is.

Onderafdeling 2. Verdeling van de zetels in de provinciedistricten waar gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan

Art. 181. §1. In de provinciedistricten waar gebruik is gemaakt van het in artikel 101 bedoelde recht, bepaalt het provinciaal hoofdbureau per provinciedistrict de kiesdeler door het algemeen totaal van de geldige stemmen te delen door het getal van de in het provinciedistrict toe te kennen zetels.

Het provinciaal hoofdbureau deelt voor ieder provinciedistrict het stemcijfer van elke lijst, die overeenkomstig artikel 177 tot de zetelverdeling wordt toegelaten, door die kiesdeler, zonder de bewerking tot de decimalen voort te zetten. Het aldus tot een geheel getal vastgestelde quotiënt bepaalt het aantal zetels dat bij een eerste verdeling wordt toegekend. Voor elke lijst schrijft het provinciaal hoofdbureau, tegenover het aantal zetels dat haar aldus bij de eerste verdeling is toegekend, het overschot van de deling, dit wil zeggen het aantal nog niet gebruikte stemmen.

§2. Het provinciaal hoofdbureau stelt het stemcijfer van iedere lijstengroep vast door een optelling van de stemcijfers van de lijsten die er deel van uitmaken. De andere lijsten behouden hun stemcijfers.

Het provinciaal hoofdbureau bepaalt per provinciaal kiesarrondissement door samentelling van de eenheden van de ingevolge paragraaf 1 vastgestelde quotiënten hoeveel zetels de verschillende lijstengroepen en de alleenstaande lijsten voor het gehele provinciaal kiesarrondissement reeds hebben verkregen en hoeveel zetels aanvullend te verdelen zijn.

Tot die aanvullende verdeling laat het provinciaal hoofdbureau alle lijstengroepen toe, die :

1° én minstens 5 % van het totaal aantal geldig uit gebrachte stemmen in de provincie hebben behaald. Om dit vast te stellen telt het provinciaal hoofdbureau het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen van alle provinciedistricten samen, alsook het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen op de lijsten die zich hebben verbonden.

2° én in minstens één provinciedistrict van het provinciaal kiesarrondissement waartoe het provinciedistrict behoort een aantal stemmen hebben verkregen dat ten minste gelijk is aan 66 % van de kiesdeler, vastgesteld overeenkomstig paragraaf 1, eerste lid. Het laat eveneens toe de verdeling toe de alleenstaande lijsten die dit procent hebben bereikt.

Het provinciaal hoofdbureau deelt de stemcijfers, bedoeld in het tweede lid achtereenvolgens door 1, 2, 3, enzovoort, indien de lijst nog geen enkele zetel definitief heeft verkregen; door 2, 3, 4, enzovoort, indien zij slechts één zetel heeft verkregen; door 3, 4, 5, enzovoort, indien zij reeds twee zetels heeft verkregen en zo vervolgens, zodat bij de eerste deling telkens gedeeld wordt door een cijfer gelijk aan het totaal van de zetels dat de groep of de lijst zou verkrijgen indien de eerste van de nog beschikbare zetels haar toegekend werd.

Het provinciaal hoofdbureau rangschikt de quotiënten in de volgorde van hun belangrijkheid totdat een aantal quotiënten gelijk aan het aantal aanvullend te verdelen zetels is bereikt; elk in aanmerking komend quotiënt brengt de toekenning mee van een aanvullende zetel aan de betrokken groep of lijst.

§3. Het provinciaal hoofdbureau wijst vervolgens per provinciaal kiesarrondissement de provinciedistricten aan waar de verbonden lijsten de hun toekomende aanvullende zetel of zetels zullen verkrijgen.

Voor de alleenstaande lijsten is de aanwijzing volkomen duidelijk en heeft de toekenning het eerst plaats, en wel te beginnen met de lijsten die de hoogste in aanmerking komende quotiënten hebben.

Voor de verbonden lijsten geschiedt de aanwijzing als volgt.

De volgorde van de belangrijkheid van de in paragraaf 2, vijfde lid, bedoelde quotiënten bepaalt de orde waarin elke groep achtereenvolgens aan de beurt komt om de nog toe te kennen zetel te bezetten.

Samen met elke groep komt het provinciedistrict aan de beurt waar de groep een zetel verkrijgt.

Daarvoor schrijft het provinciaal hoofdbureau onder elkaar, in evenveel kolommen als er alleenstaande lijsten en groepen voor de verdeling aan de beurt komen, de niet vertegenwoordigde stemoverschotten in, zoals bedoeld in paragraaf 1, tweede lid; het rangschikt ze in de volgorde van hun belangrijkheid en vermeldt tegenover elk overschot de naam van het provinciedistrict waarop het betrekking heeft.

De groep waaraan de eerste zetel bij de aanvullende toekenning van de mandaten toekomt, verkrijgt hem in het provinciedistrict dat bovenaan staat in de aan die groep toegewezen kolom, en zo verder. Heeft het aan de beurt komende provinciedistrict het volle aantal zetels reeds verkregen, dan gaat de zetel die de aan de beurt

komende groep toekomt, naar het provinciedistrict dat onmiddellijk volgt in dezelfde kolom, en in voorkomend geval naar het daarop volgende provinciedistrict.

Zijn alle zetels reeds toegekend in de provinciedistricten waar de groep kandidaten heeft, dan kan de aanvullende zetel haar niet worden toegekend en wordt het mandaat dat nog openstaat in het provinciedistrict waar de groep geen kandidaten heeft, overeenkomstig het volgende lid aan een andere lijst toegekend.

Wanneer, nadat de lijsten aan de beurt gekomen zijn en de provinciedistricten aangewezen zijn, bevonden wordt dat in een provinciedistrict een lijst meer zetels verkrijgt dan zij er kandidaten telt, voegt het provinciaal hoofdbureau de niet toegekende zetels bij die welke aan de overige lijsten in hetzelfde provinciedistrict toekomen, en zet de bewerkingen, vermeld in paragraaf 2 voort; ieder nieuw quotiënt brengt toekenning mee van een zetel van de betrokken groep of lijst die een toereikend aantal kandidaten telt in het provinciedistrict.

§4. Indien een groep van verbonden lijsten recht heeft op meer aanvullende zetels dan zij lijsten telt, wordt de toekenning van een tweede zetel aan een van deze lijsten, de eerste in de orde aangegeven onder paragraaf 3, pas gedaan nadat de andere lijsten van de groep elk een eerste aanvullende zetel hebben verkregen.

Afdeling 2. Aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers

Art. 182. Als het aantal kandidaten van een lijst gelijk is aan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn al die kandidaten verkozen.

Art. 183. Als het aantal kandidaten van een lijst kleiner is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn de kandidaten allemaal verkozen en voegt het provinciaal hoofdbureau de niet-toegekende zetels bij die welke aan de overige lijsten toekomen.

De zetels worden verdeeld over de lijsten door de bewerking, vermeld in artikel 179, §2, eerste lid, voort te zetten.

Art. 184. §1. Als het aantal kandidaten van een lijst groter is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, worden de verkozenen door het provinciaal hoofdbureau aangewezen op basis van de naamstemmen en een overdracht van de lijststemmen.

§2. De aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers gebeurt op de volgende manier:

1° per lijst wordt het verkiesbaarheidscijfer op de volgende manier berekend:

$$\frac{(\text{stemcijfer van de lijst}) \times (\text{aantal zetels aan die lijst toegekend})}{\text{aantal zetels aan die lijst toegekend} + 1}$$

De eventuele decimalen van het quotiënt dat daardoor verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;

2° het aantal over te dragen stemmen wordt op de volgende manier berekend:

$$\frac{(\text{aantal stembiljetten met een lijststem, vermeld in artikel 155, §3, eerste lid, 1°}) \times (\text{aantal zetels aan die lijst toegekend})}{3}$$

De eventuele decimalen van het quotiënt dat daardoor verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;

3° het aantal stemmen vermeld in 2° wordt als volgt overgedragen: de toe te kennen stembiljetten worden toegevoegd aan de naamstemmen die de eerste kandidaat van de lijst heeft behaald, om het verkiesbaarheidscijfer van die lijst, vermeld in 1°, te bereiken. Als er een overschot is, wordt dat op vergelijkbare wijze toegekend aan de tweede kandidaat, vervolgens aan de derde enzovoort, totdat het aantal over te dragen stemmen, zoals vermeld in 2°, uitgeput is;

4° de zetels worden toegekend aan de kandidaten in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald, na de overdracht van de stemmen, vermeld in 3°. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend;

5° de niet-verkozen kandidaten worden eerste, tweede, derde enzovoort opvolger verklaard in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald, na een nieuwe overdracht van de stemmen als vermeld in 3°, beginnende bij de eerste niet-effectief verkozen kandidaat. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend.

Afdeling 3. Bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Art. 185. Het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau wordt onmiddellijk opgemaakt. Het wordt ondertekend door de leden van het provinciaal hoofdbureau en door de getuigen.

Art. 186. De voorzitter van het provinciaal hoofdbureau kondigt de uitslag van de algemene telling van de stemmen en de namen van de kandidaten die tot provincieraadslid of opvolger gekozen zijn, in het openbaar af.

Onmiddellijk na de afkondiging, vermeld in het eerste lid, zendt de voorzitter van het hoofdbureau aan de Vlaamse Regering een staat waarin voor elke voorgedragen lijst het stemcijfer en het aantal verkregen zetels worden vermeld.

Art. 187. De voorzitter van het provinciaal hoofdbureau bezorgt binnen vijf dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau, aangevuld met de processen-verbaal van de algemene telling van de provincieraadsverkiezingen, ontvangen van de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus overeenkomstig artikel 162, en, in voorkomend geval, van de voorzitters van de stadsdistrictshoofdbureaus.

Art. 188. Een tweede exemplaar van het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau die door de leden eensluidend verklaard is, wordt op de griffie van de provincie voor iedereen ter inzage gelegd.

Het provinciebestuur bezorgt aan iedere kandidaat die erom vraagt een uittreksel uit dat proces-verbaal.

Art. 189. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de opslag, de organisatie en de vernietiging van de stukken.

Deel 4. Na de verkiezingsdag

Titel 1. Verkiezingsuitgaven**Hoofdstuk 1. Beperking en controle van de verkiezingsuitgaven****Afdeling 1. Uitgaven voor propaganda op gewestelijk vlak**

Art. 190. De uitgaven en de financiële verbintenissen voor verkiezingspropaganda op gewestelijk vlak van de politieke partijen die een gemeenschappelijk volgnummer en een beschermde lijstnaam hebben verkregen met toepassing van titel 13 van deel 2, mogen in totaal niet meer dan 372.000 euro bedragen.

Voor de politieke partijen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, maar die minder dan vijftig lijsten onder hun gemeenschappelijk volgnummer en beschermde lijstnaam voordragen, wordt het bedrag, vermeld in het eerste lid, verminderd tot 340.000 euro.

De bedragen, vermeld in het eerste en tweede lid, kunnen door de Vlaamse Regering geïndexeerd worden.

De politieke partijen kunnen campagne voeren met een of meer kandidaten.

Afdeling 2. Uitgaven voor propaganda op lokaal vlak

Art. 191. §1. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van de lijsten mag voor de gemeenteraadsverkiezingen, stadsdistrictsraadsverkiezingen en provincieraadsverkiezingen per lijst niet meer bedragen dan per schijf:

- 1° tot 1000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers : 2,70 euro per ingeschreven kiezer;
- 2° van 1001 tot 5000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,10 euro per ingeschreven kiezer;
- 3° van 5001 tot 10.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,80 euro per ingeschreven kiezer;
- 4° van 10.001 tot 20.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,00 euro per ingeschreven kiezer;
- 5° van 20.001 tot 40.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,10 euro per ingeschreven kiezer;
- 6° van 40.001 tot 80.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,20 euro per ingeschreven kiezer;
- 7° vanaf 80.001 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,14 euro per ingeschreven kiezer.

De bedragen, vermeld in het eerste lid, kunnen door de Vlaamse Regering geïndexeerd worden.

§2. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor gemeenteraadsverkiezingen, stadsdistrictsraadsverkiezingen en provincieraadsverkiezingen per kandidaat niet meer bedragen dan per schijf:

1° tot 50.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,080 euro per ingeschreven kiezer, met een minimum van 1250 euro per kandidaat;
2° van 50.001 tot 100.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,030 euro per ingeschreven kiezer;
3° vanaf 100.001 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,015 euro per ingeschreven kiezer.

De bedragen, vermeld in het eerste lid, kunnen door de Vlaamse Regering geïndexeerd worden.

§3. Als een kandidaat op verschillende lijsten tegelijk kandideert, mogen de maximumbedragen, vermeld in paragraaf 2, niet samengeteld worden. Alleen het hoogste maximumbedrag wordt in aanmerking genomen.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid mag een kandidaat die tegelijk op een provincielijst en op een of twee andere lijsten kandideert, twee van de maximumbedragen, vermeld in paragraaf 2, waaronder dat voor de provincieraadsverkiezingen, samentellen, als hij zich voor die laatste verkiezingen kandidaat stelt in een provinciedistrict waartoe de gemeente waar hij in het bevolkingsregister is ingeschreven, niet behoort.

§4. Het aantal op de kiezerslijst ingeschreven kiezers, vermeld in paragraaf 1 en paragraaf 2, wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 16.

Art. 192. Uiterlijk veertig dagen voor de verkiezingen of, in geval van buitengewone verkiezingen, uiterlijk de dag van de oproeping van de kiezers, deelt de Vlaamse Regering de maximumbedragen mee die werden berekend overeenkomstig de bepaling van artikel 191, en die mogen worden uitgegeven door de lijsten en de kandidaten voor de verkiezingen van de raden.

Afdeling 3. Uitgaven voor verkiezingspropaganda

Art. 193. §1. Uitgaven voor verkiezingspropaganda zijn alle uitgaven en financiële verbintenissen voor mondelinge, schriftelijke, auditieve en visuele boodschappen die erop gericht zijn het resultaat van een politieke partij, een lijst en de kandidaten ervan gunstig te beïnvloeden, en worden verricht tijdens een periode van drie maanden voor de verkiezingen van de raden of, in geval van buitengewone verkiezingen, vanaf de dag van de oproeping van de kiezers.

§2. Als uitgaven voor de verkiezingspropaganda, vermeld in paragraaf 1, worden ook de uitgaven beschouwd die gedaan worden door derden voor politieke partijen, lijsten of kandidaten, tenzij die politieke partijen, lijsten of kandidaten de derden onmiddellijk na de kennisneming van de door hen gevoerde campagne, per aangetekende brief ertoe aanmanen de campagne te staken en een afschrift bezorgen van die aangetekende brief, al dan niet vergezeld van het akkoord van de derden tot staking, aan de voorzitter van het verkiezingshoofdbureau. Het afschrift wordt gevoegd bij de door de betrokken partijen, lijsten of kandidaten ingediende aangiften van hun verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen.

§3. Als uitgaven voor verkiezingspropaganda worden niet beschouwd:
1° het verlenen van persoonlijke, niet-bezoldigde diensten, alsook het gebruik van een persoonlijk voertuig;

2° de publicatie in een dagblad of tijdschrift van redactionele artikelen, op voorwaarde dat die publicatie op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschiedt als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, vergoeding of belofte van betaling of vergoeding. Bovendien mag het niet gaan om een dagblad of tijdschrift dat speciaal wordt uitgegeven ten behoeve van of met het oog op de verkiezingen en moet de verspreiding en de frequentie van de publicatie dezelfde zijn als buiten de verkiezingsperiode;

3° de uitzending op radio of televisie van programma's met berichten of commentaren, op voorwaarde dat die uitzendingen op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschieden als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, vergoeding of belofte van betaling of vergoeding;

4° de uitzending of een reeks van uitzendingen op radio of televisie van verkiezingsprogramma's, op voorwaarde dat vertegenwoordigers van de politieke partijen aan die uitzendingen kunnen deelnemen;

5° de kostprijs van periodieke manifestaties, op voorwaarde dat:

a) ze niet uitsluitend voor verkiezingsdoeleinden worden georganiseerd;

b) het om geregelde en telkens terugkerende manifestaties gaat die altijd op dezelfde wijze worden georganiseerd. De periodiciteit ervan wordt beoordeeld hetzij aan de hand van een referentieperiode van twee jaar voor de periode, vermeld in paragraaf 1, waarin de manifestatie in kwestie jaarlijks eenmaal moet hebben plaatsgevonden, hetzij aan de hand van een referentieperiode van vier jaar voor de periode, vermeld in paragraaf 1, waarin de manifestatie in kwestie tweejaarlijks ten minste eenmaal moet hebben plaatsgevonden. Als de uitgaven voor reclame en uitnodigingen in vergelijking met het gewone verloop van een dergelijke manifestatie evenwel uitzonderlijk blijken te zijn, moeten ze bij wijze van uitzondering wel als verkiezingsuitgave aangerekend worden;

6° de kostprijs van niet-periodieke manifestaties die voor verkiezingsdoeleinden worden georganiseerd en waarvoor een deelnameprijs wordt aangerekend, als de uitgaven worden gedekt door de inkomsten, met uitzondering van de inkomsten uit sponsoring, en als het niet om uitgaven voor reclame en uitnodigingen gaat. Als de inkomsten de uitgaven niet dekken, moet het verschil als een verkiezingsuitgave worden aangerekend;

7° de uitgaven die tijdens de verkiezingsperiode worden verricht in het kader van een normale partijwerking op nationaal of lokaal niveau, meer bepaald voor de organisatie van congressen en partijbijeenkomsten. Als de uitgaven voor reclame en uitnodigingen in vergelijking met het gewone verloop van een dergelijke manifestatie evenwel uitzonderlijk blijken te zijn, moeten ze bij wijze van uitzondering wel als verkiezingsuitgave worden aangerekend;

8° de uitgaven voor de aanmaak van internettoepassingen, op voorwaarde dat die aanmaak op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschiedt als buiten de verkiezingsperiode.

§4. De uitgaven en financiële verbintenissen voor goederen, leveringen en diensten die onder de toepassing van paragraaf 1 vallen, moeten tegen de geldende marktprijzen worden verrekend.

Afdeling 4. Verboden of gereguleerde propagandamiddelen

Art. 194. Tijdens de drie maanden die aan de datum van de verkiezingen voorafgaan of, in geval van buitengewone verkiezingen, vanaf de dag van de oproeping van de kiezers mogen de politieke partijen, de lijsten en de kandidaten, alsook derden die propaganda voor politieke partijen, lijsten of kandidaten willen maken:

1° geen geschenken of gadgets verkopen of verspreiden;

2° geen commerciële telefooncampagnes voeren;

3° niet gebruikmaken van commerciële reclameborden of affiches;

4° niet gebruikmaken van niet-commerciële reclameborden of affiches die groter zijn dan 4 m².

5° niet gebruikmaken van commerciële reclamespots op radio, televisie en in bioscopen;

Voor dezelfde periode bepaalt de Vlaamse Regering de algemene regels voor het aanbrengen van verkiezingsaffiches en de organisatie van gemotoriseerde optochten.

Afdeling 5. De giften

Art. 195. §1. Alleen natuurlijke personen kunnen giften doen aan politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen. Kandidaten en politieke mandatarissen kunnen ook giften ontvangen van de politieke partij of de lijst waarvoor zij kandideren of waarvoor zij een mandaat bekleden. Componenten mogen ook giften ontvangen van hun politieke partij en omgekeerd.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid zijn giften vanwege natuurlijke personen die feitelijk optreden als tussenpersonen van rechtspersonen of feitelijke verenigingen, verboden.

De identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer, in welke vorm ook, doen aan politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen, wordt door de begunstigen jaarlijks geregistreerd. Politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen mogen vanwege dezelfde natuurlijke persoon jaarlijks elk maximaal 500 euro, of de tegenwaarde daarvan, als gift ontvangen. De schenker mag jaarlijks in het totaal maximaal 2000 euro, of de tegenwaarde daarvan, besteden aan giften ten voordele van politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen. De afdrachten van politieke mandatarissen aan hun politieke partij, in welke vorm ook, worden niet als giften beschouwd.

De prestaties die rechtspersonen, natuurlijke personen of feitelijke verenigingen kosteloos of onder de reële kost verlenen, worden, net als de ter beschikking gestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald, met giften gelijkgesteld. Prestaties die door een politieke partij of een kandidaat klaarblijkelijk boven de marktprijs zijn aangerekend, worden ook als giften van rechtspersonen, natuurlijke personen of feitelijke verenigingen beschouwd.

§2. De politieke partij die in strijd met de bepalingen, vermeld in paragraaf 1, een gift aanvaardt, verliest, ten belope van het dubbele van het bedrag van de gift, het recht

op de dotatie die krachtens artikel 9 van het reglement van 23 februari 2005 van het Vlaams Parlement door de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven zou worden toegekend tijdens de maanden die volgen op de vaststelling van de niet-naleving.

Wie in strijd met de bepaling, vermeld in paragraaf 1, een gift doet aan een politieke partij, aan één van haar componenten, ongeacht de rechtsvorm ervan, aan een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris, of wie als kandidaat of als politiek mandataris een gift aanvaardt, wordt gestraft met een geldboete van 26 tot 100.000 euro. Wie zonder kandidaat of politiek mandataris te zijn een dergelijke gift aanvaardt in naam of voor rekening van een politieke partij, een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris, wordt met dezelfde sanctie bestraft.

Het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, is van toepassing op de bovenvermelde misdrijven.

Het vonnis kan op bevel van de rechtbank geheel of bij uittreksel opgenomen worden in de dag- en weekbladen die ze heeft aangeduid.

Afdeling 6. De aangifte en controle van de uitgaven

Onderafdeling 1. Uitgaven van de politieke partijen

Art. 196. §1. De politieke partijen die een gemeenschappelijk volgnummer en een beschermde lijstnaam hebben verkregen met toepassing van titel 13 van deel 2, geven binnen dertig dagen na de verkiezingen hun verkiezingsuitgaven aan bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de nationale zetel van de partij gevestigd is. Bij de aangifte van de uitgaven wordt een aangifte over de herkomst van de geldmiddelen gevoegd, waarbij de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, geregistreerd wordt.

§2. De aangiften worden opgesteld op de daartoe bestemde formulieren en worden ondertekend door de door de politieke partij gemandateerde persoon. De formulieren worden door de Vlaamse Regering ter beschikking gesteld.

Art. 197. §1. De voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, vermeld in artikel 196, maken een verslag op van de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen.

§2. De verslagen worden binnen zestig dagen na de verkiezingen in vier exemplaren opgemaakt. De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in artikel 196, bewaart twee exemplaren. De overige twee exemplaren worden bezorgd aan de voorzitter van de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven.

Het verslag wordt opgesteld op de daartoe bestemde formulieren, die door de Vlaamse Regering ter beschikking worden gesteld.

Een exemplaar van het verslag wordt vanaf de zestigste dag na de verkiezingen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in artikel 196, gedurende vijftien dagen ter inzage gelegd.

De opmerkingen op de verslagen worden door de voorzitters aan de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven bezorgd.

Art. 198. Na onderzoek van de verslagen en van de opmerkingen die overeenkomstig artikel 197 werden ingediend, doet de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven op tegenspraak en uiterlijk negentig dagen nadat ze alle verslagen ontvangen heeft, uitspraak over de juistheid en volledigheid van elk verslag.

Het eindverslag van de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven vermeldt:
1° per politieke partij het totaalbedrag van de verkiezingsuitgaven ten voordele van die partij;
2° elke overtreding van artikel 190 en 194, die aan de politieke partij toegerekend kan worden.

De voorzitter van het Vlaams Parlement stuurt het eindverslag van de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven onverwijld naar het Belgisch Staatsblad, die het binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad bekendmaakt.

§4. De Controlecommissie Verkiezingsuitgaven controleert de registraties, vermeld in artikel 196.

Onderafdeling 2. *Uitgaven van de lijsten en de kandidaten*

Art. 199. §1. De lijsttrekker of de daartoe door de lijsttrekker gemandateerde persoon geeft binnen dertig dagen na de verkiezingen de verkiezingsuitgaven van de lijst en van elke kandidaat aan bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin naargelang het geval de gemeente, het stadsdistrict of het provinciedistrict gelegen is. Bij de aangifte van de uitgaven wordt een aangifte over de herkomst van de geldmiddelen gevoegd, waarbij de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, geregistreerd wordt.

§2. De aangiften worden opgesteld op de daartoe bestemde formulieren en worden ondertekend door de lijsttrekker of door de daartoe door de lijsttrekker gemandateerde persoon. De formulieren worden door de Vlaamse Regering ter beschikking gesteld.

§3. De aangiften worden vanaf de eenendertigste dag na de verkiezingen gedurende vijftien dagen op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in paragraaf 1, ter inzage gelegd.

§4. De griffie van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in paragraaf 1, bewaart de aangiften gedurende honderdtwintig dagen na de verkiezingen en bezorgt ze of een kopie ervan aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen als ze daarom verzoekt.

Als geen enkele klacht of bezwaar werd ingediend, als vermeld in artikel 201 en 203, kunnen de aangiften door de kandidaten afgehaald worden gedurende drie maanden na de periode, vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 2. Sancties

Afdeling 1. Politieke sancties

Art. 200. Als de aangifte, vermeld in artikel 196, niet wordt ingediend, en bij overtreding van de verbodsbepalingen, vermeld in artikel 194, of bij overschrijding van het toegestane maximumbedrag, vermeld in artikel 190, en als die feiten aan de politieke partij toerekenbaar zijn, verliest de betrokken politieke partij gedurende de daaropvolgende periode die de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven bepaalt en die ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt, het recht op de dotatie, vermeld in artikel 9 van het reglement van 23 februari 2005 van het Vlaams Parlement.

Afdeling 2. Strafrechtelijke sancties

Art. 201. §1. Met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro, of met één van die straffen alleen, wordt gestraft:

1° iedereen die geen aangifte van zijn verkiezingsuitgaven of van de herkomst van de geldmiddelen heeft gedaan binnen dertig dagen na de verkiezingen;

2° iedereen die voor kiespropaganda met opzet uitgaven doet of verbintenissen aangaat die de maximumbedragen overschrijden, vermeld in artikel 191, §2 en §3;

3° iedereen die tijdens de drie maanden voor de datum van de verkiezingen, de bepalingen van artikel 194 niet naleeft;

4° de lijsttrekker die met opzet uitgaven doet of verbintenissen aangaat voor verkiezingspropaganda die de maximumbedragen overschrijden, vermeld in artikel 191, §2 en §3;

5° de lijsttrekker die niet beschikt over een gemeenschappelijk volgnummer en een beschermde lijstnaam, en die uitgaven verricht voor verkiezingspropaganda op gewestelijk vlak.

§2. Elke inbreuk, vermeld in paragraaf 1, kan worden vervolgd, hetzij op initiatief van de procureur des Konings, hetzij op grond van de klacht van een persoon die van enig belang doet blijken.

De procureur des Konings neemt geen anonieme klachten in aanmerking.

§3. De termijn voor de uitoefening van het initiatiefrecht van de procureur des Konings en voor de indiening van klachten met betrekking tot de overtredingen, vermeld in paragraaf 1, verstrijkt honderdtwintig dagen na de verkiezingen.

De procureur des Konings zendt binnen acht dagen na de indiening van de klachten een kopie aan de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, alsook aan de personen tegen wie de klacht is ingediend.

De procureur des Konings brengt de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen binnen dezelfde termijn op de hoogte van zijn beslissing om vervolging in te stellen met betrekking tot de feiten, vermeld in paragraaf 1.

§4. Iedereen die een klacht heeft ingediend of een vordering heeft ingesteld die ongegrond blijkt en waarvan vaststaat dat hij die heeft ingediend of ingesteld met het oogmerk te schaden, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 500 euro.

§5. De procureur des Konings kan met het oog op de vervolging, vermeld in paragraaf 2, aan een individuele kandidaat vragen alle inlichtingen te verstrekken over de herkomst van de gelden die voor de financiering van zijn verkiezingscampagne zijn aangewend.

Titel 2. Verkiezingsbetwistingen

Hoofdstuk 1. Bezwaar bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Afdeling 1. Oprichting van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 202. In iedere provincie wordt een Raad voor Verkiezingsbetwistingen opgericht.

De Raad zetelt op de plaats die door de voorzitter van de Raad wordt bepaald.

Afdeling 2. Bevoegdheid van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 203. De Raad spreekt zich als administratief rechtscollege uit over:

1° de bezwaren tegen de verkiezing;

2° de bezwaren op grond van de schending van de regelgeving inzake de verkiezingsuitgaven door kandidaten en lijsttrekkers.

Art. 204. De Raad kan de verkiezing alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaren op grond van een bezwaar. De verkiezing kan door de Raad alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden.

De gehele ongeldigverklaring van de verkiezing heeft tot gevolg dat de verkiezingen ab initio moeten hernomen worden met toepassing van de bepalingen opgenomen in dit decreet. Wanneer de Raad voor Verkiezingsbetwistingen oordeelt dat de verkiezingen gedeeltelijk worden vernietigd, duidt zij de bepalingen aan van dit decreet die bij de herverkiezing opnieuw moeten worden uitgevoerd.

De stembiljetten mogen alleen worden onderzocht als de met toepassing van artikel 110 tot en met 113, aangewezen getuigen aanwezig of althans behoorlijk opgeroepen zijn. De enveloppen die de stembiljetten bevatten, worden na het onderzoek opnieuw verzegeld in hun bijzijn en door hun toedoen.

Bij ontstentenis van bezwaren gaat de Raad alleen de juistheid na van de zetelverdeling tussen de lijsten en van de rangorde waarin de raadsleden en opvolgers gekozen zijn verklaard. Hij wijzigt, in voorkomend geval, als administratief rechtscollege ambtshalve de zetelverdeling en de rangorde.

Met behoud van de toepassing van artikel 208, §1, tweede lid, is de uitslag van de verkiezing, zoals hij door het hoofdbureau is afgekondigd, definitief vijftien dagen na de dag van de verkiezingen.

Art. 205. §1. Een verkozen kandidaat die de bepalingen van artikel 191, §2 en 3, artikel 194 of artikel 199, niet naleeft, wordt geschorst in de uitoefening van zijn mandaat voor een periode van maximaal drie maanden, of wordt definitief van zijn mandaat vervallen verklaard.

§2. Het mandaat van een lijsttrekker die de bepalingen van artikel 191, §1, artikel 194 of artikel 199, niet naleeft, wordt voor een periode van maximum drie maanden in de uitoefening van zijn mandaat geschorst, of wordt definitief van zijn mandaat vervallen verklaard.

§3. De schorsing en de vervallenverklaring treden in werking nadat ze gezag van gewijsde hebben gekregen.

De schorsing treedt ten vroegste in werking na de eedaflegging als raadslid. Voor de duur van de schorsing verkeert het raadslid in een staat van verhindering, als vermeld in artikel 14 van het Gemeentedecreet.

Het raadslid dat van zijn mandaat vervallen is verklaard, wordt in de gemeenteraad vervangen door de eerste opvolger van de lijst waarop hij werd verkozen.

Afdeling 3. Samenstelling van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 206. §1. De Raad bestaat uit een voorzitter, twee raadsleden en drie plaatsvervangers.

Zij worden benoemd voor een periode van zes jaar, die ingaat op 1 maart van het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden. Die periode is hernieuwbaar.

§2. Niemand kan tot voorzitter of raadslid worden benoemd tenzij hij zijn deskundigheid kan aantonen op het vlak van publiek recht, politieke wetenschappen of bestuurswetenschappen.

De volgende personen mogen geen deel uitmaken van de Raad:

1° de personen die in een periode van tien jaar voor hun benoeming lid zijn geweest van of zich kandidaat hebben gesteld voor de verkiezing van :

- a) de Kamer van Volksvertegenwoordigers;
- b) de Senaat;
- c) het Europees Parlement;
- d) het Vlaams Parlement;
- e) een gemeente-, provincie- of stadsdistrictsraad;
- f) een OCMW-raad;

2° de provinciegouverneurs en de arrondissementscommissarissen;

3° de staatsraden en auditeurs van de Raad van State.

§3. De Vlaamse Regering maakt de oproep tot de kandidaten bekend in het Belgisch Staatsblad. De kandidaturen worden op straffe van onontvankelijkheid per aangetekende zending bezorgd aan de Vlaamse Regering binnen een termijn van één maand na de bekendmaking.

§4. De kandidaten worden getoetst aan de uitsluitingscriteria, vermeld in paragraaf 2. De kandidaten worden beoordeeld aan de hand van een vergelijking van hun curriculae, aangevuld met een interview met de best gerangschikte kandidaten. De Vlaamse Regering kan zich tijdens de benoemingsprocedure laten bijstaan door Jobpunt Vlaanderen of zijn rechtsopvolger.

§5. De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, de plaatsvervangende voorzitter, de raadsleden en de plaatsvervangende raadsleden. Zij nemen hun ambt op nadat zij in handen van de provinciegouverneur de volgende eed hebben afgelegd: "Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt trouw na te komen".

§6. De Vlaamse Regering mag aan de leden van de Raad op geen enkele wijze enige instructie geven over de wijze waarop zij hun bevoegdheid uitoefenen.

§7. De voorzitter en de leden van de Raad ontvangen een forfaitaire vergoeding per zitting van de Raad. Het bedrag wordt door de Vlaamse Regering vastgesteld.

De voorzitter en de leden van de Raad maken aanspraak op de terugbetaling van reis- en verblijfkosten volgens de regeling die geldt binnen de Vlaamse administratie.

§8. De leden kunnen op ieder ogenblik ontslag nemen. De Vlaamse Regering kan een lid alleen ontslaan in geval van grove nalatigheid of kennelijk wangedrag.

Tot in hun vervanging is voorzien, blijven de leden hun functie uitoefenen, behoudens in geval van een door de Vlaamse Regering gegeven ontslag.

§9. Het secretariaat van de Raad wordt georganiseerd onder leiding van de provinciegouverneur of de arrondissementscommissaris die hij daartoe heeft aangeduid. Die wordt in zijn taak bijgestaan door het personeel dat hem daartoe ter beschikking gesteld wordt.

Afdeling 4. Procedure van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 207. Alleen de kandidaten zijn gerechtigd bij de Raad bezwaar in te dienen tegen de verkiezing en tegen de verkiezingsuitgaven die werden gedaan door de lijsttrekkers en de kandidaten.

Het bezwaar wordt ingesteld bij wijze van verzoekschrift.

Art. 208. §1 Het bezwaar moet binnen een termijn van dertig dagen worden ingediend, te rekenen van de dagtekening van het proces-verbaal van de verkiezingen.

Een nieuwe termijn van vijftien dagen wordt geopend met ingang van de datum van de uitspraak van de definitieve veroordeling, gesteund op een klacht die is ingediend op grond van artikel 201.

§2. Het bezwaar wordt tegen ontvangstbewijs overhandigd aan de voorzitter van de Raad of zijn gemachtigde of aangetekend via de post verzonden.

§3. Het bezwaar vermeldt:

- 1° de naam en de woonplaats van de verzoeker. Als de verzoeker woonplaatskeuze doet bij zijn raadsman, wordt dat in het verzoekschrift aangegeven;
- 2° de handtekening van de verzoeker of zijn raadsman;
- 3° de naam en de woonplaats van de bezwaarde;
- 4° de datum van het verzoekschrift;
- 5° het voorwerp van het bezwaar, met inbegrip van een feitelijke omschrijving van de ingeroepen argumenten.

Art. 209. Het bezwaar is onontvankelijk als het niet voldoet aan de vereisten, vermeld in artikel 207 en 208.

Een onontvankelijk verzoekschrift kan gedurende de bezwaartermijn worden vervangen door een nieuw verzoekschrift.

Art. 210. De verzoeker kan aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht. De verzoeker kan naderhand alleen aanvullende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, als die de verzoeker nog niet bekend waren bij de opmaak van het verzoekschrift. De verzoeker bezorgt in dat geval onverwijld een kopie van de aanvullende overtuigingsstukken aan de Raad. De overtuigingsstukken worden door de verzoeker gebundeld en geïnventariseerd.

Het secretariaat van de Raad neemt elk bezwaar en het aantal overtuigingsstukken en aanvullende overtuigingsstukken op in een register.

Art. 211. Iedereen die een bezwaar heeft ingediend dat ongegrond blijkt en waarvan vaststaat dat het is ingediend met het oogmerk om te schaden, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 500 euro.

Art. 212. In alle gevallen waarin de Raad optreedt:

- 1° geschiedt de behandeling schriftelijk;
- 2° kan de Raad ten allen tijde partijen oproepen en horen;
- 3° voert de Raad rechtstreeks briefwisseling met de aan zijn rechtsmacht onderworpen overheden en besturen. De Raad is gerechtigd over de zaken waarover hij zich uit te spreken heeft, door die overheden en besturen alle bescheiden en inlichtingen te laten overleggen;
- 4° wordt het bezwaar behandeld op tegenspraak. Partijen en hun advocaten zijn gerechtigd op het secretariaat van de Raad inzage te nemen in het dossier en een memorie in te dienen;
- 5° beveelt de Raad, als er aanleiding is tot getuigenverhoor, dat het wordt afgenomen hetzij op de terechtzitting, hetzij door degene van zijn leden die hij daartoe aanstelt, overeenkomstig artikel 25, tweede tot en met vijfde lid, van de wetten van de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

6° is de terechtzitting openbaar, tenzij dat gevaar kan opleveren voor de openbare orde of de goede zeden. In dat geval wordt dat door de Raad bij gemotiveerde beslissing verklaard;

7° wordt op de terechtzitting door een lid van de Raad een uiteenzetting van de zaak gegeven, waarna partijen en hun advocaten hun mondelinge opmerkingen naar voren kunnen brengen;

8° wordt iedere tussen- of eindbeslissing met redenen omkleed en wordt ze uitgesproken in openbare terechtzitting; die beslissing vermeldt de naam van de verslaggever en van de aanwezige leden.

Art. 213. De Raad doet uitspraak over de bezwaren. De uiteenzetting van de zaak door een lid van de Raad en de uitspraak van de beslissing geschieden in openbare vergadering. De beslissing is gemotiveerd en vermeldt de naam van de verslaggever en de namen van de aanwezige leden, alles op straffe van nietigheid. De uitspraak wordt ondertekend door de voorzitter en de leden van de Raad.

De Raad doet uitspraak binnen veertig dagen na de indiening van het bezwaar. Als binnen die termijn geen uitspraak is gedaan, wordt het bezwaar als verworpen beschouwd en is de uitslag van de verkiezing, zoals die door het hoofdstembureau is afgekondigd, definitief, met behoud van de toepassing van artikel 208, §1, tweede lid.

Art. 214. Het secretariaat van de Raad geeft binnen drie dagen kennis van de beslissing van de Raad of van het uitblijven van enige beslissing binnen de voorgeschreven termijn aan de betreffende gemeente-, stadsdistricts- of provincieraad. De bezwaarden worden hiervan per aangetekende brief op de hoogte gebracht. Bovendien wordt:

1° indien de verkiezing geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaard is, van de beslissing van de Raad op dezelfde wijze kennis gegeven aan de twee aftredende raadsleden, vermeld in artikel 69, of aan de drie ondertekenaars, vermeld in artikel 70;

2° van de beslissing waarbij de Raad, al dan niet uitspraak doende op een bezwaar, de zetelverdeling tussen de lijsten, de rangorde van de gekozen raadsleden of die van de opvolgers wijzigt, op dezelfde wijze kennis gegeven aan de gekozen raadsleden, die hun hoedanigheid van gekozene verliezen, en aan de gekozen opvolgers, die hun rang van eerste of tweede opvolger verliezen.

Van de beslissing van de Raad waarbij de verkiezingen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard of de zetelverdeling wordt gewijzigd, wordt tegelijkertijd naar de eerste voorzitter van de Raad van State een eensluidend verklaard afschrift van de uitspraak, van het administratief dossier en van de procedurestukken gestuurd.

Binnen acht dagen nadat is kennisgegeven van de beslissingen van de Raad, kunnen de betrokkenen op het secretariaat van de Raad inzage nemen in het dossier.

Art. 215. §1. Behoudens in de gevallen vermeld in dit decreet, bedraagt de termijn voor het instellen van bezwaar bij de Raad dertig dagen.

§2. Artikel 207 tot en met 214 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing en benoeming van de schepenen, vermeld in artikel 45 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, met dien verstande dat alleen de gemeenteraadsleden een bezwaar mogen indienen en dat een termijn van dertig dagen begint te lopen vanaf de installatievergadering van de gemeenteraad na de algehele vernieuwing ervan.

§3. Bij gebrek aan opvolgers wordt in een of meer vacatures in de gemeenteraad of de stadsdistrictsraad voorzien. De aanwijzing van de verkozenen geschiedt overeenkomstig artikel 219, 2°, of titel 5 van deel 3.

Als bij de verkiezing van het te vervangen raadslid kandidaten van dezelfde lijst met toepassing artikel 169 of 175, tot opvolger zijn gekozen, treedt degene die volgens dit artikel de eerste opvolger is, in functie, na onderzoek van zijn geloofsbrieven.

Als er bezwaren worden ingediend tegen de beslissing van de raad of tegen zijn weigering om de opvolger aan te stellen als gemeenteraadslid, doet de Raad voor Verkiezingsbetwistingen uitspraak met toepassing van artikel 204, tweede lid, 212 en 213.

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen doet uitspraak binnen veertig dagen, te rekenen vanaf de dag waarop het bezwaarschrift bij de Raad is aangekomen. Die beslissing wordt ter kennis gebracht van de betrokken opvolger en, in voorkomend geval, van degenen die bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen bezwaren hebben ingediend. Zij kunnen bij de Raad van State beroep instellen binnen acht dagen na de kennisgeving.

Het nieuwe raadslid voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

Hoofdstuk 2. Beroepsprocedure bij de Raad van State

Art. 216. Zij die in kennis moeten worden gesteld van de beslissing van de Raad, kunnen binnen acht dagen na de kennisgeving inzage nemen in het dossier op het secretariaat van de Raad en binnen diezelfde termijn beroep instellen bij de Raad van State.

De Raad van State doet uitspraak binnen een termijn van zestig dagen. De verkiezing kan door de Raad van State alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden.

De gehele ongeldigverklaring van de verkiezing heeft tot gevolg dat de verkiezingen ab initio moeten hernomen worden met toepassing van de bepalingen opgenomen in dit decreet. Wanneer de Raad van State oordeelt dat de verkiezingen gedeeltelijk worden vernietigd, duidt zij de bepalingen aan van dit decreet die bij de hervkiezing opnieuw moeten worden uitgevoerd.

Het raadslid dat door de Raad van State van zijn mandaat vervallen is verklaard, overeenkomstig artikel 205, wordt in de gemeenteraad vervangen door de eerste opvolger van de lijst waarop hij werd verkozen.

Het beroep bij de Raad van State is niet opschortend, behoudens als het beroep gericht is tegen een beslissing van de Raad die een gehele of gedeeltelijke ongeldigverklaring van de verkiezingen of een wijziging in de zetelverdeling inhoudt.

Als vóór de uitspraak van de Raad van State de Vlaamse Regering de burgemeester van de betreffende gemeente benoemt, heeft die benoeming uitwerking vanaf de betekening van het arrest van de Raad van State dat de verkiezingen niet geheel of gedeeltelijk vernietigt of de zetelverdeling niet wijzigt.

Art. 217. Het arrest van de Raad van State wordt door de zorg van de griffie onmiddellijk ter kennis gebracht van de provinciegouverneur, de voorzitter van de raad en van de betreffende gemeente-, stadsdistricts- of provincieraad.

Titel 3. Buitengewone verkiezingen

Art. 218. §1. In de volgende gevallen worden buitengewone verkiezingen georganiseerd:

1° bij gebrek aan één of meerdere opvolgers,

2° in de gevallen, vermeld in artikel 297, §3, en artikel 298, §2, tweede lid, van het Gemeentedecreet;

3° bij gehele of gedeeltelijke ongeldigverklaring van de verkiezingen door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen overeenkomstig artikel 204, of door de Raad van State, overeenkomstig artikel 216.

§2. In het geval, vermeld in paragraaf 1, 1°, kan krachtens een beslissing van de betrokken raad of krachtens een besluit van de Vlaamse Regering een buitengewone verkiezing gehouden worden om te voorzien in de opengevallen plaatsen binnen vijftig dagen na de beslissing van de betrokken raad of het besluit van de Vlaamse Regering. Die termijn loopt niet tijdens de maanden juli en augustus. De verkiezing heeft altijd plaats op een zondag.

Het college van burgemeester en schepenen maakt de kiezerslijst op op de datum van de beslissing van de betrokken raad of van het besluit van de Vlaamse Regering.

§3. In de gevallen, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden bij besluit van de Vlaamse Regering de kiezers uit de samengevoegde gemeenten of uit het overblijvende gedeelte van de gemeente bijeengeroepen binnen vijftig dagen na de beslissing van het Vlaams Parlement tot samenvoeging of opsplitsing van de gemeente.

§4. In het geval, vermeld in paragraaf 1, 3°, moet binnen vijftig dagen vanaf het versturen van de kennisgeving van de beslissing tot gehele of gedeeltelijke ongeldigverklaring aan de betrokken raad, zoals vermeld in artikel 204 of 216, een buitengewone verkiezing worden gehouden. De betrokken raad bepaalt de datum van de verkiezingen.

Op de datum van de verzending van de kennisgeving van de beslissing tot ongeldigverklaring aan de betrokken raad, zoals vermeld in artikel 204 of 216, maakt het college van burgemeester en schepenen de kiezerslijst op, tenzij de Raad voor

Verkiezingsbetwistingen of de Raad van State, op grond van een gedeeltelijke vernietiging van de verkiezing, oordeelt dat de kiezerslijst niet opnieuw moet worden opgemaakt.

§5. Het gemeentebestuur is verplicht, zodra de kiezerslijst is opgemaakt, exemplaren of kopieën daarvan te overhandigen aan de personen, bedoeld in artikel 20, 21 en 24 tot en met 26.

Art. 219. De bepalingen vermeld in dit decreet zijn van toepassing op de buitengewone verkiezingen, met dien verstande dat:

1° De voorzitters en de leden van de stembureaus do or de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of in voorkomend geval door de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau uit de gemeenteraadskiezers benoemd worden, zoals bepaald in artikel 37, §2, vierde lid.

2° Als er niet meer dan één raadslid te verkiezen is, dan wordt de kandidaat die de meeste stemmen heeft verkregen, gekozen verklaard. Bij gelijk stemmenaantal is de jongste gekozen.

3° Wanneer evenwel bij de provincieraadsverkiezingen in verscheidene provinciedistricten van een zelfde provinciaal kiesarrondissement de in artikel 101 bedoelde lijstenverbinding heeft plaatsgehad en wanneer de gronden van nietigverklaring van de verkiezing in één van de provinciedistricten geen twijfel kunnen doen rijzen omtrent de nauwkeurigheid en de echtheid van de in de andere provinciedistricten opgetekende uitslagen, dan kunnen de verkiezingen in deze provinciedistricten geldig verklaard worden met betrekking tot de zetels, die bij de eerste verdeling zijn toegekend overeenkomstig artikel 181 §1, en voor de bij de tweede verdeling toegekende zetels, overeenkomstig artikel 181 §2 tot en met §4, kan de beslissing tot geldigverklaring aangehouden worden tot na de nieuwe verkiezingen die moeten worden gehouden in het provinciedistrict waar de verkiezing nietig verklaard is.

De verklaringen tot lijstenverbinding, bij de eerste verkiezing op geldige wijze gedaan, blijven bij de nieuwe verkiezing gelden voor de lijsten waarvan de samenstelling niet veranderd is. Zij worden dus niet vernieuwd en er mogen geen nieuwe worden aanvaard.

Na de nieuwe verkiezing verdeelt het provinciaal hoofdbureau de zetels, zoals bepaald in artikel 177, 178 en 181, zowel met betrekking tot het provinciedistrict waar de nieuwe verkiezing heeft plaatsgehad, alsook met betrekking tot de provinciedistricten waar aanvullende zetels toe te kennen blijven.

Art. 220. Artikel 74 is niet van toepassing op de buitengewone verkiezingen, bedoeld in artikel 218, §1, 1°.

Deel 5. Algemene bepalingen

Titel 1. Strafbepalingen

Hoofdstuk 1. Algemene strafbepalingen

Art. 221. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro, of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die, rechtstreeks of onrechtstreeks, zelfs bij wijze van weddenschap, hetzij geld, waarden of enig voordeel, hetzij steun geeft, aanbiedt of belooft onder voorwaarde van stemverlening, stemonthouding of verlening van volmacht als vermeld in titel 11 van deel 2, dan wel op voorwaarde dat de verkiezing een bepaalde uitslag oplevert.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die het aanbod of de belofte aanneemt.

Art. 222. Met de straffen, vermeld in artikel 221, wordt gestraft hij die onder de voorwaarden, vermeld in artikel 221, een aanbod of belofte van een openbare of particuliere betrekking doet of aanneemt.

Art. 223. Met straffen, vermeld in artikel 221, wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een kiezer tot stemonthouding over te halen of op zijn stemming invloed uit te oefenen, zich jegens hem schuldig maakt aan feitelijkheden, gewelddaden of bedreigingen, of hem doet vrezen voor het verlies van zijn betrekking of voor een nadeel ten opzichte van zijn persoon, zijn familie of zijn vermogen.

Art. 224. Met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro wordt gestraft hij die aan kiezers, onder voorwendsel van reis- of verblijfsvergoeding, een som geld of enige waarde geeft, aanbiedt of belooft.

De straf, vermeld in het eerste lid, wordt ook opgelegd aan de persoon die ter gelegenheid van een verkiezing aan kiezers eetwaren of drank geeft, aanbiedt of belooft. Dezelfde straf wordt ook opgelegd aan de kiezer die een gift, aanbod of belofte aanneemt.

Herbergiers, drankslijters of andere handelaars zijn niet ontvankelijk om in rechte betaling te vorderen van verbruikerskosten die ter gelegenheid van de verkiezing gemaakt zijn.

Art. 225. Als dader van de wanbedrijven, vermeld in artikel 221 tot en met 224, wordt gestraft hij die geld geeft om ze te plegen, wetend waarvoor het moet dienen, of opdracht geeft om in zijn naam het aanbod, de belofte of de bedreiging te doen.

Art. 226. Als de schuldige in de gevallen, vermeld in artikel 221 tot en met 225, een openbaar ambtenaar is, wordt het maximum van de straf uitgesproken en kunnen de gevangenisstraf en de geldboete verdubbeld worden.

Art. 227. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro wordt gestraft elk lid of elke bediende van een onderstandsc commissie of liefdadigheidscomité, elk lid of elke bediende van een openbaar liefdadigheidsbestuur, die aan een of meer behoeftigen, al dan niet rechtstreeks, blijvende, tijdelijke of buitengewone steun aanbiedt, belooft of geeft onder voorwaarde van stemverlening of stemonthouding.

Het eerste lid geldt voor leden of bedienden vermeld in het eerste lid, die enige steunverlening ontzeggen of schorsen omdat de behoeftige weigert op zijn stemming invloed te laten uitoefenen of zich van stemming te onthouden.

Hij die, onder bedreiging in een bepaalde zin te stemmen, steun of steunverhoging vraagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

Art. 228. Hij die personen, zelfs ongewapende, aanwerft, bijeenbrengt of opstelt om de kiezers vrees aan te jagen of de orde te verstoren, wordt gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.

Zij die bewust van aldus opgerichte benden of groepen deel uitmaken, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro.

Art. 229. Zij die door samenscholing, geweld of bedreiging een of meer burgers beletten hun politieke rechten uit te oefenen, worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro.

Art. 230. Zij die met geweld binnendringen of proberen binnen te dringen in een kiescollege om de kiesverrichtingen te belemmeren, worden gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met een geldboete van tweehonderd euro tot tweeduizend euro.

Als de stemming geschonden wordt, wordt het maximum van de straffen, vermeld in het eerste lid, uitgesproken en kunnen deze verdubbeld worden.

Als de schuldigen wapens dragen, worden zij gestraft, in het eerste geval met een gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met een geldboete van vijfhonderd euro tot drieduizend euro, in het tweede geval met opsluiting van vijf tot tien jaar en met een geldboete van drieduizend euro tot vijfduizend euro.

Art. 231. Als de feiten gepleegd worden door opgerichte benden of groepen als vermeld in artikel 228, worden zij die de daarvan deel uitmakende personen aangeworven, bijeengebracht of opgesteld hebben, gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van honderd euro tot duizend euro.

Art. 232. Als daders worden gestraft zij die hetzij door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, hetzij door woorden of kreten in openbare bijeenkomsten of plaatsen, hetzij door aangeplakte plakaten, hetzij door al dan niet gedrukte geschriften die verkocht of rondgedeeld zijn, het plegen van de feiten, vermeld in artikel 229 en 230, rechtstreeks hebben uitgelokt.

Als de uitlokking zonder gevolg is gebleven, worden ze gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 233. Leden van een kiescollege die zich gedurende de vergadering schuldig maken aan smaad of geweld, hetzij tegen het stembureau, hetzij tegen een van de leden ervan of tegen een van de getuigen, of die door feitelijkheden of bedreigingen de kiesverrichtingen vertragen of verhinderen, worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en met een geldboete van honderd euro tot duizend euro.

Als de stemming geschonden wordt, wordt het maximum van de straffen, vermeld in het eerste lid, uitgesproken en kunnen deze verdubbeld worden.

Als de schuldigen wapens dragen, worden zij gestraft, in het eerste geval met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met een geldboete van tweehonderd euro tot tweeduizend euro, in het tweede geval met opsluiting van vijf tot tien jaar en met een geldboete van drieduizend euro tot vijfduizend euro.

Art. 234. Als schuldig aan valsheid in private geschriften worden gestraft zij die de handtekening van iemand anders of van verdachte personen plaatsen op akten van kandidaatstelling of van getuigenaanwijzing.

Art. 235. Hij die, met het oogmerk om zich op een kiezerslijst te doen inschrijven, bewust valse verklaringen aflegt of schijnakten overlegt, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro.

Met de straf, vermeld in het eerste lid, wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een burger op deze lijsten te doen inschrijven of schrappen, bewust dezelfde kunstgrepen aanwendt.

Vervolging kan echter maar worden ingesteld als de vraag tot inschrijving of schrapping verworpen is bij een definitief geworden beslissing die gegrond is op bedroginhoudende feiten.

Die beslissingen van de colleges van burgemeester en schepenen of van de hoven van beroep, alsook de desbetreffende stukken en inlichtingen, worden door de provinciegouverneur doorgestuurd naar het openbaar ministerie, dat ze ook ambtshalve kan eisen.

De vervolging verjaart door verloop van drie volle maanden na de beslissing.

Art. 236. Hij die in enigerlei hoedanigheid met het voorbereiden of het opmaken van de kiezerslijsten belast is en, met het oogmerk om een kiezer te doen schrappen, bewust gebruikmaakt van stukken of bescheiden die hetzij door verandering, weglating of toevoeging vervalst zijn, hetzij valselijk opgemaakt zijn, of die opzettelijk, met hetzelfde oogmerk, de gegevens van de stukken of bescheiden die voor de opmaak van de lijsten kunnen dienen, door verandering, toevoeging of weglating onjuist overneemt op de kiezerslijsten, wordt gestraft met een gevangenisstraf van

acht dagen tot vijftien dagen en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro. Als het wanbedrijf wordt gepleegd om aan een burger kiesrecht te verschaffen, is de gevangenisstraf acht dagen tot een maand en de geldboete vijftig euro tot vijfhonderd euro.

Voor de misdrijven, vermeld in het eerste lid, begint de verjaring van zes maanden, vermeld in artikel 246, pas te lopen op de dag dat de kiezerslijsten en de desbetreffende stukken aan de provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar verstuurd zijn. Dit geldt onverminderd de toepassing van artikel 196, tweede lid, van het Algemeen Kieswetboek, voor wat betreft Voeren.

Art. 237. Ieder lid van een college van burgemeester en schepenen en ieder gemeenteraadslid dat bij de uitoefening van de rechtsmacht in kieszaken in zijn verslag ten onrechte hetzij een aanvraag tot inschrijving op de lijsten doet verwerpen, hetzij de inschrijving of schrapping van een kiezer doet bevelen en daarvoor stukken of bescheiden inroept of gebruikt, hoewel hij weet dat ze door verandering, weglating of toevoeging vervalst zijn, of dat ze valselijk opgemaakt zijn of denkbeeldig zijn, wordt gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

Vervolgning kan alleen worden ingesteld, als op beroep tot inschrijving of schrapping van de kiezer een definitief geworden beslissing is gewezen die gegrond is op bedroginhoudende feiten.

De verjaring, vermeld in artikel 246, begint te lopen vanaf deze beslissing.

Art. 238. Met een gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar en met een geldboete van duizend euro tot twintigduizend euro, of met één van die straffen alleen, wordt gestraft degene die als dader, mededader of medeplichtige, met schending van artikel 20, hetzij exemplaren of afschriften van de kiezerslijst heeft afgegeven aan personen die niet gemachtigd zijn om ze te ontvangen, hetzij die exemplaren heeft meegedeeld aan derden na ze regelmatig te hebben ontvangen, hetzij van de gegevens uit de kiezerslijst heeft gebruikgemaakt voor andere doeleinden dan verkiezingsdoeleinden.

De straffen die de medeplichtigen van de strafbare feiten, vermeld in het eerste lid, oplopen, mogen niet meer bedragen dan twee derde van de straffen die aan hen zouden zijn opgelegd als zij de dader van die strafbare feiten waren.

Art. 239. Namaak van stembiljetten wordt bestraft als valsheid in openbare geschriften.

Art. 240. De voorzitter, de bijzitter en de plaatsvervangende bijzitter van een telbureau en de voorzitter, de bijzitter of de plaatsvervangende bijzitter van een stembureau die binnen de bepaalde tijd de reden van zijn verhindering niet opgeeft, of die zonder wettige reden nalaat het hem opgedragen ambt te vervullen of die zich zonder geldige reden, onttrekt aan de aanwijzing, vermeld in artikel 45 tot en met 50, of die door zijn schuld, zijn onvoorzichtigheid of zijn nalatigheid op om het even welke manier de hem toevertrouwde opdracht in gevaar brengt, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 200 euro.

Art. 241. Iedere voorzitter, bijzitter of secretaris van een bureau en iedere getuige die het geheim van de stemming kenbaar maakt, wordt gestraft met geldboete van vijfhonderd euro tot drieduizend euro.

Art. 242. Met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig euro tot tweeduizend euro wordt gestraft ieder lid van een bureau of iedere getuige die bij de stemming of bij de stemopneming betrappt wordt op bedrieglijke verandering, op wegneming of op bijvoeging van biljetten, of die bewust minder of meer stembiljetten of stemmen aantekent dan hij werkelijk te tellen heeft gekregen.

Ieder ander persoon die schuldig is aan de feiten, vermeld in het vorige lid, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro.

Van de feiten, vermeld in het eerste en het tweede lid, wordt onmiddellijk melding gemaakt in het proces-verbaal.

Art. 243. Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro wordt gestraft hij die, buiten de gevallen, vermeld in titel 11 van deel 2, stemt of zich ter stemming aanmeldt onder naam van een andere kiezer.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, op enigerlei wijze, een of meer officiële stembiljetten wegneemt of achterhoudt.

Met geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro wordt gestraft :

- 1° hij die, op grond van titel 11 van deel 2, volmacht heeft gegeven terwijl hij de desbetreffende voorwaarden niet vervulde;
- 2° hij die volmacht heeft gegeven en zijn gemachtigde heeft laten stemmen, terwijl hij zijn stemrecht zelf kon uitoefenen;
- 3° hij die bewust in naam van zijn lastgever heeft gestemd, terwijl die overleden was of zijn stemrecht zelf kon uitoefenen;
- 4° hij die meer dan één volmacht heeft aangenomen of gegeven op grond van titel 11 van deel 2.

Art. 244. Hij die in een kiescollege stemt met schending van artikel 8, 79 en 80, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro.

Art. 245. Hij die op de dag van de stemming wanorde veroorzaakt, hetzij door een herkenningsteken te aanvaarden, te dragen of te vertonen, hetzij op een andere wijze, wordt gestraft met geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 246. De vervolging van de misdaden en wanbedrijven, vermeld in dit decreet, alsook de burgerlijke rechtsvordering, verjaren na verloop van zes volle maanden vanaf de dag waarop de misdaden en wanbedrijven zijn gepleegd.

Art. 247. Bij samenloop van verschillende wanbedrijven, vermeld in dit decreet, worden alle straffen samen opgelegd, zonder dat ze het dubbele van het maximum van de zwaarste straf te boven mogen gaan.

Bij samenloop van een of meer van die wanbedrijven en een van de misdaden vermeld in dit decreet, wordt alleen de op de misdaad gestelde straf uitgesproken.

Art. 248. Als verzachtende omstandigheden aanwezig zijn kunnen de rechtbanken de straf van opsluiting door een gevangenisstraf van ten minste drie maanden vervangen en de gevangenisstraf tot beneden acht dagen, de geldboete tot beneden zesentwintig euro verminderen.

De rechtbanken kunnen een van de straffen, vermeld in het eerste lid, afzonderlijk uitspreken, zonder dat de straf lager mag zijn dan een politiestraf.

Hoofdstuk 2. Strafbepalingen met betrekking tot de stemplicht

Art. 249. Deelneming aan de stemming is verplicht.

Art. 250. Kiezers die onmogelijk aan de stemming kunnen deelnemen, mogen de redenen van hun onthouding, met de nodige verantwoording, aan de vrederechter meedelen.

Zij die op de dag van de stemming krachtens een rechterlijke of administratieve beslissing van hun vrijheid beroofd zijn, worden geacht onmogelijk aan de stemming te kunnen deelnemen.

Art. 251. Er wordt geen vervolging ingesteld, als deze verschoning gegrond wordt geacht door de vrederechter, in overeenstemming met de procureur des Konings.

Art. 252. Binnen acht dagen na de afkondiging van de namen van de verkozenen maakt de procureur des Konings de lijst op van de kiezers die niet aan de stemming hebben deelgenomen en van wie de verschoning niet is aangenomen. Die kiezers verschijnen op een eenvoudige oproeping voor de politierechtbank, die, nadat ze het openbaar ministerie heeft gehoord, beslist zonder dat de mogelijkheid bestaat om hoger beroep in te dienen.

Art. 253. Een eerste, niet gewettigde onthouding wordt naargelang van de omstandigheden gestraft met een berisping of met een geldboete van vijf euro tot tien euro.

Bij herhaling is de geldboete tien euro tot vijfentwintig euro.

Een vervangende gevangenisstraf wordt niet uitgesproken.

Met behoud van de toepassing van de voormelde strafbepalingen wordt de kiezer, als de niet-gewettigde onthouding ten minste viermaal voorkomt binnen vijftien jaar, voor tien jaar van de kiezerslijsten geschrapt en kan hij gedurende die tijd geen benoeming, bevordering of onderscheiding krijgen van een openbare overheid.

In de gevallen vermeld in dit artikel, kan geen uitstel van de ten uitvoering van de straf worden verleend.

Tegen een veroordeling bij verstek staat verzet open gedurende zes maanden na de betekening van het vonnis. Het verzet kan worden aangetekend bij eenvoudige verklaring, zonder kosten, op het gemeentehuis.

Art. 254. Hij die zijn stemplicht verzuimt bij een provincieraadsverkiezing, gemeenteraadsverkiezing, stadsdistrictsraadsverkiezing, na een zelfde verzuim te hebben begaan bij een andere verkiezing, en omgekeerd, is niet in staat van herhaling.

De bepalingen van dit artikel, als ze de herhaling van een niet-gewettigd verzuim van de stemplicht betreffen, vinden alleen toepassing als de verkiezingen van dezelfde aard zijn.

Titel 2. Het taalgebruik bij verkiezingen

Art. 255. De overheden en alle met stemverrichtingen belaste diensten, zoals onder meer de stembureaus, de telbureaus, de gemeentelijke hoofdbureaus, de stadsdistrictshoofdbureaus, de provinciale hoofdbureaus, de provinciedistrictshoofdbureaus en de kantonhoofdbureaus gebruiken bij alle kiesverrichtingen uitsluitend het Nederlands.

Art. 256. Alle documenten die in strijd met artikel 255 geheel of gedeeltelijk in een andere taal dan het Nederlands opgesteld zijn, zijn nietig.

De overheden en diensten, vermeld in artikel 255, moeten de nietige documenten als onbestaand beschouwen, en mogen ze niet aanplakken, gebruiken, tellen of verspreiden.

Art. 257. De Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft als taak over de toepassing van de bepalingen over het taalgebruik in dit decreet te waken. Ze beschikt daartoe over alle bevoegdheden, bepaald in de artikelen 60 en 61 van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken. Bovendien heeft ze de opdracht om alle documenten die krachtens artikel 256 nietig zijn, onmiddellijk in beslag te nemen en onder verzegeling op haar zetel te bewaren.

Art. 258. Met behoud van de toepassing van artikel 269 tot en met 274 van het Strafwetboek, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen al wie de bepalingen over het taalgebruik in dit decreet overtreedt.

Art. 259. Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstuk V, maar met inbegrip van hoofdstuk VII en van artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven, vermeld in dit hoofdstuk.

Art. 260. De publieke rechtsvordering wegens overtreding van de bepalingen over het taalgebruik van dit decreet verjaart na verloop van vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan.

Titel 3. De kosten van de verkiezingen

Art. 261. §1. De verkiezingsuitgaven voor het verkiezingspapier zijn ten laste van het Vlaams Gewest.

§2. Komen bij de gewone verkiezingen ten laste van de provincies:

1° het presentiegeld en de reisvergoeding waarop de leden van de kiesbureaus aanspraak kunnen maken, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering;

2° de reiskosten voorgelegd door de kiezers die op de dag van de verkiezing niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezers zijn ingeschreven, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering;

3° de verzekeringspremies om de lichamelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de leden van de kiesbureaus zijn overkomen bij de uitoefening van hun ambt. De Vlaamse Regering bepaalt de regels volgens dewelke die risico's worden gedekt.

§3. Komen ten laste van de gemeenten:

1° de stembussen, schotten, lessenaars, omslagen en potloden die ze leveren volgens de door de Vlaamse Regering goedgekeurde modellen;

2° alle andere verkiezingsuitgaven.

Titel 4. De waarnemers

Art. 262. De waarnemers die afkomstig zijn van erkende internationale organisaties of die afgevaardigd zijn door andere landen, kunnen gemachtigd worden alle kiesverrichtingen te volgen. Zij worden in dat geval toegelaten in de verschillende bureaus op voorwaarde dat zij hun door de Vlaamse Regering uitgereikte legitimatiekaart aan de voorzitter voorleggen.

Deel 6. Slotbepalingen

Titel 1. Wijzigingsbepalingen

Art. 263. In artikel 5, §3, eerste lid, van het Gemeentedecreet, gewijzigd bij het decreet van 23 januari 2009, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“§3. Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden per gemeente op basis van de bevolkingsaantallen van de gemeenten. Het in aanmerking te nemen inwonertal is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de desbetreffende gemeente hadden.”.

Art. 264. In artikel 13, eerste lid, artikel 16, eerste lid, artikel 219, artikel 273, §1, artikel 297, §3 en artikel 298, §2, van hetzelfde decreet, worden de woorden “de Gemeentekieswet” vervangen door de woorden “het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...”.

Art. 265. In artikel 14, 6°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 april 2009, worden de woorden “artikel 85quater, §2, van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932” vervangen door de woorden “artikel 205 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...”.

Art. 266. In artikel 38, §2, 7°, van hetzelfde decreet, verva ngen bij het decreet van 2 juni 2006, worden de woorden “die, overeenkomstig artikel 23 van de Gemeentekieswet, tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van het hoofdstembureau wordt overhandigd” vervangen door de woorden “die, overeenkomstig artikel 70 en 91 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ..., aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau wordt overhandigd”.

Art. 267. Artikel 5, §2, eerste lid, van het Provinciedecreet, gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt vervangen door wat volgt:

“§2. Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de provincieraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie op basis van de bevolkingsaantallen van de provincies. Het inwonertal dat in aanmerking moet worden genomen, is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar van de provincieraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de gemeenten van de desbetreffende provincies hadden.”.

Art. 268. In artikel 6, §1, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 2 juni 2006, wordt de eerste zin opgeheven.

Art. 269. In artikel 13, eerste lid, artikel 16, eerste lid en artikel 212, van hetzelfde decreet worden de woorden “de provinciekieswet” vervangen door de woorden “het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...”.

Art. 270. In artikel 14, 3°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 april 2009, worden de woorden “artikel 85quater, §2, van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932” vervangen door de woorden “artikel 205 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...”.

Art. 271. In artikel 38, §2, 7°, van hetzelfde decreet, verva ngen bij het decreet van 2 juni 2006, worden de woorden “die, overeenkomstig artikel 11 van de provinciekieswet, tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van het districtshoofdbureau wordt overhandigd” vervangen door de woorden “die, overeenkomstig artikel 84, 3°, en 100, 8°, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, van ... tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van provinciedistrictshoofdbureau wordt overhandigd”.

Art. 272. Artikel 5, §2, eerste lid, van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt vervangen door wat volgt:

“Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen leden van de raad voor maatschappelijk welzijn van de gemeente die door het openbaar

centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bediend op basis van de bevolkingsaantallen van de gemeenten. Het in aanmerking te nemen inwonertal is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de desbetreffende gemeente hadden.”.

Art. 273. In artikel 7 van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 2° wordt het woord “volle” geschrapt.

2° in het eerste lid, 4°, worden de woorden “in artikel 65 van de Gemeentekieswet” vervangen door de woorden “in artikel 58 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...”;

3° in het tweede lid, worden de woorden “Artikel 65, tweede lid, van de Gemeentekieswet” vervangen door de woorden “Artikel 58, tweede lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van”.

Art. 274. In artikel 15 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in §2, eerste lid, worden de woorden “bij het secretariaat van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen worden ingediend, hetzij met een aangetekende brief, hetzij met een brief, afgegeven tegen ontvangstbewijs” vervangen door de woorden “aan de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen tegen ontvangstbewijs worden overhandigd, of aangetekend via de post worden verzonden,”;

2° in §4, tweede lid, worden de woorden “, dat uitdrukkelijk de intrekking van het eerdere verzoekschrift bevestigt” opgeheven;

3° in §4, vijfde lid, worden de woorden “artikel 85 ter, §6, van de Gemeentekieswet,” vervangen door de woorden “artikel 212 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van ...”;

4° §7, wordt het woord “dertig” vervangen door “veertig”;

5° aan §8, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd: “De uitspraak wordt ondertekend door de voorzitter en de leden van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.”;

6° in §9, tweede lid, wordt tussen de woorden “aan de gemeente” en “en aan de verkozenen” de volgende woorden ingevoegd: “, aan de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen”.

Titel 2. Opheffingsbepalingen

Art. 275. De volgende bepalingen van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, worden opgeheven:

1° artikel 1;

- 2° artikel 1bis;
- 3° artikel 1ter;
- 4° artikel 2;
- 5° artikel 3;
- 6° artikel 4;
- 7° artikel 5, eerste lid, met uitzondering voor wat Voeren betreft de bepaling die betrekking heeft op het verzenden door het gemeentebestuur van twee exemplaren van de lijst der gemeenteraadskiezers aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde;
- 8° artikel 5, tweede lid;
- 9° artikel 6;
- 10° artikel 7;
- 11° artikel 8;
- 12° artikel 9;
- 13° artikel 10;
- 14° artikel 11;
- 15° artikel 12;
- 16° artikel 13;
- 17° artikel 14;
- 18° artikel 15;
- 19° artikel 16;
- 20° artikel 17;
- 21° artikel 18;
- 22° artikel 19;
- 23° artikel 20;
- 24° artikel 21;
- 25° artikel 22;
- 26° artikel 22bis;
- 27° artikel 23;
- 28° artikel 23bis
- 29° artikel 23ter; met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 30° artikel 24;
- 31° artikel 24bis;
- 32° artikel 25;
- 33° artikel 26;
- 34° artikel 27;
- 35° artikel 28;
- 36° artikel 29;
- 37° artikel 30;
- 38° artikel 30bis, wat betreft de verwijzing naar artikel 30 van de Gemeentekieswet;
- 39° artikel 30ter;
- 40° artikel 31;
- 41° artikel 32;
- 42° artikel 33;
- 43° artikel 34;
- 44° artikel 35;
- 45° artikel 36;
- 46° artikel 37;
- 47° artikel 38;

48° artikel 40;
49° artikel 41;
50° artikel 42;
51° artikel 42bis;
52° artikel 43;
53° artikel 44;
54° artikel 45;
55° artikel 46;
56° artikel 47;
57° artikel 48;
58° artikel 49;
59° artikel 50;
60° artikel 51;
61° artikel 52;
62° artikel 53;
63° artikel 54;
64° artikel 55;
65° artikel 56, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen en van de leden van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
66° artikel 57;
67° artikel 57bis;
68° artikel 58;
69° artikel 58bis;
70° artikel 59;
71° artikel 60;
72° artikel 61;
73° artikel 62;
74° artikel 64;
75° artikel 65;
76° artikel 74, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
77° artikel 74bis, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
78° artikel 75, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
79° artikel 76, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
80° artikel 76bis, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden

van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
81° artikel 77, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
82° artikel 77bis, §3;
83° artikel 84
84° artikel 84bis;
85° artikel 85;
86° artikel 85bis;
87° artikel 85ter;
88° artikel 85quater;
89° artikel 85quinquies;
90° artikel 85sexies;
91° artikel 85septies;
92° artikel 85octies;
93° artikel 85novies;
94° artikel 85decies;
95° artikel 85undecies;
96° artikel 86;
97° artikel 87;
98° artikel 88;
99° artikel 89;
100° artikel 90;
101° artikel 91;
102° artikel 92;
103° artikel 93;
104° artikel 94;
105° artikel 95;
106° artikel 96;
107° artikel 97;
108° artikel 98;
109° artikel 99;
110° artikel 101;
111° artikel 102;
112° artikel 103;
113° artikel 104;
114° artikel 105;
115° artikel 106;
116° artikel 107;
117° artikel 108;
118° artikel 109;
119° artikel 110;
120° artikel 111;
121° artikel 112;
122° artikel 113;
123° artikel 114;
124° artikel 115;
125° artikel 116;

126° artikel 117.

Art. 276. De volgende bepalingen van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen worden opgeheven:

- 1° artikel 1;
- 2° artikel 1bis;
- 3° artikel 1ter;
- 4° artikel 1quater;
- 5° artikel 1quinquies;
- 6° artikel 1sexies;
- 7° artikel 2;
- 8° artikel 3;
- 9° artikel 3bis;
- 10° artikel 3ter;
- 11° artikel 3sexies;
- 12° artikel 3septies;
- 13° artikel 3octies;
- 14° artikel 3novies;
- 15° artikel 3decies;
- 16° artikel 3undecies;
- 17° artikel 4;
- 18° artikel 5, eerste lid;
- 19° artikel 5, tweede lid, met uitzondering voor wat betreft Voeren;
- 20° artikel 5, vierde tot en met achtste lid;
- 21° artikel 8;
- 22° artikel 9;
- 23° artikel 9bis;
- 24° artikel 9ter;
- 25° artikel 9quater;
- 26° artikel 9quinquies;
- 27° artikel 9sexies;
- 28° artikel 9septies;
- 29° artikel 10;
- 30° artikel 11;
- 31° artikel 11bis;
- 32° artikel 12;
- 33° artikel 13;
- 34° artikel 14;
- 35° artikel 15;
- 36° artikel 16;
- 37° artikel 17;
- 38° artikel 18;
- 39° artikel 18bis;
- 40° artikel 19;
- 41° artikel 20;
- 42° artikel 21;
- 43° artikel 21bis;
- 44° artikel 21ter;
- 45° artikel 22;
- 46° artikel 23;

47° artikel 29;
48° artikel 32;
49° artikel 36;
50° artikel 37;
51° artikel 37/1;
52° artikel 37bis;
53° artikel 37ter;
54° artikel 37quater;
55° artikel 37quinques;
56° artikel 37sexies;
57° artikel 37septies;
58° artikel 37octies;
59° artikel 37novies;
60° artikel 37decies;
61° artikel 37undecies;
62° artikel 38;
63° artikel 43.

Art. 277. Het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen wordt opgeheven voor wat betreft de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen.

Art. 278. Hoofdstuk IIIbis van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtraden.

Titel 3. Overgangsbepalingen

Art. 279. Bezwaren die ingediend zijn bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen voor 1 maart 2012, zullen behandeld worden overeenkomstig de bepalingen houdende de organisatie van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen die van toepassing zijn voor 1 maart 2012.

Bezwaren die ingediend zijn bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen vanaf 1 maart 2012, zullen behandeld worden overeenkomstig de bepalingen houdende de organisatie van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen die van toepassing zijn vanaf 1 maart 2012.

Art. 280. Tot de inwerkingtreding van artikel 71, eerste lid, geldt de volgende bepaling,

“De voordrachtsakte vermeldt de voornaam of voornamen en achternaam, eventueel de roepnaam, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten en in voorkomend geval van de kiezers die hen voordragen. Ze vermeldt eveneens de lijstnaam die boven de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan. De naam van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, mag voorafgegaan worden door de naam van haar echtgenoot of echtgenote of van haar overleden echtgenoot of echtgenote. De naam van de mannelijke kandidaat die gehuwd of weduwnaar is, mag worden gevolgd door de naam van zijn echtgenote of echtgenoot of van zijn overleden

echtgenote of echtgenoot. Voor de toepassing van deze bepaling worden de personen die een wettelijk samenlevingscontract hebben afgesloten, met echtgenoten gelijkgesteld.”

Titel 4. Bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding

Art. 281. Dit decreet treedt in werking op de tiende dag na datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de bepalingen, vermeld in het tweede en het derde lid.

Artikelen 202 tot en met 205, de artikelen 207 tot en met 217, artikel 265, artikel 270, artikel 274, artikel 275, 86° tot en met 95° en artikel 276, 51° treden in werking op 1 maart 2012.

Artikel 71, eerste lid, treedt in werking op 1 januari 2018.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS

Bijlage**Provincie ANTWERPEN****Provinciaal kiesarrondissement Antwerpen**

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Antwerpen	Antwerpen	Antwerpen (1) (2) (3) Zwijndrecht
Boom	Boom	Boom (2) (3) Hemiksem Niel Rumst Schelle
	Kontich	Kontich (3) Aartselaar Boechout Borsbeek Edegem Hove Lint Mortsel
Kapellen	Kapellen	Kapellen (2) (3) Brasschaat Schoten Stabroek
	Brecht	Brecht (3) Essen Kalmthout Wuustwezel Malle
	Zandhoven	Zandhoven (3) Ranst Schilde Wijnegem Wommelgem Zoersel

Provinciaal kiesarrondissement Mechelen-Turnhout

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Lier	Lier	Lier (2) (3) Berlaar
	Duffel	Duffel (3) Bonheiden Sint-Katelijne-Waver
	Heist-op-den-Berg	Heist-op-den-Berg (3) Nijlen Putte

Mechelen	Mechelen	Mechelen (2) (3) Willebroek
	Puurs	Puurs(3) Bornem Sint-Amands
Herentals	Herentals	Herentals (2) (3) Grobbendonk Herenthout Kasterlee Lille Olen Vorselaar
	Westerlo	Westerlo (3) Herselt Hulshout Laakdal
Turnhout	Turnhout	Turnhout (2) (3) Beerse Oud-Turnhout Vosselaar
	Arendonk	Arendonk (3) Dessel Ravels Retie
	Mol	Mol (3) Balen Geel Meerhout
	Hoogstraten	Hoogstraten (3) Baarle-Hertog Merksplas Rijkevorsel

Provincie LIMBURG**Provinciaal kiesarrondissement Limburg**

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Hasselt	Hasselt	Hasselt (1) (2) (3) Diepenbeek Zonhoven
		Beringen

Peer	Peer	Peer (2) (3) Hechtel-Eksel Houthalen-Helchteren
	Bree	Bree (3) Bocholt Meeuwen-Gruitrode
Genk	Genk	Genk (2) (3) As Opglabbeek Zutendaal
Sint-Truiden	Sint-Truiden	Sint-Truiden (2) (3) Gingelom Nieuwerkerken
	Herk-de-Stad	Herk-de-Stad (3) Halen Lummen
	Borgloon	Borgloon (3) Alken Heers Kortesseem Wellen
Maasmechelen	Maasmechelen	Maasmechelen (2) (3) Lanaken
	Maaseik	Maaseik (3) Kinrooi Dilsen-Stokkem
Neerpelt	Neerpelt	Neerpelt (2) (3) Lommel Overpelt Hamont-Achel
Tongeren	Tongeren	Tongeren (2) (3) Herstappe
	Bilzen	Bilzen (3) Hoeselt
	Riemst	Riemst (3)
	Voeren	Voeren (3)

Provincie OOST-VLAANDEREN
Provinciaal kiesarrondissement Gent

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Gent	Gent	Gent (1) (2) (3)
Eeklo	Eeklo	Eeklo (2) (3) Maldegem Sint-Laureins

	Assenede	Assenede (3) Zelzate
	Kaprijke	Kaprijke (3)
	Evergem	Evergem (3)
	Waarschoot	Waarschoot (3)
	Zomergem	Zomergem (3) Knesselare Lovendegem
Deinze	Deinze	Deinze (2) (3) Zulte
	Nazareth	Nazareth (3) De Pinte Sint-Martens-Latem
	Nevele	Nevele (3) Aalter
	Destelbergen	Destelbergen (3)
	Lochristi	Lochristi (3) Moerbeke Wachtebeke
	Merelbeke	Merelbeke (3) Gavere Melle Oosterzele

Provinciaal kiesarrondissement Aalst-Oudenaarde

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Aalst	Aalst	Aalst (2) (3) Lede Erpe-Mere
Geraardsbergen	Geraardsbergen	Geraardsbergen (2) (3)
	Ninove	Ninove (3) Denderleeuw
	Herzele	Herzele (3) Haaltert Sint-Lievens-Houtem
	Zottegem	Zottegem (3)
Oudenaarde	Oudenaarde	Oudenaarde (2) (3) Wortegem-Petegem Maarkedal
	Kruishoutem	Kruishoutem (3) Zingem
	Brakel	Brakel (3) Lierde
	Horebeke	Horebeke (3) Zwalm

	Ronse	Ronse (3) Kluisbergen
Provinciaal kiesarrondissement Dendermonde-Sint-Niklaas		
<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Dendermonde	Dendermonde	Dendermonde (2) (3) Buggenhout Lebbeke
	Wetteren	Wetteren (3) Laarne Wichelen
	Hamme	Hamme (3) Waasmunster
	Zele	Zele (3) Berlare
Sint-Niklaas	Sint-Niklaas	Sint-Niklaas (2) (3)
	Lokeren	Lokeren (3)
	Beveren	Beveren (3)
	Sint-Gillis-Waas	Sint-Gillis-Waas (3) Stekene
	Temse	Temse (3) Kruibeke

Provincie VLAAMS-BRABANT
Provinciaal kiesarrondissement LEUVEN

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Leuven	Leuven	Leuven (1) (2) (3) Bertem Bierbeek Herent Huldenberg Kortenbergh Oud-Heverlee Tervuren
Diest	Diest	Diest (2) (3) Bekkevoort Kortenaken Scherpenheuvel-Zichem
	Aarschot	Aarschot (3) Begijnendijk Tielt-Winge

	Haacht	Haacht (3) Boortmeerbeek Holsbeek Keerbergen Rotselaar Tremelo
Tienen	Tienen	Tienen (2) (3) Boutersem Hoegaarden
	Glabbeek	Glabbeek (3) Lubbeek
	Landen	Landen (3)
	Zoutleeuw	Zoutleeuw (3) Geetbets Linter

Provinciaal kiesarrondissement HALLE-VILVOORDE

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Halle	Halle	Halle (2) (3) Beersel Pepingen Sint-Pieters-Leeuw Drogenbos Linkebeek Sint-Genesius-Rode Hoeilaart Overijse
	Asse	Asse (3) Dilbeek Liedekerke Merchtem Opwijk Ternat Affligem
	Lennik	Lennik (3) Bever Galmaarden Gooik Herne Roosdaal
Vilvoorde	Vilvoorde	Vilvoorde (2) (3) Kampenhout Machelen Zemst

Meise	Meise (3) Grimbergen Kapelle-op-den-Bos Londerzeel Wemmel
Zaventem	Zaventem (3) Steenokkerzeel Kraainem Wezembeek-Oppem

Provincie WEST-VLAANDEREN
Provinciaal kiesarrondissement Brugge

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Brugge	Brugge	Brugge (1) (2) (3) Beernem Blankenberge Damme Jabbeke Oostkamp Zedelgem Zuienkerke Knokke-Heist
	Torhout	Torhout (3)

Provinciaal kiesarrondissement Kortrijk-Ieper

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Ieper	Ieper	Ieper (2) (3) Langemark-Poelkapelle
	Vleteren	Vleteren (3)
	Wervik	Wervik (3)
	Zonnebeke	Zonnebeke (3)
	Mesen	Mesen (3) Heuvelland
	Poperinge	Poperinge (3)
Kortrijk	Kortrijk	Kortrijk (2) (3) Anzegem Kuurne Lendelede Zwevegem
	Menen	Menen (3) Wevelgem
	Harelbeke	Harelbeke (3) Deerlijk Waregem

	Avelgem	Avelgem (3) Spiere-Helkijn
--	---------	-------------------------------

Provinciaal kiesarrondissement Oostende-Diksmuide

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>	
Oostende	Oostende	Oostende (2) (3) Bredene Middelkerke De Haan	
	Gistel	Gistel (3) Ichtegem Oudenburg	
Diksmuide	Diksmuide	Diksmuide (2) (3) Houthulst Koekelare Kortemark Lo-Reninge	
	Nieuwpoort	Nieuwpoort (3)	
	Veurne	Veurne	Veurne (3) Alveringem De Panne Koksijde

Provinciaal kiesarrondissement Roeselare-Tielt

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Roeselare	Roeselare	Roeselare (2) (3) Ledegem Moorslede
	Hooglede	Hooglede (3) Staden
	Izegem	Izegem (3) Ingelmunster
	Lichtervelde	Lichtervelde (3)
Tielt	Tielt	Tielt (2) (3) Pittem Ardooie
	Meulebeke	Meulebeke (3) Dentergem
	Oostrozebeke	Oostrozebeke (3) Wielsbeke
	Ruiselede	Ruiselede (3) Wingene

- (1) hoofdplaats van de provincie
(2) hoofdplaats van het provinciedistrict
(3) hoofdplaats van het kieskanton

ADVIES
VAN DE VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR BESTUURSZAKEN

Aan de heer Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme
en Vlaamse Rand
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL

vragen naar / e-mail

Bram Opsomer
bram.opsomer@bz.vlaanderen.be

telefoonnummer

02 553 40 15

datum

7 september '10

bijlagen

Betreft: briefadvies over het voorontwerp van kiesdecreet

Mijnheer de minister,

Op vrijdag 16 juli 2010 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (verder: kiesdecreet). Tevens werd beslist het advies hierover te vragen aan de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) en de Raad van State.

Op de plenaire VLABEST-vergadering van 26 augustus 2010 waren de heren Joeri De Martelaere (raadgever op het kabinet van minister Bourgeois) en Guido Decoster (administrateur-generaal van het agentschap voor Binnenlands Bestuur) aanwezig voor een toelichting bij het voorontwerp en voor een gedachteswisseling met de leden van de Raad. VLABEST wenst hen uitdrukkelijk te danken voor de interessante en verhelderende bijdrage.

De Vlaamse Regering wil met voorliggend decreet in grote lijnen drie doelstellingen realiseren:

1. Het doorvoeren van een aantal politieke wijzigingen.
2. Het vereenvoudigen en moderniseren van de kiesregelgeving.
3. Het bundelen van alle kiesregelgeving in één decreet.

VLABEST gaat in dit briefadvies kort in op deze drie doelstellingen.

1. In het kiesdecreet worden een aantal **politieke wijzigingen** opgenomen, die hoofdzakelijk zijn afgesproken tijdens de regeringsonderhandelingen en dus terug te vinden zijn in het regeerakkoord:
 - Het hertekenen van de provinciale kiesdistricten (dit was noodzakelijk wegens een arrest van het Grondwettelijk Hof).
 - Het reduceren van het aantal provincieraadsleden.

- Het wijzigen van de apparteringsregels.
- Het invoeren van een kiesdrempel voor de provincieraadsverkiezingen.
- Het invoering van het rits-principe bij de eerste twee plaatsen op de lijsten.

Ook andere cruciale elementen uit de kiesregelgeving (Impereali/D'Hondt, opkomstplicht/stemrecht, ...) zijn tijdens deze besprekingen op tafel gekomen, maar er is geen overeenstemming gevonden om ook op die punten veranderingen aan te brengen. VLABEST respecteert de politieke beslissingen en beseft dat er in deze fase geen cruciale wijzigingen meer kunnen worden aangebracht aan het **politieke evenwicht** dat is bereikt. VLABEST voelt zich daarom niet geroepen om op de korte adviestermijn en in de huidige fase van het besluitvormingsproces uitspraken ten gronde te doen over deze politiek opties. VLABEST wil er wel op wijzen dat er over deze basisopties van ons democratisch systeem (aantal raadsleden, kiesomschrijvingen, kiesdrempel, man/vrouw verhouding, appartering, ...) een **maatschappelijk debat nuttig en nodig** is. VLABEST is zeker bereid om op dat moment een strategische bijdrage te leveren.

Wat in deze fase wel relevant is om op te merken, is dat de politiek wijzigingen op zijn minst **intern consistent** zouden moeten zijn. Ten eerste zijn ze dat onderling niet steeds. Bijvoorbeeld: aan de ene kant kiest de Vlaamse Regering om een kiesdrempel in te voeren van 5% voor provincieraadsverkiezingen vanuit een overweging van bestuurbaarheid, maar aan de andere kant wordt ook gekozen voor het behoud van provinciedistricten en appartering vanuit een argumentatie van democratie (geen stemmen laten verloren gaan) en burgers nabijheid. Deze twee opties stroken niet met elkaar.

Ook de consistentie met de andere doelstellingen die naar voor worden geschoven, is problematisch. Dit komt aan bod in het volgende punt.

2. De tweede belangrijke doelstelling die de Vlaamse Regering wil realiseren, is de **vereenvoudiging en modernisering** van de kiesregelgeving. In dit kader is het aangewezen te benadrukken dat behoorlijke regelgeving, en zeker kiesregelgeving, te allen tijde eenvoudig, consistent en op elkaar afgestemd moet zijn. De Raad is dus tevreden dat de Vlaamse Regering van de gelegenheid gebruik gemaakt heeft om, zich baserende op de ervaringen van de eerste organisatie van de verkiezingen, een aantal zaken te verfijnen. Zo is het heldere taalgebruik een duidelijke verbetering ten opzichte van de voorgaande regelgeving. Ook zorgen bijvoorbeeld de invoering van een provinciaal hoofdbureau (i.p.v. een arrondissementshoofdbureau) en de telling van de stemmen voor de provincieraadsverkiezingen door de gemeentelijke telbureaus voor een merkbare vereenvoudiging. Er zijn dus op organisatorisch vlak duidelijk stappen in de goede richting gezet.

Een belangrijk criterium bij de analyse van kiessystemen is dat deze verstaanbaar moeten zijn voor het kiespubliek en dat het kiespubliek zelfs kan voorspellen wat het effect van zijn stem zal zijn.¹ Daarom betreft VLABEST dat de tweede doelstelling van de Vlaamse Regering,

¹ Council of Europe, (1998), *Electoral Systems and Voting Procedures at Local Level*, Local and Regional Authorities No. 68, Report by the Steering Committee on Local and Regional Decracy prepared with the collaboration of Professor Dieter Nohlen, Council of Europe Publications, 53 blz.

De vijf criteria worden ook beschreven in: Kersting, N., (2005), *Reforming Local Electoral Systems in Europe*, in: Reynaert, H., K. Steyvers, P. Delwit en J. Pilet (eds.), *Revolution or Renovation: reforming local politics in Europe*, Vanden Broele, Brugge, pp. 29 - 48.

vereenvoudiging en modernisering, niet volledig is doorgetrokken in de inhoudelijke politieke beslissingen. Er zijn **duidelijk kansen gemist om een logischer en doorzichtiger kiessysteem voor de kiezer te creëren**. Bestaande incongruenties worden niet uitgeklaard en op sommige punten lijkt men de zaken enkel complexer te maken, waardoor het nog steeds heel moeilijk is om het kiessysteem helder uit te leggen aan de gemiddelde kiezer. VLABEST wil dit kort duiden met enkel voorbeelden:

- Voor de berekeningswijze voor de toewijzing van de zetels blijft men gebruik maken van zowel het systeem **Imperiali** (voor de gemeenteraadsverkiezingen) als het systeem **D'Hondt** (voor de districts- en provincieraadsverkiezingen).² Dit zorgt voor nodeloze complexiteit. Zeker voor de verkiezing van gemeente- en districtsraad, twee bestuursniveaus die in het oog van de kiezers heel dicht bij elkaar liggen, zijn er geen argumenten te vinden om een verschil te verantwoorden.
- Tijdens de vorige hertekening van de kiesregelgeving heeft men ervoor geopteerd om de **lijststem te neutraliseren** en enkel te laten meetellen voor het aantal zetels voor een lijst. Deze neutralisering van de lijststem blijkt echter niet te gelden voor de opvolgers (telt voor de helft mee). De motivatie voor deze keuze is voor VLABEST nog steeds onduidelijk. Dit zorgt er enkel voor dat het kiessysteem nog complexer en onduidelijker wordt. De neutralisering van de lijststem strookt dan op zich weer niet met de invoering van het rits-principe, waarmee men wel lijkt terug het belang van de plaats op de lijst te benadrukken.
- De Vlaamse Regering hertekent de **provinciale kiesdistricten**, maar ook hier is niet meteen een motivatie te vinden voor de nieuwe beleidsopatie. Is in de overweging rekening gehouden met het oogpunt van de kiezer? Waarom juist die omschrijving? Om welke redenen behoudt men aparte districten (en dus het complexe systeem van apparatering) en kiest men niet voor bijvoorbeeld provinciale kieskringen?
- Men voert een **kiesdrempel** in van 5%. Voor de zeteltoewijzing geldt deze kiesdrempel op provinciedistrictsniveau, om te mogen deelnemen aan apparatering geldt dit op provinciaal niveau. Voor de **apparatering** zelf worden dan weer de senatoriële kiesomschrijvingen als basis genomen. Enkel experts vinden hierin hun weg.

In tweede orde moet worden benadrukt dat de organisatie van verkiezingen grotendeels berust op ervaring. De personeelsleden van de gemeenten die al meerdere verkiezingen organiseerden werken voor een deel op routine: men doet het zoals men het bij de laatste verkiezingen ook deed. Het is daarom van het grootste belang dat Vlaamse overheid heel duidelijk uitlegt wat nieuw is en waar nu de verschillen met vroeger zitten. **Vorming en opleiding** waarbij de regelgeving praktisch wordt overlopen zijn een noodzaak. Gedetailleerde draaiboeken, een verkiezingskalender, modellen allerhande, tijdige richtlijnen enz. zullen zeer nuttig zijn. Daarbij

² Bij die keuze is er altijd een zekere spanning tussen een vertaling van de voorkeuren van heel de bevolking en het draagvlak dat bepaalde kandidaten/politieke partijen moeten hebben om vertegenwoordigd te zijn, en de bestuurbaarheid van een bestuur (Vander Weyden, P, (2001), *Disproportionaliteit van het Belgisch kiessysteem*, IPSoM-bulletin 2001/6, KUBrussel, 43 blz.). De Raad wil zich zoals gesteld in het kader van deze adviesvraag niet uitspreken over het ene of het andere systeem.

zijn zeker ook **samenwerking en afstemming nodig met de FOD Binnenlandse Zaken**, die blijven instaan voor de organisatie van de andere verkiezingen.

3. De Vlaamse Regering wil met voorliggend decreet de stap zetten naar een **geïntegreerde regelgeving voor de lokale en provinciale verkiezingen in één kiesdecreet**. De huidige situatie waarbij de verkiezingsbepalingen verspreid zijn over verschillende wetteksten, is ondoorzichtig. Het voorliggende voorontwerp heeft daarom zeker de verdienste om te zorgen voor een bundeling van deze regels, met een duidelijke chronologische opbouw en samenhangende structuur. Dit is positief. De verkiezingen voor die besturen zijn zodanig met elkaar verbonden, dat dit de meest logische keuze is. Het heeft een positieve invloed op de informatiekost en beperkt de tijdsinvestering van kiezers en burgers die aangeduid zijn om mee te werken aan de organisatie van de verkiezingen.

De keuze voor één geïntegreerde regelgeving wordt echter door twee elementen doorbroken:

- Zo kan er worden opgemerkt dat de **kieswetgeving in België in die mate gefractioneerd is over het Vlaamse en het federale niveau** dat een volledig doorzichtig beleid heel moeilijk wordt. Het stemrecht van EU-onderdanen en niet-EU-onderdanen blijft een federale materie en de Vlaamse overheid kan niet tornen aan de specifieke regelingen die zijn getroffen in de faciliteitengemeenten en aan de waarborgen voor de taalminoriteiten. Daardoor blijven er significante verschillen zitten in een aantal cruciale aspecten van de kiesregelgeving. Er moet volgens VLABEST op zijn minst gestreefd worden naar één gezamenlijk kiezerskorps voor de verkiezingen van gemeente-, provincie, en OCMW-raden, en dit is in de huidige constellatie niet mogelijk. Verdere stappen in de staatsvorming lijken daarom op dit punt onvermijdelijk.
- Ondanks verschillende principebeslissingen door de Vlaamse Regering, blijft het dossier van het **geautomatiseerd stemmen** vertraging oplopen omdat daarover afstemming moet worden gezocht met de medeoverheden. Als gevolg daarvan is de regelgeving daaromtrent niet opgenomen in het basisdecreet, maar zal dit later worden geregeld via een “aanbouwdecreet”. VLABEST betreurt dit.
In dit kader moet er ook op worden gewezen dat de noodzakelijke vernieuwing van de digitale stelsystemen voor de geautomatiseerde stemming een gigantische operatie zal worden. Dit staat nu nog door afstemmingsproblemen in de kinderschoenen (er moet nog worden gestart met de bouw van een prototype). Het lijkt bijna onmogelijk dat de modernisering van het computerpark nog voor de verkiezingen van 2012 volledig kan worden afgerond. VLABEST wil wijzen op de grote (psychologische) impact die hiervan het gevolg zou zijn (een kiezerskorps dat opnieuw moet overschakelen op papieren stemmen, het samenstellen van de telbureaus, ...). Het zal dus van het grootste belang zijn dat de besturen zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gebracht van de voortgang in dit dossier. Een definitieve beslissing van de Vlaamse Regering mag daarom niet lang meer op zich laten wachten.

Ten slotte wil VLABEST er nog op wijzen dat in het voorontwerp de **kostenregeling**, die vroeger stond ingeschreven in artikel 8 van de provinciekieswet, wordt gewijzigd. Voortaan komen de presentiegelden en de reiskosten van de leden van de kiesbureaus, de reiskosten van de kiezers en de verzekeringspremies volledig ten laste van de provincies, en niet langer deels ten laste van de gemeenten (de overige kosten blijven wel ten laste van de gemeenten). De vertegenwoordigers van

de provincies binnen VLABEST geven aan dat over dit extra financieel engagement geen overleg is geweest met de provincies. Er is bovendien geen beeld gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen hiervan. De Vlaamse Regering schendt hiermee haar eigen principes, waarbij o.a. kan worden verwezen naar de beleidsnota Binnenlands Bestuur 2009-2014 (punt 3.2.4):

“Ik verwijs op het engagement van de Vlaamse regering om het Belfortprincipe blijvend toe te passen. Dit betekent dat de ministres die voorstellen aan de Vlaamse regering ter beschikking voorleggen, telkens de gevolgen van hun voorstellen voor de lokale besturen en de provincies nauwkeurig in kaart moeten brengen... Bovendien mogen die beslissingen voor de lokale besturen niet als een verrassing komen: voorafgaand overleg is essentieel in een relatie van partnerschap.”

Uiteraard, mijnheer de minister, zijn we steeds bereid dit advies toe te lichten.

Hoogachtend,

(getekend)

Prof. dr. Herman MATTHIJS
Voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

LM

KONINKRIJK BELGIË
-----ADVIES 48.756/3
VAN 26 OKTOBER 2010VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, derde kamer, op 24 september 2010 door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 16 november 2010, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn", heeft het volgende advies gegeven:

VRU

48.756/3

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

VOORAFGAANDE OPMERKING

2. In de adviesaanvraag van 24 september 2010 wordt op het volgende gewezen:

"In het Vlaams regeerakkoord werd de doelstelling opgenomen om het aantal provincieraadsleden te reduceren tot maximaal 63 raadsleden in provincies met minder dan één miljoen inwoners en tot maximaal 72 raadsleden in provincies met meer dan één miljoen inwoners.

In artikel 5, § 1, van het Provinciedecreet wordt het aantal provincieraadsleden vastgelegd. Door een materiële vergissing werd de vermindering niet opgenomen in het voorontwerp van decreet, waaraan de Vlaamse Regering haar goedkeuring hechtte op 16 juli 2010.

Om dit recht te zetten luidt de in artikel 267 van het voorliggend voorontwerp van decreet te wijzigen bepaling [...] als volgt:

Art. 267. Artikel 5, § 1, en § 2, eerste lid van het Provinciedecreet, gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt vervangen door wat volgt:

«§ 1. De Provincieraad vertegenwoordigt de hele bevolking van de provincie. Hij bestaat, met inbegrip van de leden van de deputatie van de provincieraad die als provincieraadslid werden verkozen, uit:

- 1° 63 leden in provincies met minder dan 1 000 000 inwoners;
- 2° 72 leden in provincies met 1 000 000 of meer inwoners.

§ 2. Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de provincieraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie op basis van de bevolkingsaantallen van de provincies. Het inwonertal dat in aanmerking moet worden genomen, is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

VRU

48.756/3

1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar van de provincieraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de gemeenten van de desbetreffende provincies hadden.»"

Bij zijn onderzoek zal de Raad van State, afdeling Wetgeving, de aldus geamendeerde versie van artikel 267 van het ontwerp in acht nemen.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

3. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe alle bepalingen inzake de organisatie van de verkiezingen van de gemeenteraden, de stadsdistrictraden en de provincieraden samen te brengen in één enkel decreet, dat in beginsel geldt voor alle gemeenten van het Vlaamse Gewest. Daarnaast bevat het ontwerp ook regels inzake de organisatie van de rechtstreekse verkiezingen van de schepenen en van de OCMW-raad in de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeente Voeren.

Het ontwerp kan in een zeker opzicht worden beschouwd als een codificatie van regels die thans te vinden zijn in de Gemeentekieswet, in de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en in het Kieswetboek. Daarnaast worden ook regels overgenomen uit het decreet van 18 mei 1994 houdende de regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen, en uit hoofdstuk III*bis* van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtraden.

In het ontwerp van decreet, dat de naam "Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet" krijgt, worden de regels voor de organisatie van de verkiezingen in een logische indeling geplaatst, waarbij de chronologie van het verkiezingsproces wordt gevolgd.

De regels inzake de geautomatiseerde stemming worden niet opgenomen in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet. Volgens de algemene

VRU

48.756/3

toelichting zal de geautomatiseerde stemming, rekening houdend met de technologische evolutie, in een "aanbouwdecreet" worden opgenomen.

Naast de overname van bestaande regels bevat het ontwerp ook een aantal nieuwe bepalingen. De belangrijkste zijn de invoering van bepalingen betreffende een kiesdrempel voor de zetelverdeling bij de provincieraadsverkiezingen (zowel op het niveau van het kiesdistrict als voor de aanvullende zetelverdeling binnen het provinciale kiesarrondissement, op het niveau van de provincie), de vermindering van het aantal provincieraadsleden en de nieuwe indeling van de provincies in provinciedistricten en provinciale kiesarrondissementen.

BEVOEGDHEID

4. De bevoegdheidsrechtelijke grondslag voor het ontworpen decreet wordt in de eerste plaats geboden door artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, naar luid waarvan de gewesten bevoegd zijn voor "de verkiezing van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, alsook van de organen van de agglomeraties en federaties van gemeenten, met inbegrip van de controle op de hierop betrekking hebbende verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen die daaraan zijn besteed". De bevoegdheid inzake het regelen van de verkiezing van de binnengemeentelijke territoriale organen wordt aan de gewesten ook toegekend bij artikel 41, tweede lid, van de Grondwet. De bepalingen tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 en het Provinciedecreet van 9 december 2005 (artikelen 263 tot 271 van het ontwerp) vinden daarenboven hun bevoegdheidsrechtelijke grondslag mede in artikel 6, VIII, 1°, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, waarbij onder meer de samenstelling en de organisatie van de provinciale en de gemeentelijke instellingen aan de gewesten worden toevertrouwd.

In zoverre in het ontwerp ook aspecten van het gebruik der talen bij verkiezingen worden geregeld (titel 2 van deel 5 van het ontwerp - artikelen 255 tot 260), vindt het zijn bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 129, § 1,

VRU

48.756/3

1°, van de Grondwet, op grond waarvan de gemeenschappen het gebruik der talen in bestuurszaken kunnen regelen. Tot slot vinden de artikelen 272 tot 274, waarbij wijzigingen worden aangebracht in het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hun bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 5, § 1, II, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, waarbij het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, behoudens een aantal uitzonderingen, aan de gemeenschappen wordt toevertrouwd.

5. Een aantal artikelen van het ontwerp vereisen evenwel op bevoegdheidsrechtelijk vlak een afzonderlijk onderzoek.

5.1. Bij de artikelen 11 tot 14 en 32, 35 en 36 van het ontwerp worden voor personen die niet de Belgische nationaliteit bezitten, kiesvoorwaarden vastgesteld en in de artikelen 58, tweede lid, en 73 verkiesbaarheidsvoorwaarden voor onderdanen uit andere lidstaten van de Europese Unie. Deze artikelen vormen een (licht gewijzigde) overname van de artikelen 1*bis*, 1*ter* en 86 van de Gemeentekieswet, respectievelijk van de artikelen 23, 65 en 113 van die wet.

Artikel 8, tweede tot vierde lid, van de Grondwet bepaalt:

"De Grondwet en de overige wetten op de politieke rechten bepalen welke de vereisten zijn waaraan men moet voldoen, benevens de staat van Belg, om die rechten te kunnen uitoefenen.

In afwijking van het tweede lid kan de wet het stemrecht regelen van de burgers van de Europese Unie die niet de Belgische nationaliteit hebben, overeenkomstig de internationale en supranationale verplichtingen van België.

Het stemrecht bedoeld in het vorige lid kan door de wet worden uitgebreid tot de in België verblijvende niet-Europese Unie onderdanen, onder de voorwaarden en op de wijze door haar bepaald."

VRU

48.756/3

Zoals de Raad van State in het verleden reeds heeft opgemerkt, volgt uit deze bepalingen dat alleen de federale wetgever bevoegd is om aan niet-Belgen actief en passief kiesrecht toe te kennen ⁽²⁾.

⁽²⁾ Zie bijvoorbeeld advies 30.118/VR van 13 juni 2000 over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn"; advies 32.153/VR/2V/1V van 4 september 2001 over een wetsvoorstel "betreffende de uitbreiding van het gemeentelijk stemrecht en het recht om verkozen te worden tot de niet-Europese onderdanen die in België verblijven", *Parl. St.*, Senaat, 2000-2001, nr. 2-548/2; advies 38.240/3 van 26 april 2005 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, *Parl. St.*, VI. Parl., 2004-2005, nr. 347/1.

VRU

48.756/3

De genoemde bepalingen van het ontwerp dienen in beginsel dan ook uit het ontwerp te worden weggelaten. Omwille van de duidelijkheid en de toegankelijkheid van de regelgeving zou het evenwel te billijken vallen toch van die regelgeving melding te maken, maar zulks dient dan te gebeuren op een wijze dat geen betwisting kan bestaan over wie bevoegd is ten aanzien van de betrokken regels ("overeenkomstig artikel ... van de Gemeentekieswet"), en met inachtneming van de grondwetsconforme interpretatie die het Grondwettelijk Hof aan bepaalde van die artikelen heeft gegeven ⁽³⁾.

5.2. Bij hoofdstuk 1 van titel 2 van deel 4 van het ontwerp wordt in iedere provincie een Raad voor Verkiezingsbetwistingen opgericht, die een administratief rechtscollege is. In dat hoofdstuk wordt de bevoegdheid en de samenstelling van die raden geregeld, alsmede de procedure die ervoor moet worden gevolgd. Krachtens artikel 203 van het ontwerp zijn de raden voor verkiezingsbetwistingen bevoegd om kennis te nemen van bezwaren tegen de verkiezingen en van bezwaren op grond van de schending van de regelgeving inzake de verkiezingsuitgaven door kandidaten en lijsttrekkers.

De raden voor verkiezingsbetwistingen werden reeds opgericht bij het decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming van 11 april 1994 en het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement. De in het ontwerp opgenomen bepalingen vormen een overname van bestaande bepalingen, met dien verstande dat thans wordt gespecificeerd dat de betrokken raad de verkiezing *geheel of gedeeltelijk* ongeldig kan verklaren en dat enkele bepalingen op niet-substantiële punten worden aangepast.

⁽³⁾ Grondwettelijk Hof, nr. 31/2002, 30 januari 2002, B.4.1 en B.4.2 en dispositief.

VRU

48.756/3

In advies 39.080/AV/3 ⁽⁴⁾ heeft de algemene vergadering van de Raad van State, afdeling Wetgeving, het volgende opgemerkt omtrent de oprichting (per provincie) van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen:

"5. Over de bevoegdheid inzake de oprichting van administratieve rechtscolleges heeft de Raad van State in zijn advies 38.240/3 van 26 april 2005 over het ontwerp van gemeentedecreet en in zijn advies 38.530/VR/3 van 12 juli 2005 over het ontwerp van provinciedecreet gesteld:

«Wat betreft de verkiezing van de gemeentelijke en binnengemeentelijke territoriale organen, een aangelegenheid waarin de bestendige deputatie en de Raad van State thans een rechtsprekende bevoegdheid uitoefenen, bepaalt artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, b, B.W.H.I. dat die aangelegenheid behoort tot de bevoegdheid van de gewesten, «met uitzondering van de exclusieve bevoegdheid van de Raad van State om bij wijze van arresten op de beroepen in hoogste aanleg uitspraak te doen in kiesrechtzaken». Het feit dat geen voorbehoud wordt gemaakt m.b.t. de bevoegdheid van de bestendige deputatie doet de vraag rijzen of de gewesten uit artikel 6, § 1, VIII, B.W.H.I. een algemene bevoegdheid putten om te voorzien in een regeling voor de geschillen die verband houden met de samenstelling en de werking van de gemeentelijke instellingen, onder het enkele voorbehoud van de genoemde bevoegdheid van de Raad van State.

⁽⁴⁾ Advies 39.080/AV/3 van 11, 13 en 18 oktober 2005 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming van 11 april 1994 en het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement en tot het decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen, *Parl. St.*, VI. Parl., 2005-2006, nr. 578/1.

VRU

48.756/3

Voor het antwoord op die vraag moet mede rekening (worden) gehouden met wat bepaald is in artikel 161 van de Grondwet. Naar luid van die bepaling kan geen administratief rechtscollege worden ingesteld dan krachtens een wet⁽⁵⁾. In beginsel is het instellen van administratieve rechtscolleges, op grond van artikel 161 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 19, § 1, eerste lid, B.W.H.I., dan ook een aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheid⁽⁶⁾. Zoals in de rechtspraak van het Arbitragehof evenwel herhaaldelijk is bevestigd, is de decreetgever in beginsel weliswaar niet bevoegd om administratieve rechtscolleges in te stellen, maar kan hij daartoe wel overgaan met toepassing van artikel 10 B.W.H.I. (impliciete bevoegdheid)⁽⁷⁾. Daarbij is dan wel vereist dat een dergelijk optreden van de decreetgever noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de bevoegdheden van de gemeenschap of het gewest, en dat voldaan is aan de in de rechtspraak van het Arbitragehof gestelde voorwaarden dat de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en dat de weerslag van de betrokken bepalingen op de aan de federale overheid voorbehouden aangelegenheid slechts marginaal is⁽⁸⁾,⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ *Voetnoot 3 uit het geciteerde advies*: Artikel 161 van de Grondwet is ingevoegd bij de grondwetswijziging van 18 juni 1993 (vroegere artikel 107 *quinquies*, derde lid).

⁽⁶⁾ *Voetnoot 4 uit het geciteerde advies*: Artikel 19, § 1, eerste lid, B.W.H.I. bepaalt: "Behoudens toepassing van artikel 10, regelt het decreet de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 4 tot 9, onverminderd de bevoegdheden die na de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden."

⁽⁷⁾ *Voetnoot 5 uit het geciteerde advies*: Zie bijv. Arbitragehof, nr. 19/2001, 14 februari 2001, overw. B.4.2, B.4.3 en B.5.4; Arbitragehof, nr. 33/2001, 13 maart 2001, overw. B.5.5.1 tot B.5.5.5; Arbitragehof, nr. 49/2003, 30 april 2003, overw. B.6 tot B.8.6. Zie voorts, i.v.m. de vraag in hoeverre artikel 10 B.W.H.I. toegepast kan worden op een ontwerp van decreet dat de inhoud van de bestaande wetsbepalingen i.v.m. de rechtsprekende bevoegdheid van de bestendige deputatie overneemt, R.v.St., afd. wetg., advies 35.831/VR/2V van 18 september 2003 over een ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 12 februari 2004 "organisant les provinces wallonnes", *Parl. St.*, Waals Parl., 2003-04, nr. 613/1, (43), 46-47.

⁽⁸⁾ *Voetnoot 6 uit het geciteerde advies*: In het arrest (nr.) 49/2003 van 30 april 2003 lijkt het Arbitragehof zich tot een marginale toetsing van de noodzakelijkheid te beperken. In dit arrest stelt het Hof immers: "De decreetgever vermocht in deze aangelegenheid te oordelen, zonder dat zijn beoordeling kennelijk onjuist is, dat het noodzakelijk was om een administratief rechtscollege op te richten" (overw. B.8.3).

⁽⁹⁾ *Voetnoot 7 uit het geciteerde advies*: Zie ook advies 38.567/4 en 38.568/4 van 11 juli 2004 over een ontwerp van decreet van het

VRU

48.756/3

Zolang het ontwerp van decreet tot wijziging van de gemeentekieswet, waarin het aangekondigde administratief rechtscollege zou worden ingeschreven, niet voorlag, diende de Raad van State er zich in die adviezen toe te beperken een voorbehoud te maken bij de ontworpen regeling.

6. Nu het mogelijk is een inzicht te hebben in alle aspecten van de organisatie van het betrokken rechtscollege en in al de bevoegdheden ervan, kan de Raad van State onderzoeken of de ontworpen regeling in het ontwerp voldoet aan de voorwaarden voor de uitoefening van de impliciete bevoegdheden.

Aangezien het in het ontwerp geregelde contentieux van de Raad voor verkiezingsbetwistingen, behoudens hetgeen hierna wordt besproken in randnummer 12.3.1, uitsluitend betrekking heeft op geschillen betreffende de toepassing van de regelgeving die binnen de materiële bevoegdheid van het gewest valt, is voldaan aan de voorwaarde dat de impliciete bevoegdheid betrekking moet hebben op een aangelegenheid die kan worden beschouwd als subsidiair t.a.v. de betrokken hoofdbevoegdheid van het gewest. De Vlaamse decreetgever kan redelijkerwijze van oordeel zijn dat het noodzakelijk is om het verkiezingscontentieux op lokaal vlak, alsook het andere contentieux waarop het ontwerp betrekking heeft, toe te vertrouwen aan een administratief rechtscollege dat meer waarborgen biedt inzake onafhankelijkheid, onpartijdigheid en deskundigheid dan de bestendige deputatie van de provincie. De weerslag van de uitoefening van deze impliciete bevoegdheid op de bevoegdheid van de federale wetgever om op grond van artikel 161 van de Grondwet administratieve rechtscolleges op te richten kan als marginaal worden beschouwd. Het aan de Raad voor verkiezingsbetwistingen toevertrouwd contentieux kan immers als relatief gering worden beschouwd in verhouding tot het geheel van het administratief contentieux. De federale wetgever blijft in beginsel bevoegd voor de overige administratieve rechtscolleges, en met name ook voor de bestendige deputatie, voorzover deze het contentieux behandelt in andere aangelegenheden dan die waarop het ontwerp van toepassing is. Ten slotte zijn er geen redenen om aan te nemen dat, in de aangelegenheid van de administratieve rechtscolleges de regelgeving betreffende het contentieux dat in het ontwerp aan de Raad voor verkiezingsbetwistingen wordt toevertrouwd, niet voor een gedifferentieerde regeling vatbaar zou zijn.

Waalse Gewest "modifiant certaines dispositions du Code de la démocratie locale et de la décentralisation" en over een ontwerp van decreet van het Waalse Gewest "modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des Centres Publics d'Aide Sociale" (*Parl. St.*, W. Gew. R., 2004-05, nr. 204/1 en nr. 205/1), en advies 38.943/2/V van 5 september 2005 over een ontwerp van decreet van het Waalse Gewest "modifiant le décret du 27 mai 2004 relatif au Livre Ier du Code de l'environnement pour ce qui concerne le droit d'accès du public à l'information en matière d'environnement".

VRU

48.756/3

Om al die redenen is de Raad van State van oordeel dat voldaan is aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 10 B.W.H.I."

Dat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen voortaan bevoegd wordt om de verkiezingen *geheel of gedeeltelijk* ongeldig te verklaren, doet geen afbreuk aan deze bevoegdheidsrechtelijke analyse. Hoofdstuk 1 van titel 2 van deel 4 van het ontwerp doet derhalve geen bevoegdheidsrechtelijke bezwaren rijzen.

5.3. In de artikelen 216 en 217 van het ontwerp wordt het beroep bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, tegen beslissingen van de raden voor verkiezingsbetwistingen geregeld. In die artikelen wordt voortgebouwd op de artikelen 85*quater*, 85*septies* en 85*octies* van de Gemeentekieswet, die werden ingevoegd bij het decreet van 10 februari 2006.

Over die laatste artikelen werd in het reeds genoemde advies 38.080/AV/3 het volgende opgemerkt:

"C. De bevoegdheid inzake de Raad van State

7. Het ontwerp bevat regelingen die betrekking hebben op de rechtsgang voor de Raad van State. Dat geldt met name voor:

- het ontworpen artikel 76, derde lid, van de gemeentekieswet dat bepaalt dat van de beslissing van de Raad voor verkiezingsbetwistingen waarbij de verkiezing wordt vernietigd of de zetelverdeling wordt gewijzigd, een voor eensluidend verklaard afschrift van de uitspraak, van het administratief dossier en van de procedurestukken wordt toegestuurd aan de Eerste voorzitter van de Raad van State;
- het ontworpen artikel 76*bis* van de gemeentekieswet dat bepaalt dat degenen aan wie kennis moet worden gegeven van de beslissing van de Raad voor verkiezingsbetwistingen binnen acht dagen na de kennisgeving beroep kunnen instellen bij de Raad van State. De Raad van State doet uitspraak binnen een termijn van zestig dagen. Het beroep bij de Raad van State is niet opschortend behoudens wanneer het beroep gericht is tegen een beslissing van de Raad voor verkiezingsbetwistingen die een vernietiging van de verkiezing of een wijziging in de zetelverdeling inhoudt. Wanneer vóór de uitspraak van de Raad van State de Vlaamse Regering de burgemeester van de betreffende gemeente benoemt, heeft deze benoeming uitwerking vanaf de betekening van het arrest van de Raad van State dat de verkiezing niet vernietigt of de zetelverdeling niet wijzigt;

VRU

48.756/3

- het ontworpen artikel 77, eerste lid, van de gemeentekieswet dat bepaalt dat het arrest van de Raad van State door de zorg van de griffier onmiddellijk ter kennis wordt gebracht van de provinciegouverneur en van de gemeenteraad;
- het ontworpen artikel 84, § 2, vijfde lid, van de gemeentekieswet dat bepaalt dat er binnen acht dagen na de kennisgeving van de beslissing van de Raad voor verkiezingsbetwistingen inzake de opvolging van een gemeenteraadslid, een beroep bij de Raad van State kan worden ingesteld;
- het artikel 49 van het ontwerp dat de hiervoor vermelde bepalingen toepasselijk maakt op de geschillen m.b.t. de verkiezingen voor de provincieraden.

8. Uit artikel 160, eerste lid, van de Grondwet blijkt dat het aan de federale wetgever toekomt de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de Raad van State te bepalen. In artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, b, B.W.H.I., wordt de exclusieve bevoegdheid van de Raad van State om bij wijze van arresten op de beroepen in hoogste aanleg uitspraak te doen in kiesrechtzaken bevestigd. De gemeenschappen en de gewesten zijn in beginsel dan ook niet bevoegd om wijzigingen aan te brengen in de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de Raad van State, tenzij de voorwaarden vervuld zijn voor de toepassing van de impliciete bevoegdheden op grond van artikel 10 B.W.H.I. Daartoe is vereist dat het optreden van de decreetgever noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de bevoegdheden van de gemeenschap of het gewest, en dat voldaan is aan de in de rechtspraak van het Arbitragehof gestelde voorwaarden dat de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en dat de weerslag van de betrokken bepalingen op de aan de federale overheid voorbehouden aangelegenheid slechts marginaal is.

9. De Raad van State stelt vast dat twee van de hiervoor (randnummer 7) vermelde bepalingen volstrekt identiek zijn aan bepalingen die thans reeds voorkomen in de gemeentekieswet, inzake het beroep bij de Raad van State tegen de beslissingen van de bestendige deputatie. Dat geldt namelijk voor:

- het ontworpen artikel 77, eerste lid, dat volkomen identiek is aan het huidige artikel 77, eerste lid, van de gemeentekieswet;
- het ontworpen artikel 84, § 2, vijfde lid, dat volkomen identiek is aan het huidige artikel 84, § 2, vijfde lid, van de gemeentekieswet.

De Raad van State ziet niet in om welke redenen de loutere bevestiging in een decreet van bepalingen over de Raad van State uit een federale wet, als noodzakelijk zou kunnen worden beschouwd voor de uitoefening van de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake de gemeentelijke instellingen. Dit is des te meer niet noodzakelijk nu de decreetgever er in het voorliggende ontwerp zelf voor opteert om de

VRU

48.756/3

desbetreffende federale kieswet te wijzigen waar wijzigingen noodzakelijk worden bevonden. Voor de hiervoor vermelde bepalingen is die noodzakelijkheid niet aanwezig. Ze dienen dan ook uit het ontwerp te worden verwijderd.

10. De Raad van State stelt voorts vast dat twee andere van de hiervoor (randnummer 7) vermelde bepalingen thans eveneens reeds voorkomen in de gemeentekieswet, zij het dat de woorden «de bestendige deputatie» worden vervangen door de woorden «de Raad voor verkiezingsbetwistingen». Dat geldt namelijk voor:

- het ontworpen artikel 76, derde lid, dat identiek is aan het huidige artikel 76, derde lid, van de gemeentekieswet, behoudens de vervanging van de woorden «bestendige deputatie» door «Raad voor verkiezingsbetwistingen»;
- het ontworpen artikel 76*bis* dat identiek is aan het huidige artikel 76*bis* van de gemeentekieswet, behoudens de vervanging van de woorden «bestendige deputatie» door «Raad voor verkiezingsbetwistingen».

De Raad van State erkent dat de decreetgever van oordeel kan zijn dat het noodzakelijk is in de desbetreffende bepalingen de woorden «de bestendige deputatie» te vervangen door «de Raad voor verkiezingsbetwistingen». Zonder deze vervanging zou de Raad van State niet meer kennis kunnen nemen van de beroepen ingesteld op grond van artikel 16, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, hetgeen strijdig zou zijn met artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, b, B.W.H.I. Het beroep dat bij de Raad van State wel nog tegen de beslissing van de Raad voor verkiezingsbetwistingen zou kunnen worden ingesteld op grond van artikel 14, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zou niet opschortend zijn en het daarenboven niet mogelijk maken dat de Raad van State met volle rechtsmacht zou kunnen oordelen.

Gelet op de beperkte draagwijdte van de ontworpen bepalingen en gelet ook op het gegeven dat deze thans reeds voorkomen in de huidige federale gemeentekieswet, - althans wat de bestendige deputatie betreft - is ook voldaan aan de voorwaarde dat de uitoefening van de impliciete bevoegdheid slechts een marginale weerslag heeft op de federale bevoegdheid inzake de Raad van State en dat het daarenboven een aangelegenheid betreft die voor een differentiële regeling vatbaar is.

Voorzover de stellers van het ontwerp uitsluitend beogen deze bepalingen in de gemeentekieswet formeel aan te passen aan de nieuwe beleidsoptie, die erin bestaat de bestendige deputatie te vervangen door de Raad voor verkiezingsbetwistingen, is voldaan aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 10 B.W.H.I.

De integrale overname van de bestaande artikelen 76, derde lid, en 76*bis* van de gemeentekieswet, kan echter niet als «noodzakelijk» worden beschouwd ter uitoefening van de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

VRU

48.756/3

Bijgevolg moeten de ontworpen bepalingen zich ertoe beperken de woorden «de bestendige deputatie» te vervangen door de woorden «Raad voor verkiezingsbetwistingen». Ze dienen dan ook in die zin te worden aangepast.

11. De Raad van State stelt tenslotte vast dat artikel 49 van het ontwerp de bepalingen van de ontworpen artikelen 73 tot 84 van de gemeentekieswet, van overeenkomstige toepassing maakt op de geschillen m.b.t. de verkiezingen voor de provincieraden. Ook deze bepaling impliceert een wijziging van de wetgeving betreffende de Raad van State. Ook zonder deze bepaling zou de Raad van State weliswaar kennis kunnen nemen van de beroepen tegen beslissingen van de Raad voor verkiezingsbetwistingen. Hij zou dat echter doen op grond van artikel 14, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De decreetgever kan van oordeel zijn dat het noodzakelijk is om het contentieus inzake alle lokale verkiezingen - zowel de gemeentelijke, als de provinciale - aan eenzelfde regelgeving te onderwerpen. Gelet op de marginale weerslag van de conforme toepassing van de bepalingen uit de artikelen 73 tot 84 van de gemeentekieswet op het contentieus inzake provinciale verkiezingen, voor de werking van de Raad van State, en gelet op de gedifferentieerde draagwijdte die deze wetgeving van nature heeft in verhouding tot de regels toepasselijk op het administratief contentieus in het algemeen, is voldaan aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 10 B.W.H.I."

De Raad van State verwijst met betrekking tot de artikelen 216 en 217 van het ontwerp in de eerste plaats naar het zo-even aangehaalde advies. Wat betreft het uitdrukkelijk toekennen van de bevoegdheid om verkiezingen *geheel of gedeeltelijk* ongeldig te verklaren, dient te worden vastgesteld dat zulks een logisch uitvloeisel is van dezelfde bevoegdheid die aan de raden voor verkiezingsbetwistingen wordt toegekend, zodat op dit vlak aan het bij artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus gestelde noodzakelijkheidsvereiste lijkt te zijn voldaan. Aangezien de aangelegenheid zich bovendien leent tot een gedifferentieerde regeling en de weerslag op de federale bevoegdheid slechts marginaal is, moet de decreetgever bevoegd worden geacht om de genoemde bevoegdheidstoekenning te verrichten.

5.4. Titel 7 van deel 2 van het ontwerp betreft het beroep dat bij het hof van beroep kan worden ingesteld tegen beslissingen van het college van burgemeester en schepenen met betrekking tot het vaststellen van de kiezerslijsten. De artikelen 95 en 96 van het ontwerp bevatten regels betreffende

.../...

VRU

48.756/3

het bezwaar dat bij het hof van beroep kan worden ingediend tegen het verwerpen van een kandidatuur.

De gemachtigde erkent dat het bepalen van de bevoegdheid van de hoven van beroep en de rechtspleging voor die hoven in beginsel tot de federale bevoegdheid behoren, en verduidelijkt dat enkel wordt beoogd omwille van de toegankelijkheid van de regelgeving federale bepalingen in herinnering te brengen. Er dient dan evenwel duidelijk te worden aangegeven dat de decreetgever zelf niet normatief optreedt, door de oorsprong van de weergegeven normen aan te duiden (zie opmerking 5.1 *in fine*).

5.5. Artikel 275, 38°, van het ontwerp strekt tot de opheffing van artikel 30*bis* van de Gemeentekieswet "wat betreft de verwijzing naar artikel 30 van de Gemeentekieswet".

Zoals de algemene vergadering van de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het reeds genoemde advies 38.080/AV/3 heeft opgemerkt ⁽¹⁰⁾, dienen de gewesten hun bevoegdheden inzake lokale verkiezingen op grond van artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 uit te oefenen onverminderd, onder meer, artikel 30*bis* van de Gemeentekieswet. Dat artikel kan derhalve niet bij decreet worden gewijzigd of opgeheven, evenmin als artikel 30 van die wet (artikel 275, 37°, van het ontwerp) in de mate dat ernaar in dat artikel 30*bis* wordt verwezen.

5.6. Artikel 275, 82°, van het ontwerp strekt tot de opheffing van artikel 77*bis*, § 3, van de Gemeentekieswet. Die bepaling heeft evenwel enkel betrekking op gemeenten die deel uitmaken van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, zodat de decreetgever territoriaal niet bevoegd is om die laatste bepaling op te heffen. Artikel 275, 82°, dient dan ook uit het ontwerp te worden weggelaten.

⁽¹⁰⁾ Opmerking 12.2 van dat advies.

VRU

48.756/3

5.7. Bij artikel 276 van het ontwerp worden ook de artikelen 2, § 2, vierde lid, 3*bis*, tweede lid, en 3*novies*, tweede lid, van de Provinciekieswet opgeheven, die evenwel krachtens artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. In artikel 276, 7°, 9° en 14°, van het ontwerp zal met deze bevoegdheidsbeperking rekening dienen te worden gehouden.

VORMVEREISTEN

6. Luidens artikel 7, § 1, tweede lid, van het ontwerp wordt de lijst van de provinciedistricten en de aanwijzing van de provinciedistricthoofdplaats vastgesteld in de tabel die als bijlage bij het ontworpen decreet is gevoegd.

Op grond van artikel 260 van het Provinciedecreet dient elke provincieraad advies te verlenen over die bijlage. Dit vormvereiste blijkt niet te zijn vervuld, wat dient te worden verholpen.

ALGEMENE OPMERKINGEN

7. Het ontwerp bevat bepalingen waardoor wat betreft de provincieraden de evenredige vertegenwoordiging kan worden verminderd. Zo wordt een kiesdrempel van vijf procent ingesteld, die op een dubbele wijze werkt: enerzijds geldt de kiesdrempel om in aanmerking te komen voor de rechtstreekse toewijzing van een zetel binnen een provinciedistrict (artikel 178 van het ontwerp), anderzijds moeten lijstengroepen die zich hebben verbonden met het oog op de aanvullende zetelverdeling op het niveau van het provinciaal kiesarrondissement, niet alleen in minstens één provinciedistrict 66 % van de kiesdeler hebben behaald (wat thans reeds het geval is), maar ook minstens vijf procent van de stemmen op het niveau van de gehele provincie (artikel 181, § 2, derde lid, van het ontwerp)⁽¹¹⁾.

⁽¹¹⁾ Naast de vermindering van de evenredige vertegenwoordiging ten gevolge van het invoeren van een kiesdrempel, zou ook voorgehouden kunnen worden dat de verlaging van het aantal provincieraadsleden tot een

VRU

48.756/3

7.1. Op zich bestaat er geen grondwettelijk vereiste dat de verkiezingen voor de provincieraden volgens het systeem van de evenredige vertegenwoordiging zouden plaatsvinden; bij artikel 162, tweede lid, 1°, van de Grondwet wordt enkel de rechtstreekse verkiezing van de leden van de provincieraden vereist⁽¹²⁾. Ook staat geen enkele bepaling van internationaal of nationaal recht eraan in de weg dat, eens gekozen voor een systeem van evenredige vertegenwoordiging, de wet- of decreetgever daarop redelijke beperkingen aanbrengt teneinde de goede werking van de democratische instellingen te waarborgen⁽¹³⁾. Tegen het instellen van een kiesdrempel voor provincieraadsverkiezingen rijst derhalve op zich geen juridisch bezwaar⁽¹⁴⁾.

7.2. Wat betreft het invoeren van nieuwe bepalingen die de evenredige vertegenwoordiging afzwakken, dient evenwel te worden gewezen op artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat bepaalt dat de gewesten bevoegd zijn voor het regelen van, onder meer, de verkiezing van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, "met dien verstande dat decreten en ordonnanties die als gevolg hebben dat de evenredigheid van de zetelverdeling in verhouding tot de

dergelijk effect leidt. In dat geval moet dan echter ook rekening worden gehouden met het gegeven dat dit effect enigszins gecompenseerd wordt door de verruiming van de kiesdistricten binnen elke provincie. De Raad van State beschikt niet over alle gegevens om zich met zekerheid uit te spreken over de vraag of de vermindering van het aantal provincieraadsleden te dezen beschouwd moet worden als een regeling waardoor de evenredige vertegenwoordiging wordt verminderd.

⁽¹²⁾ Grondwettelijk Hof, nr. 149/2007, 5 december 2007, B.15.1.

⁽¹³⁾ *Ibid.*, B.15.2.

⁽¹⁴⁾ Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat ook voor de verkiezingen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat, waarvoor bij de artikelen 62 en 68 van de Grondwet wél een systeem van evenredige vertegenwoordiging wordt vereist, het invoeren van een kiesdrempel geen schending inhoudt van die grondwetsartikelen (Grondwettelijk Hof, nr. 73/2003, 26 mei 2003, B.19.4) of van de artikelen 10 en 11 (*ibid.*, B.19.5 tot B.19.8), waarbij wel rekening werd gehouden met de vergroting van de kieskringen. Ook het voorliggende ontwerp van decreet voorziet in een vergroting van de provinciale kiesdistricten.

VRU

48.756/3

verdeling der stemmen vermindert, moeten worden aangenomen met de in artikel 35, § 3, [van die bijzondere wet] bedoelde meerderheid", zijnde een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Aangezien het invoeren van een kiesdrempel⁽¹⁵⁾ een negatieve weerslag kan hebben op de evenredigheid van de zetelverdeling, dienen de desbetreffende bepalingen te worden ondergebracht in een afzonderlijk ontwerp van decreet, dat zal dienen te worden aangenomen met de genoemde bijzondere meerderheid.

7.3. Al doet het invoeren van een kiesdrempel voor provincieraadsverkiezingen op zich geen grondwettigheidsbezwaar rijzen, dient toch nog te worden nagegaan of dit ook zo is voor de concrete uitwerking ervan.

In dat verband verdient de kiesdrempel die geldt bij het systeem van het toewijzen van niet rechtstreeks toegekende zetels bijzondere aandacht⁽¹⁶⁾. Om tot die aanvullende zetelverdeling te worden toegelaten, dient luidens artikel 181, § 2, derde lid, van het ontwerp aan de volgende twee voorwaarden te zijn voldaan:

1° én minstens 5% van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen in de provincie hebben behaald. Om dit vast te stellen telt het provinciaal hoofdbureau het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen van alle provinciedistricten samen, alsook het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen op de lijsten die zich hebben verbonden.

2° én in minstens één provinciedistrict van het provinciaal kiesarrondissement waartoe het provinciedistrict behoort een aantal stemmen hebben verkregen dat ten minste gelijk is aan 66% van de kiesdeler, vastgesteld overeenkomstig paragraaf 1, eerste lid. Het laat eveneens tot die verdeling toe de alleenstaande lijsten die dit procent hebben bereikt."

⁽¹⁵⁾ En eventueel ook het verlagen van het aantal zetels in de provincieraden (zie voetnoot 11).

⁽¹⁶⁾ De invoering van de kiesdrempel op het vlak van de provinciale kiesdistricten zelf doet geen bijzonder probleem rijzen, temeer daar de natuurlijke kiesdrempel in de meeste gevallen reeds hoger ligt.

VRU

48.756/3

Het toekennen van de restzetels gebeurt op het niveau van de provinciale kiesarrondissementen (artikel 181, § 2, tweede lid, en § 3, eerste lid, van het ontwerp). De kiesdrempel die hierbij wordt gehanteerd, wordt evenwel op het niveau van de gehele provincie berekend. Aldus wordt een verschil in behandeling gecreëerd tussen partijen die in de gehele provincie zijn ingeplant en partijen die slechts in een deel van de provincie aanhang hebben: de laatstgenoemde partijen zullen moeilijker een zetel kunnen verwerven, terwijl de bijkomende zetelverdeling nochtans niet op provinciaal niveau, maar wel op het niveau van de provinciale kiesarrondissementen gebeurt.

De stellers van het ontwerp dienen na te gaan of er een afdoende verantwoording bestaat voor dit verschil in behandeling. In ieder geval verdient het aanbeveling om in de memorie van toelichting meer uitleg te verschaffen over de gehanteerde criteria.

8. Luidens artikel 7, § 1, eerste lid, 3°, en tweede lid, van het ontwerp stelt de Vlaamse Regering, overeenkomstig artikel 5, § 2, eerste lid, van het Provinciedecreet, uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de verkiezingen zullen plaatsvinden, onder meer een lijst op van het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie en per provinciedistrict, als vermeld in de artikelen 5, § 1, en 6, § 1, tweede en derde lid, van het Provinciedecreet. De lijst van de provinciedistricten wordt vastgesteld in de tabel die als bijlage bij het ontwerp is gevoegd.

Bij arrest nr. 149/2007 heeft het Grondwettelijk Hof "de «tabel vermeld in artikel 6, § 1, derde lid, van het provinciedecreet van 9 december 2005», die, bij artikel 2 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juni 2006 tot wijziging van het provinciedecreet van 9 december 2005, als bijlage bij dat decreet is gevoegd" vernietigd. Uit de motieven van dat arrest blijkt dat die vernietiging was ingegeven door de al te grote verschillen die bestaan tussen de aan de onderscheiden kiesdistricten toegewezen zetels- en bijgevolg tussen de natuurlijke kiesdrempels- die er ten gevolge van de indeling in kiesdistricten bestaan. Het Hof was in dat verband van oordeel dat "kan worden aanvaard dat

.../...

VRU

48.756/3

een kiesdistrict waar vier mandaten zijn te verdelen verenigbaar is met het bij de provincieraadsverkiezingen gehanteerde stelsel van de «evenredige vertegenwoordiging», terwijl dit niet het geval is "voor districten waar slechts twee of drie mandaten zijn te verdelen en waar de kiesdrempel om die reden onredelijk hoog is"⁽¹⁷⁾.

In de algemene toelichting van het ontwerp wordt vooropgesteld dat de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen zodanig worden hertekend dat er per district minstens zes provincieraadsleden worden verkozen, wat wordt bevestigd in een door de gemachtigde bezorgde simulatie. Aldus wordt tegemoet gekomen aan de door het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 149/2007 geuite grondwettigheidskritiek.

9. De zetelverdeling gebeurt bij gemeenteraadsverkiezingen op grond van een ander systeem dan bij de verkiezingen voor de stadsdistrictsraden en de provincieraden (zie respectievelijk artikel 166, artikel 175, 5°, en de artikelen 179, § 2, tweede lid, en 181, § 2, vierde lid, van het ontwerp). Voor de provincieraads- en stadsdistrictsraadsverkiezingen, wordt immers het zogenaamde "systeem D'Hont" gehanteerd, terwijl voor gemeenteraadsverkiezingen het zogenaamde "systeem Imperiali" wordt gehanteerd, dat minder evenredig is en waarbij de grote partijen bevoordeeld worden.

Aldus wordt een verschil in behandeling tussen kandidaten ingesteld naargelang de verkiezing waaraan ze deelnemen. Ook voor dit verschil in behandeling dient een afdoende verantwoording voorhanden te zijn, die dan best in de memorie van toelichting wordt weergegeven.

⁽¹⁷⁾ Grondwettelijk Hof, nr. 149/2007, 5 december 2007, B.24.7.

VRU

48.756/3

BIJZONDERE OPMERKINGENArtikel 2

10. De in artikel 2, 4°, van het ontwerp opgenomen definitie van het begrip "Raad" is overbodig nu in het ontwerp telkens naar de Raad voor Verkiezingsbetwistingen wordt verwezen, behalve in deel 4, titel 2, hoofdstuk 1, dat specifiek betrekking heeft op die raad en waar het duidelijk is dat met het woord "Raad" wordt verwezen naar de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

VRU

48.756/3

Artikel 3

11. In de inleidende zin van artikel 3 van het ontwerp schrijve men "artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid" in plaats van "artikel 6, § 1, eerste lid, 4°, tweede lid".

12. In artikel 3, 5°, van het ontwerp voege men het woord "rechtstreekse" toe vóór het woord "verkiezing".

Artikel 15

13. Artikel 15 van het ontwerp bevat een aantal bepalingen die behoren tot de federale bevoegdheid, wat door de gemachtigde naar aanleiding van een vraag betreffende artikel 15, § 5, vijfde lid, wordt bevestigd. Zo men die bepalingen omwille van de duidelijkheid en de volledigheid in herinnering wenst te brengen, dient dit op de *sub* 5.1, *in fine*, vermelde wijze te gebeuren teneinde geen verwarring te doen ontstaan over de juridische aard van de betrokken bepalingen.

Artikel 19

14. In artikel 19 van het ontwerp schrappe men het zinsdeel ", de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn,". Dat zinsdeel vormt immers een loutere herhaling van de in artikel 16, § 1, eerste lid, van het ontwerp vervatte regel en is derhalve normatief overbodig.

Artikel 31

15. In artikel 31, eerste lid, van het ontwerp wordt bepaald dat de erin bedoelde beslissing met redenen omkleed dient te zijn.

VRU

48.756/3

Het voorschrift dat een beslissing formeel gemotiveerd wordt, komt neer op een herhaling van wat reeds voortvloeit uit de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen. Het voorschrift is bijgevolg overbodig, en tevens misleidend, omdat erdoor ten onrechte de indruk zou kunnen ontstaan dat andere al dan niet in het ontwerp geregelde administratieve beslissingen niet formeel gemotiveerd hoeven zijn.

In artikel 31, eerste lid, van het ontwerp schrappe men derhalve de woorden "en met redenen omklede".

Artikel 37

16. Omwille van de eenheid in de terminologie schrijve men in artikel 37, § 2, derde lid, van het ontwerp "provinciaal hoofdbureau" in plaats van "hoofdbureau voor de provincieraadsverkiezingen" (zie artikel 41 van het ontwerp).

Artikel 54

17. Met de woorden "de te verrichten benoemingen" wordt in artikel 54, eerste lid, 2°, van het ontwerp wellicht bedoeld dat op de oproepingsbrief moet worden vermeld welke mandatarissen worden verkozen. Men passe die bepaling in dat geval in die zin aan.

18. In artikel 54, tweede lid, van het ontwerp schrappe men de woorden "bij besluit", aangezien ze overbodig zijn. Er is immers geen andere wijze waarop de Vlaamse Regering terzake zou kunnen optreden.

VRU

48.756/3

Artikel 55

19. Het is zinloos te bepalen dat het in artikel 55, tweede lid, van het ontwerp bedoelde aanplakbiljet ook de vermelding bedoeld in artikel 54, eerste lid, 5°, van het ontwerp dient te bevatten. Volgens de gemachtigde dienen erin effectief slechts de in artikel 54, eerste lid, 1° tot 4°, van het ontwerp bedoelde gegevens (niet: bepalingen) te worden vermeld.

Artikel 181

20. De gemachtigde beaamt dat in artikel 181, § 1, tweede lid, van het ontwerp moet worden verwezen naar artikel 178 in plaats van naar artikel 177.

Deel 4 - titel 1

21. Bij verschillende bepalingen van deel 4, titel 1, van het ontwerp worden aan de "Controlecommissie Verkiezingsuitgaven" een aantal bevoegdheden toegekend of wordt van die instelling melding gemaakt, zonder dat wordt omschreven om welke commissie het juist gaat⁽¹⁸⁾.

Deel 4, titel 1, van het ontwerp dient gelet op wat voorafgaat te worden aangepast.

Artikelen 195 en 200

22. Bij de artikelen 195, § 2, eerste lid, en 200 van het ontwerp wordt bij bepaalde inbreuken op de regels inzake giften en verkiezingsuitgaven in de sanctie voorzien van het verlies gedurende ten minste één en ten hoogste vier

⁽¹⁸⁾ In het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden wordt hoofdstuk IIIbis opgeheven (artikel 278 van het ontwerp). In dat decreet bestond er een logische samenhang tussen dat hoofdstuk en de vorige hoofdstukken, die ten gevolge van die opheffing niet meer bestaat. Er kan derhalve niet mee worden volstaan om bepaalde artikelen of onderdelen ervan uit het decreet van 7 mei 2004 zonder meer in het ontwerp over te nemen.

VRU

48.756/3

maanden van het recht op de dotatie bedoeld "in artikel 9 van het reglement van 23 februari 2005 van het Vlaams Parlement". Daargelaten de vraag op welke juridische grondslag dit recht in een reglement van het Vlaams Parlement kan worden geregeld, staat het in ieder geval niet aan de decreetgever om een regeling die in een reglement van het Parlement zelf is vervat, te wijzigen of aan te vullen. Artikel 200 dient derhalve uit het ontwerp te worden weggelaten.

Artikel 203

23. Artikel 203 van het ontwerp bepaalt de bevoegdheden van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. Volgens de toelichting is dat artikel gebaseerd op artikel 85*bis*, § 1, eerste en tweede lid, van de Gemeentekieswet en op artikel 37/1 van de Provinciekieswet. De bevoegdheid van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, op grond van artikel 85*bis*, § 1, derde lid, van de Gemeentekieswet, om ambtshalve de zetelverdeling tussen de lijsten en de rangorde van de verkozenen te controleren, wordt in artikel 203 van het ontwerp niet meer vermeld. Nochtans wordt in de memorie van toelichting met betrekking tot titel 2 van deel 4 van het ontwerp vermeld dat "bij ontstentenis van bezwaren de Raad ambtshalve als administratief rechtscollege de juistheid onderzoekt van de zetelverdeling en de rangorde waarin de raadsleden en hun opvolgers verkozen zijn verklaard".

Die ambtshalve bevoegdheid van de Raad wordt in het ontwerp wel nog onrechtstreeks vermeld in artikel 204, derde lid, naar luid waarvan bij ontstentenis van bezwaren de Raad alleen de juistheid nagaat van de zetelverdeling tussen de lijsten en de rangorde waarin de raadsleden en de opvolgers gekozen zijn verklaard. Het niet meer vermelden van deze bevoegdheid in artikel 203 komt de duidelijkheid niet ten goede en kan verwarring scheppen. Artikel 203 van het ontwerp wordt derhalve best aangevuld.

Artikel 216

24. In artikel 216, laatste lid, van het ontwerp schrijve men "ongeldig verklaart" in plaats van "vernietigt".

VRU

48.756/3

Artikel 278

25. Aan artikel 278 van het ontwerp dienen de woorden "wordt opgeheven" te worden toegevoegd.

26. Ten gevolge van de opheffing van hoofdstuk III*bis* van het decreet van 7 mei 2004 bevat dat decreet niet langer een regeling met betrekking tot de uitgaven en de geldmiddelen voor de verkiezingen van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden. Het opschrift van het genoemde decreet dient bijgevolg te worden gewijzigd.

Slotopmerking

27. Aangezien in het ontwerp tal van bepalingen uit bestaande wetten of decreten worden overgenomen, verdient het aanbeveling om bij het ontwerp een concordantietabel (uitgewerkt in twee richtingen) te voegen.

LM

48.756/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	J. SMETS, B. SEUTIN,	staatsraden,
	H. COUSY, J. VELAERS,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

A.-M. GOOSSENS

P. LEMMENS

ADVIES VAN DE PROVINCIES

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Afdeling Lokale en Regionale Besturen
Regelgeving en Werking
Boudewijnlaan 30 bus 70
1000 BRUSSEL

uw brief : 2 december 2010
uw kenmerk : K36-u-10-3207
ons kenmerk : i01/pr/kiesdecreet/briefabb
bijlagen : **bundel**
betreft : **kiesdistricten**
inlichtingen : Danny Geysens
tel. : 09/267 81 10
fax : 09/267 91 97
e-mail : martine.haegens@oost-vlaanderen.be

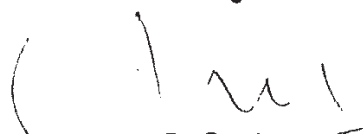
departement Interne Organisatie
Griffie

Gent, 15 december 2010

Geachte heer Minister,

In aansluiting met uw schrijven van 2 december 2010 brengen wij u ter kennis dat de provincieraad in zitting van 15 december 2010 gunstig advies heeft verleend over "de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten".

Hoogachtend
namens de Deputatie
de Provinciegriffier

Albert De Smet

de bevoegde gedeputeerde

Alexander Vercamer

Wij kunnen u sneller helpen indien u in alle briefwisseling over dit onderwerp ons kenmerk (i01/pr/kiesdecreet/briefabb) vermeldt.

departement Interne Organisatie
Griffie

Verslag aan de Provincieraad

registratienr. 1009569

betreft **VOORONTWERP VAN KIESDECREET**
Advies over de grenzen van de provinciale kiesdistricten
verslaggever de heer Alexander Vercamer

Mevrouwen en mijne Heren,

Aanleiding:

Op 16 juli 2010 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet. Inmiddels hebben de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) en de Raad van State een advies uitgebracht over het ontwerp.

Met een schrijven van 2 december 2010 (ingekomen op 6 december) verzoekt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur aan de provincieraad om uiterlijk op 15 januari 2011 advies te bezorgen over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten.

De adviezen van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) en van de Raad van State handelen over de totaliteit van het ontwerp. Aan de provincieraden wordt thans alleen advies gevraagd over de voorgestelde grenzen van de provinciale kiesdistricten. De adviesaanvraag vloeit voort uit het advies van de Raad van State waarin gewezen wordt op de vormvereiste die vervat zit in artikel 260 van het Provinciedecreet dat stelt dat de provincieraad – binnen de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest – zijn advies geeft over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provincie, van de arrondissementen, kiesdistricten, kantons en gemeenten en betreffende de aanwijzing van de hoofdplaatsen.

Bespreking:

A. Algemeen kader: het ontwerp van kiesdecreet:

De Vlaamse Regering wil met het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet in grote lijnen drie doelstellingen realiseren:

1. Het doorvoeren van een aantal politieke wijzigingen.
2. Het vereenvoudigen en moderniseren van de kiesregelgeving.
3. Het bundelen van alle kiesregelgeving in één decreet.

In de memorie van toelichting wordt verwezen naar het Vlaams regeerakkoord waarin met betrekking tot de verkiezing van de provincieraden vier doelstellingen werden opgenomen:

...

- 1) Het aantal te verkiezen provincieraadsleden wordt gereduceerd tot maximaal 63 raadsleden in provincies met minder dan één miljoen inwoners en tot maximaal 72 raadsleden in provincies met meer dan één miljoen inwoners;
- 2) De apparenteringsregels voor de provincieraadsverkiezingen zullen toegepast worden op basis van de senatoriële kieskringen;
- 3) Er wordt een kiesdrempel vastgelegd van 5 procent, berekend op provinciaal niveau.
- 4) De kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen worden hertekend zodat er per district minstens zes provincieraadsleden te verkiezen zijn.

Het hertekenen van de provinciale kiesdistricten valt onder de categorie "doorvoeren van een aantal politieke wijzigingen" en is noodzakelijk wegens een arrest nr. 149/2007 van het Grondwettelijk Hof. Dit arrest vernietigt de "tabel vermeld in artikel 6, §1, derde lid, van het provinciedecreet van 9 december 2005", die bij artikel 2 van het decreet van het Vlaams Gewest van 2^e juni 2006 tot wijziging van het provinciedecreet van 9 december 2005, als bijlage bij dat decreet is gevoegd. Deze tabel legt de verdeling van de raadsleden over de kiesdistricten vast, die bij elke volledige vernieuwing van de provincieraden door de Vlaamse Regering in overeenstemming dient gebracht te worden met de bevolkingscijfers.

Uit de motieven van het Grondwettelijk Hof blijkt dat die vernietiging was ingegeven door de al te grote verschillen die bestaan tussen de aan de onderscheiden kiesdistricten toegewezen zetels – en bijgevolg tussen de natuurlijke kiesdrempels – die er ten gevolge van de indeling in kiesdistricten bestaan. Het Hof was in dat verband van oordeel dat "kan worden aanvaard dat een kiesdistrict waar vier mandaten zijn te verdelen verenigbaar is met het bij de provincieraadsverkiezingen gehanteerde stelsel van de 'evenredige vertegenwoordiging', terwijl dit niet het geval is 'voor districten waar slechts twee of drie mandaten zijn te verdelen en waar de kiesdrempel om die reden onredelijk hoog is'".

In de "Memorie van Toelichting" wordt vooropgesteld dat de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen zodanig worden hertekend dat er per district minstens zes provincieraadsleden verkozen worden.

B. Specifiek kader: de hertekening van de kiesdistricten:

In essentie komt de herindeling neer op een samenvoeging van huidige kiesdistricten (14) tot nieuwe entiteiten (8):

- de huidige districten Eeklo en Evergem worden samengevoegd tot het nieuwe district Eeklo;
- de huidige districten Deinze en Lochristi worden samengevoegd tot het nieuwe district Deinze;
- de huidige districten Geraardsbergen en Zottegem worden samengevoegd tot het nieuwe district Geraardsbergen;
- de huidige districten Oudenaarde en Ronse worden samengevoegd tot het nieuwe district Oudenaarde;
- de huidige districten Dendermonde en Zele worden samengevoegd tot het nieuwe district Dendermonde;
- de huidige districten Sint-Niklaas en Temse worden samengevoegd tot het nieuwe district Sint-Niklaas;

...

Alleen het district Gent wordt in zijn huidige kiesomschrijving behouden. Aan de indeling van de kieskantons wordt niet geraakt.

Alhoewel de provincieraad enkel advies dient uit te brengen over de districtgrenzen kan dit niet los worden gezien van de drie andere geïmplementeerde doelstellingen: aantal provincieraadsleden, apperenteringsregels en kiesdrempel. Ze hebben immers allen invloed op de zetelverdeling.

In het advies van de Raad van State wordt verwezen naar een "door de gemachtigde bezorgde simulatie" die bevestigt dat tegemoet gekomen wordt aan de door het Grondwettelijk Hof geuite grondwettigheidskritiek. Deze simulatie, die door de Griffie werd opgevraagd en inmiddels verkregen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur - wordt als bijlage gevoegd.

In de "Memorie van Toelichting" wordt op geen enkele wijze gemotiveerd waarom het criterium van minstens zes provincieraadsleden per district gehanteerd wordt. Enkel wordt – zoals reeds aangehaald – verwezen naar de noodzakelijkheid tot wijziging van de districtgrenzen ten gevolge van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Het gebrek aan motivering komt eveneens tot uiting in de adviezen van de Raad van State en van VLABEST.

Uit een eigen (op basis van meer recente gegevens uitgewerkte) simulatie voor Oost-Vlaanderen, die eveneens als bijlage wordt gevoegd, blijkt dat de voorgestelde kiesomschrijvingen inderdaad – op basis van het bevolkingscijfer van 1 oktober 2010 – voldoen aan de regel dat er minstens zes provincieraadsleden verkozen worden per district. Het is evenwel absoluut niet zeker of dit ook voor de verkiezingen van 2012 en vooral op langere termijn ook zo zal zijn. Vooral het bevolkingscijfer in het district Aalst is daarbij het mogelijke knelpunt.

Tenslotte is er vaststelling dat de voorgestelde kiesdistrictgrenzen niet overeenstemmen met de in het "Groenboek" door VLABEST als "oefening" uitgewerkte regioafbakeningen, zelfs niet indien men twee districten samenneemt om tot één regio te komen. In bepaalde gevallen, bijvoorbeeld voor Geraardsbergen, doorsnijdt de regiogrens de districtgrens. De vraag stelt zich derhalve of de voorgestelde districtgrenzen beantwoorden aan de socio-economische realiteit en schaal.

Conclusie:

1. De termijn om advies uit te brengen is, zoals aangegeven in de inleiding, uiterlijk 15 januari 2011. Gezien dit korte tijdsbestek, werd zowel via de VVP, als ook rechtstreeks door de dienst uitstel gevraagd aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, die het verzoek heeft doorgespeeld aan het kabinet van minister Bourgeois. Momenteel is er nog geen reactie.
2. De vraag stelt zich immers of er in de gegeven omstandigheden van tijdsdruk en onzekerheid wel een gefundeerd advies kan uitgebracht worden. Deze stelling sluit aan bij de visie van VLABEST. Deze stelt vast dat ook andere cruciale elementen uit de kiesregelgeving

(Impereali/D'Hondt, opkomstplicht/stemrecht, etc.) tijdens besprekingen op tafel gekomen zijn, maar er geen overeenstemming gevonden is om ook op die punten veranderingen aan te brengen. VLABEST respecteert de politieke beslissingen en beseft dat er in deze fase geen cruciale wijzigingen meer kunnen worden aangebracht aan het politieke evenwicht dat is bereikt. VLABEST voelt zich daarom niet geroepen om op de korte adviestermin en in de huidige fase van het besluitvormingsproces uitspraken ten gronde te doen over deze politiek opties. VLABEST wijst er ook op dat er over deze basisopties van ons democratisch systeem (aantal raadsleden, kiesomschrijvingen, kiesdrempel, man/vrouw verhouding, apparentering, ...) een maatschappelijk debat nuttig en nodig is.

VLABEST is tenslotte van oordeel dat het in deze fase wel relevant is om op te merken dat de politieke wijzigingen op zijn minst intern consistent zouden moeten zijn. Ten eerste zijn ze dat onderling niet steeds. Bijvoorbeeld: aan de ene kant kiest de Vlaamse Regering om een kiesdrempel in te voeren van 5% voor provincieraadsverkiezingen vanuit een overweging van bestuurbaarheid, maar aan de andere kant wordt ook gekozen voor het behoud van provinciedistricten en apparentering vanuit een argumentatie van democratie (geen stemmen laten verloren gaan) en burgers nabijheid. Volgens VLABEST stroken deze twee opties niet met elkaar.

3. Het inschatten van de impact (cf. de onzekere factor) en het onderling verweven zijn van elementen met een gebrek aan consistentie (cf. Het advies VLABEST) bemoeilijken het uitbrengen van advies

Mevrouwen, Mijne Heren, wij verzoeken u hierbij advies te willen uitbrengen over de veranderingen die worden voorgesteld aan de grenzen van de provinciale kiesdistricten cf. artikel 260 van het Provinciedecreet.

Gent,

Namens de Deputatie :

de Provinciegriffier,
Albert De Smet

de bevoegde Gedeputeerde,
Alexander Vercamer

Stafdiensten van de Provinciegriffier
Griffie

De heer Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand.

p/a Agentschap voor Binnenlands
Bestuur, Afd. lokale en Provinciale
Besturen
Boudewijnlaan 30
1000 Brussel 1

datum 20 december 2010
kenmerk GF/PAUPB/33A0UTTOOG
contactpersoon Paul Bats | T 03 240 54 28
Paul.Bats@admin.provant.be
onderwerp advies provincieraad

Mijnheer de minister,

Op 6 december jl. ontvingen wij in goede orde uw schrijven van 2 december 2010, ref K36 – U – 10 - 3204, waarin u de provincieraad verzoekt om u uiterlijk op 15 januari 2011 een advies te bezorgen over de grenzen van de provinciale kiesdistricten.

In vergadering van 16 december jl heeft de provincieraad over deze aangelegenheid beraadslaagd en een advies geformuleerd.

Naar analogie met de regelgeving voor de gemeenten, adviseert de raad om meer gedifferentieerde criteria te hanteren voor de vaststelling van het aantal provincieraadsleden. Daardoor kunnen de thans zeer aanzienlijke verschillen tussen de provincies wat het aantal vertegenwoordigde kiezers per mandataris betreft, binnen redelijke perken worden gehouden.

Zelfs bij toepassing van de door de provincieraad voorgestelde criteria zal een Antwerps mandataris nog steeds een groter aantal kiezers vertegenwoordigen dan in de andere provincies.

Mits dit voorstel wordt goedgekeurd, adviseert de raad vervolgens om Mol en Turnhout als aparte kiesdistricten te behouden, vermits zij dan voldoen aan het gestelde objectief van minimaal 6 te begeven zetels per kiesdistrict.

Om het vertrouwen van de kiezer in de politiek te versterken, adviseert de raad tot slot om in de nieuwe kieswetgeving voor de verkozenen ook de verplichting op te nemen dat zij effectief hun mandaat opnemen.

Als bijlage bezorgen wij u een getekende kopie van deze beslissing van de provincieraad

Met bijzondere hoogachting,

Namens de deputatie:

De provinciegriffier,

Danny Toelen

De gedeputeerde,

Ludo Helsen

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 16 december 2010

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Ludo Helsen

Telefoon: 03 240 52 40

Agenda nr. 0/2

Ontwerp van Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet. Advies over de grenzen van de provinciale kiesdistricten. Goedkeuring.

Op 16 juli jl. hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet.

Op 6 december jl. werd een schrijven ontvangen van minister Geert Bourgeois waarin hij de raad vraagt – op grond van de bepalingen van artikel 260 van het Provinciedecreet – om tegen uiterlijk 15 januari 2011 een advies te bezorgen over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten.

Dit voorstel van indeling, dat als bijlage bij het ontwerpdecreet wordt gevoegd, ziet er als volgt uit voor wat de provincie Antwerpen betreft:

1) Provinciaal kiesarrondissement Antwerpen:

a) provinciedistrict Antwerpen:

- kieskanton Antwerpen: gemeenten Antwerpen (1)(2)(3), Zwijndrecht.

b) provinciedistrict Boom:

- kieskanton Boom: gemeenten Boom (2)(3), Hemiksem, Niel, Rumst, Schelle.

- kieskanton Kontich: gemeenten Kontich (3), Aartselaar, Boechout, Borsbeek, Edegem, Hove, Lint, Mortsel.

c) provinciedistrict Kapellen:

- kieskanton Kapellen: gemeenten Kapellen (2)(3), Brasschaat, Schoten, Stabroek.

- kieskanton Brecht: Brecht (3), Essen, Kalmthout, Wuustwezel, Malle.

- kieskanton Zandhoven: gemeenten Zandhoven (3), Ranst, Schilde, Wijnegem, Wommelgem, Zoersel.

2) Provinciaal kiesarrondissement Mechelen – Turnhout:

a) provinciedistrict Lier:

- kieskanton Lier: gemeenten Lier (2)(3), Berlaar

- kieskanton Duffel: gemeenten Duffel (3), Bonheiden, Sint-Katelijne-Waver

- kieskanton Helst-op-den-Berg: gemeenten Helst-op-den-Berg (3), Nijlen, Putte

b) provinciedistrict Mechelen:

- kieskanton Mechelen: gemeenten Mechelen (2)(3), Willebroek

- kieskanton Puurs: gemeenten Puurs (3), Bornem, Sint – Amands

c) provinciedistrict Herentals:

- kieskanton Herentals: gemeenten Herentals (2)(3), Grobbendonk, Herenthout, Kasterlee, Lille, Oien, Vorselaar

- kieskanton Westerlo: gemeenten Westerlo (3), Herselt, Hulshout, Laakdal

d) provinciedistrict Turnhout:

- kieskanton Turnhout: gemeenten Turnhout (2)(3), Beerse, Oud-Turnhout, Vosselaar

- kieskanton Arendonk: gemeenten Arendonk (3), Dessel, Ravels, Retie

- kieskanton Mol: gemeenten Mol (3), Balen, Geel, Meerhout
- kieskanton Hoogstraten: gemeenten Hoogstraten (3), Baarle-Hertog, Merksplas, Rijkevorsel

- (1) = hoofdplaats van de provincie
- (2) = hoofdplaats van het provinciedistrict
- (3) = hoofdplaats van het kieskanton

De wijzigingen ten opzichte van de huidige indeling kunnen als volgt worden samengevat:

- de kiesarrondissementen Mechelen en Turnhout worden samengevoegd in het nieuwe arrondissement Mechelen - Turnhout
- de kiesdistricten Mol en Turnhout worden samengevoegd in het nieuwe district Turnhout
- de kieskantons en de indeling van de gemeenten per kanton blijven ongewijzigd

Bijkomend wordt de aandacht van uw raad er op gevestigd dat het arrest van het Grondwettelijk Hof van 5 december 2007 de huidige indeling van de kiesdistricten vernietigde omwille van de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Het Hof oordeelde dat het verschil in omvang tussen de kiesdistricten een impact heeft op de resultaten die niet binnen redelijke grenzen bleef. Deze vaststelling geldt vooral voor de zeer kleine districten in de provincies West- en Oost-Vlaanderen en Limburg.

Daarom bepaalt het Vlaams regeerakkoord als beleidslijn dat de hertekening van de provinciale kiesdistricten er toe moet leiden dat er per district minstens 6 raadsleden te verkiezen zijn. De niet-samenvoeging van de huidige districten Mol (momenteel 7 mandaten te begeben) en Turnhout (momenteel 6 mandaten te begeben), gekoppeld aan het effect van een ander onderdeel van het Vlaams regeerakkoord om het aantal raadsleden te verminderen tot maximaal 72, impliceert dat het aantal te begeben mandaten in het huidige district Mol zou verminderen tot 5 onder het minimumobjectief dus).

Ten titel van informatie volgt nog een vergelijking van het aantal te begeben zetels in de huidige en de nieuwe indeling van de kiesdistricten (op basis van de meest recente bevolkingscijfers en al rekening houdend met de voorgenomen vermindering van het aantal mandaten):

Huidige indeling		Nieuwe indeling	
Arrondissement Antwerpen		Arrondissement Antwerpen	
- District Antwerpen	24	- District Antwerpen	20 (-4)
- District Boom	9	- District Boom	8 (-1)
- District Kapellen	15	- District Kapellen	13 (-2)
Arrondissement Mechelen		Arrondissement Mechelen - Turnhout	
- District Mechelen	7	- District Mechelen	6 (-1)
- District Lier	8	- District Lier	7 (-1)
Arrondissement Turnhout			
- District Turnhout	6	- District Turnhout	11 (-2)
- District Herentals	8	- District Herentals	7 (-1)
- District Mol	7	- District Mol	
TOTAAL	84	TOTAAL	72

De deputatie stelt vast dat het huidige criterium voor de vaststelling van het aantal raadsleden voor gevolg heeft dat in de provincie Antwerpen een mandataris een betekenisvol groter aantal kiezers vertegenwoordigt dan in de andere provincies.

Naar aanleiding van de opmaak van de nieuwe kieswetgeving, is de deputatie er voorstander van om op dit vlak een grotere gelijkheid na te streven tussen de verschillende provincies. Naar analogie met de regelgeving voor de gemeenten, pleit zij er daarom voor om meer gedifferentieerde criteria te hanteren voor de vaststelling van het aantal raadsleden.

Meer bepaald stelt de deputatie voor dat de provincieraden voortaan zouden bestaan uit het volgend aantal leden:

- 63 leden in provincies met minder dan 1.000.000 inwoners.
- 72 leden in provincies met een inwonersaantal tussen 1.000.000 en 1.249.999.
- 78 leden in provincies met een inwonersaantal tussen 1.250.000 en 1.499.999.
- 84 leden in provincies met 1.500.000 inwoners of meer.

Zelfs bij toepassing van deze criteria zal een Antwerps mandataris nog steeds een groter aantal kiezers vertegenwoordigen dan in de andere provincies.

Indien het voorstel wordt weerhouden, stelt de deputatie voor om Mol en Turnhout te behouden als aparte kiesdistricten vermits zij dan voldoen aan het gestelde objectief van minimaal 6 te begeven zetels per kiesdistrict.

Om het vertrouwen van de kiezer in de politiek te versterken, suggereert de deputatie om in de nieuwe kieswetgeving voor de verkozenen ook de verplichting op te nemen dat zij effectief hun mandaat opnemen.

Dit verslag werd goedgekeurd door de deputatie in zitting van 16 december 2010.

De provincieraad van Antwerpen,

Gelet op de principiële goedkeuring van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 van het ontwerp van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet;

Gelet op het schrijven van Minister Geert Bourgeois, ontvangen op 6 december 2010, waarin uw raad – op grond van de bepalingen van artikel 260 van het provinciedecreet – om advies wordt gevraagd tegen uiterlijk 15 januari 2011 over het voorstel betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten, zoals opgenomen in een bijlage bij dit ontwerp van decreet;

Op voorstel van de deputatie;

BESLUIT:

Enig artikel:

Aan de Vlaamse Regering wordt voorgesteld

- Het aantal raadsleden vast te stellen op basis van de volgende criteria:
 - 63 leden in provincies met minder dan 1.000.000 inwoners
 - 72 leden in provincies met een inwonersaantal tussen 1.000.000 en 1.249.999.
 - 78 leden in provincies met een inwonersaantal tussen 1.250.000 en 1.499.999.
 - 84 leden in provincies met 1.500.000 inwoners of meer.
- Mol en Turnhout als aparte provinciedistricten te behouden
- In de nieuwe kieswetgeving voor de verkozenen de verplichting op te nemen dat zij effectief hun mandaat opnemen.

GOEDGEKEURD DOOR DE PROVINCIERAAD VAN
ANTWERPEN IN VERGADERING VAN 16-12-2010
IN OPDRACHT:

DE PROVINCIEGRIFFIER

DE VOORZITTER

DANNY TOELEN

LUDWIG NEEFS

Directie interne administratie en personeelsbeleid
Dienst algemeen secretariaat

Vragen naar Gino Debroux
Tel/Fax 016-26 71 23 / 016-26 71 10
E-mail Gino.Debroux@vlaamsbrabant.be
Ond.nr 0253.973.219
Uw kenmerk
Ons kenmerk GR/3.075.1.077/2011

Dossierkenmerk

Provincie Vlaams-Brabant - Provincieplein 1 - 3010 Leuven
De heer Geert BOURGEOIS
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands
Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL

Leuven,

Mijnheer de minister,

Betreft: advies over de grenzen van de provinciale kiesdistricten

In uw brief van 2 december 2010 vroeg u de provincieraad om conform artikel 260 van het Provinciedecreet een advies uit te brengen met betrekking tot de voorgestelde wijzigingen aan de grenzen van de kiesdistricten in Vlaams-Brabant.

De provincieraad van Vlaams-Brabant bracht in vergadering van 18 januari 2011 haar advies uit.

Dit advies vindt u als bijlage bij deze brief.

Met de meeste hoogachting.

De voorzitter van de provincieraad,

Vic Laureys

Bijlage: 1

www.vlaamsbrabant.be

DE PROVINCIERAAD VAN VLAAMS-BRABANT,

Gelet op artikel 42 van het Provinciedecreet;

Gelet op de brief van 2 december 2010 van de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;

Gelet op het Besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de principiële goedkeuring van het ontwerp van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet;

Overwegende dat minister Bourgeois in zijn brief van 2 december 2010 aan de provincieraad van Vlaams-Brabant vraagt om uiterlijk op 15 januari 2011 advies uit te brengen inzake de voorgestelde wijzigingen aan de grenzen van de kiesdistricten;

Overwegende dat het kabinet van minister Bourgeois op vraag van de heer provinciegriffier, Marc Collier, ermee instemde om dit advies te bezorgen na de provincieraad van 18 januari 2011;

Overwegende dat de voorgestelde wijzigingen aan de grenzen van de kiesdistricten in Vlaams-Brabant inhouden dat in het arrondissement Halle-Vilvoorde de gemeenten Hoeilaart en Overijse (kanton Zaventem - district Vilvoorde) verhuizen naar het kanton Halle - district Halle;

Overwegende dat elke logica ontbreekt aangezien de gemeenten Overijse en Hoeilaart van het kleinere district Vilvoorde naar het grotere district Halle verschuiven;

Overwegende dat elke geografische en sociologische binding van de gemeenten Overijse en Hoeilaart met het district Halle ontbreekt;

- Overwegende dat de brandweerpost van Overijse samen met de brandweerposten van Zaventem en Vilvoorde één regio vormt;
- Overwegende dat de politiezone Druivenstreek die enkel de gemeenten Hoeilaart en Overijse omvat zo te zeggen geen enkele binding met politiezones uit de streek van Halle heeft en dit wegens de ligging van het Zoniënwoud tussen beide gebieden;
- Overwegende dat op provinciaal vlak de gemeenten Hoeilaart en Overijse inzake toerisme tot de regio Dijleland behoren, terwijl al de gemeenten van het huidig kieskanton Halle tot de regio Pajottenland behoren;
- Overwegende dat wat de provinciale sportwerking betreft de gemeenten Hoeilaart en Overijse tot de Sportregio Vlaams-Brabantse Ardennen behoren, Sint-Genesius-Rode en andere gemeenten van het kanton zijn ingedeeld in de Sportregio Zuidwest Rand;
- Overwegende dat wat de bibliotheekwerking op provinciaal vlak aangaat, de gemeenten Hoeilaart en Overijse onder de regio Leuven vallen terwijl al de gemeenten uit de streek van Halle tot de regio Pajottenland behoren;

Overwegende dat er een democratisch deficit dreigt te ontstaan doordat kiezers van Overijse en Hoeilaart geen politieke binding met de kandidaten van het district Halle hebben;

Overwegende dat elke motivering vanwege de Vlaamse Regering ontbreekt om de gemeenten Overijse en Hoeilaart te "verhuizen" van het district Vilvoorde naar het district "Halle"

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Enig artikel

De provincieraad van Vlaams-Brabant brengt een negatief advies uit inzake het voorstel tot wijziging van de indeling van kiesdistricten in de provincie Vlaams-Brabant.

Leuven, 18 januari 2011

Van raadswege:

(g) Marc COLLIER
provinciegriffier

(g) Vic LAUREYS
voorzitter

Vergadering van 18 januari 2011

Het voorstel nr 1 wordt eenparig aangenomen met 75 stemmen.

Voor eensluidend uittreksel.

Marc COLLIER
provinciegriffier

2011-01-12

p r o v i n c i e Limburg

Griffie

De heer Jo Craeghs
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Afdeling Lokale en Regionale Besturen –
Regelgeving en Werking
Boudewijnlaan 30 bus 70
1000 BRUSSEL

Juridische Dienst

Geachte heer Craeghs

Betreft: hertekening van de grenzen van de provinciale kiesdistricten - advies

Ik bevestig ons telefoongesprek van vandaag waarbij ik u meedeelde dat de provincieraad van Limburg op 19 januari eerstkomend kennis zal nemen van de door de Vlaamse regering voorgestelde hertekening van de provinciale kiesdistricten en dat de raad op dezelfde dag zijn advies terzake zal uitbrengen.

Ik zal u vervolgens op 20 januari eerstkomend meteen in kennis stellen van het door de provincieraad uitgebrachte advies.

Met de meeste achting

Namens de provinciegriffier

Liliane Vansummeren
adviseur

Contactpersoon: Liliane Vansummeren
Telefoonnummer: 011 23 81 92
Kenmerk: 120.02.30/S2011N003370
Dossier: 2010N024380
Bijlagen: /

Correspondentieadres Provincie Limburg, Universiteitslaan 1, B-3500 Hasselt

Telefoon 011 23 81 93 fax 011 23 81 89

griffie@limburg.be www.limburg.be

Bij antwoord kenmerk, dossier en datum vermelden

p r o v i n c i e Limburg

Griffie

Juridische Dienst

De provincieraad van Limburg

Gelet op het voorstel tot wijziging van de grenzen van de provinciale kiesdistricten, zoals dit vervat ligt in de bijlage bij het door de Vlaamse regering op 16 juli 2010 principieel goedgekeurde voorontwerp van decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet genoemd;

Gelet op artikel 260 van het Provinciedecreet op grond waarvan een wijziging van de grenzen van de provinciale kiesdistricten onderworpen is aan het advies van de provincieraad;

Gelet op het door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, bij brief van 2 december 2010 bij onze raad ingewonnen advies;

Overwegende dat het voorstel tot wijziging van de grenzen van de provinciale kiesdistricten, zoals dit vervat ligt in de bijlage bij het voorontwerp van Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, specifiek wat de provincie Limburg betreft, het volgende inhoudt:

- de invoering van het enig provinciaal kiesarrondissement Limburg en opheffing van de voormalige indeling in de drie administratieve arrondissementen Hasselt, Maaseik en Tongeren
- vermindering van het aantal provinciale kiesdistricten van 13 naar 8;

Overwegende dat in elk van de voorgestelde nieuwe kiesdistricten minstens 6 mandaten te verdelen zullen zijn;

dat de voorgestelde hertekening van de provinciale kiesdistricten aldus tegemoet komt aan de grondwettigheidskritiek die het Grondwettelijk Hof heeft geuit in zijn arrest nr. 149/2007 van 5 december 2007 ten aanzien van de voormalige indeling en samenstelling van de kiesdistricten, zoals deze opgenomen was in de tabel waarvan sprake in artikel 6 van het Provinciedecreet, die als bijlage aan het Provinciedecreet was gehecht en die door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd;

dat de optie om een verdeling van minstens 6 mandaten per provinciaal kiesdistrict te garanderen bovendien volledig strookt met het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging, dat bij de provincieraadsverkiezingen gehanteerd wordt;

dat onze raad om de vermelde redenen het voorstel tot wijziging van de grenzen van de provinciale kiesdistricten, zoals dit vervat ligt in de bijlage bij het voorontwerp van Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, positief wenst te adviseren;

BESLUIT

Artikel 1 De provincieraad van Limburg brengt een positief advies uit over het voorstel tot wijziging van de grenzen van de provinciale kiesdistricten, zoals dit vervat ligt in de tabel die gehecht is aan het door de Vlaamse regering op 16 juli 2010 principieel goedgekeurde Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet.

Kenmerk
120.02.30/S2010N000316
Dossier
2010N024380
Bijlagen

Artikel 2 Een voor eensluidend verklaard afschrift van dit besluit wordt toegezonden aan de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.

Hasselt d.d. 19 januari 2011

De provinciegriffier,
get. Renata Camps

Voor eensluidend afschrift

Renata Camps
provinciegriffier

Kenmerk
120.02.30/S2011N000316
Dossier
2010N024380
Bijlagen

De heer Geert Bourgeois
Vlaams Minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL

Sint-Andries, 27 januari 2011	Betreft: Advies provincieraad van West-Vlaanderen op voorstel tot wijziging van kieskringen provincieraadsverkiezingen	Contactpersoon: Nele Deprez
Onze ref.: Griffie/2011/11		Telefoon 050 40 73 19
Uw ref.: -		Fax 050 40 73 00
	Bijlagen: 1	e-mail: griffie@west-vlaanderen.be

Mijnheer de minister,

De provincieraad van West-Vlaanderen heeft op 27 januari 2011 een voorwaardelijk gunstig advies geformuleerd op de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de kiesdistricten voor provincieraadsverkiezingen.

Als bijlage vindt u het advies van de provincieraad van West-Vlaanderen. Mag ik uw aandacht vragen voor de geschetste voorwaarde in dit advies?

Met de meeste hoogachting,

Jean DE BETHUNE
Voorzitter van de provincieraad

BESLUIT VAN DE PROVINCIERAAD VAN WEST-VLAANDEREN BETREFFENDE HET VERLENEN VAN ADVIES OVER DE VERANDERINGEN DIE WORDEN VOORGESTELD BETREFFENDE DE GRENZEN VAN DE PROVINCIALE KIESDISTRICTEN

DE PROVINCIERAAD VAN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

verwijst naar volgende rechtsbronnen en houdt rekening met volgende wettelijke bepalingen en feitelijke overwegingen:

- het provinciedecreet, inzonderheid artikel 260 (adviesverlening over wijziging van grenzen van de kiesdistricten)
- het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 149/2007 van 5 december 2007
- het ontwerp van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet
- de brief dd. 2 december 2010 van minister Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand aan de provincieraad van West-Vlaanderen om een advies uit te brengen over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provinciale kiesdistricten
- het voorstel van de deputatie

BESLUIT:

Artikel 1:

De provincieraad van West-Vlaanderen geeft een **voorwaardelijk gunstig advies** op de voorgestelde wijzigingen aan de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen.

De provincieraad van West-Vlaanderen erkent dat het een goede zaak is om tot grotere kiesdistricten te komen. De provincieraad stelt als voorwaarde bij dit advies dat de Vlaamse overheid aandacht dient te hebben voor de mogelijke ondergraving van het gunstig effect van de schaalvergroting van de kiesdistricten door de reductie van het aantal raadsleden voor de provincieraad. In het bijzonder kan dit betekenen dat het voor kandidaten uit landelijke gemeenten moeilijker kan worden om verkozen te worden.

Art. 2:

Een afschrift van deze beslissing wordt bezorgd aan minister Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.

Brugge, 27 januari 2011

Voor de provinciegrieffier (afwezig),
De financieel beheerder,
Patrick BRAET

De voorzitter,
Jean DE BETHUNE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Deel 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° Gemeentedecreet: het Gemeentedecreet van 15 juli 2005;
- 2° Provinciedecreet: het Provinciedecreet van 9 december 2005;
- 3° stadsdistricten: de binnengemeentelijke territoriale organen, vermeld in artikel 41 van de Grondwet en titel X van het Gemeentedecreet;
- 4° Controlecommissie Verkiezingsuitgaven : de Vlaamse Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven, zoals opgericht bij artikel 3 van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtraden.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op de organisatie van de verkiezingen van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen in alle gemeenten en provincies van het Vlaamse Gewest met behoud van de toepassing van de regelingen, vermeld in artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, eerste lid, a) en b), en artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4°, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. In het bijzonder is dit decreet van toepassing op:

- 1° de organisatie van de verkiezing van de gemeenteraad in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest;
- 2° de organisatie van de verkiezing van de stadsdistrictraad in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest;
- 3° de organisatie van de verkiezing van de provincieraad in alle provincies van het Vlaamse Gewest;
- 4° de organisatie van de rechtstreekse verkiezing van de schepenen in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en in Voeren;
- 5° de organisatie van de rechtstreekse verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn en de verkiezing van het vast bureau in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en in Voeren.

Art. 4. De Vlaamse Regering kan alle noodzakelijke maatregelen nemen met het oog op het goede verloop van de verkiezingen. Zij kan de provinciegouverneur daartoe eveneens de vereiste opdrachten geven.

Art. 5. Dit decreet wordt aangehaald als: het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...].

Deel 2. Voor de verkiezingsdag

Titel 1. Vaststelling van de datum van de verkiezingen

Art. 6. De verkiezingen voor de vernieuwing van de gemeenteraden, provincieraden en stadsdistrictsraden hebben van rechtswege plaats om de zes jaar, op de tweede zondag van oktober.

Titel 2. Vaststelling van het aantal te verkiezen vertegenwoordigers

Art. 7. §1. Overeenkomstig artikel 5, §3, eerste lid, en artikel 273, §2, van het Gemeentedecreet en artikel 5, §2, eerste lid, van het Provinciedecreet stelt de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de verkiezingen zullen plaatsvinden een lijst op van:

- 1° het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden per gemeente, als vermeld in artikel 5, §1, van het Gemeentedecreet;
- 2° het aantal te verkiezen stadsdistrictsraadsleden per stadsdistrict, als vermeld in artikel 273, §2, van het Gemeentedecreet;
- 3° het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie en per provinciedistrict, als vermeld in artikel 5, §1, en artikel 6, §1, tweede en derde lid, van het Provinciedecreet.

De lijst van de provinciedistricten en de aanwijzing van de provinciedistricthoofdplaats wordt vastgesteld in de tabel die als bijlage bij dit decreet is gevoegd.

§2. De lijst van het aantal te verkiezen raadsleden wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Titel 3. Kiesvoorwaarden en kiezerslijst

Hoofdstuk 1. Kiesvoorwaarden voor Belgische onderdanen

Art. 8. Om gemeenteraadskiezer te zijn, moet men:

- 1° Belg zijn;
- 2° de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt;
- 3° in de bevolkingsregisters van de gemeente ingeschreven zijn;
- 4° zich niet bevinden in één van de gevallen van uitsluiting of schorsing, vermeld in hoofdstuk 4 van deze titel.

Art. 9. De kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 1° en 3°, moeten vervuld zijn op de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten.

De kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 2° en 4°, moeten vervuld zijn op de dag van de verkiezing.

Art. 10. De gemeenteraadskiezer, die voldoet aan de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, is een provincieraadskiezer en een stadsdistrictsraadskiezer. De stadsdistrictsraadskiezer moet in het desbetreffende stadsdistrict wonen om kiezer te kunnen zijn voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraad.

Hoofdstuk 2. Kiesvoorwaarden voor onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie

Art. 11. Overeenkomstig artikel 1bis, §1, eerste lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet kunnen onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie eveneens de hoedanig-

heid van gemeenteraadskiezer en stadsdistrictsraadskiezer verwerven als zij voldoen aan de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 2° tot en met 4°, en als zij, overeenkomstig artikel 12, voor 1 augustus van het jaar waarin de gewone verkiezing van de gemeenteraden en de stadsdistrictsraden plaats heeft hun wil te kennen hebben gegeven om dat stemrecht in België uit te oefenen.

Art. 12. §1. Om te kunnen worden ingeschreven op de kiezerslijst, vermeld in hoofdstuk 5, moeten overeenkomstig artikel 1bis, §2, eerste lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet de personen, vermeld in artikel 11, bij de gemeente waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben, een schriftelijke aanvraag indienen overeenkomstig het model dat de minister van Binnenlandse Zaken heeft vastgesteld, met vermelding van:

- 1° hun nationaliteit;
- 2° het adres van hun hoofdverblijfplaats.

Overeenkomstig artikel 1bis, §2, tiende lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet worden de aanvragen die worden ingediend tijdens de periode die begint op de datum van het opmaken van de kiezerslijst en afloopt op de datum van de verkiezing waarvoor ze werden opgemaakt, onontvankelijk verklaard.

§2. Overeenkomstig artikel 1bis, §2, zesde lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet controleert het college van burgemeester en schepenen of de betrokkene de kiesvoorwaarden vervult. Als dat het geval is, geeft het college met een aangetekende brief de betrokkene kennis van zijn beslissing om hem in te schrijven op de kiezerslijst.

Overeenkomstig artikel 1bis, §2, zevende lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet wordt de inschrijving in de bevolkingsregisters vermeld volgens de door de Koning vastgestelde nadere regelen.

§3. Als de aanvrager één of andere kiesvoorwaarde niet vervult, geeft overeenkomstig artikel 1bis, §2, achtste lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet het college van burgemeester en schepenen van de gemeente van zijn verblijfplaats hem met een aangetekende brief kennis van zijn gemotiveerde beslissing om de inschrijving van de betrokkene op de kiezerslijst te weigeren.

§4. Overeenkomstig artikel 1bis, §2, negende lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet worden de beslissingen van inschrijving of van weigering van inschrijving op de kiezerslijst opgesteld volgens de modellen die de minister van Binnenlandse Zaken heeft vastgesteld.

§5. Overeenkomstig artikel 1bis, §2, elfde lid, artikel 1bis, §4, en artikel 86 van de Gemeentekieswet kan, buiten de periode, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, iedereen die in de hoedanigheid van kiezer erkend is, schriftelijk verklaren dat hij van die hoedanigheid afziet bij de gemeente waar hij zijn hoofdverblijfplaats gevestigd heeft.

In dat geval mag hij pas na de gemeente- of stadsdistrictsraadsverkiezingen waarvoor hij als kiezer ingeschreven was, een nieuwe aanvraag tot erkenning als kiezer indienen.

§6. Overeenkomstig artikel 1bis, §2, twaalfde lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet blijft de erkenning in de hoedanigheid van kiezer geldig zolang de betrokkene blijft voldoen aan de kiesvoorwaarden of zolang hij niet afgezien heeft van zijn hoedanigheid van kiezer, ongeacht de gemeente waar hij zijn verblijfplaats in België heeft.

Hoofdstuk 3. Kiesvoorwaarden voor de onderdanen van de staten die geen lid zijn van de Europese Unie

Art. 13. Overeenkomstig artikel 1ter en artikel 86 van de Gemeentekieswet kunnen onderdanen van de staten die geen lid zijn van de Europese Unie eveneens de hoedanigheid van gemeenteraadskieser en stadsdistrictsraadskieser verwerven als zij voldoen aan de andere kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, 2° tot en met 4°.

Art. 14. §1. Om te kunnen worden ingeschreven op de kiezerslijst, vermeld in hoofdstuk 5, moeten overeenkomstig artikel 1ter, 1°, en artikel 86 van de Gemeentekieswet de personen, vermeld in artikel 13, bij de gemeente waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben, een schriftelijke aanvraag indienen overeenkomstig het model bepaald bij een koninklijk besluit, dat is vastgesteld na overleg in de ministerraad, met vermelding van:

- 1° hun nationaliteit;
- 2° het adres van hun hoofdverblijfplaats;
- 3° een verklaring waarin de indiener van de aanvraag zich ertoe verbindt de Grondwet, de wetten van het Belgische volk en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden na te leven.

Aan de betrokkene wordt een attest van die verklaring overhandigd. Als hij later een aanvraag indient om in een andere gemeente op de kiezerslijst te worden ingeschreven, legt hij dat attest voor.

§2. De personen, vermeld in artikel 13, moeten overeenkomstig artikel 1ter, 2°, en artikel 86 van de Gemeentekieswet kunnen bewijzen dat ze op het ogenblik van de indiening van de aanvraag vijf jaar ononderbroken hun hoofdverblijfplaats in België hebben, gedekt door een wettelijk verblijf.

§3. Artikel 12, §1, tweede lid, en §2 tot en met §6, zijn van toepassing op de personen, vermeld in artikel 13.

Hoofdstuk 4. Schorsing en uitsluiting

Art. 15. §1. Personen die levenslang ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling zijn definitief uitgesloten van het kiesrecht en mogen niet worden toegelaten tot de stemming, overeenkomstig artikel 6 van het Algemeen Kieswetboek.

§2. Overeenkomstig artikel 7 van het Algemeen Kieswetboek worden de volgende personen in de uitoefening van het kiesrecht geschorst en mogen niet tot de stemming worden toegelaten zolang die onbekwaamheid duurt:

- 1° de gerechtelijk onbekwaamverklaarden, de personen met het statuut van verlengde minderjarigheid met toepassing van artikel 487bis van het Burgerlijk Wetboek, en de personen die geïnterneerd zijn met toepassing van de bepalingen hoofdstukken I tot en met VI van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers, vervangen door artikel 1 van de wet van 1 juli 1964. De kiesonbekwaamheid houdt op tezelfdertijd als de gerechtelijke onbekwaamheid, de verlengde minderjarigheid of de definitieve invrijheidsstelling van de geïnterneerde;
- 2° de personen die voor een bepaalde duur ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling;
- 3° de personen die ter beschikking van de regering zijn gesteld met toepassing van artikel 380bis, 3°, van het Strafwetboek of met toepassing van artikel 22 en 23 van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door artikel 1 van de wet van 1 juli 1964.

De kiesonbekwaamheid van de personen, vermeld in het eerste lid, 3°, houdt op zodra de terbeschikkingstelling van de regering een einde neemt.

§3. De personen die voorgoed van het kiesrecht zijn uitgesloten of van wie het kiesrecht geschorst is, worden alfabetisch in een bestand ingeschreven. Dat bestand wordt doorlopend bijgehouden door het college van burgemeester en schepenen. Het bevat voor elk van die personen uitsluitend de vermeldingen, vermeld in paragraaf 5, tweede lid. De gegevens van de personen van wie het kiesrecht geschorst is, worden vernietigd zodra de onbekwaamheid een einde neemt. De inhoud van het bestand mag niet aan derden worden meegedeeld.

§4. Overeenkomstig artikel 8 van het Algemeen Kieswetboek is artikel 87 van het Strafwetboek niet toepasselijk op de gevallen van onbekwaamheid, vermeld in paragraaf 1 en 2.

§5. Overeenkomstig artikel 13 van het Algemeen Kieswetboek zijn de parketten van de hoven en rechtbanken ertoe gehouden de burgemeesters van de gemeenten, waar de belanghebbenden op het ogenblik van de veroordeling of internering in de bevolkingsregisters ingeschreven waren, alsook de belanghebbenden zelf kennis te geven van alle veroordelingen of interneringen, waartegen niet meer met een gewoon rechtsmiddel kan worden opgekomen en die uitsluiting van het kiesrecht of opschorting van dat recht tot gevolg hebben.

De kennisgeving vermeldt:

- 1° de voornaam of voornamen en achternaam, geboorteplaats en geboortedatum, en de verblijfplaats van de veroordeelde of de geïnterneerde;
- 2° het gerecht dat de beslissing heeft gewezen en de datum van de beslissing;
- 3° de uitsluiting van het kiesrecht of de datum waarop de opschorting van dat recht ophoudt.

De parketten van de hoven en rechtbanken geven eveneens kennis van de datum waarop de internering een einde heeft genomen.

De griffiers van de hoven en rechtbanken geven aan de burgemeesters van de gemeenten waar de betrokkenen in de bevolkingsregisters ingeschreven zijn, kennis van de onbekwaamverklaring en van de opheffing van onbekwaamverklaring.

De minister van Justitie bepaalt de wijze waarop die berichten worden opgesteld en de Vlaamse Regering bepaalt de manier waarop ze door de gemeentebesturen behandeld, bewaard en, in geval van verandering van verblijfplaats, doorgezonden moeten worden.

§6. Overeenkomstig artikel 1bis, §2, derde en vierde lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet worden de kennisgevingen, vermeld in paragraaf 5, door de betrokken parketten en griffies van de hoven en rechtbanken gedaan op uitdrukkelijk verzoek van de gemeentelijke overheden, als die gemeentelijke overheden hebben vastgesteld dat een persoon, als vermeld in artikel 11 of artikel 13, die om zijn inschrijving op de kiezerslijst heeft gevraagd, onder de toepassing kan vallen van de maatregelen van uitsluiting en schorsing, vermeld in paragraaf 1 en 2.

De kennisgevingen, vermeld in het eerste lid, worden binnen tien dagen na ontvangst van de aanvraag van de gemeentelijke overheid doorgestuurd. Als er geen grond tot kennisgeving bestaat, wordt de gemeentelijke overheid daarvan binnen dezelfde termijn in kennis gesteld.

Hoofdstuk 5. Vaststelling van de kiezerslijsten

Art. 16. §1. Op 1 augustus van het jaar waarin de gewone vernieuwing van de gemeenteraden plaats heeft, maakt het college van burgemeester en schepenen een lijst van de gemeenteraadskiezers op.

De lijst van de gemeenteraadskiezers vermeldt de personen die voldoen aan de kiesvoorwaarden.

De lijst van de gemeenteraadskiezers wordt gebruikt voor de gewone vernieuwing van de gemeenteraden.

§2. Voor de gewone vernieuwing van de stadsdistrictsraden wordt de lijst van de gemeenteraadskiezers opgedeeld volgens de stadsdistricten. Een exemplaar van die lijst wordt onmiddellijk aan het stadsdistrictscollege bezorgd.

§3. De lijst van de Belgische gemeenteraadskiezers die voorkomen op de lijst van de gemeenteraadskiezers, wordt gebruikt voor de gewone vernieuwing van de provincieraden.

§4. Voor elke persoon die aan de kiesvoorwaarden voldoet, vermeldt de kiezerslijst de voornaam of voornamen en achternaam, de geboortedatum, het geslacht, de hoofdverblijfplaats en het identificatienummer, vermeld in artikel 2, tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van natuurlijke personen.

Voor de kiezers die in die hoedanigheid erkend zijn, met toepassing van artikel 11 tot en met 14, wordt hun nationaliteit op de kiezerslijst vermeld. Bovendien staat naast de naam van de kiezers die in die hoedanigheid erkend zijn, met toepassing van artikel 11 en 12, de letter “G” en naast de naam van de kiezers die in die hoedanigheid erkend zijn met toepassing van artikel 13 en 14, de letter “V”.

De lijst wordt doorlopend genummerd en eventueel per wijk van de gemeente opge maakt, ofwel in alfabetische volgorde van de kiezers, ofwel geografisch volgens de straten.

Art. 17. §1. De kiezers die tussen de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten en de dag van de verkiezing de Belgische nationaliteit verloren hebben of niet meer in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente ingeschreven zijn, worden van de kiezerslijst geschrapt.

§2. De kiezers die na de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten, het voorwerp zijn van een veroordeling of een beslissing die voor hen ofwel de uitsluiting van het kiesrecht, ofwel de schorsing van dat recht op de datum van de verkiezing meebrengt, worden eveneens van de kiezerslijst geschrapt.

§3. Als de kennisgeving, vermeld in artikel 15, §6, de gemeentelijke overheid bereikt nadat de kiezerslijst is opge maakt, wordt de betrokkene van die lijst geschrapt.

Art. 18. Aan de kiezerslijst worden tot de dag van de verkiezing de personen toegevoegd die ten gevolge van een arrest van het hof van beroep of een beslissing van het college van burgemeester en schepenen weer als gemeenteraadskiezer opgenomen moeten worden.

Hoofdstuk 6. Bekendmaking van de kiezerslijsten

Art. 19. Op 1 augustus van het jaar waarin de gewone vernieuwing van de gemeenteraden plaats heeft, maakt het college van burgemeester en schepenen door middel van een

aanplakbrief algemeen bekend dat iedereen zich tot de twaalfde dag voor de dag van de verkiezing tijdens de diensturen tot het gemeentesecretariaat kan wenden om na te gaan of hijzelf of iemand anders op de lijst staat, en of de vermelding op de lijst correct is. Dat bericht maakt melding van de procedure van bezwaar en beroep, vermeld in titel 6 en 7 van deel 2. De aanplakbrief wordt opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis.

Art. 20. §1. Het college van burgemeester en schepenen geeft, zodra de kiezerslijst opge maakt is, één gratis digitaal exemplaar van de kiezerslijst af aan de personen die daarom verzoeken door middel van een aangetekende brief aan de burgemeester en die zich er schriftelijk toe verbinden een kandidatenlijst voor te dragen voor de verkiezingen in de gemeente of voor de verkiezingen in het kiesdistrict waarin de gemeente ligt.

Op uitdrukkelijk verzoek kan één papieren versie worden ontvangen.

Wie geen kandidatenlijst voordraagt, kan geen gebruikmaken van de kiezerslijst, ook niet voor verkiezingsdoeleinden.

§2. Ieder persoon die als kandidaat voorkomt op een voordracht, ingediend met het oog op de verkiezing, kan tegen betaling van de kostprijs één digitaal exemplaar van de kiezerslijst krijgen, voor zover hij ernaar gevraagd heeft volgens de regels, bepaald in paragraaf 1, eerste lid.

Het college van burgemeester en schepenen onderzoekt op het ogenblik van de afgifte van het verzoek om een digitaal exemplaar van de kiezerslijst, of de belanghebbende als kandidaat bij de verkiezing is voorgedragen.

Als de aanvrager later van de kandidatenlijst wordt geschrapt, mag hij van de kiezerslijst geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden.

§3. Het college van burgemeester en schepenen mag geen exemplaren van de kiezerslijst afgeven aan andere personen dan de personen die de lijst overeenkomstig paragraaf 1, eerste lid, of paragraaf 2, eerste lid, aangevraagd hebben. De personen die een exemplaar van de kiezerslijst hebben ontvangen, mogen die lijst op hun beurt niet meedelen aan derden.

De exemplaren van de kiezerslijsten die worden afgegeven met toepassing van paragraaf 1 en 2, mogen alleen voor verkiezingsdoeleinden gebruikt worden. De periode die tussen de datum van afgifte van de lijst en de datum van de verkiezing valt, is daarin begrepen.

§4. Paragraaf 1 tot en met 3 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen van de stadsdistrictsraden, met dien verstande dat:

- a) “college van burgemeester en schepenen” gelezen wordt als “stadsdistrictscollege”;
- b) “burgemeester” gelezen wordt als “voorzitter van het stadsdistrictscollege”;
- c) “gemeente” gelezen wordt als “stadsdistrict”.

Art. 21. Uiterlijk op 31 augustus van het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden, zendt het college van burgemeester en schepenen één digitaal exemplaar van de lijst van gemeenteraadskiezers, de lijst van provincieraadskiezers en de lijst van stadsdistrictraadskiezers aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde. Die lijsten zijn ingedeeld in stemafdelingen overeenkomstig artikel 23.

Art. 22. Wie als dader, mededader of medeplichtige met schending van artikel 20 één van de volgende handelingen heeft gesteld, wordt gestraft overeenkomstig artikel 238:

- 1° exemplaren of afschriften van de kiezerslijst afgeven aan personen die niet gemachtigd zijn om ze te ontvangen;
- 2° exemplaren meedelen aan derden na ze op een regelmatige wijze te hebben ontvangen;
- 3° van gegevens uit de kiezerslijst gebruik maken voor andere doeleinden dan verkiezingsdoeleinden.

Titel 4. Verdeling van de kiezers over de stemafdelingen

Art. 23. §1. Als de stemming manueel gebeurt en er niet meer dan 800 kiezers zijn, vormen die kiezers één stemafdeling. Als er meer kiezers zijn, dan worden ze door het college van burgemeester en schepenen ingedeeld in stemafdelingen van ten minste 150 en ten hoogste 800 kiezers.

§2. Voor de provincieraadsverkiezingen en de stadsdistrictsraadsverkiezingen is de indeling in stemafdelingen gelijk aan de indeling voor de gemeenteraadsverkiezingen.

§3. Het college van burgemeester en schepenen kent aan iedere stemafdeling een naam toe. De naam bestaat uit de naam van de gemeente, gevolgd door een volgnummer, te beginnen met het cijfer 1. Die indeling in stemafdelingen, met hun benamingen, wordt aan de provinciegouverneur bezorgd.

Het college van burgemeester en schepenen wijst voor elke stemafdeling een afzonderlijk stemlokaal aan. In één gebouw kunnen verschillende stemlokalen worden ingericht.

Titel 5. Verzending van de kiezerslijsten aan de bureaus

Art. 24. Ten minste vijftig dagen voor de verkiezing bezorgt het college van burgemeester en schepenen tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending twee voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst, opgemaakt per stemafdeling, aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Ten minste zevenentwintig dagen voor de verkiezing bezorgt de voorzitter van het kantonhoofdbureau een kopie van die uittreksels tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau die hij voor elke gemeente van het kanton heeft aangewezen overeenkomstig artikel 37, §2.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt aan elke voorzitter van een stembureau de kiezerslijsten van zijn stembureau.

Art. 25. In gemeenten waar verkiezingen voor de stadsdistrictsraden plaatsvinden, bezorgt het college van burgemeester en schepenen ten minste vijftig dagen voor de verkiezingen tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending naast de uittreksels, vermeld in artikel 24, twee extra voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst, opgemaakt per stadsdistrict en per stemafdeling, aan de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Ten minste zevenentwintig dagen voor de verkiezing bezorgt de voorzitter van het kantonhoofdbureau een kopie van die uittreksels tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending, aan de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau die hij voor elk stadsdistrict heeft aangewezen overeenkomstig artikel 38, §2.

Art. 26. Tot de dag van de verkiezing zenden de gemeentebesturen de volgende documenten rechtstreeks aan de voorzitters van de stembureaus, zodra die zijn aangewezen:

- 1° de lijst van de personen die, nadat de kiezerslijst is opgemaakt, ervan geschrapt moeten worden, om een van de volgende redenen:
 - a) omdat ze de Belgische nationaliteit hebben verloren;
 - b) omdat ze van de bevolkingsregisters in België geschrapt zijn ten gevolge van een maatregel van ambtshalve schrapping of wegens vertrek naar het buitenland;
 - c) omdat ze overleden zijn;
- 2° de kennisgevingen die hun overeenkomstig artikel 15, §5, na het opmaken van de kiezerslijst worden meegedeeld;
- 3° de wijzigingen die in de kiezerslijst zijn aangebracht als gevolg van de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen, vermeld in artikel 30, of van de arresten van het hof van beroep, vermeld in artikel 33, §7.

Titel 6. Bezwaar tegen de kiezerslijsten bij het college van burgemeester en schepenen

Art. 27. §1. Vanaf de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, kan elke persoon die ten onrechte ingeschreven, weggelaten of van de kiezerslijst geschrapt is, of voor wie op die lijst de voorgeschreven vermeldingen onjuist zijn, tot de twaalfde dag voor de dag van de verkiezing bezwaar indienen bij het college van burgemeester en schepenen.

§2. Vanaf de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, kan elke persoon die de kiesvoorwaarden vervult, tot de twaalfde dag voor de dag van de verkiezing bezwaar indienen tegen de inschrijving, schrapping of weglating van namen van die lijst, of tegen een onjuistheid in de voorgeschreven vermeldingen.

Art. 28. §1. Het bezwaar wordt ingediend bij het college van burgemeester en schepenen dat de kiezerslijst heeft vastgesteld. De verzoeker stelt daarvoor een verzoekschrift op dat hij samen met de bewijsstukken waarvan hij gebruik wil maken, tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief bezorgt aan de gemeentesecretaris.

De ambtenaar die het bezwaar ontvangt, schrijft het in op de datum van ontvangst in een afzonderlijk register en geeft een ontvangstbewijs af van het bezwaar en van de overgelegde bewijsstukken. Voor ieder bezwaar wordt een dossier aangelegd en de overgelegde stukken worden genummerd en geparafeerd en met hun volgnummer ingeschreven in de inventaris die bij elk dossier wordt gevoegd.

§2. Als de verzoeker verklaart niet in staat te zijn te schrijven, kan het bezwaar mondeling worden ingediend. Het wordt door de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde ontvangen. De ambtenaar die het bezwaar ontvangt, maakt daarvan dadelijk een proces-verbaal op, waarin hij vaststelt dat de betrokkene verklaart niet in staat te zijn te schrijven. Het proces-verbaal neemt de door de betrokkene ingeroepen middelen over. De ambtenaar dagtekent en ondertekent het proces-verbaal en overhandigt een kopie aan de verschijnende persoon, na het hem te hebben voorgelezen. De ambtenaar handelt vervolgens zoals in paragraaf 1, tweede lid, is voorgeschreven.

§3. Het gemeentebestuur voegt gratis aan het dossier een kopie toe van alle officiële stukken die het in zijn bezit heeft en die de verzoeker aanvoert om een wijziging van de kiezerslijst te verantwoorden.

Het gemeentebestuur voegt ambtshalve en gratis bij het dossier een kopie van alle officiële stukken die het in zijn bezit heeft en die de door de betrokkene ingeroepen middelen, opgenomen in het proces-verbaal dat is opgesteld overeenkomstig paragraaf 2, kracht kunnen bijzetten.

Art. 29. §1. De rol van de bezwaren vermeldt de plaats, de dag en het uur van de vergadering tijdens welke de zaak of zaken zullen worden behandeld.

Die rol van de bezwaren wordt ten minste vierentwintig uur voor de vergadering aangeplakt aan het gemeentehuis, waar iedereen er inzage en afschrift van kan nemen.

Het gemeentebestuur brengt onverwijld en met alle middelen de verzoeker alsook, in voorkomend geval, de betrokken partijen, op de hoogte van de datum waarop het bezwaar onderzocht zal worden. Die kennisgeving vermeldt uitdrukkelijk en woordelijk dat het beroep tegen de te nemen beslissing alleen ter zitting kan worden ingediend, zoals bepaald in artikel 31, tweede lid.

§2. Gedurende de termijn, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, worden het dossier van de bezwaren en het verslag, vermeld in artikel 30, tweede lid, op het secretariaat ter beschikking gehouden van de partijen, hun advocaten of hun gemachtigden.

Art. 30. Het college van burgemeester en schepenen doet over elk bezwaar uitspraak binnen een termijn van vier dagen, te rekenen vanaf het indienen van het verzoekschrift of vanaf het proces-verbaal, vermeld in artikel 28, §2, en in elk geval voor de zevende dag voor de dag van de verkiezingen.

Het doet uitspraak in openbare vergadering op verslag van een lid van het college en na de partijen, hun advocaten of gemachtigden te hebben gehoord, als zij verschijnen.

Art. 31. Voor iedere zaak wordt, onder vermelding van de naam van de verslaggever en van de aanwezige leden, een afzonderlijke beslissing genomen, die in een bijzonder register wordt ingeschreven.

De voorzitter van het college verzoekt de partijen, hun advocaten of gemachtigden, als zij dat wensen, in het bijzondere register, vermeld in het eerste lid, een verklaring van beroep te ondertekenen.

De partijen die niet verschijnen, worden geacht de beslissing van het college te aanvaarden.

Als de aanwezige of vertegenwoordigde partijen geen verklaring van beroep ondertekenen, is de beslissing van het college definitief. Van het definitieve karakter van de beslissing wordt melding gemaakt in het bijzonder register, vermeld in het eerste lid, en de beslissing tot wijziging van de kiezerslijst wordt onverwijld ten uitvoer gebracht.

De beslissing van het college wordt neergelegd op het gemeentesecretariaat, waar iedereen er inzage van kan nemen en er gratis een afschrift van kan krijgen.

Het beroep tegen de beslissing van het college heeft schorsende kracht ten aanzien van elke verandering in de kiezerslijst.

Art. 32. Als zijn aanvraag tot inschrijving als kiezer geweigerd wordt, kan de onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig artikel 1bis, §3, eerste lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet, binnen de tien dagen na de kennisgeving, vermeld in artikel 12, §3, zijn eventuele bezwaren per aangetekende brief meedelen aan het college van burgemeester en schepenen. Het college doet binnen acht dagen na de ontvangst van het bezwaarschrift uitspraak, en zijn beslissing wordt onmiddellijk per aangetekende brief aan de betrokkene betekend.

Het eerste lid is eveneens van toepassing op onderdanen van staten die geen lid zijn van de Europese Unie, overeenkomstig artikel 1ter, tweede lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet.

Titel 7. Beroep tegen de kiezerslijsten bij het hof van beroep

Art. 33. §1. Overeenkomstig artikel 27 van het Algemeen Kieswetboek bezorgt de burgemeester aan het hof van beroep, uiterlijk op de eerste werkdag die volgt op de beslissing van het college, als vermeld in artikel 30, tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende brief, een eensluidend verklaarde kopie van de beslissingen van het college waartegen beroep is ingesteld, alsook alle documenten die de gedingen betreffen.

Aan de partijen wordt verzocht voor het hof van beroep te verschijnen binnen vijf dagen na ontvangst van het dossier en uiterlijk de vrijdag die aan de verkiezingen voorafgaat. Het staat hun vrij hun conclusies schriftelijk naar de kamer te sturen die is aangewezen om de zaak te onderzoeken.

§2. Als het hof een getuigenverhoor beveelt, kan het overeenkomstig artikel 28 van het Algemeen Kieswetboek aan de vrederechter opdragen dat getuigenverhoor af te nemen.

§3. Als het getuigenverhoor plaats heeft voor het hof, geeft de griffier overeenkomstig artikel 29 van het Algemeen Kieswetboek aan de partijen ten minste vierentwintig uur van tevoren kennis van de vastgestelde dag en de te bewijzen feiten.

§4. Overeenkomstig artikel 30 van het Algemeen Kieswetboek, mogen de getuigen vrijwillig verschijnen, zonder dat zij hun recht op getuigengeld verliezen. Zij zijn verplicht te verschijnen op enkele dagvaarding. Zij leggen de eed af zoals in correctionele zaken. Als ze niet verschijnen of als ze een valse getuigenis afleggen, worden zij vervolgd en gestraft zoals in correctionele zaken. De straffen bepaald tegen niet-verschijnende getuigen worden evenwel zonder vordering van het openbaar ministerie toegepast door het hof of door de magistraat die het getuigenverhoor afneemt.

§5. Overeenkomstig artikel 31 van het Algemeen Kieswetboek geldt in getuigenverhoren over kiesrechtzaken de regeling van artikel 937 van het Gerechtelijk Wetboek niet.

§6. Overeenkomstig artikel 32 van het Algemeen Kieswetboek zijn de debatten voor het hof openbaar.

§7. Bij de openbare terechtzitting geeft de voorzitter van de kamer overeenkomstig artikel 33 van het Algemeen Kieswetboek het woord aan de partijen, die zich mogen laten vertegenwoordigen en bijstaan door een advocaat.

Na het advies van de procureur-generaal gehoord te hebben, doet het hof staande de vergadering uitspraak door middel van een arrest dat in openbare zitting wordt voorgelezen. Dat arrest wordt ter griffie van het hof neergelegd, waar de partijen er gratis inzage van kunnen nemen.

Het openbaar ministerie brengt het college van burgemeester en schepenen, dat de beslissing waartegen beroep is ingesteld heeft genomen, en alle andere partijen, onverwijld en met alle beschikbare middelen op de hoogte van het beschikkend gedeelte van het arrest.

Het arrest wordt onverwijld ten uitvoer gelegd als het een wijziging van de kiezerslijst inhoudt.

§8. Overeenkomstig artikel 34 van het Algemeen Kieswetboek wordt over het beroep zowel in afwezigheid als in aanwezigheid van de partijen uitspraak gedaan. Alle arresten van het hof worden geacht op tegenspraak te zijn geweest. Ze zijn niet vatbaar voor beroep.

Art. 34. §1. Als het verzoekschrift door meer dan één verzoeker wordt ingediend, wordt overeenkomstig artikel 35 van het Algemeen Kieswetboek één enkele woonplaats gekozen. Bij gebreke daarvan worden de verzoekers geacht bij de eerste verzoeker woonplaats te hebben gekozen.

§2. Overeenkomstig artikel 36 van het Algemeen Kieswetboek wordt het getuigengeld geregeld zoals in strafzaken.

§3. Overeenkomstig artikel 37 van het Algemeen Kieswetboek schieten de partijen de kosten voor.

Niet alleen de eigenlijke procedurekosten worden begroot, maar ook de kosten van de stukken die de partijen tot staving van hun eisen hebben moeten overleggen in het geding.

§4. Overeenkomstig artikel 38 van het Algemeen Kieswetboek zijn de kosten ten laste van de verliezende partij. Worden de partijen elk op enige punten in het ongelijk gesteld, dan kunnen de kosten naar verhouding worden verdeeld.

Als de eisen van de partijen niet klaarblijkelijk ongegrond zijn, kan het hof bevelen dat de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zullen komen.

§5. Overeenkomstig artikel 39 van het Algemeen Kieswetboek sturen de griffiers van de hoven van beroep het gemeentebestuur een kopie van de arresten.

Art. 35. §1. Als het college bij zijn beslissing blijft om de inschrijving op de kiezerslijst van een niet-Belgische onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie te weigeren, als vermeld in artikel 32, kan die persoon overeenkomstig artikel 1bis, §3, tweede tot en met vierde lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet binnen acht dagen nadat hij van die weigering in kennis is gesteld, tegen die beslissing een beroep aantekenen bij het hof van beroep.

Het beroep wordt aangetekend door middel van een verzoek aan de procureur-generaal bij het hof van beroep. De procureur-generaal brengt het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente daarvan onmiddellijk op de hoogte.

De partijen beschikken vanaf de indiening van het verzoek over een termijn van tien dagen om nieuwe conclusies in te dienen. Na het verstrijken van die termijn stuurt de procureur-generaal het dossier, samen met de nieuwe stukken of conclusies, binnen twee dagen naar de hoofdgriffier van het hof van beroep, die de ontvangst ervan bevestigt.

§2. Overeenkomstig artikel 1bis, §3, vijfde lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet zijn artikel 33, §2 tot en met §8, en artikel 34 van toepassing op het beroep van een onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie.

Art. 36. Overeenkomstig artikel 1ter, tweede lid, en artikel 86 van de Gemeentekieswet is artikel 35 eveneens van toepassing op onderdanen van staten die geen lid zijn van de Europese Unie.

Titel 8. De samenstelling van de hoofdbureaus

Hoofdstuk 1. Het gemeentelijk hoofdbureau

Art. 37. §1. In elke gemeente wordt een gemeentelijk hoofdbureau samengesteld. In gemeenten waarin de kiezerslijst bestaat uit één stemafdeling, fungeert het enige stembureau ook als gemeentelijk hoofdbureau.

Het gemeentelijk hoofdbureau bestaat uit een voorzitter, eventueel een plaatsvervangende voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. In de gemeenten die hoofdplaats zijn van een gerechtelijk arrondissement, wordt het gemeentelijk hoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hij aanwijst.

In gemeenten die hoofdplaats zijn van een gerechtelijk kanton, wordt het gemeentelijk hoofdbureau voorgezeten door de vrederechter of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

Als dezelfde magistraat voorzitter is van een gemeentelijk hoofdbureau en voorzitter is van een kantonhoofdbureau, of van een provinciedistrictshoofdbureau of van een provinciaal hoofdbureau, wordt hij als voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau vervangen door de magistraat die hij aanwijst.

In de gemeenten die geen hoofdplaats zijn van een gerechtelijk kanton of gerechtelijk arrondissement, wordt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau door de vrederechter uit de volgende categorieën van de gemeenteraadskiezers benoemd:

- 1° de magistraten van de rechterlijke orde;
- 2° de gerechtelijke stagiairs;
- 3° de advocaten en de advocatenstagiairs volgens hun inschrijving op het tableau of de lijst van stagiairs;
- 4° de notarissen;
- 5° de gerechtsdeurwaarders;
- 6° de personeelsleden van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, provincies, gemeenten en openbaar centra voor maatschappelijk welzijn;
- 7° het onderwijzend personeel.

Als dat nodig is, kunnen ook andere gemeenteraadskiezers worden aangewezen.

De overheden die de personen, vermeld in het vierde lid, 6° en 7°, tewerkstellen, delen de voornaam of voornamen en achternaam, het adres en het beroep van die personen mee aan de gemeentebesturen waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben.

In de gevallen, vermeld in het eerste en tweede lid, wijst de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een plaatsvervanger aan om hem op de dag van de stemming te vervangen, als hij zich naar een andere gemeente moet begeven om er te stemmen.

§3. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het gemeentelijk hoofdbureau moet ten minste 27 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. De voorzitter, de leden en de getuigen van het gemeentelijk hoofdbureau, leggen de volgende eed af: “Ik zweer de verplichtingen van de kieswetgeving na te leven.”.

De bijzitters, de secretaris en de getuigen leggen de eed af in handen van de voorzitter voor het begin van de verrichtingen. De voorzitter legt vervolgens de eed af ten overstaan van het samengesteld bureau.

De voorzitter of de leden die gedurende de verrichtingen benoemd worden ter vervanging van een verhinderd lid, leggen de eed af voor ze hun ambt aanvaarden.

Van die eedaflegging wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Hoofdstuk 2. Het stadsdistrictshoofdbureau

Art. 38. §1. In elk stadsdistrict wordt een stadsdistrictshoofdbureau samengesteld.

Het stadsdistrictshoofdbureau bestaat uit een voorzitter, eventueel een plaatsvervangende voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau wordt door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg uit de gemeenteraadskiezers benoemd uit de categorieën, vermeld in artikel 37, §2, vierde lid.

De overheden die de personen, vermeld in artikel 37, §2, vierde lid, 6° en 7°, tewerkstellen, delen de voornaam of voornamen en achternaam, het adres en het beroep van die personen mee aan de gemeentebesturen waar zij hun hoofdverblijfplaats hebben. De gemeentebesturen bezorgen die gegevens aan de stadsdistrictsbesturen.

§3. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het stadsdistrictshoofdbureau moet ten minste 27 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. Artikel 37, §6, is van overeenkomstige toepassing op het stadsdistrictshoofdbureau.

Hoofdstuk 3. Het kantonhoofdbureau

Art. 39. §1. In de hoofdplaats van elk kieskanton wordt een kantonhoofdbureau samengesteld.

Het kantonhoofdbureau bestaat uit een voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. Als de hoofdplaats van het kieskanton tevens hoofdplaats is van een gerechtelijk arrondissement, wordt het kantonhoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hij aanwijst.

Als de hoofdplaats van het kieskanton tevens hoofdplaats is van een gerechtelijk kanton, wordt het kantonhoofdbureau voorgezeten door de vrederechter of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

In alle andere gevallen wordt het kantonhoofdbureau voorgezeten door de vrederechter van het gerechtelijk kanton waarin de hoofdplaats van het kieskanton gelegen is of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

§3. De voorzitter van het kantonhoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het kantonhoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het kantonhoofdbureau moet ten minste 40 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. Artikel, 37, §6, is van overeenkomstige toepassing op het kantonhoofdbureau.

Hoofdstuk 4. Het provinciedistrictshoofdbureau

Art. 40. §1. In de hoofdplaats van elk provinciedistrict wordt een provinciedistrictshoofdbureau samengesteld.

Het provinciedistrictshoofdbureau bestaat uit een voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. Kandidaten mogen er geen deel van uitmaken.

§2. Als de hoofdplaats van het provinciedistrict tevens hoofdplaats is van een gerechtelijk arrondissement, wordt het provinciedistrictshoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hij aanwijst.

In alle andere gevallen wordt het provinciedistrictshoofdbureau voorgezeten door de vrederechter of, bij zijn ontstentenis, door een plaatsvervanger die hij aanwijst.

De voorzitter houdt toezicht over het geheel van de verrichtingen in het provinciedistrict en schrijft zo nodig de spoedmaatregelen voor die de omstandigheden mochten vereisen.

Als het provinciedistrict maar één kieskanton omvat, houdt het provinciedistrictshoofdbureau tezelfdertijd zitting als het kantonhoofdbureau.

§3. De voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau kiest uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters die deel uitmaken van zijn bureau.

§4. De voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau kiest een secretaris uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. De secretaris is niet stemgerechtigd.

§5. Het provinciedistrictshoofdbureau moet ten minste 27 dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

§6. Artikel 37, §6, is van overeenkomstige toepassing op het provinciedistrictshoofdbureau.

Hoofdstuk 5. Het provinciaal hoofdbureau

Art. 41. Het provinciedistrictshoofdbureau dat gevestigd is in de hoofdplaats van de provincie, houdt ook zitting als provinciaal hoofdbureau.

Titel 9. Samenstelling van de stembureaus en telbureaus

Hoofdstuk 1. Bepaling van het aantal stembureaus en telbureaus

Art. 42. De stembureaus zijn gevestigd in de lokalen die de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau heeft aangewezen. Per stemafdeling wordt één stembureau ingericht. De stembureaus hebben zitting in de gemeente of, in voorkomend geval, in het stadsdistrict. De stembureaus zijn belast met de kiesverrichtingen voor de gemeenteraadsverkiezingen, stadsdistrictsraadsverkiezingen en provincieraadsverkiezingen.

De telbureaus hebben zitting in de gemeente of, in voorkomend geval, in het stadsdistrict.

In gemeenten of stadsdistricten waar drie of meer stembureaus zijn, worden de tellingen door afzonderlijke telbureaus uitgevoerd. In de gemeenten waar minder dan drie stembureaus zijn, fungeert het gemeentelijk hoofdbureau tevens als telbureau.

Ieder telbureau telt de stembiljetten van maximaal drie stembureaus.

In elke gemeente worden de telverrichtingen toegewezen aan een of meer bureaus, namelijk de bureaus G, P en in voorkomend geval S. De bureaus G tellen de stembiljetten voor de verkiezing van de gemeenteraad. De bureaus P tellen de stembiljetten voor de verkiezing van de provincieraad. De bureaus S tellen de stembiljetten voor de verkiezing van de stadsdistrictsraad.

Art. 43. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau gaat vijf dagen vóór de stemming, nadat de formaliteiten voor de aanwijzing van de getuigen zijn vervuld, bij loting over tot de aanwijzing van de stembureaus waarvan de stembiljetten door elk telbureau onderzocht worden. De getuigen die aangewezen zijn om de vergadering van het kantonhoofdbureau bij te wonen, mogen aanwezig zijn.

De telbureaus zijn gevestigd in de lokalen die de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau heeft aangewezen. De voorzitter geeft met een aangetekende brief aan de voorzitters en de bijzitters van de telbureaus onmiddellijk kennis van de plaats van de vergadering van het telbureau waar zij hun taak moeten vervullen en wijst het lokaal aan waar hij zitting zal houden om de resultatentabel te ontvangen, overeenkomstig artikel 158, §1. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau verzamelt de resultatentabellen en geeft een ontvangstbewijs aan de voorzitters van de telbureaus.

Hij geeft onmiddellijk met een aangetekende brief aan de voorzitters van de stembureaus kennis van de plaats waar het telbureau dat de stembiljetten van hun bureau moet ontvangen, vergadert.

Hoofdstuk 2. Opmaak van de lijsten met de personen die kunnen worden aangewezen

Art. 44. §1. Tijdens de tweede maand die aan de verkiezing voorafgaat, maakt het college van burgemeester en schepenen twee lijsten op. In de gemeenten waar stadsdistrictsraadsverkiezingen plaatsvinden, maakt het college die lijsten op per stadsdistrict.

Een eerste lijst wordt opgesteld zoals vermeld in artikel 37, §2, vierde lid. Die lijst dient om achtereenvolgens de volgende personen aan te wijzen:

- 1° de voorzitters van de telbureaus;
- 2° de voorzitters van de stembureaus;
- 3° de bijzitters of plaatsvervangende bijzitters van de telbureaus.

Een tweede lijst bevat de kiezers van de stemafdeling naar rata van twaalf personen per stembureau. Die lijst dient om de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus aan te wijzen. Hij mag geen personen bevatten die al zijn opgenomen in de lijst, vermeld in het tweede lid.

§2. De lijsten, vermeld in paragraaf 1, worden uiterlijk de drieëndertigste dag voor de verkiezing naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau gezonden.

Hoofdstuk 3. Samenstelling van de telbureaus

Art. 45. De telbureaus bestaan uit een voorzitter, een secretaris, en twee tot vier bijzitters en plaatsvervangende bijzitters afhankelijk van het aantal te verkiezen raadsleden:

- 1° twee bijzitters en twee plaatsvervangende bijzitters als er minder dan negentien te verkiezen raadsleden zijn;
- 2° drie bijzitters en drie plaatsvervangende bijzitters als er negentien tot zeventwintig te verkiezen raadsleden zijn;
- 3° vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters als er meer dan zeventwintig te verkiezen raadsleden zijn.

De secretaris wordt benoemd door de voorzitter van het telbureau uit de gemeenteraadskiezers van een gemeente van het Vlaamse Gewest. Hij is niet stemgerechtigd.

De kandidaten mogen geen deel uitmaken van het telbureau.

Art. 46. Uiterlijk de dertigste dag vóór de dag van de verkiezing wijst de voorzitter van het kantonhoofdbureau de volgende personen aan:

- 1° de voorzitters van de telbureaus;
- 2° de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de telbureaus.

Die personen, vermeld in het eerste lid, worden aangewezen overeenkomstig de lijst, vermeld in artikel 44, §1, tweede lid.

Art. 47. De voorzitter van het kantonhoofdbureau brengt de betrokkenen en de gemeentelijke overheden op de hoogte van hun aanwijzing.

Hoofdstuk 4. Samenstelling van de stembureaus

Art. 48. De stembureaus bestaan uit de voorzitter, eventueel een plaatsvervangende voorzitter, vier bijzitters, vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris.

Art. 49. §1. Uiterlijk de dertigste dag vóór de dag van de verkiezing wijst de voorzitter van het kantonhoofdbureau de volgende personen aan:

1° de voorzitters van de stembureaus;

2° de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus.

§2. De voorzitters worden aangewezen overeenkomstig de lijst, bepaald in artikel 44, §1, tweede lid.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau brengt de voorzitters en de gemeentelijke overheden op de hoogte van hun aanwijzing.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau voorziet onmiddellijk in de vervanging van degenen die hem binnen drie dagen na ontvangst van het bericht, een reden van verhindering laten weten.

§3. De bijzitters en plaatsvervangende bijzitters worden aangewezen overeenkomstig de lijst, bepaald in artikel 44, §1, derde lid.

Na de aanwijzing van de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters, geeft de voorzitter van het kantonhoofdbureau hun daarvan kennis met een aangetekende brief en verzoekt hij hen tevens hun ambt op de gestelde dagen te komen waarnemen. In geval van verhindering moeten zij de voorzitter daarvan bericht geven binnen drie dagen na de kennisgeving.

De voorzitter voorziet in hun vervanging overeenkomstig de lijst, bepaald in artikel 44, §1, derde lid.

§4. De secretaris wordt door de voorzitter van het stembureau benoemd uit de gemeenteraadskiezers. Voor de stadsdistrictraadsverkiezingen wordt de secretaris door de voorzitter van het stembureau benoemd uit de stadsdistrictraadskiezers. Hij is niet stemgerechtigd.

§5. De kandidaten mogen geen deel uitmaken van het stembureau.

Art. 50. De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt aan het gemeentesecretariaat een lijst die de samenstelling van de stembureaus aangeeft. Die lijst moet voor iedereen ter inzage worden gelegd op het gemeentesecretariaat.

De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt dezelfde lijst aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau en, in voorkomend geval, aan de voorzitters van de stadsdistrictshoofdbureaus. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, van het stadsdistrictshoofdbureau, verstrekt kopieën van de lijst met de leden van de stembureaus van de gemeente aan ieder die daarom verzoekt. Die kopieën zijn gratis.

Titel 10. Oproeping van de kiezers

Art. 51. Ten minste twintig dagen vóór de verkiezingen laat de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad een bericht verschijnen waarin de dag van de stemming, en uren van opening en sluiting van het stemlokaal meegedeeld worden. Dat bericht vermeldt eveneens

dat elke kiezer bezwaar kan aantekenen bij het gemeentebestuur tot twaalf dagen vóór de verkiezing.

Art. 52. De provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar zorgt ervoor dat het college van burgemeester en schepenen ten minste vijftien dagen voor de verkiezing aan alle kiezers een oproepingsbrief zendt op de verblijfplaats die ze op dat tijdstip hebben.

Art. 53. Kiezers die hun oproepingsbrief niet hebben ontvangen, kunnen hem op het gemeentesecretariaat afhalen tot op de dag van de stemming 's middags. Van dat recht wordt melding gemaakt in het bericht, vermeld in artikel 51.

Art. 54. De oproepingsbrief vermeldt de volgende gegevens:

- 1° de dag waarop en het stemlokaal waarin de kiezer moet stemmen;
- 2° de te verkiezen mandatarissen;
- 3° de uren van opening en sluiting van het stemlokaal;
- 4° de voorwaarden voor terugbetaling van de reiskosten van kiezers die niet meer in de gemeente wonen waar ze op de kiezerslijst staan;
- 5° de achternaam, de voornaam of voornamen, het geslacht, de geboortedatum en de hoofdverblijfplaats van de kiezer, alsook het nummer waaronder hij op de kiezerslijst staat;
- 6° de integrale tekst van artikel 56, artikel 135, §2, en artikel 138, §3, derde lid.

De Vlaamse Regering stelt het model van de oproepingsbrief vast.

Art. 55. Een bericht van oproeping wordt ten minste twintig dagen voor de stemming in de gemeente openbaar bekendgemaakt door middel van aanplakking aan het gemeentehuis.

Het aanplakbiljet vermeldt de bepalingen, vermeld in artikel 54, eerste lid, 1° tot en met 4°. Het aanplakbiljet herinnert er ook aan dat de kiezer die zijn oproepingsbrief niet heeft ontvangen, hem op het gemeentesecretariaat kan afhalen tot op de dag van de stemming, 's middags.

Titel 11. Afleveren van een volmacht

Art. 56. §1. Een kiezer kan een andere kiezer als gevolmachtigde in zijn plaats laten stemmen. De persoon die hij als gevolmachtigde aanwijst moet voor dezelfde verkiezing zelf de hoedanigheid van kiezer bezitten.

Een gevolmachtigde kan per verkiezing maar één stem bij volmacht uitbrengen.

§2. De volgende kiezers kunnen een volmacht verlenen:

- 1° de kiezer die om medische redenen niet in staat is om zich naar het stembureau te begeven of er naartoe gevoerd te worden. Dat moet blijken uit een medisch attest. Geneesheren, die als kandidaat voor de verkiezing zijn voorgedragen, mogen een dergelijk attest niet afgeven;
- 2° de kiezer die om beroeps- of dienstredenen:
 - a) in het buitenland is opgehouden, alsook de leden van zijn gezin of van zijn gevolg die daar met hem verblijven. Die onmogelijkheid moet blijken uit een attest van de militaire of burgerlijke overheid of van de werkgever onder wie de werknemer ressorteert;

- b) zich op de dag van de stemming in het Rijk bevindt, maar in de onmogelijkheid verkeert om zich in het stembureau te melden. Die onmogelijkheid moet blijken uit een attest van de militaire of burgerlijke overheid of van de werkgever onder wie de werknemer ressorteert;
- 3° de kiezer die het beroep van schipper, marktkramer of kermisreiziger uitoefent en de leden van zijn gezin die met hem samenwonen. De uitoefening van het beroep moet blijken uit een attest van de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene in het bevolkingsregister is ingeschreven;
- 4° de kiezer die de dag van de stemming ten gevolge van een rechterlijke maatregel in een toestand van vrijheidsbeneming verkeert. Die toestand wordt bevestigd door de directie van de inrichting waar de betrokkene zich bevindt;
- 5° de kiezer die om redenen in verband met zijn geloofsovertuiging in de onmogelijkheid verkeert zich op het stembureau te melden. Die onmogelijkheid moet blijken uit een attest dat is afgegeven door de religieuze overheid;
- 6° de student die zich, om studieredenen, in de onmogelijkheid bevindt zich in het stembureau te melden, op voorwaarde dat hij een attest voorlegt van de directie van de instelling waar hij studeert;
- 7° de kiezer die om andere redenen dan die vermeld in punt 1° tot en met 6°, de dag van de stemming niet in zijn woonplaats is wegens een tijdelijk verblijf in het buitenland, en zich bijgevolg in de onmogelijkheid bevindt zich in het stemlokaal te melden, voor zover de onmogelijkheid door de burgemeester van zijn woonplaats of zijn gemachtigde vastgesteld is, na voorlegging van de nodige bewijsstukken, of, ingeval de kiezer zich in de onmogelijkheid bevindt een dergelijk bewijsstuk voor te leggen, op grond van een verklaring op eer. De Vlaamse Regering bepaalt het model van de verklaring op erewoord dat de kiezer moet indienen en het model van attest dat door de burgemeester moet worden afgegeven. De aanvraag moet worden ingediend bij de burgemeester van de woonplaats uiterlijk op de dag voor de dag van de verkiezing.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt het model van de volmacht. Het formulier voor de volmacht kan gratis worden verkregen bij het gemeentesecretariaat.

§4. De volmachtgever en de gevolmachtigde ondertekenen beiden het volmachtformulier.

Titel 12. De verkiesbaarheidsvoorwaarden

Art. 57. Uiterlijk op de dag van de verkiezing moet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldaan zijn.

Art. 58. Om tot gemeenteraadslid of stadsdistrictsraadslid verkozen te kunnen worden en blijven, moet men kiezer zijn en moet men de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8 of 11, behouden en mag men zich niet in een geval van schorsing of uitsluiting, als vermeld in artikel 15, §1 en §2, bevinden.

De volgende personen zijn niet verkiesbaar:

- 1° overeenkomstig artikel 65, tweede lid, 2°, en artikel 113 van de Gemeentekieswet, de onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie die, ten gevolge van een individuele burgerrechtelijke of een strafrechtelijke beslissing in hun lidstaat van herkomst ontheven zijn van het recht om gekozen te worden krachtens het recht van die lidstaat;
- 2° personen die, onverminderd de toepassing van punt 1°, veroordeeld zijn, zelfs met uitstel, wegens één van de misdrijven, vermeld in artikel 240, 241, 243, en 245 tot en met 248 van het Strafwetboek, gepleegd tijdens de uitoefening van een gemeenteamt. Die onverkiesbaarheid eindigt twaalf jaar na de veroordeling.

Art. 59. Om tot provincieraadslid verkozen te kunnen worden en om het te kunnen blijven, moet men kiezer zijn en moet men de kiesvoorwaarden, vermeld in artikel 8, behouden en mag men zich niet in een geval van schorsing of uitsluiting als vermeld in artikel 15, §1 en §2, bevinden.

Niet verkiesbaar zijn zij die veroordeeld zijn, zelfs met uitstel, wegens één van de misdrijven, vermeld in artikel 240, 241, 243, en 245 tot en met 248 van het Strafwetboek, gepleegd tijdens de uitoefening van een gemeenteambt. Die onverkiesbaarheid eindigt twaalf jaar na de veroordeling.

Titel 13. Bescherming van de lijstnamen en toekennen van volgnummers

Art. 60. Elke lijstnaam bestaat uit ten hoogste achttien tekens. De Vlaamse Regering legt in een besluit de toegelaten tekens vast. De lijstnaam moet op het stembiljet boven de kandidatenlijst komen.

Art. 61. Elke politieke formatie in het Vlaams Parlement die ten minste door drie leden vertegenwoordigd is, kan een voorstel indienen tot de bescherming van de lijstnaam die ze wil vermelden in de voordrachten van kandidaten en tot het verkrijgen van een gemeenschappelijk volgnummer.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam moet worden ondertekend door ten minste drie Vlaamse parlementsleden die tot de politieke formatie behoren die de lijstnaam zal gebruiken. Een parlements lid mag maar één enkel voorstel ondertekenen.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam wordt de veertigste dag voor de verkiezing, tussen tien en twaalf uur, aan de Vlaamse Regering of de gemachtigde van de Vlaamse Regering overhandigd door een parlements lid die het voorstel heeft medeondertekend.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam vermeldt de voornaam of voornamen, de achternaam en het adres van de persoon en van zijn plaatsvervanger die door de politieke formatie werd aangewezen om in ieder administratief arrondissement te bevestigen dat een kandidatenlijst door haar erkend wordt.

Art. 62. De vermelding van een lijstnaam waarvan gebruikgemaakt is door een politieke partij die door minstens drie leden vertegenwoordigd is in het Vlaams Parlement en waarvan bij een vorige verkiezing met het oog op de vernieuwing van parlementen op Europees, federaal en regionaal niveau bescherming werd verleend, kan op gemotiveerd verzoek van die politieke partij door de Vlaamse Regering worden verboden. De lijst van de lijstnamen waarvan het gebruik verboden is, wordt de drieënveertigste dag voor de verkiezing in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

De Vlaamse Regering kan het gebruik van de lijstnamen die op de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezing voorkomen en waarvan het gebruik ontzegd is, verbieden voor de gemeenteraadsverkiezing en stadsdistrictsraadsverkiezing.

Art. 63. De Vlaamse Regering kent bij loting aan de beschermde lijstnaam onmiddellijk na het indienen van de voorstellen tot bescherming een gemeenschappelijk volgnummer toe. Kartels gebruiken het gemeenschappelijke volgnummer van de partij die het eerste voorkomt op de stembrief.

De lijstnamen en de gemeenschappelijke volgnummers worden binnen vier dagen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

De Vlaamse Regering stuurt een lijst met de toegekende gemeenschappelijke volgnummers, de aan de nummers voorbehouden lijstnamen, en de voornaam of voornamen en achternaam, het adres van de personen die de politieke formaties op het niveau van het administratief arrondissement hebben aangewezen en van hun plaatsvervangers die gemachtigd zijn de kandidatenlijsten voor echt te erkennen, naar de voorzitters van de provinciedistrictshoofdbureaus die gevestigd zijn in de provinciehoofdplaats.

Art. 64. Bij de voordrachten van kandidaten die een beschermde lijstnaam en een gemeenschappelijk volgnummer gebruiken, moet een getuigschrift worden toegevoegd van de persoon die de politieke formatie op het niveau van het administratief arrondissement heeft aangewezen of van zijn plaatsvervanger.

Als er geen getuigschrift wordt toegevoegd, weigert de voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau het gebruik van de lijstnaam en van het gemeenschappelijke volgnummer door een niet-erkende lijst.

Art. 65. De kandidaten, of twee van de eerste drie kandidaten, van de lijsten, ingediend bij de provinciale districtshoofdbureaus die buiten de provinciehoofdplaats gevestigd zijn, mogen samen met de voordrachtsakte aan de voorzitter van het hoofdbureau van hun provinciedistrict een verzoek in tweevoud overhandigen om hetzelfde volgnummer te verkrijgen als zal worden toegekend aan een van de lijsten, ingediend in de provinciehoofdplaats.

De voorzitter die een verzoek, vermeld in het eerste lid, ontvangt, zendt onmiddellijk een exemplaar aan de voorzitter van het districtshoofdbureau in de provinciehoofdplaats. De kandidaten, of twee van de eerste drie kandidaten, van de in de hoofdplaats voorgedragen lijsten mogen ter plaatse tot de vijftiendagste dag voor de stemming, tot uiterlijk zestien uur, inzage nemen van de verzoekschriften. Ze verklaren zich al dan niet schriftelijk akkoord met het gebruik van hetzelfde volgnummer.

Art. 66. Na de loting, vermeld in artikel 63, stelt de Vlaamse Regering de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus in kennis van de toegekende gemeenschappelijke volgnummers, van de aan de verschillende nummers voorbehouden lijstnamen en van de voornaam of voornamen en achternaam en de adressen van de personen en van hun plaatsvervangers, die door de politieke formaties zijn aangewezen op het vlak van het administratief arrondissement, en die alleen bevoegd zijn voor de echtverklaring van de kandidatenlijsten.

Bij de voordrachten van kandidaten die zich met toepassing van artikel 62, op een beschermde lijstnaam en een gemeenschappelijk volgnummer beroepen, moet het attest gevoegd worden van de op het vlak van het administratief arrondissement door de politieke formatie aangewezen persoon of zijn plaatsvervanger. Als dat attest niet kan worden voorgelegd, moet de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau voor de gemeenteraadsverkiezing ambtshalve het gebruik van de lijstnaam en het gemeenschappelijk volgnummer voor de provincieraadsverkiezing weigeren.

Nadat de kandidatenlijsten, overeenkomstig artikel 92, volledig zijn afgesloten, houdt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een speciale loting om de volgnummers toe te kennen aan de lijsten die geen gemeenschappelijk volgnummer overeenkomstig artikel 63 hebben verkregen.

De nummers die bij deze loting worden toegekend, beginnen bij het nummer dat onmiddellijk volgt op het laatste nummer dat werd toegekend bij de loting, verricht door de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 63.

Eerst wordt een volgnummer toegekend aan de volledige lijsten, vervolgens aan de onvolledige lijsten.

Dit artikel is eveneens van toepassing op de verkiezing van de stadsdistrictsraden.

Art. 67. §1. Nadat de kandidatenlijsten, overeenkomstig artikel 100, volledig zijn afgesloten, houdt de voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau van de provinciehoofdplaats een speciale loting om de volgnummers toe te kennen aan de lijsten die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid, vermeld in artikel 65, en die geen gemeenschappelijk volgnummer overeenkomstig artikel 63 hebben verkregen.

De nummers die bij deze loting worden toegekend, beginnen bij het nummer dat onmiddellijk volgt op het laatste nummer dat werd toegekend bij de loting, verricht door de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 63.

Eerst wordt een volgnummer toegekend aan de volledige lijsten, vervolgens aan de onvolledige lijsten.

De voorzitter deelt onmiddellijk het resultaat van de loting langs de snelste weg mee aan de voorzitters van de andere provinciedistrictshoofdbureaus.

§2. Ieder provinciedistrictshoofdbureau gaat onmiddellijk over tot de loting met het oog op het toekennen van een volgnummer aan de lijsten die nog niet van een gemeenschappelijk volgnummer overeenkomstig paragraaf 1 of artikel 63, zijn voorzien.

De nummers die bij deze loting worden toegekend, beginnen bij het nummer dat werd toegekend tijdens de loting, vermeld in paragraaf 1.

Titel 14. Indiening van de kandidatenlijsten

Hoofdstuk 1. Indiening van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen

Art. 68. §1. Ten minste drieëndertig dagen voor de verkiezing van de gemeenteraden maakt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bekend:

- 1° dat hij op zaterdag, de negenentwintigste dag voor de stemming, of op zondag, de achtentwintigste dag voor de stemming, tussen 13 en 16 uur, de voordrachtsakten van kandidaten in ontvangst neemt;
- 2° dat hij op dinsdag, de vijfde dag voor de stemming, tussen 14 en 16 uur, de aanwezigingen van getuigen voor de stem- en telbureaus in ontvangst neemt.

De bekendmaking gebeurt door middel van een aanplakbrief die wordt opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis.

§2. Als de zevenentwintigste dag voor de verkiezing een wettelijke feestdag is, worden alle kiesverrichtingen op de dagen, vermeld in paragraaf 1, achtenveertig uur vervroegd.

Art. 69. De voordrachtsakten van de kandidaten voor de verkiezing van de gemeenteraden moeten ondertekend worden, hetzij door ten minste twee aftredende gemeenteraadsleden, hetzij door de volgende personen, afhankelijk van de grootte van de gemeente:

- 1° in de gemeenten van 20.000 inwoners en meer, door ten minste 100 gemeenteraadskiezers;
- 2° in die van 10.000 tot 20.000 inwoners, door ten minste 50 gemeenteraadskiezers;
- 3° in die van 5000 tot 10.000 inwoners, door ten minste 30 gemeenteraadskiezers;

- 4° in die van 2000 tot 5000 inwoners, door ten minste 20 gemeenteraadskiezers;
- 5° in die van 500 tot 2000 inwoners, door ten minste 10 gemeenteraadskiezers;
- 6° in die van minder dan 500 inwoners, door ten minste 5 gemeenteraadskiezers.

Het bevolkingscijfer is het cijfer dat vastgesteld wordt overeenkomstig artikel 7, §1.

Art. 70. De voordrachtsakte van kandidaten wordt aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau overhandigd tegen ontvangstbewijs door één van de drie ondertekenaars die daartoe door de kandidaten aangewezen worden of door één van de twee kandidaten die door de aftredende gemeenteraadsliden aangewezen worden.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de kandidatenlijsten moeten worden ingediend.

Art. 71. De voordrachtsakte vermeldt de voornaam of voornamen en achternaam, eventueel de roepnaam, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten en in voorkomend geval van de kiezers die hen voordragen. Ze vermeldt eveneens de lijstnaam die boven de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan.

Als de ondertekenaars op de lijst van de kiezers van de gemeente als kiezer voorkomen, mag de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau hun hoedanigheid van kiezer niet betwisten.

Art. 72. Tot op het ogenblik dat het gemeentelijk hoofdbureau de kandidatenlijsten voorlopig afsluit, mogen voorgedragen kandidaten de voordrachtsakte vervolledigen met hun handtekening.

Art. 73. Overeenkomstig artikel 23, §1, negende en tiende lid, en artikel 97 van de Gemeentekieswet voegen de niet-Belgische kandidaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, bij hun kandidaatstelling een individuele geschreven en ondertekende verklaring waarin ze hun nationaliteit en het adres van hun hoofdverblijfplaats vermelden en waarin ze verklaren:

- 1° dat ze in een lokale basisoverheid van een andere lidstaat van de Europese Unie geen ambt of mandaat uitoefenen dat gelijkwaardig is aan dat van gemeenteraadslid, schepen of burgemeester;
- 2° dat ze in een andere lidstaat van de Europese Unie geen functies uitoefenen die gelijkwaardig zijn met die, vermeld in artikel 11 van het Gemeentedecreet;
- 3° dat ze op de datum van de verkiezing niet ontheven of geschorst zijn van het verkiesbaarheidsrecht in hun land van herkomst.

In geval van twijfel over de verkiesbaarheid van de kandidaat, meer bepaald na kennisname van zijn verklaring, kan de voorzitter van het hoofdbureau eisen dat die kandidaat een attest van de bevoegde overheden van zijn land van herkomst indient waarin verklaard wordt dat hij, op de datum van de verkiezing, niet ontheven of geschorst is van het verkiesbaarheidsrecht in dat land of dat die overheden daar in elk geval niet van op de hoogte zijn.

Art. 74. De volgende pariteitsregels moeten in acht genomen worden:

- 1° op eenzelfde lijst mag het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht niet groter zijn dan één;
- 2° de eerste twee kandidaten van eenzelfde lijst mogen niet van hetzelfde geslacht zijn.

Art. 75. Op eenzelfde lijst mogen niet meer kandidaten voorkomen dan er leden kunnen worden verkozen.

Art. 76. De kandidaten van wie de namen voorkomen op eenzelfde voordracht, worden geacht één enkele lijst te vormen.

Art. 77. De lijsttrekker kan op de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen om de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau, voorgeschreven bij artikel 81, artikel 82, §3, artikel 86, artikel 92 en artikel 121, bij te wonen. Die getuige en die plaatsvervangende getuige hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te laten opnemen.

Art. 78. De modellen van voordrachtsakte, van verbeteringsakte en van de individuele geschreven en ondertekende verklaring, vermeld in artikel 73 worden door de Vlaamse Regering vastgelegd.

Art. 79. De voordracht wijst de volgorde aan waarin de kandidaten worden voorgedragen.

Een kiezer mag niet meer dan één voordracht voor dezelfde verkiezing ondertekenen. De kiezer die dat verbod overtreedt wordt gestraft overeenkomstig artikel 244.

Art. 80. Een kandidaat mag niet voorkomen op meer dan één lijst voor dezelfde verkiezing.

De kandidaat die deze verbodsbepaling overtreedt, wordt gestraft overeenkomstig artikel 244. Zijn naam wordt geschrapt van alle lijsten waarop hij voorkomt.

Art. 81. Als er niet meer kandidaat-raadsleden regelmatig voorgedragen zijn dan er mandaten toe te kennen zijn, dan verklaart het gemeentelijk hoofdbureau hen zonder meer verkozen.

Het proces-verbaal van de verkiezing, dat tijdens de vergadering is opgemaakt en door de leden van het bureau werd ondertekend, wordt onmiddellijk aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen gezonden, tegelijk met de voordrachten. Uittreksels uit het proces-verbaal worden aan de gekozenen gezonden en in de gemeente door aanplakking bekendgemaakt.

Art. 82. §1. In gemeenten met minder dan 5000 inwoners mag de voordracht van kandidaten, met uitzondering van de lijst, vermeld in artikel 68 tot en met 81, ook een lijst van drie kandidaat-opvolgers omvatten, voor het geval de verkiezing zonder stemming zou eindigen.

§2. De voordracht van die kandidaat-opvolgers wijst de volgorde aan waarin zij worden voorgedragen. Ze moet, op straffe van nietigheid, voorkomen in dezelfde akte als de voordracht van de kandidaat-raadsleden. De kandidaten van beide categorieën moeten in die akte afzonderlijk worden gerangschikt, met nauwkeurige aanduiding van elke categorie.

Een kandidaat mag niet tegelijk als kandidaat-raadslid en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen. Bij overtreding van die bepaling wordt de naam van de kandidaat geschrapt van de lijst van kandidaat-opvolgers.

§3. Als de raadsleden overeenkomstig artikel 81 verkozen verklaard zijn, dan verklaart het gemeentelijk hoofdbureau in voorkomend geval de kandidaat-opvolgers die overeenkomstig paragraaf 1 en 2 zijn voorgedragen, eerste, tweede en derde opvolger.

§4. Als er meer kandidaat-raadsleden regelmatig voorgedragen zijn dan er mandaten toe te kennen zijn, dan verklaart het gemeentelijk hoofdbureau de kandidaatstellingen voor de opvolging die overeenkomstig paragraaf 1 en 2 zijn gebeurd, zonder gevolg.

Hoofdstuk 2. Indiening van de kandidatenlijsten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen

Art. 83. Voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraden zijn de volgende artikelen van dit hoofdstuk van toepassing:

- 1° artikel 68, met dien verstande dat:
 - a) “gemeenteraden” wordt gelezen als “stadsdistrictsraden”;
 - b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
 - c) “gemeentehuis” wordt gelezen als “de zetel van het “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 2° artikel 69, met dien verstande dat:
 - a) “gemeenteraden” wordt gelezen als “stadsdistrictsraden”;
 - b) “gemeenteraadsleden” wordt gelezen als “stadsdistrictsraadsleden”;
 - c) “gemeenten” wordt gelezen als “stadsdistricten”;
 - d) “gemeenteraadskiezers” wordt gelezen als “stadsdistrictsraadskiezers”;
- 3° artikel 70, met dien verstande dat:
 - a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
 - b) “gemeenteraadsleden” wordt gelezen als “stadsdistrictsraadsleden”;
- 4° artikel 71, met dien verstande dat:
 - a) “gemeente” wordt gelezen als “stadsdistrict”;
 - b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 5° artikel 72, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 6° artikel 73, met dien verstande dat:
 - a) “gemeenteraadslid” wordt gelezen als “stadsdistrictsraadslid”;
 - b) “schepenen” wordt gelezen als “schepenen van het stadsdistrictscollege”;
 - c) “burgemeester” wordt gelezen als “voorzitter van het stadsdistrictscollege”;
- 7° artikel 74;
- 8° artikel 75;
- 9° artikel 76;
- 10° artikel 77 met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 11° artikel 78;
- 12° artikel 79;
- 13° artikel 80;
- 14° artikel 81, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”.

Hoofdstuk 3. Indiening van de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezingen

Art. 84. Voor de verkiezingen van de provincieraden zijn de volgende artikelen van dit hoofdstuk van toepassing:

- 1° artikel 68, met dien verstande dat:
 - a) “gemeenteraden” wordt gelezen als “provincieraden”;
 - b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
 - c) “het gemeentehuis” wordt gelezen als “de zetel van het provinciedistrictshoofdbureau”;
 - d) paragraaf 1, eerste lid, 2°, wordt geschrapt;
- 2° artikel 69, dat vervangen wordt door wat volgt:

“De voordrachtsakten voor de provincieraadsverkiezingen moeten ondertekend zijn door ten minste vijftig kiezers van de provincie of door ten minste drie aftredende provincieraadsleden.”;

- 3° artikel 70, met dien verstande dat:
- a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
 - b) “gemeenteraadsleden” wordt gelezen als “provincieraadsleden”;
- 4° artikel 71, met dien verstande dat:
- a) “de gemeente” wordt gelezen als “een gemeente van de provincie”;
 - b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 5° artikel 72, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 6° artikel 74;
- 7° artikel 75;
- 8° artikel 76;
- 9° artikel 77, met dien verstande dat de zin “De lijsttrekker kan op de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen om de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau, voorgeschreven bij artikel 81, 82, §3, en 121, bij te wonen” wordt gelezen als “De lijsttrekker kan op de voordrachtsakte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen die de vergaderingen van het kantonhoofdbureau bijwoont voor de verrichtingen van dat bureau die na de stemming moeten worden vervuld.”;
- 10° artikel 78, wordt vervangen door wat volgt:
“De modellen van voordrachtsakte en van verbeteringsakte worden door de Vlaamse Regering vastgelegd.”;
- 11° artikel 79;
- 12° artikel 80, met dien verstande dat een derde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:
“De voorzitter van het provinciaal districtshoofdbureau stuurt onmiddellijk na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de lijsten een kopie van alle ingediende lijsten aan de provinciegouverneur die hem uiterlijk de vierentwintigste dag voor de stemming om 16 uur kennis geeft van de gevallen van meervoudige kandidaatstelling.”;
- 13° artikel 81, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”.

Titel 15. Onderzoek van de kandidatenlijsten

Hoofdstuk 1. Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen

Art. 85. De kandidaten en de kiezers die de voordrachten van kandidaten hebben ingeleverd, mogen ter plaatse inzage nemen van alle ingediende voordrachten en schriftelijk hun opmerkingen aan het gemeentelijk hoofdbureau meedelen.

Ze kunnen dat recht uitoefenen gedurende de termijn, bepaald voor de inlevering van de voordrachten, en tot twee uur na het verstrijken van die termijn.

Ze kunnen dat recht, vermeld in het eerste lid, ook nog uitoefenen op de zevenentwintigste dag voor de stemming, van 13 tot 16 uur.

Als de zevenentwintigste dag voor de verkiezing een wettelijke feestdag is, worden alle kiesverrichtingen die op die dag moeten plaatshebben, achtenveertig uur vervroegd.

Art. 86. Bij de verkiezingen voor de vernieuwing van de gemeenteraden vergadert het gemeentelijk hoofdbureau de zevenentwintigste dag voor de stemming om 16 uur.

Het gemeentelijk hoofdbureau onderzoekt:

- 1° of de kandidaten de hoedanigheid van kiezer, als vermeld in artikel 8 tot en met 14, bezitten. Het wijst ook de niet-Belgische kandidaten van de Europese Unie af die bij hun individuele geschreven en ondertekende verklaring niet het bewijs hebben gevoegd, vermeld in artikel 73;
- 2° of aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden vermeld in artikel 58, voldaan is vanaf de dag waarop de kiezerslijst wordt opgemaakt, met uitzondering van de leeftijdsvereiste, die moet vervuld zijn op de datum van de verkiezing;
- 3° of de voordrachtsakte alle gegevens bevat als vermeld in artikel 71, eerste lid;
- 4° of er niet te veel kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers zijn;
- 5° of de regels voor de rangschikking van de kandidaten of de schikking van hun namen nagekomen zijn;
- 6° of de pariteitsregels als vermeld in artikel 74, nagekomen zijn;
- 7° of de regels voor de lijstnaam als vermeld in artikel 60 en 62, nagekomen zijn.

Na het onderzoek, vermeld in het tweede lid, sluit het gemeentelijk hoofdbureau de kandidatenlijst voorlopig af.

Art. 87. Niet-verkiesbare kandidaten mogen worden vervangen. De aldus nieuw voorgedragen kandidaat neemt de plaats in van de geschrapte kandidaat of van diegene die zich terugtrekt. In dat geval mag de volgorde van de kandidaten niet meer worden gewijzigd.

Als een lijst de pariteitsregels als vermeld in artikel 74, niet respecteert, kan na de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijst bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau een verbeteringsakte worden ingediend tot de vierentwintigste dag vóór de dag van de verkiezingen. Op de verbeteringsakte mag de volgorde van de kandidaten worden gewijzigd.

De verbeteringsakte wordt ondertekend door de lijsttrekker, de kandidaten die zich vrijwillig terugtrekken en de nieuw toegevoegde kandidaten.

Als in de verbeteringsakte de pariteitsregels niet gerespecteerd worden, wijst het gemeentelijk hoofdbureau de lijst in kwestie af. Als er geen verbeteringsakte wordt ingediend, wijst het gemeentelijk hoofdbureau de lijst in kwestie eveneens af, tenzij de pariteit behouden blijft. In dat laatste geval hernummert het de kandidaten op de lijst door de opengevallen plaatsen op te vullen, maar zonder de onderlinge volgorde van de kandidaten te wijzigen. Als het gemeentelijk hoofdbureau overgaat tot het schrappen van kandidaten van een lijst en de pariteit daarbij niet wordt behouden of hersteld, dan wijst het de lijst in kwestie af. Als een lijst na schrapping van kandidaten niet wordt afgewezen, komt de lijst onderaan in de nummering en verliest de lijst in kwestie in voorkomend geval haar gemeenschappelijke volgnummer.

Art. 88. Als het gemeentelijk hoofdbureau de voordracht van bepaalde kandidaten onregelmatig verklaart, worden de redenen van die beslissing in het proces-verbaal opgenomen. Onmiddellijk wordt een uittreksel uit het proces-verbaal, met de woordelijke opgave van de aangevoerde redenen, met een aangetekende brief gestuurd aan de kiezer of de kandidaat die de akte waarop de afgewezen kandidaten voorkomen, heeft ingeleverd.

Als meerdere ondertekenaars de voordrachtsakte hebben ingediend, dan wordt de brief, vermeld in het eerste lid, gericht aan de indiener die als eerste in de voordrachtsakte werd aangewezen.

Als de onverkiesbaarheid van een kandidaat als reden is aangevoerd, wordt het uittreksel uit het proces-verbaal, vermeld in het eerste lid, op dezelfde wijze ook aan die kandidaat gestuurd.

Art. 89. Personen die de aanvaarde of afgewezen kandidatenlijsten hebben ingeleverd of, bij hun ontstentenis, één van de kandidaten die op die kandidatenlijsten voorkomen, kunnen de zesentwintigste dag voor de stemming, tussen 13 en 16 uur, op de plaats die werd aangewezen voor het inleveren van de voordrachten, bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau, tegen ontvangstbewijs een met redenen omkleed bezwaarschrift tegen de aanvaarding van bepaalde kandidaturen indienen.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau geeft aan de kiezer of de kandidaat die de betwiste voordracht heeft ingeleverd, onmiddellijk met een aangetekende brief kennis van het bezwaar, onder vermelding van de aangevoerde redenen. Als meerdere ondertekenaars de voordrachtsakte hebben ingediend, dan wordt de brief gericht aan de indiener die de kandidaten in de voordracht als eerste hebben aangewezen.

Als de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, wordt ook die kandidaat op de wijze, vermeld in het tweede lid, daarover rechtstreeks ingelicht.

Art. 90. Als het gemeentelijk hoofdbureau bij het voorlopig afsluiten van de kandidatenlijst bepaalde kandidaten wegens onverkiesbaarheid afgewezen heeft of als een bezwaarschrift, gegrond op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, overeenkomstig artikel 89 is ingediend, verzoekt de voorzitter van dat bureau het gemeentebestuur van de woonplaats van de kandidaat, telefonisch, via e-mail of bij een door de secretaris van het bureau gedragen schriftelijke vordering, hem onmiddellijk met een aangetekende brief een eensluidend verklaard afschrift van een uittreksel uit die stukken die dat bestuur in zijn bezit heeft en die over de verkiesbaarheid van de kandidaat nadere aanwijzingen kunnen verschaffen, toe te sturen.

Als die kandidaat, als vermeld in het eerste lid, zijn woonplaats niet sedert ten minste vijftien dagen in de gemeente heeft en als de stukken waaruit onverkiesbaarheid kan blijken, nog niet bij het gemeentebestuur zijn aangekomen, dan stuurt dat gemeentebestuur de stukken door naar het gemeentebestuur van de vorige woonplaats van de kandidaat.

De voorzitter kan, als hij dat nodig acht, andere onderzoeken instellen, zowel over de verkiesbaarheid van de betrokken kandidaten als over de andere aangevoerde onregelmatigheden.

Alle stukken die ter uitvoering van dit artikel worden aangevraagd, worden kosteloos afgegeven.

Art. 91. Personen die aanvaarde of afgewezen lijsten hebben ingeleverd, of, bij hun ontstentenis, één van de kandidaten die op die lijsten voorkomt, kunnen de vierentwintigste dag voor de stemming tussen 14 en 16 uur op de plaats, aangewezen voor het inleveren van de voordrachten, bij de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau tegen ontvangstbewijs, een memorie indienen tot betwisting van de onregelmatigheden waarmee bij het voorlopige afsluiten van de kandidatenlijst rekening is gehouden of die de dag na die afsluiting ingeroepen zijn. Als de onregelmatigheid te maken heeft met de onverkiesbaarheid van een kandidaat, kan een memorie worden ingediend met inachtneming van dezelfde regels.

De personen, vermeld in het eerste lid, kunnen in voorkomend geval een verbeterings- of aanvullingsakte indienen. Die verbeterings- of aanvullingsakte is alleen ontvankelijk als één of meer kandidaten die op de voordracht voorkomen, afgewezen zijn om één van de volgende redenen:

- 1° de gegevens zijn onvolledig op de voordrachtsakte als vermeld in artikel 71, eerste lid;
- 2° er staan te veel kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers op de voordrachtsakte;
- 3° de regels voor de rangschikking van de kandidaten of voor de schikking van hun namen werden niet nageleefd;
- 4° de regels voor de evenwichtige samenstelling van de kandidatenlijsten, vermeld in artikel 74, werden niet nageleefd;
- 5° de regels omtrent de lijstnaam, vermeld in artikel 60 en 62, werden niet nageleefd;
- 6° een kandidaat is niet verkiesbaar.

De verbeterings- of aanvullingsakte mag geen naam van een nieuwe kandidaat bevatten in de gevallen, vermeld in het tweede lid, 1° tot en met 5°. Ze mag in geen geval de volgorde van voordracht die in de afgewezen akte werd aangenomen, wijzigen, behalve bij toepassing van artikel 87.

Vermindering van een te groot aantal kandidaat-titularissen of -opvolgers is alleen mogelijk als uit de verbeterings- of aanvullingsakte blijkt dat een kandidaat zijn kandidatuur intrekt.

De geldige handtekeningen van de voordragende kiezers en van de kandidaten, alsmede de regelmatige vermeldingen in de afgewezen voordracht, blijven van kracht als de verbeterings- of aanvullingsakte aanvaard wordt.

Art. 92. Het gemeentelijk hoofdbureau vergadert de vierentwintigste dag voor de stemming om 16 uur.

Tot de vergadering worden alleen de personen toegelaten die de lijsten hebben ingeleverd of, bij hun ontstentenis, de kandidaten die een stuk als vermeld in artikel 89 en 91 hebben overhandigd, toegelaten, alsmede de getuigen van die lijsten die met toepassing van artikel 77 zijn aangewezen.

Als de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, mogen ook die kandidaat en de indiener van het bezwaar, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde, de vergadering bijwonen. Hun aanwezigheid, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde, is een vereiste voor de ontvankelijkheid van het beroep waarvan sprake is in artikel 93.

In voorkomend geval, onderzoekt het hoofdbureau de stukken die de voorzitter overeenkomstig artikel 89 tot en met 91, ontvangen heeft, en beslist het erover na de betrokkenen te hebben gehoord, als zij dat verlangen. Het gemeentelijk hoofdbureau verbetert de kandidatenlijst, als daartoe grond bestaat, en sluit ze daarna definitief af.

Art. 93. Als het gemeentelijk hoofdbureau een kandidatuur verwerpt wegens de onverkiesbaarheid van de kandidaat, wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt en, als de afgewezen kandidaat aanwezig of vertegenwoordigd is, verzoekt de voorzitter de kandidaat of zijn gemachtigde als hij dit wenst, op het proces-verbaal een verklaring van beroep te ondertekenen.

Als een bezwaar, gegrond op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, afgewezen wordt, moet de procedure, vermeld in het eerste lid, worden toegepast en de indiener van

het bezwaar of zijn gemachtigde wordt verzocht een verklaring van beroep te ondertekenen, als hij dat wenst.

Beslissingen van het gemeentelijk hoofdbureau die geen betrekking hebben op de verkiesbaarheid van kandidaten, zijn niet vatbaar voor beroep, met uitzondering van de beslissingen, genomen op grond van titel 1 van deel 4.

Art. 94. De drieëntwintigste dag voor de verkiezing houdt de voorzitter van het hof van beroep zich tussen 11 en 13 uur in zijn kabinet ter beschikking van de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus van zijn rechtsgebied, om er uit hun handen een uitgifte van de processen-verbaal houdende de verklaringen van beroep, alsmede alle stukken betreffende de geschillen waarvan de hoofdbureaus kennis hebben gehad, te ontvangen.

Bijgestaan door zijn griffier, maakt hij van die overhandiging, vermeld in het eerste lid, akte op.

Art. 95. Overeenkomstig artikel 125ter van het Algemeen Kieswetboek brengt de voorzitter van het hof van beroep de zaak op de rol van een terechtzitting van de eerste kamer van dat hof, die moet plaatshebben op de twintigste dag voor de verkiezing om 10 uur 's morgens, zelfs als die dag een feestdag is.

De eerste kamer van het hof van beroep onderzoekt de zaken van verkiesbaarheid met voorrang boven alle andere.

Ter openbare terechtzitting doet de voorzitter voorlezing van de stukken van het dossier. Hij verleent vervolgens het woord aan de eiser in beroep en eventueel aan de verweerder. Beiden mogen zich laten vertegenwoordigen en bijstaan door een raadsman.

Het hof beslist, nadat het het advies van de procureur-generaal gehoord heeft, tijdens de vergadering, bij een arrest dat in openbare zitting wordt uitgesproken. Dat arrest wordt niet betekend aan de betrokkene, maar neergelegd ter griffie van het hof, waar de betrokkene er kosteloos inzage van kan nemen.

Het openbaar ministerie geeft het beschikkende gedeelte van het arrest per e-mail of per fax ter kennis van de voorzitter van het betrokken gemeentelijk hoofdbureau op de door hem aangewezen plaats.

Het dossier van het hof wordt, met een uitgifte van het arrest, binnen acht dagen toegezonden aan de voorzitter van de gemeenteraad.

Art. 96. Overeenkomstig artikel 125quater van het Algemeen Kieswetboek staat tegen de arresten, vermeld in artikel 95, geen rechtsmiddel open.

Art. 97. In geval van beroep verdaagt het gemeentelijk hoofdbureau de verrichtingen, vermeld in artikel 92, en vergadert de twintigste dag voor de verkiezing om 18 uur, om tot die verrichtingen te kunnen overgaan zodra het op de hoogte is gebracht van de beslissingen van het hof van beroep.

Art. 98. De lijst van de kandidaat-raadsleden wordt onverwijld opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis. Het aanplakbiljet vermeldt met vette letters in zwarte inkt de achternaam van de kandidaten, in dezelfde vorm als voor het stembiljet wordt bepaald, en ook hun voornaam of voornamen, hun beroep en hun woonplaats. Het aanplakbiljet vermeldt tevens de onderrichtingen, zoals bepaald door de Vlaamse Regering. Vanaf de

negentiende dag voor de stemming deelt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau de officiële kandidatenlijst mee aan de kandidaten en aan de kiezers die hen hebben voorgedragen, als zij daarom vragen.

Hoofdstuk 2. Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen

Art. 99. Voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraden zijn de volgende bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing:

- 1° artikel 85, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 2° artikel 86, met dien verstande dat:
 - a) “gemeenteraden” wordt gelezen als “stadsdistrictsraden”;
 - b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 3° artikel 87, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 4° artikel 88, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 5° artikel 89, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 6° artikel 90, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 7° artikel 91, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 8° artikel 92, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 9° artikel 93, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 10° artikel 94, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 11° artikel 95, met dien verstande dat:
 - a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
 - b) “voorzitter van de gemeenteraad” wordt gelezen als “voorzitter van de stadsdistrictsraad”;
- 12° artikel 96;
- 13° artikel 97, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 14° artikel 98, met dien verstande dat “voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau”.

Hoofdstuk 3. Onderzoek van de kandidatenlijsten voor de provincieraadsverkiezingen

Art. 100. Voor de verkiezingen van de provincieraden zijn de volgende bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing:

- 1° artikel 85, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 2° artikel 86, met dien verstande dat:
 - a) “Bij de verkiezingen voor de vernieuwing van de gemeenteraden” wordt gelezen als “Bij de verkiezingen voor de vernieuwing van de provincieraden”;
 - b) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
 - c) in het tweede lid, 1°, de tweede zin wordt geschrapt;
 - d) in het tweede lid, 2°, “artikel 58”, wordt gelezen als “artikel 59”;
- 3° artikel 87, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;

- 4° artikel 88, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 5° artikel 89, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 6° artikel 90, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 7° artikel 91, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 8° artikel 92, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 9° artikel 93, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 10° artikel 94, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 11° artikel 95, met dien verstande dat:
 - a) “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
 - b) “voorzitter van de gemeenteraad” wordt gelezen als “voorzitter van de provincieraad”;
- 12° artikel 96;
- 13° artikel 97, met dien verstande dat “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “provinciedistrictshoofdbureau”;
- 14° artikel 98, met dien verstande dat “voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau”.

Titel 16. Lijstenverbinding

Art. 101. Bij de verkiezing van de vernieuwing van de provincieraden kunnen de kandidaten van een lijst, met instemming van de kiezers of aftredende provincieraadsleden die hen hebben voorgedragen, verklaren dat zij zich verbinden met:

- 1° de bij name aan te wijzen kandidaten van lijsten met dezelfde benaming die in andere provinciedistricten van dezelfde provincie zijn voorgedragen met het oog op het behalen van de drempel om toegelaten te worden tot de aanvullende zetelverdeling, bedoeld in artikel 181, §2, derde lid, 1°;
- 2° de bij name aan te wijzen kandidaten van lijsten met dezelfde benaming die in andere provinciedistricten van hetzelfde provinciale kiesarrondissement zijn voorgedragen met het oog op de aanvullende zetelverdeling, bedoeld in artikel 181, §2 tot en met §4.

Art. 102. De verklaring van lijstenverbinding wordt aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau overhandigd op donderdag, de tiende dag voor de stemming, tussen 14 en 16 uur. Er wordt een ontvangstbewijs afgegeven.

Art. 103. De verklaring van lijstenverbinding is pas ontvankelijk als de kandidaten zich het gebruik van het verleende recht, vermeld in artikel 101, hebben voorbehouden en als de akte van voordracht hen daartoe machtigt. De verklaring moet op straffe van nietigheid door alle kandidaat-titularissen of door drie kandidaat-titularissen van de lijst ondertekend zijn en de kandidaat-titularissen of de drie kandidaat-titularissen van de aangewezen lijst of lijsten moeten bij een soortgelijke verklaring en onder dezelfde voorwaarden hun instemming betuigen.

Art. 104. Een lijst kan zich niet verbinden met twee of meer lijsten die niet onderling verbonden zijn.

Art. 105. De wederzijdse verklaringen van lijstenverbinding mogen bij dezelfde akte worden gedaan. Als een van de daarin opgenomen lijsten wordt afgewezen, blijft de verklaring gelden voor de andere lijsten van de groep. Als wordt vastgesteld dat een van de kandidaten van de lijst onverkiesbaar is, blijft de verbindingsverklaring gelden voor de andere kandidaten van de lijst.

Art. 106. De voorzitters van de provinciedistrictshoofdbureaus waar een of meer kandidaten zich het recht hebben voorbehouden om een verklaring van lijstenverbinding af te leggen, sturen aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau de kandidatenlijst, zodra die definitief is afgesloten, of brengen hem op de hoogte dat de verkiezing zonder strijd is verlopen. In dat geval vervalt het voorbehoud van verklaring van lijstenverbinding.

Art. 107. Het provinciaal hoofdbureau maakt na de ontvangst van de verklaring van lijstenverbinding, vermeld in artikel 102, onmiddellijk in het bijzijn van de getuigen als er getuigen zijn aangewezen, de tabel op van de verbonden lijsten en stuurt aan de voorzitter van de provinciedistrictshoofdbureaus een afschrift van de lijsten waarop de kandidaten uit hun gebied voorkomen. De voorzitters van de provinciedistrictshoofdbureaus laten de lijsten onmiddellijk in alle gemeenten van het provinciedistrict aanplakken.

Art. 108. Op de tabel, vermeld in artikel 107, wordt elke groep van verbonden lijsten aangewezen met de letters A, B, C enzovoort, in de volgorde van indeling van de lijsten op het stembiljet zoals het overeenkomstig artikel 121, door het provinciedistrictshoofdbureau is vastgesteld.

Art. 109. De tabel van lijstenverbinding wordt binnen vier dagen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Titel 17. Aanwijzing van getuigen in hoofdbureaus, stem- en telbureaus

Hoofdstuk 1. Aanwijzing van getuigen in de hoofdbureaus

Art. 110. Op de voordrachtsakte van kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen kan een lijst een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen voor de vergaderingen van het gemeentelijk hoofdbureau. Die getuigen hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te doen opnemen.

Art. 111. Op de voordrachtsakte van kandidaten voor de stadsdistrictsraadsverkiezingen kan een lijst een getuige en een plaatsvervangend getuige aanwijzen voor de vergaderingen van het stadsdistrictshoofdbureau. Die getuigen hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te doen opnemen.

Art. 112. Op de voordrachtsakte van kandidaten voor de provincieraadsverkiezingen kan een lijst een getuige en plaatsvervangend getuige aanwijzen voor de vergaderingen van het provinciedistrictshoofdbureau en de kantonhoofdbureaus. Die getuigen hebben het recht hun opmerkingen in de processen-verbaal te doen opnemen.

Art. 113. In de verklaring tot lijstenverbinding, vermeld in artikel 102, mogen voor de hele groep een getuige en een plaatsvervangend getuige aangewezen worden om de verichtingen van het provinciaal hoofdbureau bij te wonen. Die getuigen moeten, tenzij zij zelf kandidaat zijn, kiezer zijn in een van de provinciedistricten.

De getuigen die door de kandidaten die geen verklaring tot lijstenverbinding hebben afgelegd in provinciedistricten waar andere kandidaten dat wel hebben gedaan, aangewe-

zen zijn om de vergaderingen van het provinciedistrictshoofdbureau bij te wonen tijdens de voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten, tijdens de definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten en tijdens het tellen van de stemmen, zijn van rechtswege ook aangewezen om de verrichtingen van het arrondissementshoofdbureau bij te wonen.

Hoofdstuk 2. Aanwijzing van getuigen in stem- en telbureaus

Art. 114. Vijf dagen voor de verkiezing kunnen de kandidaten zoveel getuigen en zoveel plaatsvervangende getuigen aanwijzen als er stembureaus en telbureaus zijn. De voorzitter neemt de aanwijzingen van getuigen voor de stem- en telbureaus in ontvangst overeenkomstig artikel 68, §1, eerste lid, 2°.

Art. 115. Om getuige te kunnen zijn moet de persoon in kwestie gemeenteraadskiezer zijn in het kiesarrondissement.

Art. 116. De kandidaten beslissen voor iedere getuige in welk stembureau of telbureau hij tijdens de duur van de verrichtingen zijn opdracht zal vervullen. De getuigen worden daarvan op de hoogte gebracht door de kandidaten zelf. Die kennisgeving wordt mee ondertekend door de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau.

Art. 117. De getuigen die in een andere gemeente kiezer zijn, moeten hun hoedanigheid van gemeenteraadskiezer kunnen aantonen, hetzij via de oproepingsbrief voor de verkiezingen in hun gemeente, hetzij via een uittreksel uit de kiezerslijst.

Art. 118. De kandidaten kunnen als getuige of als plaatsvervangende getuige worden aangewezen.

Kandidaten die samen zijn voorgedragen, mogen maar één getuige en één plaatsvervangende getuige per stembureau aanwijzen.

Art. 119. Als er meer dan één getuige voor hetzelfde stembureau en voor dezelfde lijst is voorgedragen, weert het gemeentelijk hoofdbureau de extra getuigen door middel van loting. De niet-aangewezen getuigen kunnen eventueel voor andere stembureaus worden aangewezen. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau geeft hen daarvan dadelijk bericht. De lotingen geschieden onmiddellijk na het verstrijken van de termijn die voor het in ontvangst nemen van de getuigenaanwijzingen is vastgesteld, ongeacht het aantal aanwezige leden.

Als er meer dan één getuige voor hetzelfde telbureau en voor dezelfde lijst is voorgedragen, wijst de voorzitter van het telbureau, bij loting voor elke kandidatenlijst, behoudens onderlinge overeenstemming van de getuigen, uit de aanwezige getuigen van de stembureaus waarvan hem de stembussen zijn overhandigd, degene aan die bij de telling aanwezig moet zijn. De niet-aangewezen getuigen gaan onmiddellijk weg en van het verloop van de procedure wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Art. 120. De getuigen hebben het recht hun opmerkingen in het proces-verbaal te doen opnemen.

Titel 18. Opmaak van het stembiljet in geval van een stemming op papier

Art. 121. Als er meer kandidaten dan toe te kennen mandaten zijn, maakt het gemeentelijk hoofdbureau het stembiljet op voor de verkiezingen van de gemeenteraden, het stadsdistrictshoofdbureau maakt het stembiljet op voor de verkiezingen van de stadsdistrictsraden

en het provinciedistrictshoofdbureau maakt het stembiljet op voor de verkiezingen van de provincieraden, onmiddellijk na het afsluiten van de kandidatenlijsten overeenkomstig het model, dat door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

Art. 122. Twee dagen voor of daags voor de dag van de verkiezing zendt de voorzitter van het hoofdbureau dat de stembiljetten heeft vastgesteld, de voor de verkiezing nodige stembiljetten in verzegelde enveloppes aan de voorzitter van elk stembureau. Op de enveloppes worden het adres en het aantal ingesloten stembiljetten vermeld.

De voorzitter van het hoofdbureau zendt tezelfdertijd aan de voorzitter van elk telbureau de modeltabel die hij heeft opgemaakt en die de voorzitters van de telbureaus na de telling moeten invullen, als vermeld in artikel 156, tweede tot en met vierde lid.

Titel 19. Inrichting van de stemlokalen

Art. 123. §1. Het stemlokaal en de stemhokjes worden ingericht door het college van burgemeester en schepenen volgens het model dat door de Vlaamse Regering wordt bepaald.

Afmetingen en schikking mogen worden gewijzigd volgens de vereisten van de lokalen.

§2. Er is ten minste één stemhokje per honderdvijftig kiezers.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de onderrichtingen voor de kiezers. Die worden in het stemlokaal aangebracht.

Art. 124. In het stemlokaal is voor elke te verkiezen raad een aparte stembus aanwezig.

Art. 125. Een exemplaar van dit kiesdecreet en van de onderrichtingen wordt in het stemlokaal ter inzage gelegd voor de leden van het stembureau.

Deel 3. Op de verkiezingsdag

Titel 1. De installatie van de stembureaus

Art. 126. De voorzitter installeert het stembureau uiterlijk om 7.30 uur. Als er onvoldoende bijzitters en plaatsvervangende bijzitters aanwezig zijn, vervolledigt hij het stembureau ambtshalve met aanwezige kiezers.

Als bewijs van hun aanstelling moeten de getuigen die zich aanbieden, in het bezit zijn van hun aanstellingsbrief overeenkomstig artikel 116. De voorzitter houdt die aanstellingsbrieven bij.

Getuigen kunnen vóór de aanvang van de stemming bezwaar formuleren tegen de samenstelling van het stembureau. De voorzitter beslist over de bezwaren. Er is geen beroep mogelijk.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt hier melding van.

Art. 127. Als de voorzitter voor of na de installatie van het stembureau verhinderd of afwezig is, wijst het stembureau onder zijn leden een plaatsvervangende voorzitter aan. Bij staking van stemmen beslist het oudste lid.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt hier melding van.

Art. 128. De bijzitters, de secretaris en de getuigen leggen voor het begin van de verrichtingen de eed af ten overstaan van de voorzitter. Daarna legt de voorzitter de eed af ten overstaan van het stembureau.

De eedformule luidt: “Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren.”.

De voorzitter of de bijzitter, die gedurende de werkzaamheden aangesteld wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voordat hij zijn ambt aanvaardt.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt melding van elke eedaflegging.

Art. 129. De leden van het stembureau hebben recht op presentiegeld, waarvan het bedrag en de modaliteiten door de Vlaamse Regering bepaald worden.

Titel 2. De stemming

Art. 130. De kiezer kan alleen zijn stem uitbrengen voor een verkiezing waarvoor hij is opgeroepen. Hij stemt in de gemeente en, in voorkomend geval, in het stadsdistrict waar hij op de kiezerslijst is ingeschreven.

Art. 131. Niemand kan worden verplicht het geheim van zijn stem bekend te maken, zelfs bij een gerechtelijk onderzoek of geschil, of bij een parlementair onderzoek.

Art. 132. §1. Alleen de kiezers worden in het stemlokaal toegelaten. Ze mogen niet langer in het stemlokaal blijven dan nodig is om te stemmen.

§2. De voorzitter neemt de nodige maatregelen voor de handhaving van de orde en rust in het stemlokaal en in de omgeving ervan. Hij kan die bevoegdheid geheel of gedeeltelijk delegeren aan een lid van het stembureau.

In het stemlokaal en het wachtlokaal mag geen gewapende macht worden opgesteld zonder opvordering van de voorzitter. De burgerlijke overheid en de militaire bevelhebbers zijn gehouden zijn opvorderingen op te volgen.

§3. Alleen de leden van het stembureau, de kiezers en de getuigen hebben toegang tot het stemlokaal. Andere personen worden op bevel van de voorzitter of zijn gemachtigde uit het stemlokaal verwijderd. Wie weerstand biedt of opnieuw binnenkomt, kan worden gestraft overeenkomstig artikel 245.

§4. De voorzitter of zijn gemachtigde kan ieder persoon tot de orde roepen die in het stemlokaal openlijk tekens van goedkeuring of afkeuring geeft, of de rust verstoort. Als die persoon daar toch mee doorgaat, kan de voorzitter of zijn gemachtigde hem laten verwijderen, met dien verstande dat hij hem opnieuw moet binnenlaten om te stemmen. Wie verwijderd werd, kan worden gestraft overeenkomstig artikel 245.

§5. Van het bevel tot verwijdering, vermeld in paragraaf 3 en 4, wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Art. 133. De leden van het stembureau en de getuigen stemmen in het stemlokaal waar zij hun opdracht vervullen.

Art. 134. De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 tot 13 uur.

Als de verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden als die welke georganiseerd worden voor de vernieuwing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Europees Parlement of het Vlaams Parlement, kan de Vlaamse Regering het sluitingsuur van de stembureaus wijzigen.

Kiezers die in het lokaal aanwezig zijn vóór 13 uur of vóór het uur dat de Vlaamse Regering, overeenkomstig het tweede lid heeft bepaald, worden nog tot de stemming toegelaten.

Art. 135. §1. De kiezers melden zich in het stemlokaal met hun identiteitskaart en oproepingsbrief.

§2. De gevolmachtigde meldt zich aan in het stemlokaal waar de volmachtgever had moeten stemmen. Hij overhandigt aan de voorzitter van het stembureau:

- 1° de volmacht;
- 2° één van de attesten, vermeld in artikel 56, §2;
- 3° zijn identiteitskaart;
- 4° zijn oproepingsbrief;
- 5° de oproepingsbrief van de volmachtgever.

Art. 136. De secretaris stipt de naam van de kiezers aan op de aanstiplijst. De voorzitter of een door hem aangewezen lid doet hetzelfde op het tweede exemplaar van de aanstiplijst, na te hebben gecontroleerd of de gegevens op de aanstiplijst overeenstemmen met de vermeldingen op de oproepingsbrief en op de identiteitskaart.

Art. 137. §1. Wie als kiezer vermeld staat op de aanstiplijst, maar zijn oproepingsbrief niet kan voorleggen, kan tot de stemming toegelaten worden als zijn identiteit door het bureau wordt erkend.

§2. Het stembureau mag de volgende personen die vermeld staan op de aanstiplijst, niet tot de stemming toelaten:

- 1° personen van wie het college van burgemeester en schepenen of het hof van beroep de schrapping heeft uitgesproken bij een beslissing of een arrest waarvan een uittreksel is overgelegd;
- 2° personen die onder de toepassing vallen van een van de bepalingen van artikel 15, §1 en 2, en van wie de onbekwaamheid blijkt uit een stuk waarvan de wet de afgifte voorschrijft;
- 3° personen van wie bewezen is, hetzij door stukken, hetzij door eigen bekentenis, dat zij op de dag van de verkiezing de stemgerechtigde leeftijd niet hebben bereikt;
- 4° personen die dezelfde dag al in een ander stembureau of een andere gemeente hebben gestemd.

§3. Wie niet als kiezer vermeld staat op de aanstiplijst, wordt alleen tot de stemming toegelaten na het voorleggen van ofwel:

- 1° een beslissing van het college van burgemeester en schepenen waarbij zijn inschrijving in de kiezerslijst wordt bevolen;
- 2° een uittreksel uit een arrest van het hof van beroep waarin zijn inschrijving in de kiezerslijst wordt bevolen;
- 3° een getuigschrift van het college van burgemeester en schepenen dat bevestigt dat de betrokkene de hoedanigheid van kiezer bezit.

§4. De namen van de kiezers die niet vermeld staan op de aanstiplijst maar die door het stembureau tot de stemming zijn toegelaten, worden op beide aanstiplijsten ingeschreven.

Art. 138. §1. Voor elke verkiezing waarvoor hij kiesgerechtigd is, ontvangt de kiezer een in vieren dichtgevouwen stembiljet dat aan de keerzijde gemerkt is door een stempel. De plaats van de stempel wordt door de voorzitter bepaald op de dag van de verkiezingen en wordt aangebracht op een modelstembiljet. Dat modelstembiljet wordt geparafeerd en op het einde van de stemming in een aparte verzegelde enveloppe gestopt.

De kiezer begeeft zich onmiddellijk naar een stemhokje. Hij brengt er zijn stem uit.

§2. Een kiezer die wegens lichamelijke beperkingen niet in staat is om zich alleen naar het stemhokje te begeven of om zelf zijn stem uit te brengen, mag zich met toestemming van de voorzitter door iemand laten geleiden of bijstaan. De naam van beide personen wordt in het proces-verbaal vermeld.

Als een lid van het stembureau of een getuige de echtheid of de ernst van de aangevoerde lichamelijke beperking betwist, dan beslist het stembureau. De met redenen omklede beslissing van het stembureau wordt in het proces-verbaal opgenomen.

§3. De kiezer toont aan de voorzitter het behoorlijk opnieuw in vieren dichtgevouwen stembiljet met de stempel aan de buitenzijde en steekt het in de stembus.

De voorzitter of een door hem aangesteld lid stempelt de oproepingsbrief af en geeft de oproepingsbrief terug aan de kiezer.

Als de kiezer bij volmacht heeft gestemd, vermeldt de voorzitter na de stemming op de oproepingsbrief van de gevolmachtigde: “heeft bij volmacht gestemd”. De oproepingsbrief van de volmachtgever wordt afgestempeld. De voorzitter houdt de volmacht en het daarbij horende attest bij en voegt beide documenten bij het proces-verbaal.

Art. 139. Het is voor een kiezer verboden om het stembiljet na het verlaten van het stemhokje op zodanige wijze open te vouwen dat de door hem uitgebrachte stem bekend wordt. Als de kiezer het stembiljet na het verlaten van het stemhokje geopend heeft, dan neemt de voorzitter het opengevouwen biljet terug, maakt het onmiddellijk onbruikbaar en verplicht de kiezer opnieuw te stemmen.

De voorzitter kan op vraag van een kiezer een ander stembiljet geven, tegen teruggave van het eerste. Het eerste stembiljet wordt in dat geval onmiddellijk onbruikbaar gemaakt.

De voorzitter schrijft op de stembiljetten die zijn teruggenomen, de vermelding: “Teruggenomen stembiljet” en parafeert ze.

Art. 140. De kiezer kan geldig stemmen door het uitbrengen van:

- 1° een lijststem, als hij akkoord gaat met de volgorde waarin de kandidaten op de lijst voorkomen;
- 2° een naamstem, meerdere naamstemmen op eenzelfde lijst of een lijststem in combinatie met een of meer naamstemmen binnen dezelfde lijst, als hij de volgorde waarin de kandidaten op die lijst voorkomen, wil wijzigen.

Het stemmerk, zelfs op onvolmaakte wijze aangebracht, is geldig, tenzij het voornemen om het stembiljet herkenbaar te maken, duidelijk blijkt.

Titel 3. Het einde van de stemming

Art. 141. Nadat de laatste toegelaten kiezer heeft gestemd, sluit de voorzitter van het stembureau het stemlokaal. Hij maakt één proces-verbaal op voor alle verkiezingen samen.

Art. 142. §1. De voorzitter verzamelt per verkiezing de stembiljetten die hij onbruikbaar gemaakt heeft omdat ze beschadigd of openbaar gemaakt zijn, en vermeldt het aantal ervan in het proces-verbaal. Hij stopt ze in een daartoe bestemde enveloppe en verzegelt die enveloppe.

§2. De voorzitter verzamelt per verkiezing de niet-gebruikte stembiljetten en vermeldt het aantal ervan in het proces-verbaal. Hij stopt ze in een daartoe bestemde enveloppe en verzegelt die enveloppe.

§3. De voorzitter opent de stembussen.

Het stembureau telt per verkiezing het aantal stembiljetten. De voorzitter vermeldt het aantal ervan in het proces-verbaal en, per verkiezing, in het daartoe bestemde formulier. Hij stopt die formulieren in de daartoe bestemde enveloppen en verzegelt die enveloppen.

De stembiljetten worden per verkiezing opnieuw in de stembus of in een harmonica-enveloppe gestopt. De stembus of de harmonica-enveloppe worden verzegeld. Ook de getuigen mogen er hun zegel op zetten. Bij de stembussen bedekt de verzegeling in het bijzonder de sleuf van de stembus.

Art. 143. De voorzitter stelt de volgende lijsten op:

- 1° op basis van de aanstiplijsten: een lijst van de kiezers die op de aanstiplijsten stonden, maar die niet hebben gestemd. Die lijst wordt ondertekend door de leden van het stembureau;
- 2° een lijst van de kiezers die niet op de aanstiplijsten stonden, maar die toch hebben gestemd;
- 3° een lijst van de kandidaat-bijzitters die afwezig waren of te laat kwamen zonder wettige reden van verhindering;
- 4° een lijst van de personen die uit het stembureau zijn verwijderd overeenkomstig artikel 132, §3 en 4.

Bij de verschillende lijsten worden de opmerkingen gevoegd die werden gemaakt door de leden van het stembureau en de getuigen.

Art. 144. De voorzitter sluit het proces-verbaal af. In de stembureaus waar niet geteld wordt overeenkomstig artikel 42, derde lid, vermeldt het proces-verbaal dat de voorzitter de stembus zal bewaren en die in voorkomend geval zal bezorgen aan het telbureau.

Art. 145. De voorzitter van het stembureau bezorgt, tegen ontvangstbewijs, de volgende stukken aan de voorzitter van het aangewezen telbureau voor de gemeenteraadsverkiezing of, in voorkomend geval, het aangewezen telbureau voor de stadsdistrictsraadsverkiezing:

- 1° de verzegelde enveloppe met het exemplaar van het proces-verbaal van het stembureau, vermeld in artikel 144;
- 2° de lijst van de kiezers die niet op de aanstiplijsten stonden maar die toch gestemd hebben vermeld in artikel 143, eerste lid, 2°, en tweede lid;
- 3° de verzegelde enveloppe met de twee exemplaren van de aanstiplijsten;
- 4° de aanstellingsbrieven van de getuigen, vermeld in artikel 116;
- 5° de volmachten en de daarbij horende attesten, vermeld in artikel 56, §2;

6° de documenten die de voorzitter ontving van de kiezers die niet op de aanstiplijsten stonden, maar die toch hebben gestemd, overeenkomstig artikel 137, §3.

De voorzitter van het stembureau bezorgt tegen ontvangstbewijs, eventueel vergezeld van getuigen, per verkiezing de verzegelde harmonica-enveloppe of de verzegelde stembus met de sleutels aan de voorzitters van de aangewezen telbureaus, samen met:

- 1° de verzegelde enveloppe met het formulier, vermeld in artikel 142, §3;
- 2° het geparafeerde modelstembiljet, vermeld in artikel 138, §1;
- 3° de verzegelde enveloppe met de stembiljetten die hij onbruikbaar gemaakt heeft omdat ze beschadigd of openbaar gemaakt zijn, vermeld in artikel 142, §1;
- 4° de verzegelde enveloppe met de niet-gebruikte stembiljetten, vermeld in artikel 142, §2.

Indien nodig, stelt het gemeentebestuur een voertuig ter beschikking van de voorzitter om de voormelde enveloppen en/of stembussen te vervoeren.

Art. 146. De voorzitter van het stembureau stuurt onmiddellijk na de stemming het formulier voor de betaling van het presentiegeld naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Art. 147. De voorzitter van het stembureau bezorgt de volgende stukken in een verzegelde enveloppe binnen drie dagen aan de vrederechter van het gerechtelijk kanton:

- 1° de lijst van de kiezers die op de aanstiplijst stonden, maar die niet hebben gestemd, vermeld in artikel 143, eerste lid, 1°;
- 2° eventueel de bewijsstukken van de afwezige kiezers en bijzitters;
- 3° een lijst van de kandidaat-bijzitters die afwezig waren of te laat kwamen zonder wettige reden van verhindering, vermeld in artikel 143, eerste lid, 3°;
- 4° een lijst van de personen als vermeld in artikel 132, §3 en 4.

Art. 148. De getuigen hebben het recht de enveloppen te verzegelen en hun opmerkingen in het proces-verbaal en in de lijsten, vermeld in artikel 143, te doen opnemen.

Art. 149. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten waaraan de processen-verbaal, vermeld in dit hoofdstuk, alsook de lijsten, harmonica-enveloppen, enveloppen, formulieren, verzegelingen en stembussen moeten voldoen.

Titel 4. De telling van de stemmen

Art. 150. De voorzitter installeert het telbureau uiterlijk om 14 uur.

Als er onvoldoende bijzitters en plaatsvervangende bijzitters aanwezig zijn, vervolledigt de voorzitter het telbureau. Het proces-verbaal van het telbureau maakt daar melding van.

Art. 151. Als de voorzitter van het telbureau verhinderd of afwezig is, wijst het telbureau onder zijn leden een plaatsvervangend voorzitter aan. Bij staking van stemmen beslist het oudste lid. Het proces-verbaal van het telbureau maakt hier melding van.

Art. 152. Voor ze hun ambt opnemen, leggen de leden de voorgeschreven eed af.

De bijzitters en de secretaris leggen voor het begin van de verrichtingen de eed af ten overstaan van de voorzitter. Daarna legt de voorzitter de eed af ten overstaan van het telbureau.

De eedformule luidt voor de voorzitter, de secretaris en de bijzitters: “Ik zweer dat ik de stemmen getrouw zal tellen en het geheim van de stemming zal bewaren.”

De voorzitter of de bijzitter die gedurende de werkzaamheden aangesteld wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voor hij zijn ambt aanvaardt.

Elke eedaflegging wordt vermeld in het proces-verbaal van het telbureau.

Art. 153. De leden van het telbureau hebben recht op presentiegeld, waarvan het bedrag en de modaliteiten bepaald worden door de Vlaamse Regering.

Art. 154. Zodra het telbureau is geïnstalleerd, worden de getuigen toegelaten tot het tel-lokaal.

Als bewijs van hun aanstelling moeten de getuigen die zich aanbieden, in het bezit zijn van hun aanstellingsbrief. De voorzitter houdt de aanstellingsbrieven bij.

Behalve bij onderlinge overeenstemming van de getuigen wijst de voorzitter van het telbureau bij loting voor elke kandidatenlijst uit de aanwezige getuigen degenen aan die bij de telling aanwezig moeten zijn. De niet-aangewezen getuigen gaan onmiddellijk weg en er wordt melding van gemaakt in het proces-verbaal.

Voor het begin van de telverrichtingen mag de titelvoerende getuige vervangen worden door zijn plaatsvervanger en omgekeerd, maar de titelvoerder en de plaatsvervanger kunnen elkaar niet meer aflossen zodra de verrichtingen begonnen zijn.

De getuigen in het telbureau leggen ten overstaan van de voorzitter de volgende eed af: “Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren.”.

Als van een bepaalde lijst geen enkele getuige aanwezig is, laat het bureau, ook al zijn de telverrichtingen al begonnen, de eerste getuige van die lijst toe die zich aanmeldt en zijn hoedanigheid bewijst.

Art. 155. §1. Het telbureau vat de telverrichtingen aan zodra het een harmonica-enveloppe of stembus met de sleutels en de enveloppen met de bijbehorende documenten die bestemd zijn voor het telbureau, ontvangen heeft.

§2. De voorzitter opent de harmonica-enveloppen of stembussen in aanwezigheid van de leden van het telbureau en van de getuigen. Hij of zijn gemachtigde tellen de stembiljetten die ze bevatten, zonder ze open te vouwen.

Het aantal stembiljetten dat gevonden wordt in elke harmonica-enveloppe of stembus, wordt vermeld in het proces-verbaal.

De enveloppen met de stembiljetten die de voorzitter van het stembureau onbruikbaar heeft gemaakt omdat ze beschadigd of openbaar werden gemaakt, en de enveloppen met de ongebruikte stembiljetten worden niet geopend.

§3. Het telbureau vouwt de stembiljetten open en deelt ze in de volgende categorieën in:
1° categorie 1: voor elke lijst, de stembiljetten met alleen een geldige lijststem;
2° categorie 2: voor elke lijst, de stembiljetten met een of meer naamstemmen. Tot deze categorie behoren ook alle stembiljetten waarop zowel een lijststem als een stem voor een of meer kandidaten van dezelfde lijst werd uitgebracht;
3° categorie 3: blanco stemmen en ongeldige stemmen;
4° categorie 4: twijfelachtige stembiljetten.

De volgende stembiljetten zijn ongeldig:

- 1° stembiljetten waarop meer dan een lijststem voorkomt of waarop naamstemmen voor kandidaten op verschillende lijsten zijn uitgebracht;
- 2° stembiljetten waarop een kiezer een stem heeft uitgebracht bovenaan op een lijst en tegelijk naast de naam van een of meer kandidaten van een of meer andere lijsten;
- 3° stembiljetten waarvan de vorm en de afmetingen veranderd zijn; die binnenin een papier of een voorwerp bevatten; of die de kiezer herkenbaar heeft gemaakt door er een teken, een tekst of een doorhaling op aan te brengen;
- 4° alle andere stembiljetten dan die welke volgens de regelgeving mogen worden gebruikt.

De volgende stembiljetten zijn geldig:

- 1° stembiljetten met een lijststem en een of meer naamstemmen op dezelfde lijst;
- 2° stembiljetten met een onvolmaakt stemmerk, tenzij het voornemen om het stembiljet herkenbaar te maken duidelijk blijkt.

§4. Het telbureau beslist tot welke categorie de twijfelachtige stembiljetten behoren, en wijst ze toe aan categorie 1, 2 of 3, zoals vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 1° tot en met 3°.

§5. Leden van het telbureau en getuigen kunnen opmerkingen voorleggen aan het telbureau, dat over de betwiste stembiljetten beslist. Het bezwaar, het advies van de getuigen en de beslissing van het bureau worden in het proces-verbaal opgenomen.

Als het bureau beslist dat een stembiljet geldig is, schrijft de voorzitter op het stembiljet “geldig”. Dat biljet wordt ondergebracht in de categorie waartoe het behoort.

Als het bureau beslist dat een stembiljet ongeldig is, schrijft de voorzitter op het stembiljet “ongeldig”. Dat biljet wordt ondergebracht in de categorie van de ongeldige stemmen.

De op de wijze, vermeld in het tweede en het derde lid, geldig en ongeldig verklaarde stembiljetten worden door twee leden van het bureau en door een getuige, als die aanwezig is, geparafeerd en in een aparte verzegelde enveloppe gestoken.

§6. Het telbureau telt voor elke lijst:

- 1° het aantal stembiljetten met een geldige lijststem, zijnde categorie 1, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 1°;
- 2° het aantal stembiljetten met een of meer geldige naamstemmen, zijnde categorie 2, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 2°;
- 3° het aantal naamstemmen, behaald door elke kandidaat.

De aantallen, vermeld in het eerste lid, worden in het proces-verbaal vermeld.

§7. Het telbureau stelt per lijst het aantal geldige stembiljetten vast, alsook het aantal blanco en ongeldige stembiljetten.

De aantallen, vermeld in het eerste lid, worden in het proces-verbaal vermeld.

§8. De stembiljetten, ingedeeld per lijst in categorie 1 en 2, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 1° en 2°, en de ongeldige en blanco stembiljetten, zijnde categorie 3, als vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 3°, worden na telling in afzonderlijke verzegelde enveloppen gestoken, net als de stembiljetten waarover een lid van het stembureau of een getuige een opmerking heeft gemaakt als vermeld in paragraaf 5.

§9. De getuigen hebben het recht de enveloppen te verzegelen en hun opmerkingen in het proces-verbaal te laten opnemen.

Art. 156. Het proces-verbaal van het telbureau wordt tijdens de telverrichtingen opge-
maakt.

De resultaten van de telling worden in het proces-verbaal vermeld in de volgorde en volgens de aanwijzingen van een modeltabel, op te maken door de voorzitter van het hoofdbureau overeenkomstig artikel 122.

Die tabel vermeldt:

- 1° het aantal stembiljetten dat in elke stembus gevonden is;
- 2° het aantal blanco of ongeldige stembiljetten;
- 3° het aantal geldige stembiljetten;
- 4° voor elke lijst, gerangschikt volgens volgnummer, het aantal lijststemmen en het aantal naamstemmen voor elke kandidaat.

Van die tabel wordt onmiddellijk een tweede exemplaar gemaakt.

Art. 157. §1. Als het telbureau ook als hoofdbureau fungeert, vult de voorzitter de resultaten van de telling onmiddellijk in op het proces-verbaal, vermeld in artikel 156, eerste lid. Het proces-verbaal wordt definitief na de ondertekening door alle leden van het bureau. Het proces-verbaal geeft de officiële uitslag weer van de verkiezingen.

§2. Als het telbureau niet als hoofdbureau fungeert, legt de voorzitter van het telbureau een ontwerp van het proces-verbaal en de bijbehorende tabel voor aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, aan de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau.

§3. Als de voorzitter van het hoofdbureau zich niet akkoord verklaart met het ontwerp van het proces-verbaal en de bijbehorende tabel, vraagt hij de voorzitter van het telbureau de tabel aan te vullen of te verbeteren en, in voorkomend geval, het ontwerp van proces-verbaal aan te vullen of te verbeteren.

§4. Alleen als de voorzitter van het hoofdbureau zich akkoord verklaart met het ontwerp van het proces-verbaal en de bijbehorende tabel, ondertekent hij die stukken en kunnen de leden van het telbureau en de getuigen het proces-verbaal met de tabel en het tweede exemplaar daarvan ondertekenen, waardoor die documenten definitief worden. Daarna ontbindt de voorzitter zijn telbureau.

Art. 158. §1. De voorzitter van het telbureau bezorgt onmiddellijk, tegen ontvangstbewijs, aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, het stadsdistrictshoofdbureau een verzegelde enveloppe met daarin de ondertekende tabel, vermeld in artikel 157, §4.

§2. De voorzitter van het telbureau bezorgt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, het stadsdistrictshoofdbureau, binnen vierentwintig uur:

- 1° in een verzegeld pak: het proces-verbaal van het telbureau en het tweede exemplaar van de door de leden van het telbureau ondertekende tabel, vermeld in artikel 157, §4;
- 2° in een verzegeld pak: de betwiste stembiljetten, vermeld in artikel 155, §8;
- 3° in een verzegeld pak: de niet-betwiste stembiljetten, vermeld in artikel 155, §8;
- 4° in een pak: de aanstellingsbrieven van de getuigen;

- 5° in een pak: de enveloppen die hij ontvangen heeft van de voorzitters van de stembureaus, vermeld in artikel 145;
- 6° in een pak: het modelstembiljet, vermeld in artikel 138, §1, en het formulier, vermeld in artikel 142, §3.

§3. Die stukken worden beveiligd bewaard in het hoofdbureau.

De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten waaraan de processen-verbaal, de tabel en de enveloppen vermeld in dit hoofdstuk moeten voldoen.

Art. 159. De voorzitter van het telbureau stuurt onmiddellijk na de stemming het formulier voor de betaling van het presentiegeld naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

Art. 160. Nadat het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, het stadsdistrictshoofdbureau de resultaten van de telling in de verschillende telbureaus ontvangen heeft, gaat het onmiddellijk over tot de algemene telling van de stemmen in aanwezigheid van de leden van het hoofdbureau en van de getuigen.

Het gemeentelijk hoofdbureau maakt onmiddellijk het proces-verbaal op van de algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen. In voorkomend geval maakt het stadsdistrictshoofdbureau onmiddellijk het proces-verbaal op van de algemene telling voor de gemeenteraadsverkiezingen en het proces-verbaal van de algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen. Die processen-verbaal worden ondertekend door de leden en door de getuigen.

Als het hoofdbureau om 24 uur niet in het bezit is van de uitslagen van alle telbureaus, kan de voorzitter van het hoofdbureau beslissen dat de telling of de voortzetting ervan uitgesteld wordt tot de volgende ochtend om 9 uur. De voorzitter van het hoofdbureau zorgt voor de bewaring van de tabellen, vermeld in artikel 158, §1.

Art. 161. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau bezorgt via digitale weg, op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt, aan de Vlaamse Regering het totaal van de neergelegde stembiljetten, het totaal van de geldige stembiljetten, het totaal van de blanco en ongeldige stembiljetten en het door elke kandidaat behaalde aantal naamstemmen.

De uitslagen of de gedeeltelijke uitslagen kunnen pas worden verspreid als alle stembureaus gesloten zijn.

De Vlaamse Regering kan de voorzitters van de hoofdbureaus machtigen om gedeeltelijke uitslagen via digitale weg mee te delen en bepaalt onder welke voorwaarden dat gebeurt.

Art. 162. Wat betreft de resultaten van de algemene telling voor de provincieraadsverkiezingen bezorgt de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of, in voorkomend geval, de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau het proces-verbaal met de resultaten aan de voorzitter van het provinciaal hoofdbureau.

Wat betreft de resultaten van de algemene telling voor de gemeenteraadsverkiezingen bezorgt de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau het proces-verbaal met de resultaten aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau.

Art. 163. Op verzoek van de voorzitter van het hoofdbureau stelt het college van burgemeester en schepenen personeelsleden ter beschikking van het hoofdbureau, die werken onder toezicht van het bureau. De aan die personeelsleden toe te kennen vergoeding wordt bepaald door het college van burgemeester en schepenen.

Art. 164. De getuigen hebben het recht hun opmerkingen in het proces-verbaal te laten opnemen.

Titel 5. Zeteltoewijzing, bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Hoofdstuk 1. Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij gemeenteraadsverkiezingen door het gemeentelijk hoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Afdeling 1. Verdeling van de zetels over de lijsten

Art. 165. Het stemcijfer van iedere lijst wordt bepaald door alle stembiljetten op te tellen waarop een geldige stem is uitgebracht bovenaan op de lijst of op een of meer kandidaten van die lijst.

Alleenstaande kandidaten worden geacht ieder een afzonderlijke lijst te vormen.

Art. 166. Het gemeentelijk hoofdbureau deelt het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1; 1½; 2; 2½; 3; 3½; 4; 4½ enzovoort en rangschikt de quotiënten in de volgorde van belangrijkheid, tot er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn.

De verdeling over de lijsten gebeurt door aan iedere lijst zoveel zetels toe te kennen als haar stemcijfer quotiënten heeft opgeleverd, gelijk aan of hoger dan het laatst gerangschikte quotiënt. Als een zetel met evenveel recht aan verscheidene lijsten toekomt, wordt hij toegekend aan de lijst met het hoogste stemcijfer en, bij gelijkheid van de stemcijfers, aan de lijst waarop de kandidaat voorkomt die onder de kandidaten van wie de verkiezing in het geding is, de meeste stemmen heeft verkregen of die, subsidiair, de jongste in jaren is.

Afdeling 2. Aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers

Art. 167. Als het aantal kandidaten van een lijst gelijk is aan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn al die kandidaten verkozen.

Art. 168. Als het aantal kandidaten van een lijst kleiner is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn die kandidaten allemaal verkozen en voegt het gemeentelijk hoofdbureau de niet-toegekende zetels bij die welke aan de overige lijsten toekomen.

De verdeling over deze lijsten, vermeld in het eerste lid, gebeurt door voortzetting van de bewerking, vermeld in artikel 166, eerste lid.

Art. 169. §1. Als het aantal kandidaten van een lijst groter is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, worden de verkozenen door het gemeentelijk hoofdbureau aangewezen op basis van de naamstemmen en een overdracht van de lijststemmen.

§2. De aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers gebeurt op de volgende manier:

1° per lijst wordt het verkiesbaarheidscijfer op de volgende manier berekend:

$$\frac{\text{(stemcijfer van de lijst)} \times \text{(aantal zetels aan die lijst toegekend)}}{\text{aantal zetels aan die lijst toegekend} + 1}$$

- De eventuele decimalen van het quotiënt dat verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;
- 2° het aantal over te dragen stemmen wordt op de volgende manier berekend:
(aantal stembiljetten met een lijststem, vermeld in artikel 155, §3, eerste lid, 1°)
X (aantal zetels aan die lijst toegekend)
 3
- De eventuele decimalen van het quotiënt dat verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;
- 3° het aantal stemmen vermeld in 2° wordt als volgt overgedragen: de toe te kennen stembiljetten worden toegevoegd aan de naamstemmen die de eerste kandidaat van de lijst heeft behaald, om het verkiesbaarheidscijfer van die lijst vermeld in 1°, te bereiken. Als er een overschot is, wordt dat op vergelijkbare wijze toegekend aan de tweede kandidaat, vervolgens aan de derde enzovoort, tot het aantal over te dragen stemmen, vermeld in 2°, uitgeput is;
- 4° de zetels worden toegekend aan de kandidaten in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald, na de overdracht van de stemmen, vermeld in 3°. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend;
- 5° de niet-verkozen kandidaten worden eerste, tweede, derde enzovoort opvolger verklaard in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben bekomen, na een nieuwe overdracht van de stemmen vermeld in 3°, te beginnen bij de eerste niet-effectief verkozen kandidaat. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend.

Afdeling 3. Bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Art. 170. Het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau wordt onmiddellijk opgemaakt en ondertekend door de leden en door de getuigen.

Art. 171. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau kondigt de uitslag van de algemene telling van de stemmen en de namen van de kandidaten die tot gemeenteraadslid of opvolger gekozen zijn, in het openbaar af.

Onmiddellijk na die afkondiging zendt de voorzitter van het hoofdbureau aan de Vlaamse Regering een staat waarin voor elke voorgedragen lijst het stemcijfer en het aantal verkregen zetels worden vermeld.

Art. 172. §1. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bezorgt binnen drie dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur de volgende stukken betreffende de gemeenteraadsverkiezingen:

- 1° het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau, in voorkomend geval aangevuld met de processen-verbaal van de algemene telling van de gemeenteraadsverkiezingen ontvangen van de voorzitter van de stadsdistrictshoofdbureaus overeenkomstig artikel 162, tweede lid;
- 2° de stukken die aan hem bezorgd zijn overeenkomstig artikel 158, §1 en §2.

§2. De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau bezorgt binnen drie dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur:

- 1° het ondertekende proces-verbaal van de algemene telling van de provincieraadsverkiezingen, vermeld in artikel 160, tweede lid;
- 2° de stukken betreffende de provincieraadsverkiezingen die aan hem bezorgd zijn overeenkomstig artikel 158, §1 en §2.

Art. 173. De gemeentesecretaris legt een tweede exemplaar van het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau, dat door de leden eensluidend verklaard is, voor iedereen ter inzage.

Het gemeentebestuur bezorgt aan iedere kandidaat die erom vraagt, een uittreksel uit dat proces-verbaal.

Art. 174. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de opslag, de organisatie en de vernietiging van de stukken.

Hoofdstuk 2. Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij stadsdistrictsraadsverkiezingen door het stadsdistrictshoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Art. 175. De bepalingen, vermeld in artikel 165 tot en met 174, zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de stadsdistrictsraden met dien verstande dat:

- 1° “gemeentelijk hoofdbureau” wordt gelezen als “stadsdistrictshoofdbureau”;
- 2° “gemeentesecretariaat” wordt gelezen als “secretariaat van het stadsdistrict”;
- 3° “gemeenteraadsverkiezingen” wordt gelezen als “stadsdistrictsraadsverkiezingen”;
- 4° “gemeente” wordt gelezen als “stadsdistrict”;
- 5° artikel 166, eerste lid, wordt gelezen als “Het stadsdistrictshoofdbureau deelt het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4 enzovoort en rangschikt de quotiënten in de volgorde van hun belangrijkheid, tot er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn.”.

Art. 176. De voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau bezorgt binnen drie dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur:

- 1° de ondertekende processen-verbaal van de algemene telling van de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen, vermeld in artikel 160, tweede lid;
- 2° de stukken betreffende de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen die aan hem bezorgd zijn overeenkomstig artikel 158, §1 en 2.

Hoofdstuk 3. Verdeling van de zetels en aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers bij provincieraadsverkiezingen door het provinciaal hoofdbureau en afsluitende werkzaamheden

Afdeling 1. Verdeling van de zetels over de lijsten

Art. 177. Het stemcijfer van iedere lijst wordt bepaald door de optelling van alle stembiljetten waarop een geldige stem is uitgebracht bovenaan de lijst of voor één of meer kandidaten van die lijst.

Art. 178. Alleenstaande kandidaten worden geacht ieder een afzonderlijke lijst te vormen.

Onderafdeling 1. Verdeling van de zetels in provinciedistricten waar geen gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan

Art. 179. §1. In de provinciedistricten waar geen gebruik is gemaakt van het in artikel 101 aan de kandidaten toegestane recht om een lijstenverbinding aan te gaan, wordt de verdeling van de zetels gedaan overeenkomstig dit artikel.

§2. Het provinciaal hoofdbureau deelt per provinciedistrict het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, 5 enzovoort, en rangschikt de quotiënten in de volgorde

van hun grootte, totdat er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn. Het laatste quotiënt dient als kiesdeler.

De verdeling over de lijsten gebeurt zo dat aan iedere lijst een aantal zetels wordt toegekend, gelijk aan het aantal keren dat haar stemcijfer de kiesdeler bevat, behoudens toepassing van artikel 180.

Art. 180. Wanneer een zetel met evenveel recht aan verscheidene lijsten toekomt, wordt hij toegekend aan de lijst met het hoogste stemcijfer en bij gelijkheid van de stemcijfers, aan de lijst waarop een kandidaat voorkomt die onder de kandidaten van wie de verkiezing in het geding is, de meeste stemmen heeft verkregen of subsidiair, de jongste in jaren is.

Onderafdeling 2. Verdeling van de zetels in de provinciedistricten waar gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan

Art. 181. §1. In de provinciedistricten waar gebruik is gemaakt van het in artikel 101 bedoelde recht, bepaalt het provinciaal hoofdbureau per provinciedistrict de kiesdeler door het algemeen totaal van de geldige stemmen te delen door het getal van de in het provinciedistrict toe te kennen zetels.

Het provinciaal hoofdbureau deelt voor ieder provinciedistrict het stemcijfer van elke lijst, die overeenkomstig artikel 178 tot de zetelverdeling wordt toegelaten, door die kiesdeler, zonder de bewerking tot de decimalen voort te zetten. Het aldus tot een geheel getal vastgestelde quotiënt bepaalt het aantal zetels dat bij een eerste verdeling wordt toegekend. Voor elke lijst schrijft het provinciaal hoofdbureau, tegenover het aantal zetels dat haar aldus bij de eerste verdeling is toegekend, het overschot van de deling, dit wil zeggen het aantal nog niet gebruikte stemmen.

§2. Het provinciaal hoofdbureau stelt het stemcijfer van iedere lijstengroep vast door een optelling van de stemcijfers van de lijsten die er deel van uitmaken. De andere lijsten behouden hun stemcijfers.

Het provinciaal hoofdbureau bepaalt per provinciaal kiesarrondissement door samentelling van de eenheden van de ingevolge paragraaf 1 vastgestelde quotiënten hoeveel zetels de verschillende lijstengroepen en de alleenstaande lijsten voor het gehele provinciaal kiesarrondissement reeds hebben verkregen en hoeveel zetels aanvullend te verdelen zijn.

Tot die aanvullende verdeling laat het provinciaal hoofdbureau alle lijstengroepen toe, die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- in minstens één provinciedistrict van het provinciaal kiesarrondissement waartoe het provinciedistrict behoort een aantal stemmen hebben verkregen dat ten minste gelijk is aan 66% van de kiesdeler, vastgesteld overeenkomstig paragraaf 1, eerste lid. Het laat eveneens tot die verdeling toe de alleenstaande lijsten die dit procent hebben bereikt.

Het provinciaal hoofdbureau deelt de stemcijfers, bedoeld in het tweede lid achtereenvolgens door 1, 2, 3 enzovoort, indien de lijst nog geen enkele zetel definitief heeft verkregen; door 2, 3, 4 enzovoort, indien zij slechts één zetel heeft verkregen; door 3, 4, 5 enzovoort, indien zij reeds twee zetels heeft verkregen en zo vervolgens, zodat bij de eerste deling telkens gedeeld wordt door een cijfer gelijk aan het totaal van de zetels dat de groep of de lijst zou verkrijgen indien de eerste van de nog beschikbare zetels haar toegekend werd.

Het provinciaal hoofdbureau rangschikt de quotiënten in de volgorde van hun belangrijkheid totdat een aantal quotiënten gelijk aan het aantal aanvullend te verdelen zetels is bereikt; elk in aanmerking komend quotiënt brengt de toekenning mee van een aanvullende zetel aan de betrokken groep of lijst.

§3. Het provinciaal hoofdbureau wijst vervolgens per provinciaal kiesarrondissement de provinciedistricten aan waar de verbonden lijsten de hun toekomende aanvullende zetel of zetels zullen verkrijgen.

Voor de alleenstaande lijsten is de aanwijzing volkomen duidelijk en heeft de toekenning het eerst plaats, en wel te beginnen met de lijsten die de hoogste in aanmerking komende quotiënten hebben.

Voor de verbonden lijsten geschiedt de aanwijzing als volgt.

De volgorde van de belangrijkheid van de in paragraaf 2, vijfde lid, bedoelde quotiënten bepaalt de orde waarin elke groep achtereenvolgens aan de beurt komt om de nog toe te kennen zetel te bezetten.

Samen met elke groep komt het provinciedistrict aan de beurt waar de groep een zetel verkrijgt.

Daarvoor schrijft het provinciaal hoofdbureau onder elkaar, in evenveel kolommen als er alleenstaande lijsten en groepen voor de verdeling aan de beurt komen, de niet vertegenwoordigde stemoverschotten in, zoals bedoeld in paragraaf 1, tweede lid; het rangschikt ze in de volgorde van hun belangrijkheid en vermeldt tegenover elk overschot de naam van het provinciedistrict waarop het betrekking heeft.

De groep waaraan de eerste zetel bij de aanvullende toekenning van de mandaten toekomt, verkrijgt hem in het provinciedistrict dat bovenaan staat in de aan die groep toegewezen kolom, en zo verder. Heeft het aan de beurt komende provinciedistrict het volle aantal zetels reeds verkregen, dan gaat de zetel die de aan de beurt komende groep toekomt, naar het provinciedistrict dat onmiddellijk volgt in dezelfde kolom, en in voorkomend geval naar het daarop volgende provinciedistrict.

Zijn alle zetels reeds toegekend in de provinciedistricten waar de groep kandidaten heeft, dan kan de aanvullende zetel haar niet worden toegekend en wordt het mandaat dat nog openstaat in het provinciedistrict waar de groep geen kandidaten heeft, overeenkomstig het volgende lid aan een andere lijst toegekend.

Wanneer, nadat de lijsten aan de beurt gekomen zijn en de provinciedistricten aangegeven zijn, bevonden wordt dat in een provinciedistrict een lijst meer zetels verkrijgt dan zij er kandidaten telt, voegt het provinciaal hoofdbureau de niet toegekende zetels bij die welke aan de overige lijsten in hetzelfde provinciedistrict toekomen, en zet de bewerkingen, vermeld in paragraaf 2 voort; ieder nieuw quotiënt brengt toekenning mee van een zetel van de betrokken groep of lijst die een toereikend aantal kandidaten telt in het provinciedistrict.

§4. Indien een groep van verbonden lijsten recht heeft op meer aanvullende zetels dan zij lijsten telt, wordt de toekenning van een tweede zetel aan een van deze lijsten, de eerste in de orde aangegeven onder paragraaf 3, pas gedaan nadat de andere lijsten van de groep elk een eerste aanvullende zetel hebben verkregen.

Afdeling 2. Aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers

Art. 182. Als het aantal kandidaten van een lijst gelijk is aan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn al die kandidaten verkozen.

Art. 183. Als het aantal kandidaten van een lijst kleiner is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn de kandidaten allemaal verkozen en voegt het provinciaal hoofdbureau de niet-toegekende zetels bij die welke aan de overige lijsten toekomen.

De zetels worden verdeeld over de lijsten door de bewerking, vermeld in artikel 179, §2, eerste lid, voort te zetten.

Art. 184. §1. Als het aantal kandidaten van een lijst groter is dan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, worden de verkozenen door het provinciaal hoofdbureau aangewezen op basis van de naamstemmen en een overdracht van de lijststemmen.

§2. De aanwijzing van de verkozenen en hun opvolgers gebeurt op de volgende manier:

1° per lijst wordt het verkiesbaarheidscijfer op de volgende manier berekend:

$$\frac{(\text{stemcijfer van de lijst}) \times (\text{aantal zetels aan die lijst toegekend})}{\text{aantal zetels aan die lijst toegekend} + 1}$$

De eventuele decimalen van het quotiënt dat daardoor verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;

2° het aantal over te dragen stemmen wordt op de volgende manier berekend:

$$\frac{(\text{aantal stembiljetten met een lijststem, vermeld in artikel 155, §3, eerste lid, 1°})}{X (\text{aantal zetels aan die lijst toegekend})}$$

3

De eventuele decimalen van het quotiënt dat daardoor verkregen wordt, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht of ze 0,5 bereiken;

3° het aantal stemmen vermeld in 2° wordt als volgt overgedragen: de toe te kennen stembiljetten worden toegevoegd aan de naamstemmen die de eerste kandidaat van de lijst heeft behaald, om het verkiesbaarheidscijfer van die lijst, vermeld in 1°, te bereiken. Als er een overschot is, wordt dat op vergelijkbare wijze toegekend aan de tweede kandidaat, vervolgens aan de derde enzovoort, totdat het aantal over te dragen stemmen, zoals vermeld in 2°, uitgeput is;

4° de zetels worden toegekend aan de kandidaten in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald, na de overdracht van de stemmen, vermeld in 3°. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend;

5° de niet-verkozen kandidaten worden eerste, tweede, derde enzovoort opvolger verklaard in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald, na een nieuwe overdracht van de stemmen als vermeld in 3°, beginnende bij de eerste niet-effectief verkozen kandidaat. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend.

Afdeling 3. Bekendmaking van de uitslag en afsluitende werkzaamheden

Art. 185. Het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau wordt onmiddellijk opge maakt. Het wordt ondertekend door de leden van het provinciaal hoofdbureau en door de getuigen.

Art. 186. De voorzitter van het provinciaal hoofdbureau kondigt de uitslag van de algemene telling van de stemmen en de namen van de kandidaten die tot provincieraadslid of opvolger gekozen zijn, in het openbaar af.

Onmiddellijk na de afkondiging, vermeld in het eerste lid, zendt de voorzitter van het hoofdbureau aan de Vlaamse Regering een staat waarin voor elke voorgedragen lijst het stemcijfer en het aantal verkregen zetels worden vermeld.

Art. 187. De voorzitter van het provinciaal hoofdbureau bezorgt binnen vijf dagen na de verkiezing aan de provinciegouverneur het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau, aangevuld met de processen-verbaal van de algemene telling van de provincieraadsverkiezingen, ontvangen van de voorzitters van de gemeentelijke hoofdbureaus overeenkomstig artikel 162, en, in voorkomend geval, van de voorzitters van de stadsdistrictshoofdbureaus.

Art. 188. Een tweede exemplaar van het proces-verbaal van het provinciaal hoofdbureau die door de leden eensluidend verklaard is, wordt op de griffie van de provincie voor iedereen ter inzage gelegd.

Het provinciebestuur bezorgt aan iedere kandidaat die erom vraagt een uittreksel uit dat proces-verbaal.

Art. 189. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de opslag, de organisatie en de vernietiging van de stukken.

Deel 4. Na de verkiezingsdag

Titel 1. Verkiezingsuitgaven

Hoofdstuk 1. Beperking en controle van de verkiezingsuitgaven

Afdeling 1. Uitgaven voor propaganda op gewestelijk vlak

Art. 190. De uitgaven en de financiële verbintenissen voor verkiezingspropaganda op gewestelijk vlak van de politieke partijen die een gemeenschappelijk volgnummer en een beschermde lijstnaam hebben verkregen met toepassing van titel 13 van deel 2, mogen in totaal niet meer dan 372.000 euro bedragen.

Voor de politieke partijen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, maar die minder dan vijftig lijsten onder hun gemeenschappelijk volgnummer en beschermde lijstnaam voordragen, wordt het bedrag, vermeld in het eerste lid, vermindert tot 340.000 euro.

De bedragen, vermeld in het eerste en tweede lid, kunnen door de Vlaamse Regering geïndexeerd worden.

De politieke partijen kunnen campagne voeren met een of meer kandidaten.

Afdeling 2. Uitgaven voor propaganda op lokaal vlak

Art. 191. §1. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van de lijsten mag voor de gemeenteraadsverkiezingen, stadsdistrictsraadsverkiezingen en provincieraadsverkiezingen per lijst niet meer bedragen dan per schijf:

1° tot 1000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 2,70 euro per ingeschreven kiezer;

2° van 1001 tot 5000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,10 euro per ingeschreven kiezer;

- 3° van 5001 tot 10.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,80 euro per ingeschreven kiezer;
- 4° van 10.001 tot 20.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,00 euro per ingeschreven kiezer;
- 5° van 20.001 tot 40.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,10 euro per ingeschreven kiezer;
- 6° van 40.001 tot 80.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 1,20 euro per ingeschreven kiezer;
- 7° vanaf 80.001 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,14 euro per ingeschreven kiezer.

De bedragen, vermeld in het eerste lid, kunnen door de Vlaamse Regering geïndexeerd worden.

§2. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor gemeenteraadsverkiezingen, stadsdistrictsraadsverkiezingen en provincieraadsverkiezingen per kandidaat niet meer bedragen dan per schijf:

- 1° tot 50.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,080 euro per ingeschreven kiezer, met een minimum van 1250 euro per kandidaat;
- 2° van 50.001 tot 100.000 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,030 euro per ingeschreven kiezer;
- 3° vanaf 100.001 op de kiezerslijst ingeschreven kiezers: 0,015 euro per ingeschreven kiezer.

De bedragen, vermeld in het eerste lid, kunnen door de Vlaamse Regering geïndexeerd worden.

§3. Als een kandidaat op verschillende lijsten tegelijk kandideert, mogen de maximumbedragen, vermeld in paragraaf 2, niet samengeteld worden. Alleen het hoogste maximumbedrag wordt in aanmerking genomen.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid mag een kandidaat die tegelijk op een provinciaal lijst en op een of twee andere lijsten kandideert, twee van de maximumbedragen, vermeld in paragraaf 2, waaronder dat voor de provincieraadsverkiezingen, samentellen, als hij zich voor die laatste verkiezingen kandidaat stelt in een provinciedistrict waartoe de gemeente waar hij in het bevolkingsregister is ingeschreven, niet behoort.

§4. Het aantal op de kiezerslijst ingeschreven kiezers, vermeld in paragraaf 1 en paragraaf 2, wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 16.

Art. 192. Uiterlijk veertig dagen voor de verkiezingen of, in geval van buitengewone verkiezingen, uiterlijk de dag van de oproeping van de kiezers, deelt de Vlaamse Regering de maximumbedragen mee die werden berekend overeenkomstig de bepaling van artikel 191, en die mogen worden uitgegeven door de lijsten en de kandidaten voor de verkiezingen van de raden.

Afdeling 3. Uitgaven voor verkiezingspropaganda

Art. 193. §1. Uitgaven voor verkiezingspropaganda zijn alle uitgaven en financiële verbintenissen voor mondelinge, schriftelijke, auditieve en visuele boodschappen die erop gericht zijn het resultaat van een politieke partij, een lijst en de kandidaten ervan gunstig te beïnvloeden, en worden verricht tijdens een periode van drie maanden voor de verkiezingen

van de raden of, in geval van buitengewone verkiezingen, vanaf de dag van de oproeping van de kiezers.

§2. Als uitgaven voor de verkiezingspropaganda, vermeld in paragraaf 1, worden ook de uitgaven beschouwd die gedaan worden door derden voor politieke partijen, lijsten of kandidaten, tenzij die politieke partijen, lijsten of kandidaten de derden onmiddellijk na de kennisneming van de door hen gevoerde campagne, per aangetekende brief ertoe aanmanen de campagne te staken en een afschrift bezorgen van die aangetekende brief, al dan niet vergezeld van het akkoord van de derden tot staking, aan de voorzitter van het verkiezingshoofdbureau. Het afschrift wordt gevoegd bij de door de betrokken partijen, lijsten of kandidaten ingediende aangiften van hun verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen.

§3. Als uitgaven voor verkiezingspropaganda worden niet beschouwd:

- 1° het verlenen van persoonlijke, niet-bezoldigde diensten, alsook het gebruik van een persoonlijk voertuig;
- 2° de publicatie in een dagblad of tijdschrift van redactionele artikelen, op voorwaarde dat die publicatie op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschiedt als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, vergoeding of belofte van betaling of vergoeding. Bovendien mag het niet gaan om een dagblad of tijdschrift dat speciaal wordt uitgegeven ten behoeve van of met het oog op de verkiezingen en moet de verspreiding en de frequentie van de publicatie dezelfde zijn als buiten de verkiezingsperiode;
- 3° de uitzending op radio of televisie van programma's met berichten of commentaren, op voorwaarde dat die uitzendingen op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschieden als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, vergoeding of belofte van betaling of vergoeding;
- 4° de uitzending of een reeks van uitzendingen op radio of televisie van verkiezingsprogramma's, op voorwaarde dat vertegenwoordigers van de politieke partijen aan die uitzendingen kunnen deelnemen;
- 5° de kostprijs van periodieke manifestaties, op voorwaarde dat:
 - a) ze niet uitsluitend voor verkiezingsdoeleinden worden georganiseerd;
 - b) het om geregelde en telkens terugkerende manifestaties gaat die altijd op dezelfde wijze worden georganiseerd. De periodiciteit ervan wordt beoordeeld hetzij aan de hand van een referentieperiode van twee jaar voor de periode, vermeld in paragraaf 1, waarin de manifestatie in kwestie jaarlijks eenmaal moet hebben plaatsgevonden, hetzij aan de hand van een referentieperiode van vier jaar voor de periode, vermeld in paragraaf 1, waarin de manifestatie in kwestie tweejaarlijks ten minste eenmaal moet hebben plaatsgevonden. Als de uitgaven voor reclame en uitnodigingen in vergelijking met het gewone verloop van een dergelijke manifestatie evenwel uitzonderlijk blijken te zijn, moeten ze bij wijze van uitzondering wel als verkiezingsuitgave aangerekend worden;
- 6° de kostprijs van niet-periodieke manifestaties die voor verkiezingsdoeleinden worden georganiseerd en waarvoor een deelnameprijs wordt aangerekend, als de uitgaven worden gedekt door de inkomsten, met uitzondering van de inkomsten uit sponsoring, en als het niet om uitgaven voor reclame en uitnodigingen gaat. Als de inkomsten de uitgaven niet dekken, moet het verschil als een verkiezingsuitgave worden aangerekend;
- 7° de uitgaven die tijdens de verkiezingsperiode worden verricht in het kader van een normale partijwerking op nationaal of lokaal niveau, meer bepaald voor de organisatie van congressen en partijbijeenkomsten. Als de uitgaven voor reclame en uitnodigingen in vergelijking met het gewone verloop van een dergelijke manifestatie evenwel uitzonderlijk blijken te zijn, moeten ze bij wijze van uitzondering wel als verkiezingsuitgave worden aangerekend;

8° de uitgaven voor de aanmaak van internettoepassingen, op voorwaarde dat die aanmaak op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschiedt als buiten de verkiezingsperiode.

§4. De uitgaven en financiële verbintenissen voor goederen, leveringen en diensten die onder de toepassing van paragraaf 1 vallen, moeten tegen de geldende marktprijzen worden verrekend.

Afdeling 4. Verboden of gereguleerde propagandamiddelen

Art. 194. Tijdens de drie maanden die aan de datum van de verkiezingen voorafgaan of, in geval van buitengewone verkiezingen, vanaf de dag van de oproeping van de kiezers mogen de politieke partijen, de lijsten en de kandidaten, alsook derden die propaganda voor politieke partijen, lijsten of kandidaten willen maken:

- 1° geen geschenken of gadgets verkopen of verspreiden;
- 2° geen commerciële telefooncampagnes voeren;
- 3° niet gebruikmaken van commerciële reclameborden of affiches;
- 4° niet gebruikmaken van niet-commerciële reclameborden of affiches die groter zijn dan 4 m²;
- 5° niet gebruikmaken van commerciële reclamespots op radio, televisie en in bioscopen.

Voor dezelfde periode bepaalt de Vlaamse Regering de algemene regels voor het aanbrengen van verkiezingsaffiches en de organisatie van gemotoriseerde optochten.

Afdeling 5. De giften

Art. 195. §1. Alleen natuurlijke personen kunnen giften doen aan politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen. Kandidaten en politieke mandatarissen kunnen ook giften ontvangen van de politieke partij of de lijst waarvoor zij kandideren of waarvoor zij een mandaat bekleden. Componenten mogen ook giften ontvangen van hun politieke partij en omgekeerd.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid zijn giften vanwege natuurlijke personen die feitelijk optreden als tussenpersonen van rechtspersonen of feitelijke verenigingen, verboden.

De identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer, in welke vorm ook, doen aan politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen, wordt door de begunstigden jaarlijks geregistreerd. Politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen mogen vanwege dezelfde natuurlijke persoon jaarlijks elk maximaal 500 euro, of de tegenwaarde daarvan, als gift ontvangen. De schenker mag jaarlijks in het totaal maximaal 2000 euro, of de tegenwaarde daarvan, besteden aan giften ten voordele van politieke partijen en hun componenten, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen. De afdrachten van politieke mandatarissen aan hun politieke partij, in welke vorm ook, worden niet als giften beschouwd.

De prestaties die rechtspersonen, natuurlijke personen of feitelijke verenigingen kosteloos of onder de reële kost verlenen, worden, net als de ter beschikking gestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald, met giften gelijkgesteld. Prestaties die door een politieke partij of een kandidaat klaarlijk boven de marktprijs zijn aangerekend, worden ook als giften van rechtspersonen, natuurlijke personen of feitelijke verenigingen beschouwd.

§2. De politieke partij die in strijd met de bepalingen, vermeld in paragraaf 1, een gift aanvaardt, verliest, ten belope van het dubbele van het bedrag van de gift, het recht op de dotatie die krachtens artikel 9 van het reglement van 23 februari 2005 van het Vlaams Parlement door de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven zou worden toegekend tijdens de maanden die volgen op de vaststelling van de niet-naleving.

Wie in strijd met de bepaling, vermeld in paragraaf 1, een gift doet aan een politieke partij, aan één van haar componenten, ongeacht de rechtsvorm ervan, aan een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris, of wie als kandidaat of als politiek mandataris een gift aanvaardt, wordt gestraft met een geldboete van 26 tot 100.000 euro. Wie zonder kandidaat of politiek mandataris te zijn een dergelijke gift aanvaardt in naam of voor rekening van een politieke partij, een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris, wordt met dezelfde sanctie bestraft.

Het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, is van toepassing op de bovenvermelde misdrijven.

Het vonnis kan op bevel van de rechtbank geheel of bij uittreksel opgenomen worden in de dag- en weekbladen die ze heeft aangeduid.

Afdeling 6. De aangifte en controle van de uitgaven

Onderafdeling 1. Uitgaven van de politieke partijen

Art. 196. §1. De politieke partijen die een gemeenschappelijk volgnummer en een beschermde lijstnaam hebben verkregen met toepassing van titel 13 van deel 2, geven binnen dertig dagen na de verkiezingen hun verkiezingsuitgaven aan bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de nationale zetel van de partij gevestigd is. Bij de aangifte van de uitgaven wordt een aangifte over de herkomst van de geldmiddelen gevoegd, waarbij de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, geregistreerd wordt.

§2. De aangiften worden opgesteld op de daartoe bestemde formulieren en worden ondertekend door de door de politieke partij gemandateerde persoon. De formulieren worden door de Vlaamse Regering ter beschikking gesteld.

Art. 197. §1. De voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, vermeld in artikel 196, maken een verslag op van de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen.

§2. De verslagen worden binnen zestig dagen na de verkiezingen in vier exemplaren opge maakt. De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in artikel 196, bewaart twee exemplaren. De overige twee exemplaren worden bezorgd aan de voorzitter van de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven.

Het verslag wordt opgesteld op de daartoe bestemde formulieren, die door de Vlaamse Regering ter beschikking worden gesteld.

Een exemplaar van het verslag wordt vanaf de zestigste dag na de verkiezingen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in artikel 196, gedurende vijftien dagen ter inzage gelegd.

De opmerkingen op de verslagen worden door de voorzitters aan de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven bezorgd.

Art. 198. Na onderzoek van de verslagen en van de opmerkingen die overeenkomstig artikel 197 werden ingediend, doet de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven op tegenspraak en uiterlijk negentig dagen nadat ze alle verslagen ontvangen heeft, uitspraak over de juistheid en volledigheid van elk verslag.

Het eindverslag van de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven vermeldt:

- 1° per politieke partij het totaalbedrag van de verkiezingsuitgaven ten voordele van die partij;
- 2° elke overtreding van artikel 190 en 194, die aan de politieke partij toegerekend kan worden.

De voorzitter van het Vlaams Parlement stuurt het eindverslag van de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven onverwijld naar het Belgisch Staatsblad, die het binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad bekendmaakt.

§4. De Controlecommissie Verkiezingsuitgaven controleert de registraties, vermeld in artikel 196.

Onderafdeling 2. Uitgaven van de lijsten en de kandidaten

Art. 199. §1. De lijsttrekker of de daartoe door de lijsttrekker gemandateerde persoon geeft binnen dertig dagen na de verkiezingen de verkiezingsuitgaven van de lijst en van elke kandidaat aan bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin naargelang het geval de gemeente, het stadsdistrict of het provinciedistrict gelegen is. Bij de aangifte van de uitgaven wordt een aangifte over de herkomst van de geldmiddelen gevoegd, waarbij de identiteit van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan, geregistreerd wordt.

§2. De aangiften worden opgesteld op de daartoe bestemde formulieren en worden ondertekend door de lijsttrekker of door de daartoe door de lijsttrekker gemandateerde persoon. De formulieren worden door de Vlaamse Regering ter beschikking gesteld.

§3. De aangiften worden vanaf de eenendertigste dag na de verkiezingen gedurende vijftien dagen op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in paragraaf 1, ter inzage gelegd.

§4. De griffie van de rechtbank van eerste aanleg, vermeld in paragraaf 1, bewaart de aangiften gedurende honderdtwintig dagen na de verkiezingen en bezorgt ze of een kopie ervan aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen als ze daarom verzoekt.

Als geen enkele klacht of bezwaar werd ingediend, als vermeld in artikel 201 en 203, kunnen de aangiften door de kandidaten afgehaald worden gedurende drie maanden na de periode, vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 2. Sancties

Afdeling 1. Politieke sancties

Art. 200. Als de aangifte, vermeld in artikel 196, niet wordt ingediend, en bij overtreding van de verbodsbepalingen, vermeld in artikel 194, of bij overschrijding van het toegestane maximumbedrag, vermeld in artikel 190, en als die feiten aan de politieke partij toerekenbaar zijn, verliest de betrokken politieke partij gedurende de daaropvolgende periode die de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven bepaalt en die ten minste één en ten hoogste

vier maanden duurt, het recht op de dotatie, vermeld in artikel 9 van het reglement van 23 februari 2005 van het Vlaams Parlement.

Afdeling 2. Strafrechtelijke sancties

Art. 201. §1. Met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro, of met één van die straffen alleen, wordt gestraft:

- 1° iedereen die geen aangifte van zijn verkiezingsuitgaven of van de herkomst van de geldmiddelen heeft gedaan binnen dertig dagen na de verkiezingen;
- 2° iedereen die voor kiespropaganda met opzet uitgaven doet of verbintenissen aangaat die de maximumbedragen overschrijden, vermeld in artikel 191, §2 en §3;
- 3° iedereen die tijdens de drie maanden voor de datum van de verkiezingen, de bepalingen van artikel 194 niet naleeft;
- 4° de lijsttrekker die met opzet uitgaven doet of verbintenissen aangaat voor verkiezingspropaganda die de maximumbedragen overschrijden, vermeld in artikel 191, §2 en §3;
- 5° de lijsttrekker die niet beschikt over een gemeenschappelijk volgnummer en een beschermde lijstnaam, en die uitgaven verricht voor verkiezingspropaganda op gewestelijk vlak.

§2. Elke inbreuk, vermeld in paragraaf 1, kan worden vervolgd, hetzij op initiatief van de procureur des Konings, hetzij op grond van de klacht van een persoon die van enig belang doet blijken.

De procureur des Konings neemt geen anonieme klachten in aanmerking.

§3. De termijn voor de uitoefening van het initiatiefrecht van de procureur des Konings en voor de indiening van klachten met betrekking tot de overtredingen, vermeld in paragraaf 1, verstrijkt honderdtwintig dagen na de verkiezingen.

De procureur des Konings zendt binnen acht dagen na de indiening van de klachten een kopie aan de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, alsook aan de personen tegen wie de klacht is ingediend.

De procureur des Konings brengt de Controlecommissie Verkiezingsuitgaven en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen binnen dezelfde termijn op de hoogte van zijn beslissing om vervolging in te stellen met betrekking tot de feiten, vermeld in paragraaf 1.

§4. Iedereen die een klacht heeft ingediend of een vordering heeft ingesteld die ongegrond blijkt en waarvan vaststaat dat hij die heeft ingediend of ingesteld met het oogmerk te schaden, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 500 euro.

§5. De procureur des Konings kan met het oog op de vervolging, vermeld in paragraaf 2, aan een individuele kandidaat vragen alle inlichtingen te verstrekken over de herkomst van de gelden die voor de financiering van zijn verkiezingscampagne zijn aangewend.

Titel 2. Verkiezingsbetwistingen

Hoofdstuk 1. Bezwaar bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Afdeling 1. Oprichting van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 202. In iedere provincie wordt een Raad voor Verkiezingsbetwistingen opgericht.

De Raad zetelt op de plaats die door de voorzitter van de Raad wordt bepaald.

Afdeling 2. Bevoegdheid van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 203. De Raad spreekt zich als administratief rechtscollege uit over:

1° de bezwaren tegen de verkiezing;

2° de bezwaren op grond van de schending van de regelgeving inzake de verkiezingsuitgaven door kandidaten en lijsttrekkers.

Bij ontstentenis van bezwaren gaat de Raad alleen de juistheid na van de zetelverdeling tussen de lijsten en van de rangorde waarin de raadsleden en opvolgers gekozen zijn verklaard. Hij wijzigt, in voorkomend geval, als administratief rechtscollege ambtshalve de zetelverdeling en de rangorde.

Art. 204. De Raad kan de verkiezing alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaren op grond van een bezwaar. De verkiezing kan door de Raad alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden.

De gehele ongeldigverklaring van de verkiezing heeft tot gevolg dat de verkiezingen ab initio moeten hernomen worden met toepassing van de bepalingen opgenomen in dit decreet. Wanneer de Raad voor Verkiezingsbetwistingen oordeelt dat de verkiezingen gedeeltelijk worden vernietigd, duidt zij de bepalingen aan van dit decreet die bij de herverkiezing opnieuw moeten worden uitgevoerd.

De stembiljetten mogen alleen worden onderzocht als de met toepassing van artikel 110 tot en met 113, aangewezen getuigen aanwezig of althans behoorlijk opgeroepen zijn. De enveloppen die de stembiljetten bevatten, worden na het onderzoek opnieuw verzegeld in hun bijzijn en door hun toedoen.

Met behoud van de toepassing van artikel 208, §1, tweede lid, is de uitslag van de verkiezing, zoals hij door het hoofdbureau is afgekondigd, definitief vijfenzeventig dagen na de dag van de verkiezingen.

Art. 205. §1. Een verkozen kandidaat die de bepalingen van artikel 191, §2 en §3, artikel 194 of artikel 199, niet naleeft, wordt geschorst in de uitoefening van zijn mandaat voor een periode van maximaal drie maanden, of wordt definitief van zijn mandaat vervallen verklaard.

§2. Het mandaat van een lijsttrekker die de bepalingen van artikel 191, §1, artikel 194 of artikel 199, niet naleeft, wordt voor een periode van maximum drie maanden in de uitoefening van zijn mandaat geschorst, of wordt definitief van zijn mandaat vervallen verklaard.

§3. De schorsing en de vervallenverklaring treden in werking nadat ze gezag van gewijsde hebben gekregen.

De schorsing treedt ten vroegste in werking na de eedaflegging als raadslid. Voor de duur van de schorsing verkeert het raadslid in een staat van verhindering, als vermeld in artikel 14 van het Gemeentedecreet.

Het raadslid dat van zijn mandaat vervallen is verklaard, wordt in de gemeenteraad vervangen door de eerste opvolger van de lijst waarop hij werd verkozen.

Afdeling 3. Samenstelling van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 206. §1. De Raad bestaat uit een voorzitter, twee raadsleden en drie plaatsvervangers.

Zij worden benoemd voor een periode van zes jaar, die ingaat op 1 maart van het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden. Die periode is hernieuwbaar.

§2. Niemand kan tot voorzitter of raadslid worden benoemd tenzij hij zijn deskundigheid kan aantonen op het vlak van publiek recht, politieke wetenschappen of bestuurswetenschappen.

De volgende personen mogen geen deel uitmaken van de Raad:

- 1° de personen die in een periode van tien jaar voor hun benoeming lid zijn geweest van of zich kandidaat hebben gesteld voor de verkiezing van:
 - a) de Kamer van Volksvertegenwoordigers;
 - b) de Senaat;
 - c) het Europees Parlement;
 - d) het Vlaams Parlement;
 - e) een gemeente-, provincie- of stadsdistrictsraad;
 - f) een OCMW-raad;
- 2° de provinciegouverneurs en de arrondissementscommissarissen;
- 3° de staatsraden en auditeurs van de Raad van State.

§3. De Vlaamse Regering maakt de oproep tot de kandidaten bekend in het Belgisch Staatsblad. De kandidaturen worden op straffe van onontvankelijkheid per aangetekende zending bezorgd aan de Vlaamse Regering binnen een termijn van één maand na de bekendmaking.

§4. De kandidaten worden getoetst aan de uitsluitingscriteria, vermeld in paragraaf 2. De kandidaten worden beoordeeld aan de hand van een vergelijking van hun curriculae, aangevuld met een interview met de best gerangschikte kandidaten. De Vlaamse Regering kan zich tijdens de benoemingsprocedure laten bijstaan door Jobpunt Vlaanderen of zijn rechtsopvolger.

§5. De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, de plaatsvervangende voorzitter, de raadsleden en de plaatsvervangende raadsleden. Zij nemen hun ambt op nadat zij in handen van de provinciegouverneur de volgende eed hebben afgelegd: “Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt trouw na te komen.”.

§6. De Vlaamse Regering mag aan de leden van de Raad op geen enkele wijze enige instructie geven over de wijze waarop zij hun bevoegdheid uitoefenen.

§7. De voorzitter en de leden van de Raad ontvangen een forfaitaire vergoeding per zitting van de Raad. Het bedrag wordt door de Vlaamse Regering vastgesteld.

De voorzitter en de leden van de Raad maken aanspraak op de terugbetaling van reis- en verblijfkosten volgens de regeling die geldt binnen de Vlaamse administratie.

§8. De leden kunnen op ieder ogenblik ontslag nemen. De Vlaamse Regering kan een lid alleen ontslaan in geval van grove nalatigheid of kennelijk wangedrag.

Tot in hun vervanging is voorzien, blijven de leden hun functie uitoefenen, behoudens in geval van een door de Vlaamse Regering gegeven ontslag.

§9. Het secretariaat van de Raad wordt georganiseerd onder leiding van de provinciegouverneur of de arrondissementscommissaris die hij daartoe heeft aangeduid. Die wordt in zijn taak bijgestaan door het personeel dat hem daartoe ter beschikking gesteld wordt.

Afdeling 4. Procedure van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Art. 207. Alleen de kandidaten zijn gerechtigd bij de Raad bezwaar in te dienen tegen de verkiezing en tegen de verkiezingsuitgaven die werden gedaan door de lijsttrekkers en de kandidaten.

Het bezwaar wordt ingesteld bij wijze van verzoekschrift.

Art. 208. §1. Het bezwaar moet binnen een termijn van dertig dagen worden ingediend, te rekenen van de dagtekening van het proces-verbaal van de verkiezingen.

Een nieuwe termijn van vijftien dagen wordt geopend met ingang van de datum van de uitspraak van de definitieve veroordeling, gesteund op een klacht die is ingediend op grond van artikel 201.

§2. Het bezwaar wordt tegen ontvangstbewijs overhandigd aan de voorzitter van de Raad of zijn gemachtigde of aangetekend via de post verzonden.

§3. Het bezwaar vermeldt:

- 1° de naam en de woonplaats van de verzoeker. Als de verzoeker woonplaatskeuze doet bij zijn raadsman, wordt dat in het verzoekschrift aangegeven;
- 2° de handtekening van de verzoeker of zijn raadsman;
- 3° de naam en de woonplaats van de bezwaarde;
- 4° de datum van het verzoekschrift;
- 5° het voorwerp van het bezwaar, met inbegrip van een feitelijke omschrijving van de ingeroepen argumenten.

Art. 209. Het bezwaar is onontvankelijk als het niet voldoet aan de vereisten, vermeld in artikel 207 en 208.

Een onontvankelijk verzoekschrift kan gedurende de bezwaartermijn worden vervangen door een nieuw verzoekschrift.

Art. 210. De verzoeker kan aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht. De verzoeker kan naderhand alleen aanvullende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, als die de verzoeker nog niet bekend waren bij de opmaak van het verzoekschrift. De verzoeker bezorgt in dat geval onverwijld een kopie van de aanvullende overtuigingsstukken aan de Raad. De overtuigingsstukken worden door de verzoeker gebundeld en geïnventariseerd.

Het secretariaat van de Raad neemt elk bezwaar en het aantal overtuigingsstukken en aanvullende overtuigingsstukken op in een register.

Art. 211. Iedereen die een bezwaar heeft ingediend dat ongegrond blijkt en waarvan vaststaat dat het is ingediend met het oogmerk om te schaden, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 500 euro.

Art. 212. In alle gevallen waarin de Raad optreedt:

- 1° geschiedt de behandeling schriftelijk;
- 2° kan de Raad te allen tijde partijen oproepen en horen;
- 3° voert de Raad rechtstreeks briefwisseling met de aan zijn rechtsmacht onderworpen overheden en besturen. De Raad is gerechtigd over de zaken waarover hij zich uit te spreken heeft, door die overheden en besturen alle bescheiden en inlichtingen te laten overleggen;
- 4° wordt het bezwaar behandeld op tegenspraak. Partijen en hun advocaten zijn gerechtigd op het secretariaat van de Raad inzage te nemen in het dossier en een memorie in te dienen;
- 5° beveelt de Raad, als er aanleiding is tot getuigenverhoor, dat het wordt afgenomen hetzij op de terechtzitting, hetzij door degene van zijn leden die hij daartoe aanstelt, overeenkomstig artikel 25, tweede tot en met vijfde lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;
- 6° is de terechtzitting openbaar, tenzij dat gevaar kan opleveren voor de openbare orde of de goede zeden. In dat geval wordt dat door de Raad bij gemotiveerde beslissing verklaard
- 7° wordt op de terechtzitting door een lid van de Raad een uiteenzetting van de zaak gegeven, waarna partijen en hun advocaten hun mondelinge opmerkingen naar voren kunnen brengen;
- 8° wordt iedere tussen- of eindbeslissing met redenen omkleed en wordt ze uitgesproken in openbare terechtzitting; die beslissing vermeldt de naam van de verslaggever en van de aanwezige leden.

Art. 213. De Raad doet uitspraak over de bezwaren. De uiteenzetting van de zaak door een lid van de Raad en de uitspraak van de beslissing geschieden in openbare vergadering. De beslissing is gemotiveerd en vermeldt de naam van de verslaggever en de namen van de aanwezige leden, alles op straffe van nietigheid. De uitspraak wordt ondertekend door de voorzitter en de leden van de Raad.

De Raad doet uitspraak binnen veertig dagen na de indiening van het bezwaar. Als binnen die termijn geen uitspraak is gedaan, wordt het bezwaar als verworpen beschouwd en is de uitslag van de verkiezing, zoals die door het hoofdstembureau is afgekondigd, definitief, met behoud van de toepassing van artikel 208, §1, tweede lid.

Art. 214. Het secretariaat van de Raad geeft binnen drie dagen kennis van de beslissing van de Raad of van het uitblijven van enige beslissing binnen de voorgeschreven termijn aan de betreffende gemeente-, stadsdistricts- of provincieraad. De bezwaarden worden hiervan per aangetekende brief op de hoogte gebracht. Bovendien wordt:

- 1° indien de verkiezing geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaard is, van de beslissing van de Raad op dezelfde wijze kennis gegeven aan de twee aftredende raadsleden, vermeld in artikel 69, of aan de drie ondertekenaars, vermeld in artikel 70;
- 2° van de beslissing waarbij de Raad, al dan niet uitspraak doende op een bezwaar, de zetelverdeling tussen de lijsten, de rangorde van de gekozen raadsleden of die van de opvolgers wijzigt, op dezelfde wijze kennis gegeven aan de gekozen raadsleden, die hun hoedanigheid van gekozene verliezen, en aan de gekozen opvolgers, die hun rang van eerste of tweede opvolger verliezen.

Van de beslissing van de Raad waarbij de verkiezingen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard of de zetelverdeling wordt gewijzigd, wordt tegelijkertijd naar de eerste voorzitter van de Raad van State een eensluidend verklaard afschrift van de uitspraak, van het administratief dossier en van de procedurestukken gestuurd.

Binnen acht dagen nadat is kennisgegeven van de beslissingen van de Raad, kunnen de betrokkenen op het secretariaat van de Raad inzage nemen in het dossier.

Art. 215. §1. Behoudens in de gevallen vermeld in dit decreet, bedraagt de termijn voor het instellen van bezwaar bij de Raad dertig dagen.

§2. Artikel 207 tot en met 214 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing en benoeming van de schepenen, vermeld in artikel 45 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, met dien verstande dat alleen de gemeenteraadsleden een bezwaar mogen indienen en dat een termijn van dertig dagen begint te lopen vanaf de installatievergadering van de gemeenteraad na de algehele vernieuwing ervan.

§3. Bij gebrek aan opvolgers wordt in een of meer vacatures in de gemeenteraad of de stadsdistrictsraad voorzien. De aanwijzing van de verkozenen geschiedt overeenkomstig artikel 219, 2°, of titel 5 van deel 3.

Als bij de verkiezing van het te vervangen raadslid kandidaten van dezelfde lijst met toepassing artikel 169 of 175, tot opvolger zijn gekozen, treedt degene die volgens dit artikel de eerste opvolger is, in functie, na onderzoek van zijn geloofsbrieven.

Als er bezwaren worden ingediend tegen de beslissing van de raad of tegen zijn weigering om de opvolger aan te stellen als gemeenteraadslid, doet de Raad voor Verkiezingsbetwistingen uitspraak met toepassing van artikel 204, tweede lid, 212 en 213.

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen doet uitspraak binnen veertig dagen, te rekenen vanaf de dag waarop het bezwaarschrift bij de Raad is aangekomen. Die beslissing wordt ter kennis gebracht van de betrokken opvolger en, in voorkomend geval, van degenen die bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen bezwaren hebben ingediend. Zij kunnen bij de Raad van State beroep instellen binnen acht dagen na de kennisgeving.

Het nieuwe raadslid voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

Hoofdstuk 2. Beroepsprocedure bij de Raad van State

Art. 216. Zij die in kennis moeten worden gesteld van de beslissing van de Raad, kunnen binnen acht dagen na de kennisgeving inzage nemen in het dossier op het secretariaat van de Raad en binnen diezelfde termijn beroep instellen bij de Raad van State.

De Raad van State doet uitspraak binnen een termijn van zestig dagen. De verkiezing kan door de Raad van State alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden.

De gehele ongeldigverklaring van de verkiezing heeft tot gevolg dat de verkiezingen ab initio moeten hernomen worden met toepassing van de bepalingen opgenomen in dit decreet. Wanneer de Raad van State oordeelt dat de verkiezingen gedeeltelijk worden vernietigd, duidt zij de bepalingen aan van dit decreet die bij de herverkiezing opnieuw moeten worden uitgevoerd.

Het raadslid dat door de Raad van State van zijn mandaat vervallen is verklaard, overeenkomstig artikel 205, wordt in de gemeenteraad vervangen door de eerste opvolger van de lijst waarop hij werd verkozen.

Het beroep bij de Raad van State is niet opschortend, behoudens als het beroep gericht is tegen een beslissing van de Raad die een gehele of gedeeltelijke ongeldigverklaring van de verkiezingen of een wijziging in de zetelverdeling inhoudt.

Als vóór de uitspraak van de Raad van State de Vlaamse Regering de burgemeester van de betreffende gemeente benoemt, heeft die benoeming uitwerking vanaf de betekening van het arrest van de Raad van State dat de verkiezingen niet geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaart of de zetelverdeling niet wijzigt.

Art. 217. Het arrest van de Raad van State wordt door de zorg van de griffie onmiddellijk ter kennis gebracht van de provinciegouverneur, de voorzitter van de raad en van de betreffende gemeente-, stadsdistricts- of provincieraad.

Titel 3. Buitengewone verkiezingen

Art. 218. §1. In de volgende gevallen worden buitengewone verkiezingen georganiseerd:

- 1° bij gebrek aan één of meerdere opvolgers;
- 2° in de gevallen, vermeld in artikel 297, §3, en artikel 298, §2, tweede lid, van het Gemeentedecreet;
- 3° bij gehele of gedeeltelijke ongeldigverklaring van de verkiezingen door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen overeenkomstig artikel 204, of door de Raad van State, overeenkomstig artikel 216.

§2. In het geval, vermeld in paragraaf 1, 1°, kan krachtens een beslissing van de betrokken raad of krachtens een besluit van de Vlaamse Regering een buitengewone verkiezing gehouden worden om te voorzien in de opengevallen plaatsen binnen vijftig dagen na de beslissing van de betrokken raad of het besluit van de Vlaamse Regering. Die termijn loopt niet tijdens de maanden juli en augustus. De verkiezing heeft altijd plaats op een zondag.

Het college van burgemeester en schepenen maakt de kiezerslijst op op de datum van de beslissing van de betrokken raad of van het besluit van de Vlaamse Regering.

§3. In de gevallen, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden bij besluit van de Vlaamse Regering de kiezers uit de samengevoegde gemeenten of uit het overblijvende gedeelte van de gemeente bijeengeroepen binnen vijftig dagen na de beslissing van het Vlaams Parlement tot samenvoeging of opsplitsing van de gemeente.

§4. In het geval, vermeld in paragraaf 1, 3°, moet binnen vijftig dagen vanaf het versturen van de kennisgeving van de beslissing tot gehele of gedeeltelijke ongeldigverklaring aan de betrokken raad, zoals vermeld in artikel 204 of 216, een buitengewone verkiezing worden gehouden. De betrokken raad bepaalt de datum van de verkiezingen.

Op de datum van de verzending van de kennisgeving van de beslissing tot ongeldigverklaring aan de betrokken raad, zoals vermeld in artikel 204 of 216, maakt het college van burgemeester en schepenen de kiezerslijst op, tenzij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen of de Raad van State, op grond van een gedeeltelijke vernietiging van de verkiezing, oordeelt dat de kiezerslijst niet opnieuw moet worden opgemaakt.

§5. Het gemeentebestuur is verplicht, zodra de kiezerslijst is opgemaakt, exemplaren of kopieën daarvan te overhandigen aan de personen, bedoeld in artikel 20, 21 en 24 tot en met 26.

Art. 219. De bepalingen vermeld in dit decreet zijn van toepassing op de buitengewone verkiezingen, met dien verstande dat:

- 1° de voorzitters en de leden van de stembureaus door de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau of in voorkomend geval door de voorzitter van het stadsdistrictshoofdbureau uit de gemeenteraadskiezers benoemd worden, zoals bepaald in artikel 37, §2, vierde lid;
- 2° als er niet meer dan één raadslid te verkiezen is, de kandidaat die de meeste stemmen heeft verkregen, gekozen verklaard wordt. Bij gelijk stemmenaantal is de jongste gekozen;
- 3° wanneer evenwel bij de provincieraadsverkiezingen in verscheidene provinciedistricten van een zelfde provinciaal kiesarrondissement de in artikel 101 bedoelde lijstenverbinding heeft plaatsgehad en wanneer de gronden van nietigverklaring van de verkiezing in één van de provinciedistricten geen twijfel kunnen doen rijzen omtrent de nauwkeurigheid en de echtheid van de in de andere provinciedistricten opgetekende uitslagen, de verkiezingen in deze provinciedistricten geldig verklaard kunnen worden met betrekking tot de zetels, die bij de eerste verdeling zijn toegekend overeenkomstig artikel 181, §1, en voor de bij de tweede verdeling toegekende zetels, overeenkomstig artikel 181, §2 tot en met §4, de beslissing tot geldigverklaring aangehouden kan worden tot na de nieuwe verkiezingen die moeten worden gehouden in het provinciedistrict waar de verkiezing nietig verklaard is.

De verklaringen tot lijstenverbinding, bij de eerste verkiezing op geldige wijze gedaan, blijven bij de nieuwe verkiezing gelden voor de lijsten waarvan de samenstelling niet veranderd is. Zij worden dus niet vernieuwd en er mogen geen nieuwe worden aanvaard.

Na de nieuwe verkiezing verdeelt het provinciaal hoofdbureau de zetels, zoals bepaald in artikel 177, 178 en 181, zowel met betrekking tot het provinciedistrict waar de nieuwe verkiezing heeft plaatsgehad, alsook met betrekking tot de provinciedistricten waar aanvullende zetels toe te kennen blijven.

Art. 220. Artikel 74 is niet van toepassing op de buitengewone verkiezingen, bedoeld in artikel 218, §1, 1°.

Deel 5. Algemene bepalingen

Titel 1. Strafbepalingen

Hoofdstuk 1. Algemene strafbepalingen

Art. 221. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro, of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die, rechtstreeks of onrechtstreeks, zelfs bij wijze van weddenschap, hetzij geld, waarden of enig voordeel, hetzij steun geeft, aanbiedt of belooft onder voorwaarde van stemverlening, stemonthouding of verlening van volmacht als vermeld in titel 11 van deel 2, dan wel op voorwaarde dat de verkiezing een bepaalde uitslag oplevert.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die het aanbod of de belofte aanneemt.

Art. 222. Met de straffen, vermeld in artikel 221, wordt gestraft hij die onder de voorwaarden, vermeld in artikel 221, een aanbod of belofte van een openbare of particuliere betrekking doet of aanneemt.

Art. 223. Met straffen, vermeld in artikel 221, wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een kiezer tot stemonthouding over te halen of op zijn stemming invloed uit te oefenen, zich jegens hem schuldig maakt aan feitelijkheden, gewelddaden of bedreigingen, of hem doet vrezen voor het verlies van zijn betrekking of voor een nadeel ten opzichte van zijn persoon, zijn familie of zijn vermogen.

Art. 224. Met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro wordt gestraft hij die aan kiezers, onder voorwendsel van reis- of verblijfsvergoeding, een som geld of enige waarde geeft, aanbiedt of belooft.

De straf, vermeld in het eerste lid, wordt ook opgelegd aan de persoon die ter gelegenheid van een verkiezing aan kiezers eetwaren of drank geeft, aanbiedt of belooft. Dezelfde straf wordt ook opgelegd aan de kiezer die een gift, aanbod of belofte aanneemt.

Herbergiers, drankslijters of andere handelaars zijn niet ontvankelijk om in rechte betaling te vorderen van verbruikerskosten die ter gelegenheid van de verkiezing gemaakt zijn.

Art. 225. Als dader van de wanbedrijven, vermeld in artikel 221 tot en met 224, wordt gestraft hij die geld geeft om ze te plegen, wetend waarvoor het moet dienen, of opdracht geeft om in zijn naam het aanbod, de belofte of de bedreiging te doen.

Art. 226. Als de schuldige in de gevallen, vermeld in artikel 221 tot en met 225, een openbaar ambtenaar is, wordt het maximum van de straf uitgesproken en kunnen de gevangenisstraf en de geldboete verdubbeld worden.

Art. 227. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro wordt gestraft elk lid of elke bediende van een onderstandscommissie of liefdadigheidscomité, elk lid of elke bediende van een openbaar liefdadigheidsbestuur, die aan een of meer behoeftigen, al dan niet rechtstreeks, blijvende, tijdelijke of buitengewone steun aanbiedt, belooft of geeft onder voorwaarde van stemverlening of stemonthouding.

Het eerste lid geldt voor leden of bedienden vermeld in het eerste lid, die enige steunverlening ontzeggen of schorsen omdat de behoeftige weigert op zijn stemming invloed te laten uitoefenen of zich van stemming te onthouden.

Hij die, onder bedreiging in een bepaalde zin te stemmen, steun of steunverhoging vraagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

Art. 228. Hij die personen, zelfs ongewapende, aanwerft, bijeenbrengt of opstelt om de kiezers vrees aan te jagen of de orde te verstoren, wordt gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.

Zij die bewust van aldus opgerichte benden of groepen deel uitmaken, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro.

Art. 229. Zij die door samenscholing, geweld of bedreiging een of meer burgers beletten hun politieke rechten uit te oefenen, worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro.

Art. 230. Zij die met geweld binnendringen of proberen binnen te dringen in een kiescollege om de kiesverrichtingen te belemmeren, worden gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met een geldboete van tweehonderd euro tot tweeduizend euro.

Als de stemming geschonden wordt, wordt het maximum van de straffen, vermeld in het eerste lid, uitgesproken en kunnen deze verdubbeld worden.

Als de schuldigen wapens dragen, worden zij gestraft, in het eerste geval met een gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met een geldboete van vijfhonderd euro tot drieduizend euro, in het tweede geval met opsluiting van vijf tot tien jaar en met een geldboete van drieduizend euro tot vijfduizend euro.

Art. 231. Als de feiten gepleegd worden door opgerichte benden of groepen als vermeld in artikel 228, worden zij die de daarvan deel uitmakende personen aangeworven, bijeengebracht of opgesteld hebben, gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van honderd euro tot duizend euro.

Art. 232. Als daders worden gestraft zij die hetzij door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, hetzij door woorden of kreten in openbare bijeenkomsten of plaatsen, hetzij door aangeplakte plakaten, hetzij door al dan niet gedrukte geschriften die verkocht of rondgedeeld zijn, het plegen van de feiten, vermeld in artikel 229 en 230, rechtstreeks hebben uitgelokt.

Als de uitlokking zonder gevolg is gebleven, worden ze gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 233. Leden van een kiescollege die zich gedurende de vergadering schuldig maken aan smaad of geweld, hetzij tegen het stembureau, hetzij tegen een van de leden ervan of tegen een van de getuigen, of die door feitelijkheden of bedreigingen de kiesverrichtingen vertragen of verhinderen, worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en met een geldboete van honderd euro tot duizend euro.

Als de stemming geschonden wordt, wordt het maximum van de straffen, vermeld in het eerste lid, uitgesproken en kunnen deze verdubbeld worden.

Als de schuldigen wapens dragen, worden zij gestraft, in het eerste geval met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met een geldboete van tweehonderd euro tot tweeduizend euro, in het tweede geval met opsluiting van vijf tot tien jaar en met een geldboete van drieduizend euro tot vijfduizend euro.

Art. 234. Als schuldig aan valsheid in private geschriften worden gestraft zij die de handtekening van iemand anders of van verdachte personen plaatsen op akten van kandidaatsstelling of van getuigenaanwijzing.

Art. 235. Hij die, met het oogmerk om zich op een kiezerslijst te doen inschrijven, bewust valse verklaringen aflegt of schijnakten overlegt, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro.

Met de straf, vermeld in het eerste lid, wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een burger op deze lijsten te doen inschrijven of schrappen, bewust dezelfde kunstgrepen aanwendt.

Vervolging kan echter maar worden ingesteld als de vraag tot inschrijving of schrapping verworpen is bij een definitief geworden beslissing die gegrond is op bedroginhoudende feiten.

Die beslissingen van de colleges van burgemeester en schepenen of van de hoven van beroep, alsook de desbetreffende stukken en inlichtingen, worden door de provinciegouverneur doorgestuurd naar het openbaar ministerie, dat ze ook ambtshalve kan eisen.

De vervolging verjaart door verloop van drie volle maanden na de beslissing.

Art. 236. Hij die in enigerlei hoedanigheid met het voorbereiden of het opmaken van de kiezerslijsten belast is en, met het oogmerk om een kiezer te doen schrappen, bewust gebruikmaakt van stukken of bescheiden die hetzij door verandering, weglating of toevoeging vervalst zijn, hetzij valselijk opgemaakt zijn, of die opzettelijk, met hetzelfde oogmerk, de gegevens van de stukken of bescheiden die voor de opmaak van de lijsten kunnen dienen, door verandering, toevoeging of weglating onjuist overneemt op de kiezerslijsten, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro. Als het wanbedrijf wordt gepleegd om aan een burger kiesrecht te verschaffen, is de gevangenisstraf acht dagen tot een maand en de geldboete vijftig euro tot vijfhonderd euro.

Voor de misdrijven, vermeld in het eerste lid, begint de verjaring van zes maanden, vermeld in artikel 246, pas te lopen op de dag dat de kiezerslijsten en de desbetreffende stukken aan de provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar verstuurd zijn. Dit geldt, onverminderd de toepassing van artikel 196, tweede lid, van het Algemeen Kieswetboek, voor wat betreft Voeren.

Art. 237. Ieder lid van een college van burgemeester en schepenen en ieder gemeenteraadslid dat bij de uitoefening van de rechtsmacht in kieszaken in zijn verslag ten onrechte hetzij een aanvraag tot inschrijving op de lijsten doet verwerpen, hetzij de inschrijving of schrapping van een kiezer doet bevelen en daarvoor stukken of bescheiden inroept of gebruikt, hoewel hij weet dat ze door verandering, weglating of toevoeging vervalst zijn, of dat ze valselijk opgemaakt zijn of denkbeeldig zijn, wordt gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

Vervolging kan alleen worden ingesteld, als op beroep tot inschrijving of schrapping van de kiezer een definitief geworden beslissing is gewezen die gegrond is op bedroginhoudende feiten.

De verjaring, vermeld in artikel 246, begint te lopen vanaf deze beslissing.

Art. 238. Met een gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar en met een geldboete van duizend euro tot twintigduizend euro, of met één van die straffen alleen, wordt gestraft degene die als dader, mededader of medeplichtige, met schending van artikel 20, hetzij exemplaren of afschriften van de kiezerslijst heeft afgegeven aan personen die niet gemachtigd zijn om ze te ontvangen, hetzij die exemplaren heeft meegedeeld aan derden na ze regelmatig te hebben ontvangen, hetzij van de gegevens uit de kiezerslijst heeft gebruikgemaakt voor andere doeleinden dan verkiezingsdoeleinden.

De straffen die de medeplichtigen van de strafbare feiten, vermeld in het eerste lid, oplopen, mogen niet meer bedragen dan twee derde van de straffen die aan hen zouden zijn opgelegd als zij de dader van die strafbare feiten waren.

Art. 239. Namaak van stembiljetten wordt bestraft als valsheid in openbare geschriften.

Art. 240. De voorzitter, de bijzitter en de plaatsvervangende bijzitter van een telbureau en de voorzitter, de bijzitter of de plaatsvervangende bijzitter van een stembureau die binnen de bepaalde tijd de reden van zijn verhindering niet opgeeft, of die zonder wettige reden nalaat het hem opgedragen ambt te vervullen of die zich zonder geldige reden, onttrekt aan de aanwijzing, vermeld in artikel 45 tot en met 50, of die door zijn schuld, zijn onvoorzichtigheid of zijn nalatigheid op om het even welke manier de hem toevertrouwde opdracht in gevaar brengt, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 200 euro.

Art. 241. Iedere voorzitter, bijzitter of secretaris van een bureau en iedere getuige die het geheim van de stemming kenbaar maakt, wordt gestraft met geldboete van vijfhonderd euro tot drieduizend euro.

Art. 242. Met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig euro tot tweeduizend euro wordt gestraft ieder lid van een bureau of iedere getuige die bij de stemming of bij de stemopneming betrapt wordt op bedrieglijke verandering, op wegneming of op bijvoeging van biljetten, of die bewust minder of meer stembiljetten of stemmen aantekent dan hij werkelijk te tellen heeft gekregen.

Ieder ander persoon die schuldig is aan de feiten, vermeld in het vorige lid, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro.

Van de feiten, vermeld in het eerste en het tweede lid, wordt onmiddellijk melding gemaakt in het proces-verbaal.

Art. 243. Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro wordt gestraft hij die, buiten de gevallen, vermeld in titel 11 van deel 2, stemt of zich ter stemming aanmeldt onder naam van een andere kiezer.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, op enigerlei wijze, een of meer officiële stembiljetten wegneemt of achterhoudt.

Met geldboete van zesentwintig euro tot duizend euro wordt gestraft:

- 1° hij die, op grond van titel 11 van deel 2, volmacht heeft gegeven terwijl hij de desbetreffende voorwaarden niet vervulde;
- 2° hij die volmacht heeft gegeven en zijn gemachtigde heeft laten stemmen, terwijl hij zijn stemrecht zelf kon uitoefenen;
- 3° hij die bewust in naam van zijn lastgever heeft gestemd, terwijl die overleden was of zijn stemrecht zelf kon uitoefenen;
- 4° hij die meer dan één volmacht heeft aangenomen of gegeven op grond van titel 11 van deel 2.

Art. 244. Hij die in een kiescollege stemt met schending van artikel 8, 79 en 80, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro.

Art. 245. Hij die op de dag van de stemming wanorde veroorzaakt, hetzij door een herkenningsteken te aanvaarden, te dragen of te vertonen, hetzij op een andere wijze, wordt gestraft met geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 246. De vervolging van de misdaden en wanbedrijven, vermeld in dit decreet, alsook de burgerlijke rechtsvordering, verjaren na verloop van zes volle maanden vanaf de dag waarop de misdaden en wanbedrijven zijn gepleegd.

Art. 247. Bij samenloop van verschillende wanbedrijven, vermeld in dit decreet, worden alle straffen samen opgelegd, zonder dat ze het dubbele van het maximum van de zwaarste straf te boven mogen gaan.

Bij samenloop van een of meer van die wanbedrijven en een van de misdaden vermeld in dit decreet, wordt alleen de op de misdaad gestelde straf uitgesproken.

Art. 248. Als verzachtende omstandigheden aanwezig zijn kunnen de rechtbanken de straf van opsluiting door een gevangenisstraf van ten minste drie maanden vervangen en de gevangenisstraf tot beneden acht dagen, de geldboete tot beneden zesentwintig euro verminderen.

De rechtbanken kunnen een van de straffen, vermeld in het eerste lid, afzonderlijk uitspreken, zonder dat de straf lager mag zijn dan een politiestraf.

Hoofdstuk 2. Strafbepalingen met betrekking tot de stemplicht

Art. 249. Deelneming aan de stemming is verplicht.

Art. 250. Kiezers die onmogelijk aan de stemming kunnen deelnemen, mogen de redenen van hun onthouding, met de nodige verantwoording, aan de vrederechter meedelen.

Zij die op de dag van de stemming krachtens een rechterlijke of administratieve beslissing van hun vrijheid beroofd zijn, worden geacht onmogelijk aan de stemming te kunnen deelnemen.

Art. 251. Er wordt geen vervolging ingesteld, als deze verschoning gegrond wordt geacht door de vrederechter, in overeenstemming met de procureur des Konings.

Art. 252. Binnen acht dagen na de afkondiging van de namen van de verkozenen maakt de procureur des Konings de lijst op van de kiezers die niet aan de stemming hebben deelgenomen en van wie de verschoning niet is aangenomen. Die kiezers verschijnen op een eenvoudige oproeping voor de politierechtbank, die, nadat ze het openbaar ministerie heeft gehoord, beslist zonder dat de mogelijkheid bestaat om hoger beroep in te dienen.

Art. 253. Een eerste, niet gewettigde onthouding wordt naargelang van de omstandigheden gestraft met een berisping of met een geldboete van vijf euro tot tien euro.

Bij herhaling is de geldboete tien euro tot vijftwintig euro.

Een vervangende gevangenisstraf wordt niet uitgesproken.

Met behoud van de toepassing van de voormelde strafbepalingen wordt de kiezer, als de niet-gewettigde onthouding ten minste viermaal voorkomt binnen vijftien jaar, voor

tien jaar van de kiezerslijsten geschrapt en kan hij gedurende die tijd geen benoeming, bevordering of onderscheiding krijgen van een openbare overheid.

In de gevallen vermeld in dit artikel, kan geen uitstel van de ten uitvoering van de straf worden verleend.

Tegen een veroordeling bij verstek staat verzet open gedurende zes maanden na de betekening van het vonnis. Het verzet kan worden aangetekend bij eenvoudige verklaring, zonder kosten, op het gemeentehuis.

Art. 254. Hij die zijn stemplicht verzuimt bij een provincieraadsverkiezing, gemeenteraadsverkiezing, stadsdistrictsraadsverkiezing, na een zelfde verzuim te hebben begaan bij een andere verkiezing, en omgekeerd, is niet in staat van herhaling.

De bepalingen van dit artikel, als ze de herhaling van een niet-gewettigd verzuim van de stemplicht betreffen, vinden alleen toepassing als de verkiezingen van dezelfde aard zijn.

Titel 2. Het taalgebruik bij verkiezingen

Art. 255. De overheden en alle met stemverrichtingen belaste diensten, zoals onder meer de stembureaus, de telbureaus, de gemeentelijke hoofdbureaus, de stadsdistrictshoofdbureaus, de provinciale hoofdbureaus, de provinciedistrictshoofdbureaus en de kantonhoofdbureaus gebruiken bij alle kiesverrichtingen uitsluitend het Nederlands.

Art. 256. Alle documenten die in strijd met artikel 255 geheel of gedeeltelijk in een andere taal dan het Nederlands opgesteld zijn, zijn nietig.

De overheden en diensten, vermeld in artikel 255, moeten de nietige documenten als onbestaand beschouwen, en mogen ze niet aanplakken, gebruiken, tellen of verspreiden.

Art. 257. De Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft als taak over de toepassing van de bepalingen over het taalgebruik in dit decreet te waken. Ze beschikt daartoe over alle bevoegdheden, bepaald in artikel 60 en 61 van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken. Bovendien heeft ze de opdracht om alle documenten die krachtens artikel 256 nietig zijn, onmiddellijk in beslag te nemen en onder verzegeling op haar zetel te bewaren.

Art. 258. Met behoud van de toepassing van artikel 269 tot en met 274 van het Strafwetboek, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen al wie de bepalingen over het taalgebruik in dit decreet overtreedt.

Art. 259. Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstuk V, maar met inbegrip van hoofdstuk VII en van artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven, vermeld in dit hoofdstuk.

Art. 260. De publieke rechtsvordering wegens overtreding van de bepalingen over het taalgebruik van dit decreet verjaart na verloop van vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan.

Titel 3. De kosten van de verkiezingen

Art. 261. §1. De verkiezingsuitgaven voor het verkiezingspapier zijn ten laste van het Vlaamse Gewest.

§2. Komen bij de gewone verkiezingen ten laste van de provincies:

- 1° het presentiegeld en de reisvergoeding waarop de leden van de kiesbureaus aanspraak kunnen maken, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering;
- 2° de reiskosten voorgelegd door de kiezers die op de dag van de verkiezing niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezers zijn ingeschreven, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering;
- 3° de verzekeringspremies om de lichamelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de leden van de kiesbureaus zijn overkomen bij de uitoefening van hun ambt. De Vlaamse Regering bepaalt de regels volgens dewelke die risico's worden gedekt.

§3. Komen ten laste van de gemeenten:

- 1° de stembussen, schotten, lessenaars, omslagen en potloden die ze leveren volgens de door de Vlaamse Regering goedgekeurde modellen;
- 2° alle andere verkiezingsuitgaven.

Titel 4. De waarnemers

Art. 262. De waarnemers die afkomstig zijn van erkende internationale organisaties of die afgevaardigd zijn door andere landen, kunnen gemachtigd worden alle kiesverrichtingen te volgen. Zij worden in dat geval toegelaten in de verschillende bureaus op voorwaarde dat zij hun door de Vlaamse Regering uitgereikte legitimatiekaart aan de voorzitter voorleggen.

Deel 6. Slotbepalingen

Titel 1. Wijzigingsbepalingen

Art. 263. In artikel 5, §3, eerste lid, van het Gemeentedecreet, gewijzigd bij het decreet van 23 januari 2009, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“§3. Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden per gemeente op basis van de bevolkingsaantallen van de gemeenten. Het in aanmerking te nemen inwonertal is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 juli van het jaar voorafgaand aan het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de desbetreffende gemeente hadden.”.

Art. 264. In artikel 13, eerste lid, artikel 16, eerste lid, artikel 219, artikel 273, §1, artikel 297, §3, en artikel 298, §2, van hetzelfde decreet, worden de woorden “de Gemeentekieswet” vervangen door de woorden “het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”.

Art. 265. In artikel 14, 6°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 april 2009, worden de woorden “artikel 85quater, §2, van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932” vervangen door de woorden “artikel 205 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”.

Art. 266. In artikel 38, §2, 7°, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 2 juni 2006, worden de woorden “die, overeenkomstig artikel 23 van de Gemeentekieswet, tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van het hoofdstembureau wordt overhandigd” vervangen door de woorden “die, overeenkomstig artikel 70 en 91 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...], aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau wordt overhandigd”.

Art. 267. In artikel 209, §3, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “Artikel 13 van het Kieswetboek” vervangen door de woorden “Artikel 15, §5, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”.

Art. 268. In artikel 213 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 23 januari 2009, worden de woorden “titel V van het Kieswetboek” vervangen door de woorden “hoofdstuk 1 van deel 5, titel 1, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]” en worden de woorden “artikel 194” vervangen door de woorden “artikel 234”.

Art. 269. In artikel 5 van het Provinciedecreet, gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt paragraaf 2, eerste lid, vervangen door wat volgt:

“§2. Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de provincieraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie op basis van de bevolkingsaantallen van de provincies. Het inwonertal dat in aanmerking moet worden genomen, is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 juli van het jaar voorafgaand aan het jaar van de provincieraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de gemeenten van de desbetreffende provincies hadden.”.

Art. 270. In artikel 6, §1, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 2 juni 2006, wordt de eerste zin opgeheven.

Art. 271. In artikel 13, eerste lid, artikel 16, eerste lid, en artikel 212 van hetzelfde decreet worden de woorden “de provinciekieswet” vervangen door de woorden “het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”.

Art. 272. In artikel 202, §3, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “Artikel 13 van het Kieswetboek” vervangen door de woorden “Artikel 15, §5, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”;

Art. 273. In artikel 206 van hetzelfde decreet worden de woorden “titel V van het Kieswetboek” vervangen door de woorden “hoofdstuk 1 van deel 5, titel 1, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]” en worden de woorden “artikel 194” vervangen door de woorden “artikel 234”.

Art. 274. In artikel 14, 3°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 april 2009, worden de woorden “artikel 85quater, §2, van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932” vervangen door de woorden “artikel 205 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”.

Art. 275. In artikel 38, §2, 7°, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 2 juni 2006, worden de woorden “die, overeenkomstig artikel 11 van de provinciekieswet, tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van het districtshoofdbureau wordt overhandigd” vervangen door de woorden “die, overeenkomstig artikel 84, 3°, en 100, 8°, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...] tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van het provinciedistrictshoofdbureau wordt overhandigd”.

Art. 276. Artikel 5, §2, eerste lid, van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt vervangen door wat volgt:

“Uiterlijk op 1 juni van het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen zullen plaatsvinden, stelt de Vlaamse Regering een lijst op van het aantal te verkiezen leden van de raad voor maatschappelijk welzijn van de gemeente die door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bediend op basis van de bevolkingsaantallen van de gemeenten. Het in aanmerking te nemen inwonertal is het aantal personen dat ingeschreven is in het rijksregister van de natuurlijke personen die op 1 juli van het jaar voorafgaand aan het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de desbetreffende gemeente hadden.”.

Art. 277. In artikel 7 van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid, 2°, wordt het woord “volle” geschrapt;
- 2° in het eerste lid, 4°, worden de woorden “in artikel 65 van de Gemeentekieswet” vervangen door de woorden “in artikel 58 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”;
- 3° in het tweede lid worden de woorden “Artikel 65, tweede lid, van de Gemeentekieswet” vervangen door de woorden “Artikel 58, tweede lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”.

Art. 278. In artikel 15 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in §2, eerste lid, worden de woorden “bij het secretariaat van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen worden ingediend, hetzij met een aangetekende brief, hetzij met een brief, afgegeven tegen ontvangstbewijs” vervangen door de woorden “aan de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen tegen ontvangstbewijs worden overhandigd, of aangetekend via de post worden verzonden,”;
- 2° in §4, tweede lid, worden de woorden “, dat uitdrukkelijk de intrekking van het eerdere verzoekschrift bevestigt” opgeheven;
- 3° in §4, vijfde lid, worden de woorden “artikel 85ter, §6, van de Gemeentekieswet,” vervangen door de woorden “artikel 212 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van [...]”;
- 4° in §7 wordt het woord “dertig” vervangen door “veertig”;
- 5° aan §8, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd: “De uitspraak wordt ondertekend door de voorzitter en de leden van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.”;
- 6° in §9, tweede lid, wordt tussen de woorden “aan de gemeente” en “en aan de verkozenen” de volgende woorden ingevoegd: “, aan de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen”.

Art. 279. Het opschrift van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden wordt vervangen door wat volgt:

“Decreet houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement.”.

Titel 2. Opheffingsbepalingen

Art. 280. De volgende bepalingen van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, worden opgeheven:

- 1° artikel 1;
- 2° artikel 1bis;
- 3° artikel 1ter;
- 4° artikel 2;
- 5° artikel 3;
- 6° artikel 4;
- 7° artikel 5, eerste lid, met uitzondering voor wat de gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, Voeren en Komen-Waasten betreft de bepaling die betrekking heeft op het verzenden door het gemeentebestuur van twee exemplaren van de lijst der gemeenteraadskiezers aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde;
- 8° artikel 6;
- 9° artikel 7;
- 10° artikel 8, eerste tot en met vierde lid, met uitzondering voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten de bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden die zijn toegekend aan de provinciegouverneur of aan zijn gemachtigde;
- 11° artikel 9;
- 12° artikel 10;
- 13° artikel 11;
- 14° artikel 12;
- 15° artikel 13;
- 16° artikel 14;
- 17° artikel 15;
- 18° artikel 16;
- 19° artikel 17;
- 20° artikel 18;
- 21° artikel 19;
- 22° artikel 20;
- 23° artikel 21;
- 24° artikel 22;
- 25° artikel 22bis;
- 26° artikel 23;
- 27° artikel 23ter met uitzondering voor wat betreft de bepalingen die betrekking hebben op de Brusselse instellingen en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in Komen-Waasten, Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 28° artikel 24;
- 29° artikel 24bis;
- 30° artikel 25;
- 31° artikel 26;
- 32° artikel 27;
- 33° artikel 28;
- 34° artikel 29;
- 35° artikel 30, met uitzondering voor wat betreft de voorschriften met betrekking tot de opmaak van het stembiljet in Komen-Waasten, Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken;

- 36° artikel 30ter;
- 37° artikel 31;
- 38° artikel 32;
- 39° artikel 33;
- 40° artikel 34;
- 41° artikel 35;
- 42° artikel 36;
- 43° artikel 37;
- 44° artikel 38;
- 45° artikel 40;
- 46° artikel 41;
- 47° artikel 42;
- 48° artikel 42bis;
- 49° artikel 43;
- 50° artikel 44;
- 51° artikel 45;
- 52° artikel 46;
- 53° artikel 47;
- 54° artikel 48;
- 55° artikel 49;
- 56° artikel 50;
- 57° artikel 51;
- 58° artikel 52;
- 59° artikel 53;
- 60° artikel 54;
- 61° artikel 55;
- 62° artikel 56, met uitzondering voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen en van de leden van het vast bureau in Komen-Waasten, Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 63° artikel 57;
- 64° artikel 57bis;
- 65° artikel 58;
- 66° artikel 58bis;
- 67° artikel 59;
- 68° artikel 60;
- 69° artikel 61;
- 70° artikel 62;
- 71° artikel 64;
- 72° artikel 65;
- 73° artikel 74, met uitzondering voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren; Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 74° artikel 74bis, met uitzondering voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 75° artikel 75, met uitzondering voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de

- leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 76° artikel 76, met uitzondering voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 77° artikel 76bis, met uitzondering voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 78° artikel 77, met uitzondering voor wat betreft de gemeenten van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en voor wat betreft de rechtstreekse verkiezing van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de leden van het vast bureau in Voeren, Komen-Waasten en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
- 79° artikel 84;
- 80° artikel 84bis;
- 81° artikel 85;
- 82° artikel 85bis;
- 83° artikel 85ter;
- 84° artikel 85quater;
- 85° artikel 85quinquies;
- 86° artikel 85sexies;
- 87° artikel 85septies;
- 88° artikel 85octies;
- 89° artikel 85novies;
- 90° artikel 85decies;
- 91° artikel 85undecies;
- 92° artikel 86;
- 93° artikel 87;
- 94° artikel 88;
- 95° artikel 89;
- 96° artikel 90;
- 97° artikel 91;
- 98° artikel 92;
- 99° artikel 93;
- 100° artikel 94;
- 101° artikel 95;
- 102° artikel 96;
- 103° artikel 97;
- 104° artikel 98;
- 105° artikel 99;
- 106° artikel 101;
- 107° artikel 102;
- 108° artikel 103;
- 109° artikel 104;
- 110° artikel 105;
- 111° artikel 106;
- 112° artikel 107;
- 113° artikel 108;
- 114° artikel 109;

115° artikel 110;
116° artikel 111;
117° artikel 112;
118° artikel 113;
119° artikel 114;
120° artikel 115;
121° artikel 116;
122° artikel 117.

Art. 281. De volgende bepalingen van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen worden opgeheven:

- 1° artikel 1;
- 2° artikel 1bis;
- 3° artikel 1ter;
- 4° artikel 1quater;
- 5° artikel 1quinquies;
- 6° artikel 1sexies;
- 7° artikel 2, §1;
- 8° artikel 2, §2, eerste tot en met derde lid, met uitzondering voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten de bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden die zijn toegekend aan de provinciegouverneur of aan zijn afgevaardigde;
- 9° artikel 3;
- 10° artikel 3bis, eerste lid, met uitzondering voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten de bepaling met betrekking tot de verzending van twee voor echt verklaarde uittreksels uit de lijst der kiezers;
- 11° artikel 3ter;
- 12° artikel 3sexies;
- 13° artikel 3septies;
- 14° artikel 3octies;
- 15° artikel 3novies, eerste lid, met uitzondering voor wat betreft Voeren en Komen-Waasten de bepaling met betrekking tot het afschrift van de lijst met de samenstelling van de stembureaus;
- 16° artikel 3novies, derde lid;
- 17° artikel 3decies;
- 18° artikel 3undecies;
- 19° artikel 4;
- 20° artikel 5, eerste lid;
- 21° artikel 5, tweede lid, met uitzondering voor wat Voeren en Komen-Waasten betreft;
- 22° artikel 5, vierde tot en met achtste lid;
- 23° artikel 8;
- 24° artikel 9;
- 25° artikel 9bis;
- 26° artikel 9ter;
- 27° artikel 9quater;
- 28° artikel 9quinquies;
- 29° artikel 9sexies;
- 30° artikel 9septies;
- 31° artikel 10;
- 32° artikel 11, met uitzondering van het vijfde lid voor zover het betrekking heeft op de gemeenten die deel uitmaken van het Duits taalgebied;
- 33° artikel 11bis;
- 34° artikel 12;
- 35° artikel 13;

36° artikel 14;
37° artikel 15;
38° artikel 16;
39° artikel 17;
40° artikel 18;
41° artikel 18bis;
42° artikel 19;
43° artikel 20;
44° artikel 21;
45° artikel 21bis;
46° artikel 21ter;
47° artikel 22;
48° artikel 23;
49° artikel 29;
50° artikel 32;
51° artikel 36;
52° artikel 37;
53° artikel 37/1;
54° artikel 37bis;
55° artikel 37ter;
56° artikel 37quater;
57° artikel 37quinques;
58° artikel 37sexies;
59° artikel 37septies;
60° artikel 37octies;
61° artikel 37novies;
62° artikel 37decies;
63° artikel 37undecies;
64° artikel 38;
65° artikel 43, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de provincie
Waals-Brabant.

Art. 282. Het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen wordt opgeheven voor wat betreft de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen.

Art. 283. Hoofdstuk IIIbis van het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtraden, wordt opgeheven.

Titel 3. Overgangsbepalingen

Art. 284. Bezwaren die ingediend zijn bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen voor 1 maart 2012, zullen behandeld worden overeenkomstig de bepalingen houdende de organisatie van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen die van toepassing zijn voor 1 maart 2012.

Bezwaren die ingediend zijn bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen vanaf 1 maart 2012, zullen behandeld worden overeenkomstig de bepalingen houdende de organisatie van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen die van toepassing zijn vanaf 1 maart 2012.

Art. 285. Tot de inwerkingtreding van artikel 71, eerste lid, geldt de volgende bepaling:

“De voordrachtsakte vermeldt de voornaam of voornamen en achternaam, eventueel de roepnaam, de geboortedatum, het geslacht, het rijksregisternummer, het beroep, de hoofdverblijfplaats en de handtekening van de kandidaten en in voorkomend geval van de kiezers die hen voordragen. Ze vermeldt eveneens de lijstnaam die boven de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan. De naam van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, mag voorafgegaan worden door de naam van haar echtgenoot of echtgenote of van haar overleden echtgenoot of echtgenote. De naam van de mannelijke kandidaat die gehuwd of weduwnaar is, mag worden gevolgd door de naam van zijn echtgenote of echtgenoot of van zijn overleden echtgenote of echtgenoot. Voor de toepassing van deze bepaling worden de personen die een wettelijk samenlevingscontract hebben afgesloten, met echtgenoten gelijkgesteld.”.

Titel 4. Bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding

Art. 286. Dit decreet treedt in werking op de tiende dag na datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de bepalingen, vermeld in het tweede en het derde lid.

Artikel 202 tot en met 205, artikel 207 tot en met 217, artikel 265, artikel 272, artikel 278, artikel 279, 82° tot en met 91°, en artikel 280, 53°, treden in werking op 1 maart 2012.

Artikel 71, eerste lid, treedt in werking op 1 januari 2018.

Brussel, 25 maart 2011.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

Bijlage**Provincie ANTWERPEN****Provinciaal kiesarrondissement Antwerpen**

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Antwerpen	Antwerpen	Antwerpen (1) (2) (3) Zwijndrecht
Boom	Boom	Boom (2) (3) Hemiksem Niel Rumst Schelle
	Kontich	Kontich (3) Aartselaar Boechout Borsbeek Edegem Hove Lint Mortsel
Kapellen	Kapellen	Kapellen (2) (3) Brasschaat Schoten Stabroek
	Brecht	Brecht (3) Essen Kalmthout Wuustwezel Malle
	Zandhoven	Zandhoven (3) Ranst Schilde Wijnegem Wommelgem Zoersel

Provinciaal kiesarrondissement Mechelen-Turnhout

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Lier	Lier	Lier (2) (3) Berlaar
	Duffel	Duffel (3) Bonheiden Sint-Katelijne-Waver

	Heist-op-den-Berg	Heist-op-den-Berg (3) Nijlen Putte
Mechelen	Mechelen	Mechelen (2) (3) Willebroek
	Puurs	Puurs(3) Bornem Sint-Amands
Herentals	Herentals	Herentals (2) (3) Grobbendonk Herenthout Kasterlee Lille Olen Vorselaar
	Westerlo	Westerlo (3) Herselt Hulshout Laakdal
Turnhout	Turnhout	Turnhout (2) (3) Beerse Oud-Turnhout Vosselaar
	Arendonk	Arendonk (3) Dessel Ravels Retie
	Mol	Mol (3) Balen Geel Meerhout
	Hoogstraten	Hoogstraten (3) Baarle-Hertog Merksplas Rijkevorsel

Provincie LIMBURG**Provinciaal kiesarrondissement Limburg**

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Hasselt	Hasselt	Hasselt (1) (2) (3) Diepenbeek Zonhoven
Beringen	Beringen	Beringen (2) (3) Leopoldsburg Tessenderlo Ham Heusden-Zolder
Peer	Peer	Peer (2) (3) Hechtel-Eksel Houthalen-Helchteren
	Bree	Bree (3) Bocholt Meeuwen-Gruitrode
Genk	Genk	Genk (2) (3) As Opglabbeek Zutendaal
Sint-Truiden	Sint-Truiden	Sint-Truiden (2) (3) Gingelom Nieuwerkerken
	Herk-de-Stad	Herk-de-Stad (3) Halen Lummen
	Borgloon	Borgloon (3) Alken Heers Kortesseem Wellen
Maasmechelen	Maasmechelen	Maasmechelen (2) (3) Lanaken
	Maaseik	Maaseik (3) Kinrooi Dilsen-Stokkem
Neerpelt	Neerpelt	Neerpelt (2) (3) Lommel Overpelt Hamont-Achel

Tongeren	Tongeren	Tongeren (2) (3) Herstappe
	Bilzen	Bilzen (3) Hoeselt
	Riemst	Riemst (3)
	Voeren	Voeren (3)

Provincie OOST-VLAANDEREN
Provinciaal kiesarrondissement Gent

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Gent	Gent	Gent (1) (2) (3)
Eeklo	Eeklo	Eeklo (2) (3) Maldegem Sint-Laureins
	Assenede	Assenede (3) Zelzate
	Kaprijke	Kaprijke (3)
	Evergem	Evergem (3)
	Waarschoot	Waarschoot (3)
	Zomergem	Zomergem (3) Knesselare Lovendegem
Deinze	Deinze	Deinze (2) (3) Zulte
	Nazareth	Nazareth (3) De Pinte Sint-Martens-Latem
	Nevele	Nevele (3) Aalter
	Destelbergen	Destelbergen (3)
	Lochristi	Lochristi (3) Moerbeke Wachtebeke
	Merelbeke	Merelbeke (3) Gavere Melle Oosterzele

Provinciaal kiesarrondissement Aalst-Oudenaarde

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Aalst	Aalst	Aalst (2) (3)
		Lede
		Erpe-Mere
Geraardsbergen	Geraardsbergen	Geraardsbergen (2) (3)
	Ninove	Ninove (3)
	Herzele	Denderleeuw
		Herzele (3)
	Haaltert	
	Sint-Lievens-Houtem	
	Zottegem	Zottegem (3)
Oudenaarde	Oudenaarde	Oudenaarde (2) (3)
		Wortegem-Petegem
		Maarkedal
	Kruishoutem	Kruishoutem (3)
		Zingem
	Brakel	Brakel (3)
	Lierde	
	Horebeke	Horebeke (3)
		Zwalm
	Ronse	Ronse (3)
		Kluisbergen

Provinciaal kiesarrondissement Dendermonde-Sint-Niklaas

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Dendermonde	Dendermonde	Dendermonde (2) (3)
		Buggenhout
		Lebbeke
	Wetteren	Wetteren (3)
		Laarne
	Wichelen	
	Hamme	Hamme (3)
		Waasmunster
	Zele	Zele (3)
		Berlare
Sint-Niklaas	Sint-Niklaas	Sint-Niklaas (2) (3)
	Lokeren	Lokeren (3)
	Beveren	Beveren (3)
	Sint-Gillis-Waas	Sint-Gillis-Waas (3)
		Stekene
	Temse	Temse (3)
		Kruibeke

Provincie VLAAMS-BRABANT
Provinciaal kiesarrondissement LEUVEN

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>		
Leuven	Leuven	Leuven (1) (2) (3)		
		Bertem		
		Bierbeek		
		Herent		
		Huldenberg		
		Kortenberg		
		Oud-Heverlee		
		Tervuren		
		Diest	Diest	Diest (2) (3)
				Bekkevoort
		Kortenaken		
		Scherpenheuvel-Zichem		
	Aarschot	Aarschot (3)		
		Begijnendijk		
		Tielt-Winge		
	Haacht	Haacht (3)		
		Boortmeerbeek		
		Holsbeek		
		Keerbergen		
		Rotselaar		
		Tremelo		
Tienen	Tienen	Tienen (2) (3)		
		Boutersem		
		Hoegaarden		
		Glabbeek	Glabbeek (3)	
			Lubbeek	
		Landen	Landen (3)	
	Zoutleeuw	Zoutleeuw (3)		
		Geetbets		
		Linter		

Provinciaal kiesarrondissement HALLE-VILVOORDE

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Halle	Halle	Halle (2) (3)
		Beersel
		Pepingen
		Sint-Pieters-Leeuw
		Drogenbos
		Linkebeek
		Sint-Genesius-Rode
	Asse	Asse (3)
		Dilbeek
		Liedekerke
		Merchtem
		Opwijk
		Ternat
		Affligem
	Lennik	Lennik (3)
		Bever
		Galmaarden
		Gooik
		Herne
		Roosdaal
Vilvoorde	Vilvoorde	Vilvoorde (2) (3)
		Kampenhout
		Machelen
		Zemst
	Meise	Meise (3)
		Grimbergen
		Kapelle-op-den-Bos
		Londerzeel
		Wemmel
	Zaventem	Zaventem (3)
		Hoeilaart
		Overijse
		Steenokkerzeel
		Kraainem
		Wezembeek-Oppem

Provincie WEST-VLAANDEREN
Provinciaal kiesarrondissement Brugge

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Brugge	Brugge	Brugge (1) (2) (3)
		Beernem
		Blankenberge
		Damme
		Jabbeke
		Oostkamp
		Zedelgem
		Zuienkerke
		Knokke-Heist
		Torhout

Provinciaal kiesarrondissement Kortrijk-Ieper

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>		
Ieper	Ieper	Ieper (2) (3)		
		Langemark-Poelkapelle		
		Vleteren	Vleteren (3)	
		Wervik	Wervik (3)	
		Zonnebeke	Zonnebeke (3)	
		Mesen	Mesen (3)	
			Heuvelland	
		Poperinge	Poperinge (3)	
		Kortrijk	Kortrijk	Kortrijk (2) (3)
				Anzegem
Kuurne				
Lendeledede				
Zwevegem				
Menen	Menen (3)			
	Wevelgem			
Harelbeke	Harelbeke (3)			
	Deerlijk			
	Waregem			
Avelgem	Avelgem (3)			
	Spiere-Helkijn			

Provinciaal kiesarrondissement Oostende-Diksmuide

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Oostende	Oostende	Oostende (2) (3) Bredene Middelkerke De Haan
	Gistel	Gistel (3) Ichtegem Oudenburg
Diksmuide	Diksmuide	Diksmuide (2) (3) Houthulst Koekelare Kortemark Lo-Reninge
	Nieuwpoort	Nieuwpoort (3)
	Veurne	Veurne (3) Alveringem De Panne Koksijde

Provinciaal kiesarrondissement Roeselare-Tielt

<i>provinciedistrict</i>	<i>kieskanton</i>	<i>gemeente</i>
Roeselare	Roeselare	Roeselare (2) (3) Ledegem Moorslede
	Hooglede	Hooglede (3) Staden
	Izegem	Izegem (3) Ingelmunster
	Lichtervelde	Lichtervelde (3)
Tielt	Tielt	Tielt (2) (3) Pittem Ardooie
	Meulebeke	Meulebeke (3) Dentergem
	Oostrozebeke	Oostrozebeke (3) Wielsbeke
	Ruisselede	Ruisselede (3) Wingene

- (1) hoofdplaats van de provincie
(2) hoofdplaats van het provinciedistrict
(3) hoofdplaats van het kieskanton